yeterse yeter be!

Lull

ekim 2003
sayı 15
2.950.000. TL

tarantino'nun son marifeti : kill bill

travis

paul weller ▣ fellini ▣ starsailor ▣ belle & sebastian

lâl 'de

BİRA FESTİVALİ

1-31 Ekim

01-07 Ekim — Miller Genuine Draft — Haftası

08-14 Ekim — Efes Dark — Haftası

15-21 Ekim — Becks — Haftası

22-28 Ekim — Efes Light — Haftası

29-31 Ekim — Asahi — Geceleri

* Tüm Biralarda İndirim
* 2 İçene 1 Bizden
* Sürpriz Hediyeler
* Yarışmalar
* Bira Tadım Geceleri

lâl Cafe Bar

Caferağa Mah. Kadife Sokak No:19
Kadıköy Tel: (0216) 346 56 25

Lull

muhteviyat ekim '03

Ekim 2003

Genel Yayın Kurulu
Alkan Avcıoğlu
Mete Avunduk
Alper Bahçekapılı
Kaan Çaydamlı
Devin Aylin Komar
Bora Şimşek

Yazarlar
Fati
Yiğit Atılgan
Nitsa Çukurel
Hira Doğrul
Aydemir Özügül
Pınar Tınaz Gürmen
Cahit İnal
Cüneyt Kaşeler
Kadir Kıvılcımlı
Çağdaş Koçyiğit
Serdar Kökçeoğlu
Beren Özel
Cem Kurşun
Alper Maral
Selda Tan Özdemir
Saffet Sözen
Gül Yaşartürk
Burak Çetindağ

Katkıda Bulunanlar
Özgü Nalbantoğlu
Berin Erdal
Faruk Besleme
Ebru Aksu Yıldırım
Ayhan Abayhan
Simin Emir
Esin Konuk
Selin Ever
Hilmi Tezgör
Zafer Tipigil

Haber Naşirleri
Murat Babalık
Gizem Yetim

Grafik
CemBak

İmtiyaz Sahibi
Alper Bahçekapılı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Utku Bahçekapılı

Baskı
Güneş Matbaacılık & Grafik
0216 451 39 02

Reklam/Halkla İlişkiler
0216 330 86 38

Basım, yayın, dağıtım hakları
Altıkırkbeş Basın Yayın Dağıtım ve Reklam Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.
www.altikirkbes.com
Ömer Efendi sokak. Blok apt. No:7/15 Kızıltoprak, İSTANBUL

AYDA BİR YAYINLANIR

lullmail@yahoo.com

4 Neler Oluyor
10 Gelecek Program
11 Festival
14 Federico Fellini
19 Belle & Sebastian
22 1 Kitap
23 Paul Weller
25 Kate Bush
31 Travis
34 Unkle
36 Johnny Depp
38 Quentin Tarantino
44 Lullipop
45 Starsailor
48 Elektronik Müzik
52 Naftalin "Johnny Cash"
53 Asosyolog "Nahit Sırrı Örik"
55 Vinil Düşkünleri
57 Vinil Extrem "Louis Andriessen"
59 Arıza
60 Bilinesi Gruplar "Elbow"
63 Kritik
66 Idioteque

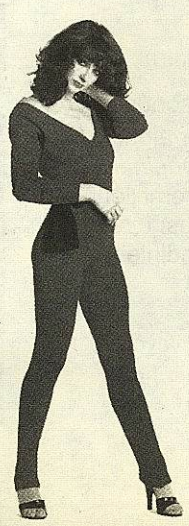

neler oluyor?

Radiohead, bireylerince imzalanmış bir *OK COMPUTER* gold CDsini, SAMARITANS adlı bir sosyal yardım kuruluşu adına Oxford Polis Balosu'nda açık arttırmaya çıkarılmak üzere hediye etti. İngiltere ve İrlanda'da merkezlenen Samaritanlar 1953'ten beri intihar eğilimlilere, depresyon geçirenlere amatörce hayati destek veriyor. Son dakikalarda zararlı düşüncelere set çekip hayatlar kurtarıyor. CD, Radiohead'in çekinik, trendden kilometrelerce uzak fakat görevini hep mükemmel yapmış bateristi Phil Selway tarafından hediye edildi. Selway, uzun yıllardır bu organizasyona destek veriyor imiş. Radyokafalar Kuzey Amerika'yı fethettikten sonra İngiltere'ye henüz dönmüş idiler. Kısa bir dinlenceden sonra ABD'ye dönüp "Hail To The Thief"e tur attırmaya devam edecekler.

Naçizane psikadelik grup **Flaming Lips** geçtiğimiz ay içinde yeni EP çıkardı. *Trippin at the gates of Hell* isimli EP, isminden de belli olduğu üzere aynı isimli şarkının albüm versiyonundan ve birtakım remikslerinden ve birtakım b-side'lardan oluşuyor.

AFI, solist Davey Havok ve gitarist Jade Pudget'ın elektron dingildeten yan projesi BLAQK AUDIO'nun etkisini üzerinden atamayarak, yepyeni elektrikli bir yola sapıyor. Grup yeni ürünlerini California'dan başlıyacak Amerika turnesinde patlatmaya hazirliyor. Puget yeni albüm için "Her şey elektronik, enstrüman yok. Her şeyi deniyoruz, enstrümentalden ambienta her şey..." diyor. Neler olacağını göreceğiz. Dave de ben de sürekli elektronik müzik dinliyoruz. EBM'e (electronic body music) takmış durumdayız. Covenant, Aphex Twin, Square Pusher, Paul Oakenfold ve DJ Shadow'un hastasıyız diye de ekliyor. Bu yıl çıkaracakları "Sing For The Sorrow" u müteakip albüm için bile hazır şarkıları varmış. Puget, AFI'nin kaldırabileceği bir çok elemana sahip olduğunu söylüyor Rolling Stones'a ve AFI'yi gitar bazlı, enstrüman bazlı olarak tanımlamaya devam ediyor. Fakat geriye daha çok yer kalıyor, "Elektronik müziği öyle seviyoruz ki keşfetmeden, kullanmadan duramıyoruz," diye hevesini dile getiriyor, e hadi bakalım gruba bol şans.

Bütün yazı Avrupa festivallerini dolanarak geçiren tek kişilik grup **The Streets** sonunda yeni materyallerle karşımızda. Mini bir albüm olan, içeriğinde birkaç yeni şarkı ve *Original Pirate Material* kayıdından bazı şarkıların remixlerinden oluşan kayıt, grubun internet sayfası üzerinden küçük bir ücret karşılığında indirilebilecek.

Pink yeni albümü ile *Try This* ile karşımıza çıkıyor. Şarkıların çoğunu Pink ve Rancid'den Tim Armstrong yazmış. Ayrıca şarkı yazarları arasında Beck ve Linda Perry'nin isimleri de dikkatleri çelmekte.

VIDEODROME

Bora Şimşek

WHITE STRIPES - I JUST DON'T KNOW WHAT TO DO WITH MY SELF
Yönetmen: SOFFIA COPPOLA
Oyuncu: KATE MOSS
2003, Ağustos

İlk defa *Virgin Suicides*'la yönetmenliğe adım atan, usta F.F.Coppola'nın kızı olan Soffia Coppola, şu sıralar kalp atişlarımızı hızlandıran ve her seferinde klip sonlanmadan kanal değiştirmemize neden olan White Stripes klibinin de yönetmenliğini üstlenmiş. Single'larına eğlenceli videolar çekmeyi kendine amaç bilmiş bir grubun, siyah-beyaz olmasına rağmen böylesi bir etki bırakacak, yaşadığımız her güne lanet ettirecek bir video çekmesine şaşırdım ve üzüldüm. Klibi anlatma görevimi yerine getirmek için, bir kez de olsa sonuna kadar izleme eziyetine katlandım.

Şarkının ismi ile, video klip arasındaki inanılmaz uyum daha şarkı başladığında dikkati çeken ilk şey. Daha Kate Moss'u ilk gördüğümüzde, "zaten yıkılmışım yıkılacağım kadar, daha ne yapayım ki" diyebilecek en doğru kadınlardan birini seçtikleri için Coppola ve White Stripes'ı tebrik edesimiz geliyor. Kate Moss, 50'lerin doğal sarışınlarından biri gibi adeta.

Video klip hepinizin bildiği üzere Bayan Kate Moss'un, bikinileriyle çıktığı sahnede bazen kübik bir cisimle, bazen de Al Bundy'nin de sıkça takıldığı striptiz kulüplerin sahnelerinde bulunan bir demir çubukla dans etmesi üzerine kurulu. Jack White'ın gitarlarıyla aşırı uyum tutturan Moss'un kareografı iyi iş çıkarmış diyebiliriz. Gitarların patladığı anda Kate Moss'un da demire tutunup, saçlarını bir o yana bir bu yana sallayarak dönmeye başladığı anlar, fazla baş döndürücü. Kübik cismin üzerine yattığı, birtakım baştan çıkarıcı hareketler yaptığı saniyeler geçmek bilmiyor ve nabız atışınızın hızlandığını hissediyorsunuz. Sözüm meclisten dışarı.

Biraz da Coppola'nın yönetmenliğinden bahsetmek gerekirse; Moss'u planlarında istediği gibi yansıtmakta pek fazla zorlandığını söylemek doğru olmaz. Zaten Moss gibi bir kadınla çalışmanın en iyi yanı budur sanırım. Her açıdan güzel olan bir insanı, planlarınızın içine kolayca monte edebilrsiniz. Özellikle Moss üzerinde parlayan ışıklar çok doğru anlarda kullanılmış. Klibin siyah-beyaz olması, heyecanımızı biraz bile olsa kaybetmemiz için bir nedenken, hiç de öyle hissetmiyoruz. Fakat hani şu video klibi bir de renkli izlesek hiç fena olmazdı.

Sonuç olarak yasaklanması için imza kampanyası başlattığım bu naçizane video klip, müziğinden çok görüntüleriyle senelerce akıllarda kalacak gibi görünüyor, gerek Coppola'nın yönetmenliği, gerekse Bayan Kate Moss'un kendisi sayesinde.

Amerikan düğün grubu **Limp Bizkit**'in yeni single'ı 'Behind Blue Eyes', yani bir The Who cover'ı olacak. Şarkı, The Who'nun 1971 tarihli, cin kelime oyunlu albümü *Who's Next*'ten. Wes Borland'ın 2001'de grubu bırakmasından beri inzivada olan LB için geri sayım başlamış oldu. Eski Snot, yeni Limp Bizkit gitaristi Mike Smith, Jane's Addictionvari lezzeti ile bakalım kökten Limp Bizkitçileri tatmin edebilecek mi?

The Kills debut albümleri "Keep On Your Mean Side"dan ikinci single'ı çıkarmaktan çekinmiyor. 20 Ekim'de "Pull A U"yu sadece 7'" formatında çıkarıyor. Bununla da kalmıyor bir gün sonrasına kariyerlerinin en büyük şovunun biletini kesiyor. Hem de kutsal salon Londra Astoria'da. Bu büyük şovda tabi sadece kara kaş, kara gözleri için yer edinmiyorlar. Konser kıymetli plak şirketi Domino'nun 10. yıl etkinlikleri kapsamında.

Son mega rock starlar Jane's Addiction da single hazırlığı içinde olan gruplar arasında, bu aralar MTV'de görebileceğiniz en ışıltılı şey onlar. 'True Nature' grubun *Strays* adlı LP'sinin ikinci single'ı olacak. Ekim sonuna doğru çıkacak single'da grubun 1991 hiti 'Been Caught Stealing'in canlı bir versiyonu da bulunacak. Son Londra konserlerinin kapalı gişe başarısı onlara bir başkent seferi yapma gazını da verdi. Bağımlılık bazen iyi sonuç verebiliyor.

"The ....s" kalıp isimli grupların en genç kızların sevgilisi olanı The Vines, önemli rakipleri The Strokes gibi bir LP hazırlığında, hatta mix aşamasındalar. Albüm muhtemelen 2004'te pazara düşecek, solist yamuk çocuk Craig Nicholls ismi tam netleşememiş yeni albümlerini futuristik ve aynı zamanda vahşi diye tanımlıyor. Albüm isminin belirlenememesinin sebebi de kendisi. Bassçı Patrick Matthews, "Şimdi bu Craig, odasına kapanıp albüm ismi için yoğunlaşmadan, onun tam da içine sinmeyen bir isim koyarsak, gruptan ayrılmaya kalkar filan, uğraşmayalım şimdi." diyor. Craig'in hastalıklı bir insan olduğu biliniyor. Klinik bir "kanguru cebine geri dönme istemi semptomu" vakası, bir Avusturalyalı rahatsızlığı. Birkaç şarkı ismi belli: 'Autumn Shade II', 'Fuck The World', 'Amnesia' ve 'Evil Town'...

Coldplay'in hep uykudan yeni kalkmış gibi duran öncocuğu Chris Martin, Meksika'da tur eylerken, mısır üreten çiftçi amigoların dertlerine ortak oldu. Üçüncü Dünya Ülkeleri üreticilerinin onlara karşı adaletli bir ticaret politikası uygulaması gerektiğini elinden geldiğince dünyaya duyurdu. Çünkü köylü üreticiler bir bir çökmekte, ezilmekte idi. Martin bu tarz sosyal ödevlerini yıllardır yerine getiriyor. "Bu adaletsizlik!" diye haykırıyor, "bu insanlar da aynen bizim gibi yaptıkları işin karşılığını adil(?) olarak almalılar." Grubun iyice genişlemiş hayran kitlesinin bu duyurularını etkin kılacağını ümit eden Martin, tabii ki limitlerinin olduğunu da gerçekçi olarak itiraf ediyor. "Bizler şampanya sosyalistleriyiz diyor -ki bu konuda daha güzel bir tanım yapılamazdı- bu yüzden fikirler için yanlızca billboard görevi yapabiliriz, fakat eşitsizlikleri görüyoruz ve tepki vermeye çalışıyoruz. Aksi halde Panama'ya bir kanal daha açılmasına destek verirdik." Grup özellikle turlarının Meksika ayağını Cancun'da gerçekleşecek WTO toplantısı ile yakın tarihlere denk getirmiş, şenlik olacak gibi.

Roman Polanski, birçok yönetmen tarafından yapılan büyüleyici Dickens uyarlamalarına bir yenisini ekliyor. Oliver Twist'te İngiliz oyuncuların yer alacağını açıklayan Polanski, Piyanist'in senaristi Ronald Harwood ile bir kez daha çalışacak. Oliver Twist'i 1948 yılında David Lean çekmiş, son derece başarılı olmuştu.

Yaz başlarında Massive Attack konserinde açılış gruplarından biri olarak izlediğimiz **Hakan Kurşun,** uzun bir süreden sonra yeni albümü ile dinleyenlerine kavuşuyor. Albümün ismi *Kütle* ve bu ayın ilk haftalarında yayınlanması bekleniyor.

Kariyeri boyunca gay tavrından başka bir tavır takınmamış İstanbulsever grup **Suede** 6 Ekim'de yeni bir single çıkarıyor, 'Attitude'. Single boşa gitmesin diye çok güzel bir hamle daha yapıyor yakında grup, bugüne kadar çıkardıkları tüm mühim singleları topluyor bir duble CD içinde, Ekim sonlarına doğru. DVD sürümü de düşünülüyormuş hatta. 2 yeni şarkı, demo versiyonlar, sürpriz coverlar (Heroin?) bile içerecekmiş bu güzel kolleksiyon parçası. DVD versiyonunda ise, öngörülebileceği üzere klipler, enterasan kayıtlar yer edecek. Brett Anderson'un şu yorumları tüm bu gelişmelerden daha bir merak uyandırıcı aslında: "Yeni ürettiklerimiz kesinlikle geleneksel Suede'ten farklı, *A New Morning*'ten çok uzak. Daha agresif. Örneğin 'Attitude'da elektronik reggae diyebileceğim bir esinti var, 'Golden Gun'ı ise çılgın metalik robot marşı diye tanımlıyorum. 'A New Morning' gibi ruh dolu bir şeyler yazmaya hedeflerken içimizdeki canavarı da serbest bıraktık."

İnternette dolaşmaktan bıkmayan şu leziz gelişmeye bakınız ki kült indie ve rocker delifişekler **Pixies**, nisanda toparlaşıp bunu bir turne ile taçlandıracakmış. Grup 1993'te ardında 5 direkt efsane albüm bırakarak dağılmış idi - gerçi bu grup üyelerinden hiçbirini üretmekten uzaklaştıramadı-. O günden bugüne hayran kitleleri sürekli genişledi. NME'nin Tüm Zamanların En Büyük Albümleri oylamasında *Doolittle*, iki numarada yer aldı. Önadam Frank Black bireysel kariyerinde hız kesmeden yürürken, grubu tekrar bir araya getirmeyi hep aklında tuttuğunu da belirtip dururdu. Ama bunun bir okul çağı çocuğu rüyası niteliğinde olduğunu söylerdi, bu büyük bir hata olabilirdi. Fakat son günlerde MTV tarafından yapılan röportajlarda Black, gitarist -üstün insan- Joey Santiago, bassist Kim Deal ve davulda David Lovering'le nisan turnesini açıkladı. Hem de yeni bir LP bile çıkarabileceklerini müjdelediler, onlarsız, 1991 *Trompe Le Monde*'dan bu yana dünya çok durgun kalmıştı doğrusu.

Aksiyon filmleri ile bir dönem tüm dünyada büyük popülariteye sahip olan, The Magnificent Seven, The Great Escape gibi filmleriyle tanınan aktör Charles Bronson 81 yaşında hayata veda etti.

Dün gece bir albüm hayatımı değiştirdi

Brian Molko (Placebo)

Goo

Sonic Youth

1990, Geffen

"16 yaşındaydım. 'Kool Thing'in videosuna rastlamıştım, Sonic Youth'la ilk karşılaşmamdı. Gidip "Goo" albümünü satın aldım, iyice kafayı buldum, kafam tam anlamıyla taş gibiyken albümü dinlemeye başladım. Dünyam tepetaklak olmuştu, her şey değişivermişti sanki. O ana dek müziğin bu kadar kural yıkıcı, aykırı ve psychedelic olabileceğine dair hiçbir fikrim yoktu. Sonic Youth'u keşfettikten sonra her şeylerini satın aldım. Placebo sound'unun şekillenmesinde epey pay sahibi olduklarını söylemeliyim. Evet, o albüm kesinlikle "Goo"ydu.

**Ülkemize ayak basan Brian Molko'yu köşemize konuk etmemizi sağlayan Ayhan Abayhan'a teşekkürler.*

The Flaming Lips, bir Bing Crosby festival klasiği olan 'White Christmas'ın kendilerince yorumunu bu senenin *Maybe This Christmas Too* noel şarkıları toplamasına hediye ediyor. Gelenekselleşen *Maybe This Christmas Too* serisinin bu seneki kadrosu düşman çatlatıyor. Yıkılan çıtır Avril Lavigne'den Badly Drawn Boy'a uzanıyor bu yılın uslu duran çocukları listesi. İşte tracklist:

Rufus Wainwright - 'Spotlight on Christmas'
Eisley - 'The Winter Song'
Avril Lavigne and Chantal Kreviazik - 'O Holy Night'
Rilo Kiley - 'Xmas Cake'
Damien Rice and Lisa Hannigan - 'Silent Night'
Guster - 'Donde Esta Santa Claus?'
Be Good Tanyas - 'Rudy'
Dave Matthews Band - 'Christmas Song'
Oh Susanna - 'Go Tell It on the Mountain'
Barenaked Ladies - 'Green Christmas'
Martina Sorbera - 'It's the Most Wonderful Time of the Year'
Badly Drawn Boy - 'Donna and Blitzen'
The Flaming Lips - 'White Christmas'
Sixpence None the Richer - 'It Came Upon a Midnight Clear'

İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından düzenlenen **filmekimi** bu yıl 10-16 Ekim tarihleri arasında Beyoğlu Emek Sineması'nda gerçekleşecek. Sinefilleri aç bırakmayarak, son dönemin en önemli filmlerini programına alan filmekimi'nden ilk göze çarpanlar şöyle *Dogville* (Lars Von Trier), *The Time of Wolf* (Michael Haneke), *Casa de los Babys* (John Sayles), *Sweet Sixteen* (Ken Loach), *Hero* (Zhang Yimou), *Comandante* (Oliver Stone)..

Nazi yandaşı olarak bilinen, Alman yönetmen **Leni Riefenstahl** 101 yaşında öldü. Riefenstahl, Nazi propagandası olan İradenin Zaferi, Özgürlük Günü: Ordumuz ve Olympia gibi filmleriyle dikkat çekmişti.

saklı kent

Ankara'da **1 Kasım** gecesi Lull mecmuası sponsorluğunda yoğun olarak **Kraftwerk** ve yanında alakalı grupların çalınacağı bir parti vuku bulacak. Mekan Saklıkent olup gecenin Dj'liğini ise dergimiz yazarlarından Aydemir Özügül, Bora Şimşek, Alper Bahçekapılı üstlenecek.

The Chemical Brothers geçtiğimiz ay içinde yayınladıkları *Singles 93-03* albümü ile geri dönmüştü. Adından da belli olduğu üzere yıllar içinde çıkardıkları singlelardan oluşan albüm içinde, iki tane de yeni şarkı barındırıyordu. Şarkılardan bir tanesine Flaming Lips'in önadamı Wayne Coyne vokal yapmaktaydi. Fakat ikili bu toplam ile yetinmemiş ve yeni albüm çalışmalarına devam ediyormuş. Şimdiye kadar herhangi bir bilgi ulaşmayan albümün gelecek sene içinde piyasaya sürüleceği belirtiliyor.

En son Russell Crowe'un başrolünde olduğu Master and Commander'ı yöneten **Peter Weir**, bir sonraki filmini "The War Magician" olarak belirledi. David Fisher tarafından yazılan kitaptan uyarlanacak film, 2. Dünya Savaşı'nda yeteneklerini Almanlara karşı kullanan bir İngiliz illüzyonistin hikayesini anlatacak.

Webber'in *Phantom of the Opera*'sı **Joel Schumacher** tarafından İngiltere'de çekiliyor. Kadroda Miranda Richardson, Minnie Driver, Gerard Butler, Patrick Wilson var.

Geçen ay müzik dünyasının efsanelerinden **Johnny Cash**'i kaybettik. Ruhu huzur içinde yatsın. Darısı Celine Dion'un başına!

London Calling!

Burak Çetindağ Londra'dan Bildiriyor

Britanya'da anti terörist kampanyanın bir uzantısı olarak kimlik kartı kullanımı son birkaç haftadır krallığın önemli tartışmalarından biri haline geldi. Söz konusu çipli "akıllı"
kimliklerin hangi bilgileri ne derinlikte taşıyacağı içinden çıkılmaz bir soruna dönüştü. En son W. Churchill tarafından 1952'de polisle halkın arasını açtığı ve işe yaramadığı gerekçesiyle bir kenara atılan kartlar, artan suç oranıyla 90'ların başında Muhafazakar Parti tarafından gündeme getirilmişti. Sivil insan hakları örgütleri insanların özel hayatına müdahale olarak nitelendirdikleri olası uygulamaya karşı oldukça hassaslar. Kimlik kartı uygulaması muhtemelen hayata geçecek ama zannetmiyorum ki ada sakinleri içkilerini yudumlarken ansızın yanan ışıklar susturulan müzik ile kimlik kontrollerine maruz kalsınlar.

23 Ağustos Reading Festivali; Cumartesi gününe katılmayı karar verdiğim festival için planladığımdan daha geç yola çıktım. Waterloo İstasyonu'ndan Reading'e giden tren beklediğim gibi tıka basa festival yolcularıyla doluydu. Yolda rötar yapan tren yüzünden normalden daha geç ulaştığımız Reading kasabası sokakları bira, konser t-shirtleri, yiyecek standları ile birkaç günlük festival moduna girmişti. Yakınlarından geçtiğim karaborsacılardan günlük biletlerin 70 pounda kadar yükseldiğini duydum.

55 bin kişilik festival alanına ulaştığımda görmeyi istediğim, ana sahnenin ilk grubu Sleepy Jackson performansını çoktan tamamlamıştı. Konser alanı sahne düzeni aynı yerde yıllar önce tecrübe ettiğim ile aşağı yukarı aynıydı. Junior Senior ana sahnenin önündeki alanı kolayca doldurdu. Kalabalığın büyük çoğunluğu Move Your Feet'i beklerken Radio One sahnesinde Stellastar'in bir bölümünü seyrettim. Okyanus ötesinden gelip İngilizlere İngiliz aksanıyla kendi müziğini satmaya çalışmak oldukça zor olmalıydı. Stellastar vasat bir performans sergiledi.

"Are you gonna be my girl" adlı parçaları ile adada son bir ayın bayrak topluluğu olan Avustralyalı Jet her türlü yeni müzik akımına karşı kararlı ve bol küfürlü yorumlarıyla merak ettiğim bir başka topluluktu. 2000'li yıllara kazara düşmüş görünümündeki Jet sahnede 70'li yıllara özgü duruşuyla söylediklerinin ardında olduklarını kanıtladı. Ana sahnenin uzağında geçen yılın en iyi yenilerinden biri olarak gösterilen The Streets için yerimi aldım. M. Skinner iptal olan White Stripes konserine üzüldüğünü belirttikten sonra, sahneden önce her ne kullandıysa 3. denemesinde konsere başlayabildi. The Streets ana sanhenede adeta kaybolup festivalin başarısız toplulukları arasına karıştı. Ana sahne önünde vakit kaybederken The Rapture'ın ardından bir başka merak edilen isim The Kills için Radio One sahnesi önünde yerimi aldım. The Kills 2 kişi için sahnede beklenenden başarılı bir performans sergileyip neden bu kadar kendilerinden bahsettirdiklerini anlamamı sağladı. Gözlerinizi kapattığınızda, White Stripes ve Pj Harvey aynı anda sahne alıyormuş gibi tınlıyordu. Aynı zamanda fazla tekrarsal olarak niteleyebileceğim The Kills'in müziği akşamüstünün en buz gibi iyilerindendi.

Diğer büyük müzik festivallerinde olduğu gibi etrafta ilginç kostümleriyle dolaşan aynı giyimli küçük gruplar, gerçek punklar ve hava o günkü gibi güzelse yolunuzun üzerindekinin ayağını ezmenize sebep olan güneşlenen bikinili bayanlar etraftaki alışıldık festival manzaralardandı. Carling sahnesinden gelen cesur müzik yönümü belirledi. Bundan önceki yazılarımda Ladytron'un altında izlediğim sürpriz grup için bu kadar iyilerse yine karşılaşırım demiştim. Yanılmamışım! Sahnede 80'ler tadındaki synthesizerlar, punk ağırlıklı müziğiyle benzerleri İnterpol'dan ya da The Faint'den ayrılan daha eğlenceli, karanlık liriklerini sahnedeki paranoyak enerjileriyle zorlanmadan dinleten Ima Robot festivalin en çok ilgi toplayan isimlerinden oldu.
Sid Vicious agresifliğindeki vokalistleri ve çizgi dışı dans anlayışları ile LA'li topluluk yabana atılmayacak yenilerden.

Radio One sahnesindeki İrlandalı topluluk The Thrills bir önceki sonbahar izlediğim ilk Londra konserlerini Morrisey'in özel davetiyle London Royal Albert Hall'da vermişti. Doğru enerji, ağdasız romantizm, takıntısız müzikleriyle topluluk günbatımını birbirine sarılan çiftler için daha keyifli bir hale getirdi.

Festivalin diğer akşamüstü yıldızı Beck tek kelimeyle profesyonel bir show sergiledi. Adının neden Amerika'nın deha müzisyenleriyle anıldığını hatasız ve eğlenceli performansıyla özetleyen Beck, Odelay ve Mellow Gold klasikleriyle kalabalığın tümünü yakalamayı başardı. "Where it's At", "Devils Haircut" ardından gelen oldukça uzun girişi ve konser dans versiyonuyla "Loser" sanırım festivalin en iyi yorumu oldu. Beck ve arkasındaki siyah takım elbiseli topluluk son parçadan sonra tekrar sahneye dönmek zorunda kaldı. Dans çadırlarından birinde Adam F'e göz attıktan sonra fazla mesai yaptığımı düşünüp çimlerin üzerinde biraz kestirince Doves'un bir kısmını kaçırdım.

Ada'nın melankolik topluluğu Doves tüm kırılgan ruhları esir alan ilk albümleri Lost Souls ve geçen yıl yayınlanan "The Last Broadcast" parçalarıyla tüm festival alanında karanlığın en ağır topluluğu oldu. Reading Festivali'nin lisansını tehlikeye sokan, karton bira ve yiyecek kutularıyla beslenen ateşler gecenin rengini değiştirdi. Ateşlerin etrafında gözleri kilitlenmiş kalabalık gruplar, mayolarıyla ateşin etrafında dans edenler zaman zaman sahnedekinden daha ilginç görüntüler oluşturdu.. Doves'un en büyük liste başarısı "There Goes The Fear" kalabalığı hareketlendiren Doves parçası oldu.

Sahneye siyah deri ceket ve pantolonlarıyla çıkan Black Rebel Motorcycle Club White Stripes'a üzüldüklerini belirtip "biz Rock'n Roll'un yeni kurtarıcılarıyız" hissi uyandıran performansları ve ana sahnenin önünü karıştıran "Whatever Happened to my Rock'n Roll" adlı parçalarıyla White Stripes mağduru kalabalığa "bu da olur" dedirtti. Uzaklardan gelip festivalin üzerine büyük kara bir bulut gibi çöken BRMC sahnede bugüne kadar gördüğüm en ağır duruşlardan birine sahipti.

Adanın "hooligan house" müziğinin sahibi olarak tanımlanan Audio Bullies, Spooks'un başarılı performansından sonra sahne aldı ve dans çadırının en başarılı ismi oldu. "We Don't Care" adlı parçalarıyla isimlerini duyuran bir Mc ve bir Dj'den oluşan ikilinin performansı etrafta bol enstrümanla müzik yapan rock'n roll topluluklarından çok daha sahici ve sürükleyiciydi. Rock, reggae parçalarını house beatleri ve kendilerine özgü tezahürat tarzı vokallerle süsleyen ikili, Basement Jax ve Chemical Brothers'a zirve yolunda olduklarını hatırlattı.

Yıllar önce daha gençken ön saflarda dinlediğim Blur'ü bu kez ana sahnenin sol açığında, geride caffe mocca'mı yudumlarken seyrettim. İlk göze çarpan Blur üyelerinin 4 yıl önceki renkli kıyafetlerinin aksine azalan saçları ve takım elbiseleriyle sahne almasıydı. "Ambulance" ile vasat bir başlangıç yapan topluluk 3. parça "Girls and Boys" ile toparlamaya çalıştı. Damon yüksek ses isteyen hemen her parçasında burnunun üstüne çakıldı. Her ne kadar Parklife klasikleri hala milli marş gibi hep bir ağızdan söylense de, pek çok seyirci gibi ben de "Parklife"ın ardından konserin sonunda hâlâ son albüm parçalarında ısrar eden Blur'den vazgeçip son treni kaçırmamak için istasyona doğru yürümeye başladım.

Johnny Cash

Kills

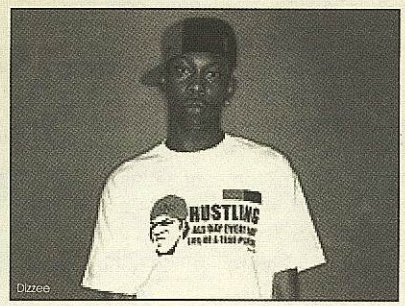

Djzzee

2003 yılı Mercury Music Prize ödülü 18 yaşındaki Doğu Londralı MC'lerden Dizzy Rascal'in oldu. The Darkeness'ın favori olarak gösterilip ödülü alamaması Ada'nın önemli bir kısmını hayal kırıklığına uğratırken benim de içinde bulunduğum diğer bölümüne rahat bir nefes aldırdı. Doğu Londra sokaklarındaki sosyal, ekonomik durumu parçalarındaki anlatımdan çıkarabileceğiniz, pek çok şeyi genç yasta tecrübe edip sokaklarda büyüyen, izole yeni jenerasyon çocuğu Dizzy R. sahneye bolca pudralanıp çıkan rakiplerini "Boy in Da Corner" albümüyle nakavt etti. Geçen ay Billy Squier parçası "The Big Beat" sample'larıyla ürettiği ilk single "fix up look sharp" için yaptığım "geleceğin müzigi" tanımıyla oyumu çok önceden Rascal'a vermiştim.

Müzik tarihinin önemli isimlerinden pek çok genç sanatçıyı etkileyen efsanevi country sanatçısı "Man in Black" lakaplı Johny Cash'in 71 yaşındaki ölümü tüm müzik severleri üzdü. Londra'da takip ettiğim hemen her radyo kanalı sanatçı adına özel programlar yaptı. Bir benzetmeyle Johhny Cash müzik dünyasının soğukkanlı efsane kovboyu John Wayne'i olmuştu. Cash'in beğendiği parçaların yorumlardan oluşan ve sonuncusu gecen yıl satışa çıkan 4'lü albümü kendisi ile daha önce tanışmamış genç dinleyenlerin beğenisini kazandı.
Saygılar Johny Cash için.

Ima-Robot

Bu ayın 5 Favori kaydı

1 Dub pistols feat. Terry Hall The Problem is
2 Joe Strummer and The Mescaleros Coma Girl
3 Jet Are You gonna be my girl
4 - Yeah Yeah Yeahs Maps
5 Beats for beginners Kill all Djs

Bcetindag@yahoo.com

Beyaz peynir kıvamı, insanı içini kaynatan yüz hatları ile genç pop diva **Sophie Ellis Bextor** geri dönüyor. Yeni single 'Mixed Up World' ekim ortasına doğru ağızlara pelesenk olacaktır. Bu single, yıldızın ikinci albümü *Shoot From The Hip*'in habercisi. 1.5 milyon satışa ulaşmış debut albüm *Read My Lips*'ten sonra Sophie'nin bizi yeniden kıpraştırabileceğinden eminiz. Albümün çıkış tarihi 27 ekim.

U2 geçtiğimiz ay yayınladıkları DVD ile hayranlarının karşısına çıktı. DVD grubun Elevation turunun son ayağı olan Slane Castle'daki performansını içeriyor. İçeriğinde bonus olarak bir şarkı, screensaverlar ve "Spincam" ile kaydetilmiş 3 şarkının 360 derecelik bir açı ile izlenebildiği aksiyonlar mevcut.

Zwan

Dağıldı. Bu haberler genelde üzücü bir şekilde karşılanır. Fakat bu durum pek de öyle değil sanırım. Bassist Paz Lenchantin'in gruptan ayrılması ve bütün Avrupa festival turunun iptal edilmesi ile gelişen olaylar sonuncunda, grup sonunda dağıldı. Bundan böyle Billy Corgan'in solo projeler üzerinde çalışması bekleniyor. Bol Şans.....

Billy Corgan'ın elini atmadığı iş kalmadı. Geçtiğimiz ay içinde Chicago'da şiir kitabının tanıtımını yaptı. Bu tanıtım esnasında şarkılar söyleyen, kitabından pasajlar okuyan Corgan'ın kafam kel olsa'da ben de bir hippieyim diyerek gumbaya lord gumbaya şeklinde şakıyarak mekandan uzaklaştığı belirtilmedi.

The Flaming Lips, bir Bing Crosby festival klasiği olan 'White Christmas'ın kendilerince yorumunu bu senenin *Maybe This Christmas Too* noel şarkıları toplamasına hediye ediyor. Gelenekselleşen *Maybe This Christmas Too* serisinin bu seneki kadrosu düşman çatlatıyor. Yıkılan çıtır Avril Lavigne'den Badly Drawn Boy'a uzanıyor bu yılın uslu duran çocukları listesi. İşte tracklist:

Rufus Wainwright - 'Spotlight on Christmas'
Eisley - 'The Winter Song'
Avril Lavigne and Chantal Kreviazik - 'O Holy Night'
Rilo Kiley - 'Xmas Cake'
Damien Rice and Lisa Hannigan - 'Silent Night'
Guster - 'Donde Esta Santa Claus?'
Be Good Tanyas - 'Rudy'
Dave Matthews Band - 'Christmas Song'
Oh Susanna - 'Go Tell It on the Mountain'
Barenaked Ladies - 'Green Christmas'
Martina Sorbera - 'It's the Most Wonderful Time of the Year'
Badly Drawn Boy - 'Donna and Blitzen'
The Flaming Lips - 'White Christmas'
Sixpence None the Richer - 'It Came Upon a Midnight Clear'

Gömülü Hazineler

Cornelius

Cornelius aka. Keigo Oyamada, Japonya semalarındaki yüksek uçusunu 1998 çıkışlı Fantasma debutundan bu yana sürdürüyor. Pop müziği kendi tarihine ayna tutarak yeniden inşa eden bu dahi, yaptığı müziği tanımlamak için pop ve rock'ı birleştirerek oluşturduğu Pock kelimesini kullanıyor. Cornelius ülkesi dışında elektronikanın nimetlerini, up-beat davullarla birleştirip akıcı gitarlarla süslediği 2001 çıkışlı Point albümü ile tanındı. Futuristik anlayışı ile müziğe sinematik açıdan yaklaşan Keigo, pop-art konseptini ve kitsch kültürü imgelerini kullanarak büyüleyici bir çalışma sunuyor. Moby'nin 18 albümünün remixini de yapan şahane insan Japon Beck'i olarak da nitelendirilebilir.

The Beatles hayranları tarafından beklenen albüm sonunda piyasayada. *Let it be* albümünün çıplak bir hali olacak bu kayıt geçtiğimiz ay içinde piyasaya sürüldü. Bilindiği gibi bu albüm grubun dağılma sürecine denk gelmiş ve prodüktor Phil Spector tarafından tamamlanmıştı. Bu kayıt Spector'un eklediği orkestrasyon ve efektlerden arınmış bir şekilde haliyle sevenlerinin karşısına çıkıyor.

Bütün art-rock gruplarının babası **Can** bir DVD kayıdı ile karşımızda. İki tane diskten oluşan bu kayıt içinde bulunduğumuz ayın 13'ü itibariyle müzik marketlerde yerini alacak. Bu kayıdın içeriği ise şöyle: İlk diskte yönetmen Peter Pryzgodda'nın 'Can Notes' isimli yeni filmi yer alıyor. İkinci disk ise grubun Köln'de '72 tarihinde verdiği bir konserin görüntülerinden oluşuyor. Çok hoş.

THE ROLLING STONES da remikslend

'Sympathy For The Devil' isimli Rolling Stones klasiği, sc dönemin popüler isimleri, The Neptunes (ya da biline isimleri ile Pharrel Williams'ın grubu N.E.R.D.), Fatbo Slim ve Phull Fat tarafından remikslendi.. Bu remiks, 'For Licks' isimli best of albüme eklenecek ve albüm bu a Virgin etiketi ile yeniden satışa çıkaca

en iyi yeni müzik

Albüm: *Give Up* (Sub Pop)
Grup: The Postal Service
Husus: Dntel ile *This Is The Dream Of Evan and Chan* gibi muazzam bir EP'yi beraber yaratmış iki mühim şahsiyetin (Jimmy Tamborello ve Ben Gibbard) tekrar bir araya gelmesi.
Ne Dinlemeli?: 'Such Great Heights'
Bünyeye Nasıl Almalı?: Kadınların hezeyanlarından uzak duramadığınız, boğucu bir günde kendinize gelmek için.

Albüm: *Here's Tom With the Weather* (North Country Records)
Grup: Shack
Husus: Stüdyo efektleri ve teknolojiyle yozlaşmamış, bayağı ama bir o kadar da olgun, çalındığı haliyle dinlenebilen Liverpool mucizesi.
Ne Dinlemeli?: 'The Girl With the Long Brown Hair'
Bünyeye Nasıl Almalı?: Yalnızken

Albüm: *Yours, Mine and Ours* (One Little Indian)
Grup: The Pernice Brothers
Husus: Yüksek kalibreli şarkı sözleri, basit hayal ürünlerinin üzerine, sade armoni ve melodilerinin oturtulmasıyla ortaya çıkan ürün.
Ne Dinlemeli?: 'Water Ban'
Bünyeye Nasıl Almalı?: The Smiths'ten önce ara yemek olarak.

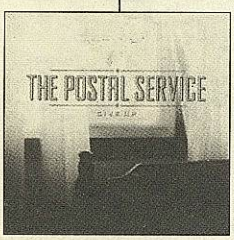

Albüm: *Haha Sound* (Warp)
Grup: Broadcast
Husus: Trish'in sesini tekrar duyabilmek için topladığımız imzaların sonuca varması.
Ne Dinlemeli?: 'Pendulum'
Bünyeye Nasıl Almalı?: Uyumadan önce yatağınızda Alice Harikalar Diyarında'yı okurken.

PLASTIKMAN, yeni videosu için **ALİ M. DEMİREL** isimli Türk yönetmen ile anlaştı! New York'ta yaşayan Demirel, 1972 Samsun doğumlu. ODTÜ mezunu olan genç sanatçı, mimarlık ve işitsel-görsel medya eğitimi almış. 1993'ten bu yana videolar yapan Demirel, minimal, uyutucu, soğuk imgeler üstüne yoğunlaştığı çalışmalarını, Berlin, New York, Viyana, İstanbul gibi pek çok şehirde sergilemiş. Plastikman'in "Disconnect" isimli yeni parçasına çektiği video bu hafta servis ediliyor

İki bin iki yılının hayatımızda değişik bir yer etmesini sağlayan grup **Interpol** iki bin dört yılı için de aynı hazırlıkları yapıyor diyebiliriz. Gelecek senenin başlarında stüdyoya girecek olan grubun şimdiden hazırda 7 şarkısı mevcut. Ayrıca geçtiğimiz ay içinde 'Obstacle #1'nın biraz daha dans edilebilir bir versiyonu prodüktör Arthur Baker tarafından single olarak yayınlandı.

babylon

17 Eylül Çarşamba günü, yeni sezon için kapılarını 3 ay sonra tekrar açan **Babylon**, eylül ayında 8. Uluslararası İstanbul Bienali'nin paralel etkinliği "ctrl_alt_del" projesine ve Kübalı müziğin çağdaş sesi Raul Paz'a ev sahipliği yaptıktan sonra; ekim ayında da Akbank Caz Festivali konuklarını ağırlıyor. Miller sponsorluğunda gerçekleşen Millering the nite @ Babylon serisinin yeni sezondaki ilk konukları elektronik müziği etnik ezgiler ve şiirlerle süsleyen Temple of Sound ve sürpriz konukları Natacha Atlas. Babylon'da ilk kez gerçekleştirilecek olan canlı elektronika serisi Burn'de ise drum'n bass türünün en çağdaş örneklerini sunan Photek. Kent müziğinin çeşitli tınılarına ses veren Mavi Müzik gecelerinde ise besteci, yapımcı ve saksofon sanatçısı İlhan Erşahin'in New York'lu ve Türk müzisyenlerle işbirliğinde gerçekleştirdiği projesi Wonderland; Harikalar Diyarı yer alıyor.

1 Ekim Ça 21:30 Manga - 22:30 Vega
2 Ekim Pe 21:00 Zip İstanbul Partisi "Renkli Türkçe Sinerama"
3 Ekim Cu 23.00 Millering the nite @ Babylon "Temple of Sound featuring Natacha Atlas"
4 Ekim Cumt 23.00 Millering the nite @ Babylon "Temple of Sound featuring Natacha Atlas"
7 Ekim Sa 21.00 Düş Sokağı - Murat Yılmazyıldırım
8 Ekim Ça 21.30 13. Akbank Caz Festivali "Chicago Underground"
9 Ekim Pe 22:00 13. Akbank Caz Festivali "Magic Malik"
10 Ekim Cu 23.00 13. Akbank Caz Festivali "Pressure Drop Soundsystem"
11 Ekim Cumt 23:00 13. Akbank Caz Festivali "Gangbé Brass Band"
12 Ekim Pa 18:30 13. Akbank Caz Festivali "NaaPJazz"
13 Ekim Pzt 21:00 13. Akbank Caz Festivali "BassDrumBone"
14 Ekim Sa 21.00 13. Akbank Caz Festivali "Biréli Lagrène Gypsy Project"
15 Ekim Ça 22:00 13. Akbank Caz Festivali "Turqumstances"
16 Ekim Pe 22.00 13. Akbank Caz Festivali "Available Jelly"
17 Ekim Cu 23.00 13. Akbank Caz Festivali "Nu Spirit Helsinki"
18 Ekim Cumt 23.00 13. Akbank Caz Festivali "The Shrine Synchro System"
20 Ekim Pzt 20:00 Bil's 3. Kısa Film Yarışması Toplu Gösterimi
21 Ekim Sa 22:00 Tünel Art Festival 2 "Fuat Saka & Band"
22 Ekim Ça 22:00 Tünel Art Festival 2 "Indian Night : Admires of Kali"
23 Ekim Pe 21:30 Rashit
24 Ekim Cu 23:00 Orchestral World Groove "DJ Pathaan & DJ Gaudi"
25 Ekim Cumt 23.00 Burn "Photek" (DJ Set)
28 Ekim Sa 21:30 Oldies (80s) But Goldies
29 Ekim Ça 21:30 Rebel Moves
30 Ekim Pe 21.30 Laço Tayfa
31 Ekim Cu 23:00 Mavi Müzik "İlhan Erşahin's Wonderland"

beyazperde.com sunar gelecek program

Hazırlayanlar | Çağdaş Koçyiğit, Serdar Kökçeoğlu

Kill, Ekim'de-Bill Şubat'ta
Quentin Tarantino'nun dördüncü filmi, dünya ile aynı gün ülkemizde de vizyona giriyor. Yönetmen, 60 ve 70'lerin karete filmlerine ve manga estetiğine olan düşkünlüğünü iki bölümlük bir yapıta dönüştürdü. Başlangıçta tek bir film olarak düşünülen **Kill Bill**, yönetmen tuğla gibi senaryosundan bir cümleye bile kıyamayınca, ikiye bölündü. Tarantino, filmi favori oyuncusu Uma Thurman için yaptığını saklamıyor. Filmle ilgili ilk haber, yönetmenin intikam temalı bir film hazırladığı ve bunun için Thurman'a sık sık intikam alan kadın filmleri izlettiği yönündeydi. They Call Her One Eye isimli 74 tarihli yapım, bu anlamda ikisi için de ilham verici oldu. Çekimleri Thurman'ın dünyaya bir bebek getirdiği dönemde vites düşüren yapımın sinema tarihinin en etkileyici intikam hikayelerinden birini sunacağı söyleniyordu. Güzel oyuncu Bruce Lee kostümünü geçirip, basının karşısına geçtikten sonra ise, film merakla beklenen yapımlar arasına girdi. Derken filmin kadrosuna Daryl Hannah ve türün efsane isimlerinden David Carradine katıldı. Tarantino filmin kendi yazdığı bir öyküden uyarlanacağını ve edebi bir film olacağını söylüyor. Filme kaynaklık eden öyküyü, roman olarak piyasaya sürebilir. Yine filmle aynı dönemde piyasaya verilecek bir bilgisayar oyunu da biliniyor.
Yakın dönemde film ikiye bölünme haberleriyle Beyazperde.com'un gündemine düştü. Açıklama, film bittikten sonra tekrar çekimlere çağrılan David Carradine'dan geliyordu. Senaryosunu eğip bükemeyen Tarantino, ilki havada bir sonla bitecek, iki film çekmeye karar vermişti. Selvi boylu Kill Bill, bu ay vizyona girecek olan ilk bölümüyle, izleyicileri biraz buruk gönderecek. Ama filmi uzun bir süredir bekleyen, hazırlık olarak eski kung fu filmlerini arşivlerinden çıkaranlar için, Gelin'in duvağını açacak oluşu bile heyecanlandırmaya yetiyor. Filmlerindeki müziklere DJ hassasiyeti gösteren Tarantino, bir kez daha ilginç bir soundtrack hazırlattı. The RZA, Neu!, Nancy Sinatra gibi isimler albümde bir araya geldi. Tarantino'nun kung fu tarzı filmi, 10 Ekim'de sinemalarda.

Türlü Türlü Filmler
Ekim ayı genre takipçileri açısından oldukça bereketli geçecek gibi gözüküyor. Ana sahnede Kill Bill'in izlenebileceği programda, tür sineması açısından başka cazip filmler de var. Halka ile Ringu'yu Hollywood'a taşıyan, beklentilerin üzerinde bir iş çıkaran Gore Verbinski, iyi korsanlarla, kötü korsanları karşı karşıya getirdiği **Karayip Korsanları: Siyah İnci'nin Laneti** ile karşımıza çıkıyor bu ay. Fantastik yapım, hayal gücü dolu bir serüven isteyenleri derin sulara doğru bir yolculuğa çıkaracak. Clint Eastwood kült bir oyuncu olarak, canlandırdığı karakterler, odaları süsleyen afişlere en çok yakışan oyunculardan biri. Reji trenine atladığından beri de ilginç işler çıkarmaktan geri durmuyor. **Gizemli Nehir**, yıllar sonra bir araya gelen üç çocukluk arkadaşını anlatıyor. Oyuncuları ile de dikkat çeken yapım, fragmanında bile hissedilen bir gizeme sahip. **İtalyan İşi**, eylül ayında karşımıza çıkacaktı, ekime kaydı. Kült bir soygun filminin yeniden yapımı. İlginç öyküsüne rağmen bir devam filmi olması nedeniyle düşündüren yapım, araba meraklılarının listesinde daha yukarılarda yer alabilir. Memleket izleyicisinin Fatih Akın'la buluşması Temmuzda ile başladı, Birfilm'in katkılarıyla **Kısa ve Acısız** ile sürüyor. Almanya'da yaşayan yabancıların suç dünyası ile ilişkileri üzerine, gerilimi yüksek, zımba gibi bir ilk yapım. 31 Ekim'de sinemanızda...

Aklımda Bulunsun!
Michael Haneke'nin yeni çalışması **Le Temps du loup**'un, eski çalışmalarını aratmadığı söyleniyor. Ay sonuna doğru bunu kendi gözlerimizle görme imkanı bulacağız. Audrey Tautou'lu filmler birer birer vizyona giriyor. **Seviyor...Sevmiyor**, bilinmez ama, ekim ayında sinemalarda. Romantik, komik ve Tatou. Oliver Stone isminin ne kadar cazip olduğu tartışılır ama Fidel Castro'yla görüşmelerinden oluşan **Comandante** isimli belgeseli bir kenara not almak lazım. Ken Loach imzalı **Sweet Sixteen'i** vizyonda görmek ise, ayrıca sevindirici.

Yerli Malı
Venedik Film Festivali'nde UNESCO ödülü alan Derviş Zaim imzalı **Çamur**, sıcağı sıcağına vizyona giriyor. Gizemli hastalığına derman olur diye şifalı bir çamurun peşine düşen bir adamın hikayesini anlatan trajikomik bir film. Mustafa Uğurlu, Taner Birsel, Yelda Reynaud gibi oyunculara sahip olan film, Tabutta Rövaşata yönetmenin merakla beklenen son çalışması. Ekim ayında ayrıca, **Asmalı Konak** dizisinin finali meraklısının huzuruna Abdullah Oğuz yönetiminde çıkacak. **Eski Açık Sarı Desene** ise iddialı bir Galatasaray belgeseli. Takımın bütün taraftarlarını potansiyel izleyici olarak düşünürsek, bu ay zirveye oynayacağını söyleyebiliriz.

Başka Başka...
Hitler'in gençlik yıllarına uzanan **Max** ayın bir diğer filmi. Amerikan Pastası devam ediyor: Yeniyetmelik sonrası sulu, soslu ve hatta kremalı espriler **Amerikan Pastası: Düğün**'de. Ayrıca **Çılgın İkili 2** ve **Uptown Girls**; serin günlere eşlik edecek olan yapımlar.

Geçmiş Program

Sonbahara adım attığımız eylül ayının en önemli filmi, şüphesiz *11 Eylül*'dü. Tarihi olayın 2. yıldönümüne denk gelen film, 11 Eylül ve sinema ilişkisini inceleyen panellere vesile oldu. Özellikle Sean Penn'in filmi incelendi ve tartışıldı; filmin en dikkat çekici ve tartışmalı kısa filmiydi. 70'lerin korku filmlerini anımsatan *Korku Kapanı* (Wrong Turn) son dönemde sinemalara gelen en sıkı korku filmlerinden biriydi, türün takipçileri açısından tartışmasız bir kazanç oldu. Bir diğer sürpriz ise, vizyona son anda damlayan, yeniden yapım *Willard'ın Fareleri* oldu. Küçük, derli toplu, garip bir intikam hikayesi. Özellikle Crispin Glover'ın oyunculuğu ile adından söz ettirdi. *Fırsat* (Crude) Türkiye'de yaşayan Amerikalı bir yönetmenin, bağımsız bir ruhla, dijital kameralarla çektiği ilgi çekici bir yol filmi olarak hafızalara kazındı. Kirli Tatlı Şeyler ve tabii Audrey Tautou...Eylül ayı ciddi ve önemli yapımlar ve b-movie ruhuyla geçti gitti. Havalar kimi zaman terletti, kimi zaman da evde unutulan şemsiyeleri hatırlattı...

Çizgiroman.gen.tr gururla takdim eder:

Dünyanın Tüm Olağanüstü Beyefendileri, Birleşin!

Hz. Süleyman'ın hazinelerinin kaşifi yetenekli avcı **Allan Quatermain**; büyümüş ve dünyanın en yaman casusu olmuş bir **Tom Sawyer**; denizler altında bırakın yirmi bini, yüz binlerce fersahı geride bırakmış **Kaptan Nemo**; Wells'in görünmez adamı **Dr. Hawley Griffin**; bağrında bir yerlerde yıkıcı **Mr. Hyde**'ı saklayan **Dr. Jekyll**; huzuru değilse de aradığı sonsuz yaşamış nihayet bulmuş bir **Dorian Gray** ve son olarak bir başka ölümsüz, bu kez cazibeli bir genç hanım vampir, Stoker'ın Drakula'sından **Mina Harker**... Biri dışında hepsi de olağanüstü beyler. Ve hepsi de bu ay sinemaları ziyaret edecek olan **The League of Extraordinary Gentlemen** ya da Özen Film'in talihsiz çevirisiyle **Muhteşem Kahramanlar**'ın yıldızları olarak karşımıza çıkacak. Haggard, Twain, Verne, Wells, Stevenson, Wilde, Stoker gibi batı yazınının en müstesna kalemlerine ait bu hayal mahsüllerini tek bir serüvende toplayan isim, geçen seneki **From Hell / Cehennemden Gelen**'den sonra ikinci kez bir eseri sinemaya uyarlanan efsanevi çizgi romancı **Alan Moore**'dan başkası değil. **Çizgiroman.gen.tr** okurlarının yakından tanıdığı Moore, 80'lerde yarattığı **Watchmen**'den bu yana -ki Terry Gilliam tarafından o da beyazperdeye uyarlanayazdı- her yaptığı olay olan bir figür. İngiliz sanatçının orijinal çizgi romanı, filmin senaryosunu yazan **James Dale Robinson**'un da itiraf ettiği üzere *"karanlık ve ahlak dışı bir tonda ilerliyor."* Fazlasıyla İngiliz duyarlılığına sahip özgün eser; muazzam güçlerinin yan etkisi olan lanetleri ve bencillik gibi özellikleri de olan kahramanların insanlığı korumak üzere işbirliği yapmak zorunda kalmasını keyifli bir şekilde anlatırken, insan ruhunun koridorlarında gezinip satır aralarında bir şeyler demeye de çalışıyor. Çizgi roman bir yana, batılı eleştirmenler Robinson'un senaryosunu yerin dibine sokuyorlar. Ancak Quatermain'i canlandıran başrol oyuncusu **Sean Connery** ile papaz olup bir daha hiçbir Hollywood projesine el sürmemeye yemin eden yönetmen **Stephen Norrington**'a olan saygımız, bu son stüdyo filminde iyi bir iş çıkarmak için elinden geleni yapmış olacağına inanmak istememizle sonuçlanıyor. Nihayetinde o çok sevdikleri hayal kahramanlarıyla ikinci balayı yaşamak isteyen kitap kurtları ya da her nevi çizgi roman tutkunları, tehlikeyi göze alıp bu filme bir şans vermeliler. İşler kötüye gittiğinde kaybedecek şeyleri olmadığını; yolunda giderse de ödüllendirilmiş olacaklarını hatırlatırız.

Festival Güncesi: Bir Hayb'edenin Maceraları

Murat Babalık

1.Gün

Almanya'da ikamet ettiğim şehir olan Siegen'den festival alanı yaklaşık 3,5 saat kadar uzaklıktaydı. Buralarda yaz çoktan bitmişti ve yola koyulmak lazımdı. Yağmur eşliğinde trenle yapılan bu yolculuktan sonra festivalin vuku bulacağı şehir olan Weeze'ye varmıştım. Alana giden otobüs için can sıkıcı bir şekilde yarım saat kadar bekledikten sonra sonunda Terremoto Festivali'ndeydim. Kurmam gereken bir çadır ve yetişmem gereken bir konser vardı. Bulabildiğim tek çadır ise 5 kişilik bir çadırdı. Zaten yolda tanıştığım Siegerland'dan hemşehrim olan 2 bayan sayesinde iki çadır da imece usulü kuruldu. Zaten yolda "Bir kişi için iki kişilik çadır planların ne?" gibi bir soruya da maruz kalmıştım. Sadece 'sakin' bir insan olduğumu belirtmekle yetindim. Sonuç olarak artık hazırdım. Tabii daha konser alanının kamp alanından yürüyerek yarım saat mesafede olduğunu bilmiyordum. Alana girdiğimde Paradise Lost ana sahnede çalmaktaydı. İlgilenmediğimden dolayı etrafı keşfetmek daha akıllıcaydı. Saat 18.30 sularında 2. sahnenin önünde hazır durumda beklemekteydim.

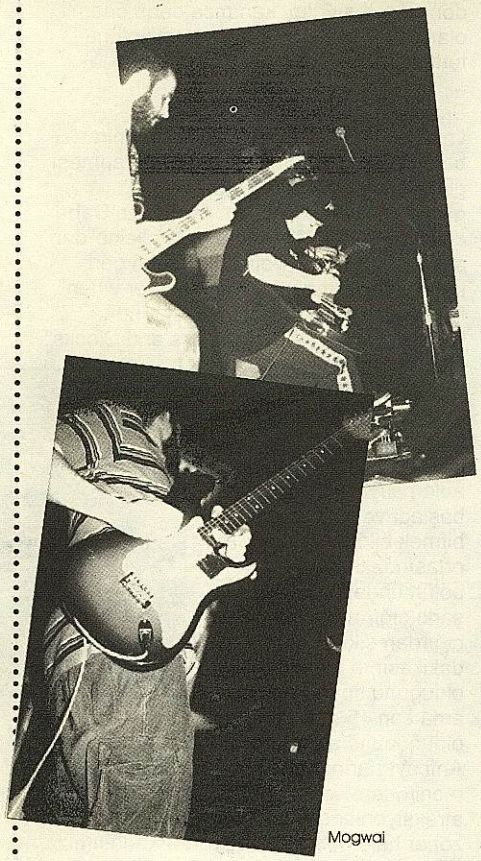

Mogwai

Sahnede Mogwai arz-ı endam etmekteydi. Daha çok festivalin formatına yakışacak şekilde son albüm ağırlıklı bir playlist seçmişlerdi. Ben yine de "Cody" veya "Waltz for Aidan" dinleme yanlısıydım. Netekim Mogwai bile sakin değildi bu akşam. Şarkı sonlarına doğru distortion leveli insanı sağır edecek boyutlara yaklaşmaktaydı. Gruptan bu son şarkımız sözleri duyulduğunda sadece yarım saat geçmişti. Fakat olay - yanlış hatırlamıyorsam- Mojo'da okuduğum bir konser yorumundaki gibi gelişti. Son şarkı 20-25 dakika arası vuku buldu. Şarkının son 10 dakikasına doğru 3 gitaristimiz de gitarların tellerini koparmaya başladı ve sahne bir anda kaosa sürüklendi. Sonunda sadece 2 teli olan gitaristlerimiz -ki bir tanesi zaten gitarını çoktan fırlatmış efektörü ile uğraşmaktaydı- distortion levellerinin son raddelerinde şarkı devam etti. Gru sahneden indiğinde ise arta kalan, yerde yatan bir gitar ve üstündeki mikrofon, diğer gitar anfiye asılı şekilde insan yardımında ırak şarkıya(?) devam ediyordu. Seti bitirmek ise teknisyene kalmıştı. Ben ise yerimde durmamalıydım. 5 dakika içinde PJ Harvey beni bekliyordu.

Ravonettes

Ana sahnenin önüne geldiğimde göz göze geldiğim ilk bayanın yere kusması bir southpark ironisi mi yoksa alkolden mi diye düşünmeye sevk etti beni. 2. şık daha ağır basıyor her zaman sanırım. Polly Jean sahnede genel tercihi olan "Lick my legs" elbiselerinden biriyle şarkılarını icra etmekteydi. Alman ırkının "sıkıcı" yorumlarıyla pek de itibar etmediği konser üst düzey olmayan ama yine de keyifli bir performansa sahip oldu. Konserin en parlak noktaları ise Whustle is whore ile Victory oldu kanımca. 2. sahneye dönmek düşmüştü bana.

Biraz erken gelmiştim ve The Streets daha başlamamıştı. Giriş şarkısı Original

Spree

Pirate Material'ın en sevdiğim kaydı olan "turn the page" oldu. Konsere ısınmam bu yüzden çok zaman almadı. Rock'n'roll kalabalığına çaldıklarının gayet farkında bir şekilde setlerini icra ettiler. Bu konuda Mike Skinner'ın "come on rock'n'roll mate" naraları ve bateristini pek elverişli olmayan bir setle sürekli daha sert çalmaya teşvik eden naraları gayet başarılı oldu.

4,5 saat süren bu maraton esnasında gece çökmüş ve ben de oldukça yorulmuştum. Ana sahnede H.I.M. çalacaktı. Oturmak daha cazipti. Sonrasında gecenin iki headlinerından biri olan Placebo'ya doğru yol aldım. Diğeri ise Sum 41 idi aynı saatte başlayan iki grup arasında seçim yapmak alabildiğine kolay olmuştu.

Placebo normal olarak son albüm ağırlıklı bir playlist seçmişti. Konser esnasında ardı ardına çalınan "Every me Every you" ve "Bitter end" ise büyük mosh pitler ve crowd surfer diye anılan yaratıkların ortaya çıkmasına neden oldu. Setin en can alıcı noktaları without you I am nothing, pure morning ve english summer rain oldu. Biste ise ironik bir süpriz vardı. Son şarkı Pixies coverı "Where is my mind" olmuştu. Zamanında Napster'da bu şarkı Pixies değil de Placebo adı altında dönmekteydi. Şarkıyla çok oynamadan sadece biraz daha tempo katarak keyifli bir cover yapmışlardı. Bugün buraya kadardı. Artık

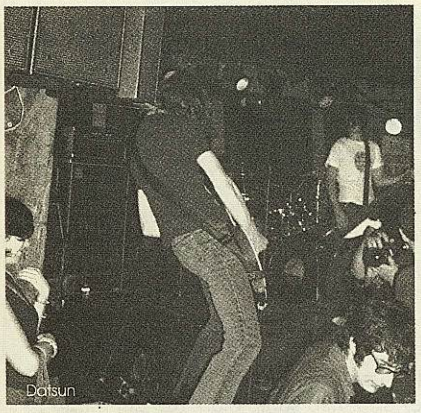
Datsun

iyice yorgun düşmüştüm. Çadırıma doğru ilerledim. Yan çadırdaki yol arkadaşlarımla biraz yorum yaptıktan sonra uyuma vaktiydi artık. Yarın daha uzun bir gün olacaktı.

2. Gün

Cumartesi programın en dolu olduğu gündü. Bugün sahnelerde toplam olarak 26 grup olacaktı. Bu nedenle biraz atik davranmakta fayda vardı. Program saat 11'de OK go ve Damien Rice ile başlıyordu. Zaten yeterince erkendi, bir kendi yazan kendi sürünen için daha da erkendi. Glastonbury'de de sahne aldıklarını bildiğim Ok go'yu tercih ettim. Uyanmak için birebirdi. Duruşları Shed 7 ve Beta Band arası bir yerde olan grubun birkaç klişe brit rock şarkısı ve bir iki tane de gayet keyifli şarkıları vardı. Bu keyifli nitelendirmesini getirdiğim şarkılar grubun Beta Band tarafına daha yakın durduğu anlarda vuku buldu.

Hemen ardında 2. sahnede Electric Six başladı. Geçtiğimiz aylarda bir kısmı dağılan ve tur için yeni müzisyenler arayan grup, seçiminde gayet başarılı olmuş. Bu altı kişinin de birbirinden arıza olması performansı gayet keyifli bir hale getirdi. Zaten yeterince up-tempo olan şarkılar ile bu arızalar takımı birleşince ben artık tamamıyla uyanmıştım. Son şarkı olarak "Gay Bar" çalıp, sahneden indiler.

The Datsuns'a kadar bir saatim vardı.

Aradaki gruplar gayet sıkıcıydı. Biraz dolandım sonra 1. sahnenin yolunu tuttum. Sahnede duruşlarından, müziklerine kadar 70 arena rock ruhunu temsil etmekteydiler. Çok sevmediğim o dönemden sıyrılıp, kanımca daha önemli olan The Coral için 2. sahnenin yolunu tuttum.

Set başlamadan beş dakika önce vokalistimizin ve klavyecinin baterinin başına geçip türlü maymunluklar yapması gidişatın iyi yönde olduğunu göstermekteydi. Netekim öyle oldu. Daha dinleyemediğim "Magic and Medicine"dan sadece 2 şarkıyla yetindiler. Setin geri kalanı ik albüme aitti. "I remember when", "Thinking of you", "Simon Diamond", "Skeleton Key" ve "Calenders and Clocks" gibi nacizane şarkıların hepsi icra edildi. Son şarkının geldiğini "Bu bizim power-chord şarkımız" söyleminden anlamalıydık. "Goodbye" başladı ve sonradan bitmek bilmedi. Şarkının ortasındaki geçiş bölümünden itibaren, şarkı çığırından çıktı. Bu çığırdan çıkışın ilk 5 dakikasının tasarlanmış olduğunu söyleyebilirim ama son 15 dakikasının ne olduğunu idrak etmekte güçlük çektim. Anfi ayarlarının bozulması, mikrofonların monitörlere sokulması ve benzeri atraksiyonlar ses sisteminin sınırlarını zorlar hale gelmişti. Vokalist arkadaşımız set öncesi alıştırmasını yapmış olmanın rahatlığı ile bu arada bateristine yardım etmekteydi. Gittikçe sakinleşti ve bitti.

Electric

Bugün program çok sıkışıktı; daha The Coral'ı tam olarak kavrayamadan Hot Hot Heat'e yetişmek için 3. sahnenin yolunu tuttum. Ben ulaştığımda set başlamıştı. Vokalistin kızıl ve olabildiğine kabarık saçları Robert Smith'i andırmaktaydı. Son albüm ağırlıklı bir set seçmişlerdi. Sadece Bondages'dan haberdar olan bir kalabalık için gayet keyifli bir performans oldu.

Sonunda bütün festival boyunca beklediğim gruba sıra gelmişti. Interpol. Ara da 2. sahnede Reel Big Fish vardı. Fakat bir kayıp sayılmazdı. 3. sahnenin önünde beklemeyi daha uygun buldum. Sahne önünde beklemenin tek sıkıcı yanı 45 dakika boyunca kolonlardan yayılan bir AC/DC albümünü dinlemekti. Sonunda sahnede yerlerini aldılar. Giriş şarkısı yeni albümün giriş şarkısı olan "Untitled" ile oldu. Hemen ardından patlayan "Say hello to the angels" ile ise ortalığı ateşe verdiler. Konser genelinde bir şarkı haricinde "Turn on the bright lights" kayıdından çaldılar. Konser esnasında benim zamanlamam da oldukça yerindeydi. Şarkı arasında yaktığım sigara "Hands away" ve "NYC" boyunca dayanmıştı. Burnuma anason kokuları geliyordu. Konser Obstacle #1 ardından yine albümün son şarkısı Leif Erikson ile bitti. Son şarkı biraz festival havasını dağıtsa da yine de garip bir keyif verdi. Grubun antrajındaki kitle ise tam anlamıyla Andy Warhol partilerinden fırlamış gibiydi. Gayet tatmin edici bir performans olmuştu benim için. Albüm elime geçtikten beri herhangi bir grup veya kadın yüzünden heyecanlanmamış olmak, sanırım Turn on the bright lights isimli kayıdın şiarımdaki yerini anlatmaya yeter.

Kendimi Leif Erikson'un etkisinden sıyırmaya çalışarak 2. sahneye doğru ilerledim. Feeder başlamıştı. Kendime bir bira daha alıp 3. sahneye geri döndüm. Grandaddy'nin başlamasına 15 dakika vardı.

Grubun tanışma faslı ilginçti. "Kaliforniyalıyız" kelimesine seyirciden gelen tepki üzerine cevap açıktı. "Sörfçü falan değiliz, biz Kaliforniya'nın boktan tarafından geliyoruz." Grubun önü açılmıştı bir kere. Distortion'dan başka bir şeye tepki vermeyen seyirci ile bol bol eğlendiler. Klavyenin ve bilumum edevatın yanında duran, bana bizim Hasan'ı hatırlatan plastik bir kedi de seyircileri süzmekteydi. Playlist genelde Sunday ve Software Slump ağırlıklıydı. "Now its on" ile seti kapattılar.

Ardından aynı anda Staind ve Slut çalıyordu. Yemek molası için daha iyi bir zaman olamazdı. Uzun bir mola olacaktı. Netekim ardında Almanya'da tek bir şarkı ile hit olmuş Finlandiyalı grup The Rasmus vardı. Ben de dahil olmak üzere herkes sadece bu şarkıyı biliyordu. Oldukça boktan bir şarkı olduğunu da belirtmeden geçemeyeceğim burada. Konser ilerlerken kokteyl bardaki bayanlarla muhabbet çevirip, tekila shot için kendime bir grup indirimi yaptırmak kesinlikle daha çok şey kattı bana.

1. sahnede Foo Fighters için büyük bir kalabalık birikmişti. Her yerdelerdi ve kaçmak imkansız bir hale gelmişti. Genel olarak bütün çıkardıkları singleları icra ederek, 1 saat 15 dakikayla kısıtlı olan setlerini tamamladılar. Setin en mühim noktası ise artık efsane olmuş "Monkey Wrench"in canlı versiyonuydu. Netekim performansları vasatdan daha fazla değildi.

Bu konseri de kapadıktan sonra kalan son enerji gıdımlarımı Suede'i iyi bir yerden izlemeye harcadım. Suede'e ayrılan zaman ise sadece bir saat idi. Direk

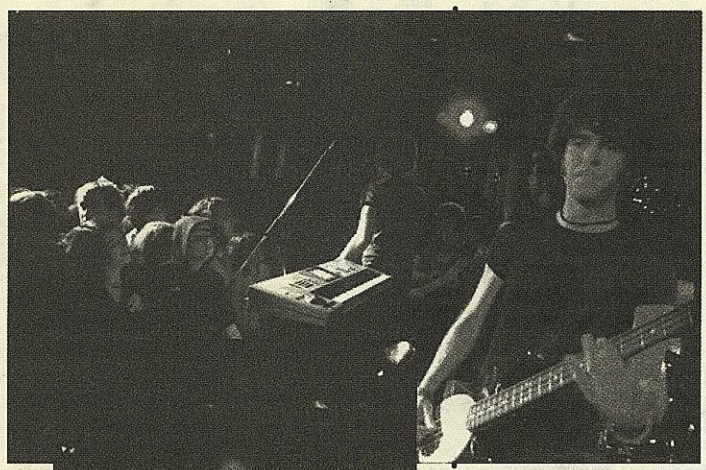

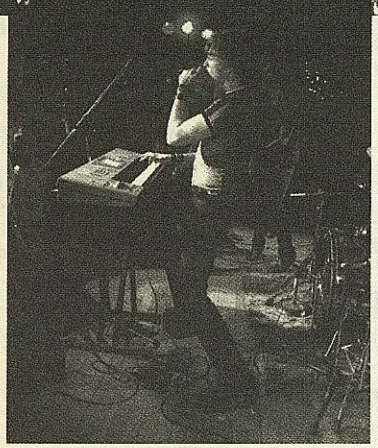

olarak sete Animal Nitrate ile girdiler. Ardından Filmstar ve Electricity ile tempoyu iyice arttıdılar. Brett Anderson ve delikanlılar bu gece gayet formdaydılar. Son albümden Obsession, yeni bir şarkı ve geri kalan bütün klasikleri duraksamadan çaldılar. Konserin en iyi anı ise, her zaman olduğu gibi "Everything will flow" dizelerinin tınladığı anlar oldu.

Şimdi sıra bu iki gruba niye bu kadar kısıtlı zaman verildiğinin açıklamasına gelmişti. Die Arzte. "Bu Die Arzte nedir?" diye sorduğum bayanlar, mutlaka duymuşsundur diyerek şarkı söylemeye başlıyorlardı. Mahşeri bir kalabalık birikmişti ilk sahnenin önüne. Gün boyunca grubun bilumum t-shirt ve enstantenesini görmüştüm. Almanya'nın milli rock grubu olma mertebesine erişmişlerdi anladığım kadarıyla. İlk şarkı Violent Femmes gibi tınlıyordu. Geri kalanları da bir boka benzemiyordu. Sözler komikti ama gerisi boştu. Gün sonunda benim için bitmişti. Çadırımın yolunu tuttum.

3. Gün

Günüm yine erken başlamıştı. Bütün hafta sonu beklenen yağmurlar cereyan etmemişti ama hava oldukça soğuktu. Bir yandan kahvaltımı elime alarak festival alanına yürümeye başladım. Günün ilk grubu İsveç'ten The Ceasers idi. Uyanmak için birebirdi. İçinde pop hassasiyeti bulunduran haysiyetli bir rock'n'roll icra ediyorlardı. Garage rock ve post- punk arası sesler mevcuttu.

Ardından 1. sahnede Raveonettes başladı. Kendimi oraya atmam çok uzun sürmedi. Hatun kişi basa pek hakim değildi ama gerek de yoktu. Debbie Harry sahnedeydi, sanki tek farkı sahte sarışın olmasaydı. Uyandırma servisi devam etmekteydi. Grup durmaksızın tempoyu arttırarak en azından beni uyandırmayı başardı. İyi de olmuştu. Çünkü ardından festivalin en iyi performansını izleyeceğimden bihaberdim.

Sırada Polyphonic Spree vardı. 23 kişilik kadrosu ile her zamanki kıyafetleri olan beyaz uzun elbiseleri ile sahnede yerlerini aldılar. 45 dakika boyunca ortalığı birbirine kattılar. Deyim yerinde olmasa bile vokalistin sahada basmadık yer bırakmadığını rahatlıkla söyleyebilirim. Bir ara şarkı sırasında gözleri kapalı bir şekilde sahnenin kenarını bulma egzersizleri yapıyordu. Bulmasıyla 2,5-3 metrelik sahneden yere çakılması bir oldu. Şaşkın bakışlar arasında şarkı kesildi, bütün grup sahnenin önüne toplandı. Fakat vokalist iyi olduğunu belirten nidalarla sahnedeki yerine geri tırmandı. Sonra ise olaylar iyice komikleşti. Bir anda güneş bulutların arasından çıktı ve şarkı başlamadan önce herkesi sahnenin önündeki gölgeden çekip, güneşe çıkmalarını istedi. Saat 12.30'da toplanmış yaklaşık 1000 kişinin güneşe çıkması biraz zaman aldı ama konser devam ediyordu. Sonuç olarak Terremoto boyunca daha iyi şarkılar dinledim belki ama bu 23 kişilik kadronun enerjisi ile boy ölçüşebilecek bir performansa tanık olmadım.

Sırada Turin Brakes vardı. Grup 3 kişilik akustik bir düzen içinde musiki icra etti. 2 gitar ve birde klavye. Sonradan belirttikleri üzere klavyecileri ilk albümde bir şarkıda harmonika çalmış bir zat-ı muhteremdi. "Bayağı yol kat etti" diyerek seyirciden bir alkış istediler. Arada zil ve perküsyon çalan adamla ise yeni tanıştıklarını ve buradan bulduklarını ifade ettiler. Aslında herkes herşeyin farkındaydı. Olly Knight bu durumu çok iyi açıkladı: "Biz burada kuzey rock'ını temsilen bulunuyoruz. Bütün gün -burada elimden geldiğince benzetmeye çalışacağım- BÖÖÖÖÖÖÖ gibi sesler duyduktan sonra 1 saat herkese iyi gelir sanırım." Böylelikle Turin Brakes ve Terremoto kalabalığı arasındaki olay çözümlenmiş oldu. Set benim henüz daha ısınamadığım "Either Songs" yoğundu. Konser esnasında yağmur yağmaktaydı ve sağ cenaptan aynı anda güneş çıkmıştı. TB için daha uygun bir atmosfer olamazdı. Setin sonlarına doğru "Umarım kendinizi iyi hissediyorsunuzdur" sorusu geldi. Kalabalık reflex olarak "yeaa" diye bir çığlık attı. Fakat Alman ırkının gelen cevap ile suratının ikiye bölündüğünü gördüm. "Ama biz şu anda bu durumla alakasız bir şarkı çalacağız" diyerek Feeling Oblivion çalındı. Ardından da Painkiller icra edilerek set sona erdi. Yolculuğumun sonlarına yaklaşmıştım, bünyeme iyi gelmişti.

Sakin bir şekilde At the Drive-In'ın kalıntılarından oluşan The Mars Volta'ya doğru yol aldım. Grubun enerjisi oldukça fazlaydı. Fakat benimki diplerde seyretmekteydi. Pek de farklı tınlamıyordu At the Drive-In'den. Artık geri dönme zamanıydı. Çadırımın yolunu tutarken sahneye Monster Magnet çıkmıştı. Vokalistin "Bu s.kik punk değil, bu s.kik emo da değil bu rak" diye kıçına çomak sokulmuş camış gibi böğürmesi zaten geri kalan grupları da açıklar gibiydi. Limp Bizkit ve Linkin Park sıradaydı. Arada kendi adıma kaynaya sadece Beck vardı. Bir dahaki sefere artık dedim ve çadırımın yolunu tuttum. Geriye bakınca gayet doyurucu 3 gün olmuştu benim için; yine geldiğim gibi sakin bir şekilde ikametgahım küçük Siegen'e geri dönmek kalmıştı bana. Sıkıcı bir şekilde beklenen yağmur şimdi başlamıştı.....

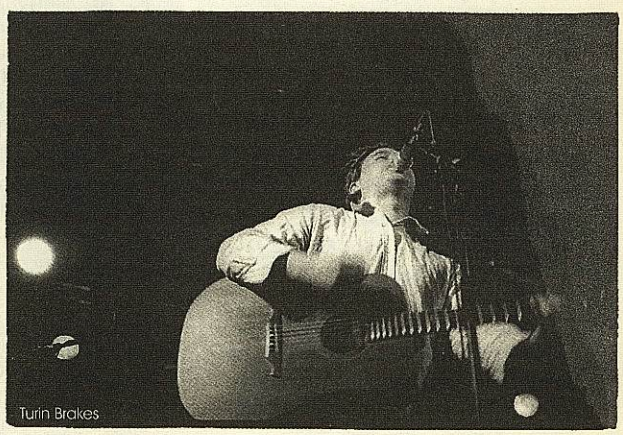
Turin Brakes

YÜZYILIN DEHASI

FEDERICO FELLINI

Pınar Tınaz Gürmen

"Federico Fellini, sinema tarihinin en sıra dışı isimlerinden biriydi. Renkli, yaratıcı ve düşsel üslubuyla, alışılmış hikayelerden, olağanüstü filmler yapmayı başaran, benzersiz bir sinemacı, bir fantezi ustasıydı. Yönetmenin aramızdan ayrılışının 10. Yılında, onu bir kez daha anmak, eşsiz eserleri arasında kısa bir gezinti yapmak istedik..."

Fellini yönetmenlik hayatına başladığı 1950 yılından beri, sinema çevrelerinde en çok konuşulan, tartışılan ve eleştirilen isimlerden biri oldu. Kimileri, onun perdeye yansıttığı görüntüleri alışılmadık bulup yadırgadı, kimi bu sıra dışı görselliğe duyduğu hayranlığı gizleyemedi. Bazıları yönetmenin gerçekliği yorumlayışını abartılı buldu, bazılarıysa görünenin ardından bize gülümseyen bu gizli gerçekliğin çekiciliğine kapıldı. Sinemaseverler arasında filmlerinin ne anlattığını bir türlü çözemeyenler kadar, onun görüntüler ile düşünen, hikayesini bu yolla anlatan üslubuna kolayca uyum sağlayanlar da vardı. Ancak hangi guruba dahil olursa olsun, kimsenin yadsıyamayacağı tek bir gerçekten söz edilebilirdi. Bu da Federico Fellini'nin 20. yüzyılın en parlak dahilerinden biri olduğuydu...

Federico Fellini, 20 Ocak 1920'de küçük bir Adriyatik kasabası olan Rimini'de dünyaya geldi. Yaşıtlarına göre hayli zayıf, çekingen ve biraz da içedönük bir çocuktu. Ancak onu diğerlerinden farklı kılan çok önemli bazı özellikleri vardı; doymak bilmeyen merakı ve sınırsız hayal gücü... Küçük Federico'nun hayallerini, genellikle gösteri dünyasının renkli yaşamı süslüyor, kasabaya gelen sirkler, gezici tiyatrolar ve beyaz perdeden kendisine gülümseyen yıldızlar gün geçtikçe düş dünyasının birer parçası haline geliyordu. Onu çeken, sahnelenen gösterinin kendisinden çok, bu büyülü dünyanın içinde yer alan sanatçıların yaşamlarıydı. Belki de bir gün onlardan biri olacağı daha o zamanlardan belliydi...

En çok komedi sanatçılarına hayranlık duyuyordu küçük Federico. Buster Keaton, Marx kardeşler, Laurel ve Hardy onun kahramanlarıydılar. Daha sonra da sık sık dile getireceği gibi, insanları güldürmenin ulvi bir iş olduğuna inanıyor, her zaman kendisini iyi hissettirecek gösterileri yeğliyordu. Kim bilir belki de savaş sonrası İtalya'sında, binbir zorlukla büyüyen bir çocuğun çıkış kapısıydı komediler... Bir de çizgi romanlar vardı tabii. Mandrake, Buffalo Bill ve Üç İzci gibi, hayalci bir çocuğa,

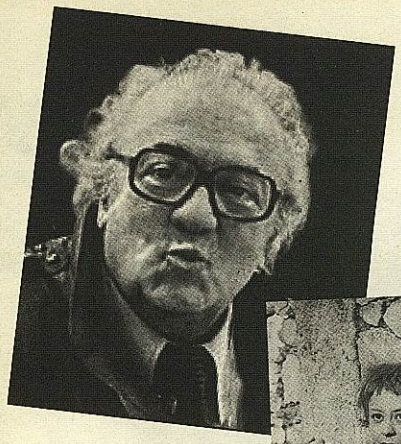

alabildiğine özgür bir dünya sunan maceralı öyküler. Öyle ki, bir çizgi roman yaratıcısı olabilmek, Federico'nun ilk mesleki ideali haline gelecekti zamanla.

17 yaşında Floransa'ya gitti. Amacı hayranı olduğu haftalık mizah dergisi "420"de bir iş bulabilmekti. Yetkililer çizimlerini beğendiler beğenmesine ama, lise eğitimini tamamlaması gerektiğinde ısrar ettiler. Fellini ancak bir yıl sonra mesleğe fiilen başlayabildi. 1938'de cesur bir adım daha atarak, Roma'ya geldi ve yine ünlü bir mizah dergisi olan "Marc'Aurelio"nun kadrosuna geçti. Çizerliğin ardından makale ve röportaj yazarlığı, nihayetinde senaristlik geldi.

İlk olarak 1939 yılında, Mario Mattoli'nin "Imputato Altazemi!" filminin senaryo grubuna katıldı genç yazar. Mattoli'yi Alberto Lattuada ve Pietro Germi gibi yönetmenler izledi. Ve elbette bir sinemacı olarak kendisinden çok etkilenmiş olduğunu her fırsatta belirteceği usta yönetmen Roberto Rossellini... Fellini 1945 yapımı "Roma, Citta Aperta/Roma Açık Şehir"de, senaryo yazarlığının yanı sıra, Rossellini'nin asistanlığı görevini de üstlenince, geleceğin büyük yönetmenine set kapıları açılmış oldu.

1950 yılında Alberto Lattuada ile birlikte yönettikleri "Luci Del Varietta/Varyete Işıkları" ile yönetmenlik kariyerine başlayan Fellini, 73 yaşında hayata gözlerini yumana dek üretmeye, eşsiz yapıtları ile sinema dünyasını aydınlatmaya devam etti. Kendisiyle yapılan söyleşilerde, pek sinemaya gitmediğini, Coppola, Tarkovski gibi güncel sanatçılar bir yana, Munrau, Dreyer veya Eisenstein'ın bile hiçbir filmini görmediğini açıklıkla itiraf eden yönetmen, kendi filmlerini de ilk gösteriminin ardından bir daha izlememesi ile ünlüydü...

Dilerseniz şimdi, yönetmenin bazı filmlerine daha yakından bakalım. Ama bu kez "La Dolce Vita/Tatlı Hayat", "Otto e Mezzo/Sekiz Buçuk" veya "Amarcord" gibi, hakkında sıklıkla konuşulan, yazılıp, tartışılan filmlerine değil, nispeten gölgede kalmış, pek fazla bilinmeyen diğerlerine...

Beyaz Şeyh

1952 yapımı "Lo Sceicco Bianco/Beyaz Şeyh", Fellini'nin tek başına yönetmenliğini üstlendiği ilk filmdi. Senaryo yazımı içinse, İtalya'nın yetenekli isimlerinden; Michelangelo Antonioni, Tullio Pinelli ve Ennio Flaiano'dan yardım almış, hayranı olduğu fotoroman yıldızı Fernando Rivoli ile tanışmak uğruna, yeni evlendiği kocası Ivan'ı bir otel odasında bırakıp gösteri dünyasının içine dalan genç ve tecrübesiz Vanda'nın melodramatik öyküsünü perdeye yansıtmıştı... Vanda karakteri, yeni yeni oluşmakta olan Fellini sinemasının pek çok özelliğini barındırıyordu içinde. O, düşleri ile gerçek yaşamını birbirine karıştıran, sonundaysa, bir zamanlar sıkıcı bulduğu gerçek yaşamını düşlemeye, onu özlemeye başlayan saf bir kızdı. Ne de olsa, düşler bilinmeyenlerle doluydu ve insanın en önemli ihtiyaçlarından biri olan 'güven'den yoksundular. Parlak bir yıldız olan Rivoli, aynı ölçüde kaypak ve bencildi. Vanda'nın sıradan, silik ve heyecansız bulduğu kocası Ivan ise, belki ona harikalar diyarını vaat etmiyordu ama, en azından bıkmadan karısının geri dönüşünü beklemişti; üstelik affetmeye hazır olarak... Böyle bir durumda Vanda'nın yaptığı seçimden bahsetmeye herhalde gerek yok.

"Beyaz Şeyh" biçimsel olarak da, yönetmenin daha sonraki çalışmalarının ne çizgide süreceğinin bir habercisiydi. Özellikle kumsalda yapılan fotoroman çekimleri, pek çok sürprizle doluydu. Film ekibi içindeki alışılmadık ilişkiler, oyuncuların oryantalist kostümleri, denizin ortasına, ağaçların tepelerine taşınan kamera ve tüm bu karmaşanın orta yerinde ne yapacağını bilemeden duran Vanda... Fellini bu karmaşayı seviyordu. Daha sonra da pek çok kez gösteri dünyasının kalabalık, renkli ama ne zaman ne olacağı asla kestirilemeyen tuhaf ortamına eğilecek, sıradan insanları bu karışıklığın ortasına itiverecekti. Tabii seyircilerini de...

Film, sanatsal anlamda Fellini için olumlu bir çıkış oldu ama ticari başarısı için aynı şey söylenemezdi. Gişedeki hayal kırıklığı, yönetmenin bir sonraki projesi "I Vitelloni/Aylaklar" için, yapımcıları ikna etmesini oldukça zorlaştırdı. Aslına bakılırsa "Beyaz Şeyh"in parlayan yıldızı, Fellini'den çok, yönetmenin 7 yıldır evli olduğu eşi, oyuncu Giulietta Masina'ydı. Filmde Cabiria adında iyi yürekli bir fahişeyi canlandıran Masina, tek bir sahnede görülüyordu gerçi ama, bu kısacık rol bile fark edilmesine yetmişti. Fellini daha sonra bu tiplemeyi geliştirerek, sinemasının en güzel örneklerinden birini; "Cabiria'nın Geceleri"ni yaratacaktı...

Ruhların Giulietta'sı

Fellini filmleri içinde, biçimsel olarak en özgün, en yaratıcı olanlarından biriydi "Giulietta Degli Spiriti/Ruhların Gulietta'sı"... Hakkında pek konuşulmayan, ödüller ile şımartılmayan, saklı kalmış bir mücevher...

1965 yapımı film, kocasının kendisini aldattığını öğrendiğinde ne yapacağını bilemeyen, kırkına merdiven dayamış bir kadının öyküsünü taşıyordu perdeye. Giulietta, kendisinden oldukça güzel kız kardeşi ve annesinin her zaman gölgesinde kalmış, onların bitmek bilmeyen eleştirileri ile yoğun bir güvensizliğe itilmiş, bir meslek sahibi olamamış, çocuksuz bir kadındı. Kocası, dünyada sahip olduğu tek şey, ev kadınlığı doğru yapabildiği tek iş ve beyaz çitli bahçesiyle küçük evi kendini güvende hissettiği tek yerdi. Ama artık her şey değişmek zorundaydı.

Fellini'nin yaratıcı üslubu, Giulietta'nın yaşadığı duygusal çatışmanın dışavurumunda gösteriyordu kendisini. Gördüğü kısacık rüyalar, kurduğu hayaller, ruh çağırma seanslarında aldığı mesajlar, zamanla gerçek hayat ile ayırt edilemez biçimde iç içe geçiyor, hatta gerçeğin yerini alıyordu. Üç seçeneği vardı Giulietta'nın; aldığı katı eğitimin bir uzantısı olarak yakasını bırakmayan Katolik rahibelerin

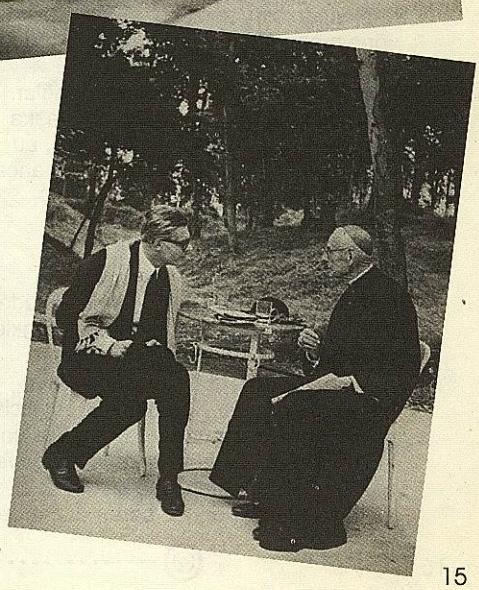

hayaletlerini haklı bulabilir ve kocasını affedebilirdi, son derece çekici ve pervasız bir kadın olan Iris adlı ruhun peşinde gidip, o güne dek hiç yaşamaya fırsat bulamadığı özgürlüğünün tadını çıkarabilir veya çocuk yaşta aşk uğruna intihar eden bir arkadaşının Ophelia kılığındaki görüntülerinden etkilenerek, sonsuzluğu seçebilirdi... Fellini tüm bu seçenekleri, oldukça yaratıcı ve etkileyici bir görsellikle sunuyordu seyircisine. Kimi zaman güldürerek, kimi zaman hayran bırakarak ve bazen de gerçekten ürküterek... Giulietta'nın yaptığı seçime gelince. O en doğru kararı veriyor, içindeki Giulietta ile, o savunmasız ve güvensiz çocuk ile yüzleşerek, onu özgür bırakıyordu. Artık yapması gereken tek şey, beyaz çitlerden dışarı çıkmaktı...

Filmin hazırlık aşamasında Fellini pek çok medyumla görüşmüş ve onlardan çok etkilenmişti. Ayrıca psikanalize olan merakının da bir uzantısıydı film. Giulietta'nın başına gelenler, açıklanamaz bir takım spiritüel olaylar dizisi olmaktan çok, kendi benliğinin derinliklerine yaptığı harikulade bir yolculuktu. Şöyle diyordu yönetmen: "Psikanaliz, hayatın birçok değişkeni içinde, kendi içimizdeki bilinmeyene doğru bir yolculuk sağlar. Taşıdığı bütün risklere rağmen, başka hangi macera bu kadar büyüleyici, bu kadar şahane ve bu kadar kahramanca olabilir?"

Satyricon

Bazı filmler vardır, akılda kalan öyküden çok görüntüler, kelimelerden çok renkler ve biçimlerdir. Fellini'nin ilginç yapıtı "Satyricon" da işte böylesi filmlerden biriydi. İmparator Neron'un mabeyincisi olarak görev yapmış olan Petronius'un kısa episodlar halinde kaleme aldığı ve eski Roma'nın sefahat ve şiddet dolu yaşamını gözler önüne seren eserinden uyarlanan film, kısaca özetlemek gerekirse, aynı delikanlıya aşık olan Encolpio ve Ascilto'nun rekabet ve ihanet dolu serüvenlerini konu ediniyordu. Petronius'un romanı gibi, film de birbirine güçlükle bağlanabilen kısa bölümlerden oluşuyor, bu da konunun takibini zorlaşıyordu gerçi ama, "Satyricon"u izlemekten vazgeçmemeniz için çok geçerli bir neden vardı; olağanüstü bir görsellik, yaratıcı bir sahne tasarımı, eski Roma'yı anlatan bildik filmlerde asla rastlayamayacağınız cüretli sahneler ve birbirinden ilginç tiplemeler... Yönetmen filmde yoğun olarak parlak kırmızı, saks mavisi ve koyu sarıyı kullanmıştı. Şiddetin, bilinmezliğin ve çürümenin temsilcisi bu üç rengin hakimiyeti, hikaye ile sonsuz bir uyum içindeydi. Görenlerin bir daha kolay kolay unutamayacakları resimler ile doluydu "Satyricon". İmparatorun kesik başının lacivert sulardaki yükselişi, Vernacchio'nun tiyatro sahnesinde bir oyuncunun ellerini gerçekten kesivermesi, depremde yıkılan genelevden kurtulmaya çalışan bembeyaz atlar, gri çöller, simsiyah denizler ve daha niceleri... "Satyricon", görsel düzenlemeler açısından Fellini'nin de en çok beğendiği filmiydi.

Roma

Roma kentinin, Fellini'nin yaşamında büyük bir önemi vardı. Onu kusursuz bir kadınla özdeşleştiriyor, hem şefkatli bir anne, hem de ateşli bir sevgili olarak tanımlıyor, yaşadığı bu kente olan sevgisini her an dile getiriyordu. 1972 yılında çektiği "Roma" ile bu sevgiyi görsel bir anlatıya dönüştürdü... Koşut bir kurgu anlayışı ile, Roma'nın pek çok yüzünü aynı anda perdeye yansıtan Fellini, şiirsel bir film yaratmıştı. Fakir, pis ama sevecen kenar mahallelerden, modern otoyollara, kadın bedeninin alınıp satıldığı genelevlerin, mutsuzluğu saldırganlıkla maskeleyen havasından, kilisenin ihtişamlı parlaklığına, yok olan tarihi eserlerden, yükselen yeni inşaatlara kadar Roma'nın her köşesini resmetmiş, bu şehrin kendisinde uyandırdığı her türlü duyguyu görüntülere dökmüştü.

Filmlerinde genellikle bireysel tutkuları ön planda işleyen Fellini, "Roma"da birkaç toplumsal eleştiri yapmaktan da geri durmamıştı. Bunlardan ilki, Roma'nın yoksul insanları yutmaya, onları köleleştirmeye hazır ürkütücü yüzünü gözler önüne seren genelev sahnesiydi. Yönetmen bu sahnenin karşısına, şehirde olanları görmezden gelerek kendi şaşalı hayatlarına devam eden din adamlarını yerleştirmişti. Söz konusu sahnede, din görevlileri için yeni moda ayin kıyafetlerinin tanıtıldığı bir defile düzenleniyor, parlak ışıklar içinde sunulan elbiseleri incelerken bile uyuklayan rahipler, sahnenin anlamını pekiştiriyordu. Fellini'nin tasarladığı bir başka eleştiri yüklü sahne ise, metro inşaatı sırasında gün yüzüne çıkan,

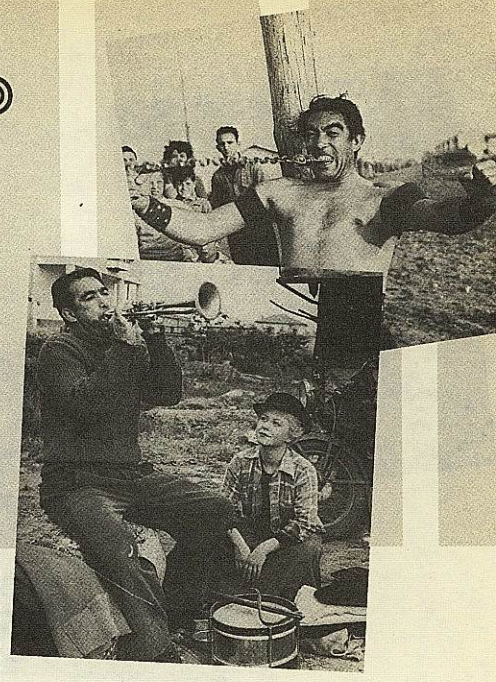

ancak oksijen ile temas ettiği anda yok olan tarihi fresklerin yer aldığı bölümdü. Yönetmen teknolojinin, tarihi ve sanatı yok edişini yine kendine özgü bir biçimde anlatmıştı.

"Roma" genel anlamda beğenilen bir film oldu ve Cannes Film Festivali'nde teknik başarı ödülü ile onurlandırıldı.

Kadınlar Kenti

Fellini'nin kadınlara bakışı, her zaman tartışma konusu oldu. Filmlerinde görmeye alıştığımız cinsellik yüklü, iri yarı kadınlardan dolayı bazıları onun kadınlara salt cinsel bir obje olarak

FELLİNİ Hakkında Bilmedikleriniz

... Fellini hayatı boyunca hiç tatile çıkmadı!
... Filmlerine her zaman dublaj yaptı. Hayatın 'doğal' seslerinin yaratılmak istenen sinemasal gerçekliği zedeleyebileceğini düşünüyordu.
....İki üç yaşlarındaki otuz kadar çocuğun bir apartmandaki yaşamlarını ve birbirleri ile kurdukları iletişimi anlatan bir film yapmayı çok istedi ancak bu projeyi gerçekleştiremedi.
... Hayatının bir döneminde lüks otomobillere ilgi duydu. Mastroianni ile birlikte neredeyse her ay bir otomobil değiştiriyor, bu konuda birbirleriyle yarışıyorlardı. Fellini yaşadığı talihsiz bir kazadan sonra, bir daha şoför koltuğuna oturmadı.
... Genellikle komedi karakterlerine hayranlık duymasına rağmen, James Bond'u da çok seviyordu.
... İkinci Dünya Savaşı sırasında orduya alınmamak için hasta numarası yaparak bir psikiyatri kliniğinde yattı ve doktorları kandırmakta başarılı oldu!
... En sevdiği yönetmenlerin başında Kurosawa geliyordu. Ayrıca Ford, Visconti, Bergman, Kubrick, Welles, Hitchcock, Rossellini, Huston, Losey, Lean, Truffaut ve Bunuel de beğendiği isimler arasındaydı.

yaklaştığını düşündü, bazılarıysa kutsal anne mitosuna fazlaca bağlı, kafası karışık bir çocuk olduğunu... "La Citta Delle Donne/Kadınlar Kenti", yönetmenin bu konudaki düşüncelerini büyük bir samimiyetle yansıtıyordu perdeye. Filmin baş kişisi Snaporaz, tüm hayatını ideal kadını aramakla geçirmiş ve hiçbir ilişkisinde mutluluğu yakalayamamış olan uslanmaz bir çapkındı. İdeal kadının varolmadığını, bunun soyut bir kavram olduğunu bir türlü göremeyen, bu nedenle hem kendisini, hem de beraber olduğu kadınları mutsuzluğa sürükleyen Snaporaz'ın başına öyle bir iş gelecek ve o hayatın mükemmellikten uzak olduğu gerçeğini öyle bir biçimde anlayacaktı ki, böylesi ancak bir Fellini filminde olabilirdi...

Trende tanıştığı güzel bir kadının peşinden koşarken, kendisini kadınlar tarafından yönetilen, esrarengiz bir şehirde, "Kadınlar Kenti"nde bulan Snaporaz, erkek egemenliğine son vermeye, cinsel özgürlüklerini hayata geçirmeye kararlı bir kadın güruhuyla karşılaşıyor, horlanıyor, kaçırılıyor, cinsel tacize uğruyor, baştan çıkarılıyor, mahkeme ediliyor ve suçlu bulunuyordu; ideal kadının varlığına inanmaktan, kadınları tatmin edememekten, soğuk ve bencil olmaktan, bağlanamamaktan, kendine acımaktan, çoraplarıyla yatağa girmekten, kendini suçlu hissetmekten...

Bu arada hayatına giren pek çok kadınla yüzleşme fırsatını da buluyordu kahramanımız. Küçük bir çocukken kendisini şımartan, dünyanın merkezine yerleştiren, affeden ve himaye eden, güzel anılarda varolan kadınlar, ulaşılmaz bir pencereden; sinema perdesinden veya sahneden çocuk Snaporaz'a gülümseyen büyüleyici kadınlar, bir de ondan sorumluluk almasını bekleyen, ilgi görmek, insan yerine konmak isteyen, kahramanımızın köşe bucak kaçtığı kadınlar; karısı Helena gibi...

FELLİNİ FİLMOGRAFİSİ:

1989 La Voce Della Luna/Ayın Sesi
1987 Intervista/Görüşme
1986 Ginger e Fred/Ginger ve Fred
1983 E La Nave Va/Ve Gemi Gidiyor
1980 La Citta Delle Donne/Kadınlar Kenti
1978 Proce D'Orchestra/Orkestra Provası

1976 Il Casanova di Federico Fellini/Fellini-Casanova
1973 Amarcord
1972 Roma
1970 I Clowns/Palyaçolar
1969 Block-notes di un Regista/Bir Yönetmenin Not Defteri
1969 Satyricon
1968 Tre Passi Nel Delirio/Olağanüstü Öyküler
1965 Giulietta degli Spiriti/Ruhların Giulietta'sı

1963 Otto e Mezzo/Sekiz Buçuk
1962 Boccaccio '70
1960 La Dolce Vita/Tatlı Hayat
1957 Le Notti di Cabiria/Cabiria'nın Geceleri
1955 Il Bidone/Kalpazanlar Çetesi
1954 La Strada/Sonsuz Sokaklar
1953 L'Amore in Citta/Şehirde Aşk
1953 I Vitelloni/Aylaklar
1952 Lo Sceicco Bianco/Beyaz Şeyh
1950 Luci del Varietta/Varyete Işıkları

Fellini'ye göre Snaporaz, olmadık hayaller peşinde koşmuş, iş cinselliğe geldiğinde yetişkin olmayı, sorumluluk almaya geldiğinde ise çocuk kalmayı seçmişti. Suçluydu. Ama suçunun en etkin ortakları da kadınların kendileriydi...

Ginger ve Fred

Nasıl "Otto e Mezzo/Sekiz Buçuk" için genç Fellini'nin ruhunu en iyi yansıtan film deniyorsa, sanatçının ilerlemiş yaşlarının duyarlılığını mükemmel bir şekilde ortaya koyan filmi de ancak "Ginger ve Fred" olabilirdi. Fellini'nin vazgeçemediği iki büyük oyuncusunu, Giulietta Masina ve Marcello Mastroianni'yi bir araya getiren film, otuz yıl önce ünlü dansçılar Fred Astaire ve Ginger Rogers'ı taklit ederek ünlenen iki yerel dansçının, Amelia ve Pippo'nun öyküsünü anlatıyordu. Bir zamanlar birbirlerine deli gibi aşık olan Amelia ve Pippo, nerdeyse yirmi yıldır birbirlerini görmemişlerdi. Yılbaşı nedeniyle düzenlenen bir televizyon şovuna davet edilmeleri, tekrar bir araya gelmelerini sağlayacak, onları hâlâ süren aşkları ve fazla zaman kalmadığını her fırsatta belli eden yaşlılıkları ile karşı karşıya bırakacaktı.

Fellini devrini doldurmuş bu iki sanatçının dramının karşısına, kendine has mizah anlayışı ile biçimlendirdiği bir televizyon şovu yerleştirmiş, Amelia ve Pippo'nun alışkın oldukları dünyadan ne kadar uzak olduklarının altını çizmişti. Görülebilecek en tuhaf şovdu hazırlanan. Ginger ve Fred'in dansı, gösterinin nostalji bölümünü süslüyordu, onların yanı sıra mucizeler gerçekleştiren bir papaz, yenebilir çamaşırlar tasarlayan iki iş adamı, ruhlar ile iletişim kurduklarını iddia eden bir anne-oğul, tamamı cücelerden oluşan bir dans topluluğu, 18 memeli dev bir inek ve Papa'yı ölümden kurtaran köpek gibi pek çok garip kahraman da

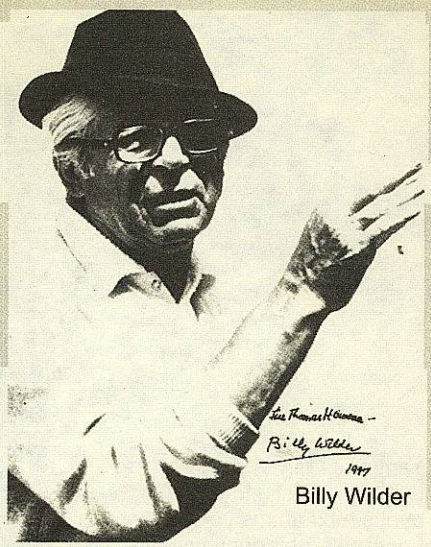
Billy Wilder

gösterinin yıldızları arasındaydı. Tüm bu tuhaflığın içinde, hayatın nasıl su gibi akıp gidiverdiği, yaşanamayanların insanın içinde nasıl hapis olduğu, yaşamı bir kez tükettikten sonra, geri dönüş yolunu aramanın artık boş bir çaba olduğunu düşünmek, kimsenin aklına gelmiyordu. Şovun yöneticileri, ilgi çekmek peşindeydi, her biri cinsellik kokan reklam filmleri ile müşteri toplamaya çalışan ürün sahipleri, nasıl daha çok para kazanabileceklerini düşünüyordu. Yitip giden bir ömrün hüznünü yaşayanlarsa sadece Amelia ve Pippo'ydu...

Fellini bu duygusal hikayeyi, güldürü öğeleri ile bezediği sert bir medya eleştirisi ile harmanlamış, ortaya son derece sıcak ve mütevazı bir film koymuştu; tıpkı kahramanları Amelia ve Pippo gibi...

Yazımızı Billy Wilder'ın Fellini hakkındaki mülahazalarına yer vererek noktalıyoruz. Wilder'ın kaleme aldığı bu bölüm AFA Yayınları tarafından yayımlanmış olan *Ben Fellini* adlı kitabın önsözünü oluşturuyordu:

Yanımda Willy Wyler'la birlikte Lubitsch'in defin töreninden ayrılışımızı anımsıyorum. Lubitsch'siz bir dünyayı hayal bile edemiyordum. "Lubitsch artık yok," dedim. Willy ise şunları söyledi: "Daha da kötüsü, artık Lubitsch filmleri yok."

Şimdi artık yeni Fellini filmleri de olmayacak.
Kendisiyle tanışmadan önce filmlerini tanıyordum. Yönetmen Fellini'yi *La strada* ile keşfettim. Karısının inanılmaz derecede iyi bir oyunculuk sergilediği bu film Fellini'yi bir anda üne kavuşturmuştu. İnsan Fellini'yi *La dolce vita*'dan sonra keşfettim. Roma'daydım ve o beni Cinecitta'dan birkaç dakika uzaklıkta bir restorana öğle yemeğine götürdü. Masaların üzerinde tavuklar uçuşuyordu. "Bak," dedi ve bu arada tavukları gösterdi. "Burada her şey çok taze sunulur." Ona, söylediklerini açıklamasını beklediğimi belirttim. Birkaç tane yumurta getirerek birini bana uzattı: "Bak, dokun bir kere, daha sıcak."

Omlet ısmarlamadım.
Otto e mezzo'dan sonra yeniden buluştuk ve yine aynı restorana gittik. Tavuklar hâlâ oradaydı ama her halde aynı tavuklar değildi. Onunla sohbet etmek fazlasıyla esin vericiydi. Birbirimize topu ata ata bir konudan diğerine geçerdik. İki kaptan gibiydik. Ben eski ve deneyimli bir kaptanım. Dalgalı denizleri tanırım, o da tanıyordu. Geldiğimiz yer birbirine çok benzer. Benim gibi o da önceleri gazetecilik yapmıştı. Sinema kariyerimize ikimiz de film yıldızları ve yönetmenlerle söyleşiler yaparak başlamıştık. Ben Erich Maria Remarque ile aynı gazetede çalışıyordum. Fellini de ben de senaryolarını kendileri yazan yönetmenlerdik. *Sunset Boulevard*'da anlatılanın sadece Hollywood olmayışı gibi, *La dolce vita*'da anlatılan da sadece Roma değildi. O da sürekli bir ekiple çalışıyordu. Ben Brackett'le on beş yıl, L.A.L. Diamond'la da yirmi beş yıl birlikte çalıştım. İnsan, diğerlerinin fikirlerini mümkün olduğunca kullanmasa da onlara kulak verebilecek ve değerlendirebilecek durumda olmalı. İnsanın saygı duyduğu bir partneri olması önemlidir ama olanaklar çerçevesinde kendisine çok benzeyen biri olmamalıdır. Kişi elbette diğerlerinin fikirlerinde esin bulmak ister, çünkü aksi halde hemen kendi kendinizle söyleşmeye başlayabilirsiniz.
O da benim gibi plastik sanatlarla çok ilgiliydi fakat o sanatçı gözüyle bakıyordu. Aramızdaki fark buydu. Olağanüstü iyi çizebiliyordu, ben ise ne çizebilirim ne resim yapabilirim ne de heykel, bu sanatların sadece bir hayranıyım. Birbirimizden ayrıldığımız başka noktalar da var. O büyük bir zevkle amatörlere rol verirken, ben her zaman yalnızca çok profesyonel oyuncularla çalıştım. Bir sahne çok fazla tekrarlandığında bu oyuncuyu yorduğu için ben kendimi çekim sırasında her zaman en gerekli olanla sınırladım. Buna karşın Fellini seçeneklerin çok olmasını yeğlerdi. Sonradan hiç kullanmadığı sahneleri çektiği de olurdu. Fellini'de kamera her çekimde en doğru yerde durur. Daha da önemlisi: Kameranın hiç bilincine varamazsınız ve o da hiçbir zaman kendi yönetmenliğiyle sizi zorlamaz. Kamera hiçbir zaman alışılmadık bakış açılarıyla hedefinden sapmaz. Sadece öyküyü izler. Federico gibi ben de eğlenmek istediğim için sinemaya giderim ve yönetmenin kendisini oyuncu konumuna getirdiği duygusunu yaşamak istemem.
Bütün Fellini filmleri içinde en sevdiğim, olağanüstü *Le notti de Cabiria*'dır. Fellini sadece İtalya'da değil de İngilizce konuşulan ülkelerde çalışmış olsaydı ünü çok daha büyük olurdu.
O, başarısızlıklarında bile olağanüstüydü. Bütün başarısızlıklarına karşın ona her zaman yeni filmler çekme olanağının sunulması şaşırtıcıdır. Bu onun İtalya'daki avantajıydı. Amerika'da bu düşünülemezdi bile.
İkimiz de bir Spielberg'in lüks olanaklarına sahip olamadık. Ardından istediğin bütün filmleri çekebileceğin kadar para getirecek film yapmak, ne hayal!
Nereye gidersek gidelim, insanlar bize hep aynı soruyu yönelttiler: "Mr. Wilder, bundan sonraki filminizi ne zaman çekeceksiniz?" "Signor Fellini, bundan sonraki filminizi ne zaman çekeceksiniz?" İkimiz de aynı yanıtı verirdik: "İlk fırsatta, olanak bulur bulmaz."

Fellini filmlerini tanımamak olası değildir. Onun tamamen kendine özgü bir stili vardır. Öğrenilemeyecek şeyleri vardır. İnsan bunları doğarken dünyaya beraberinde getirir. Fellini böylesine kendine özgüydü yaşamakta. Kendisinin olan dünyada yaşadı.
Fellini gibi bir insan ölürse süslü sözlere sığınamazsınız, çünkü hiçbirisi ona uymaz. Pek çok insan onun filmlerini derinlemesine araştıracak, çözümleyecek ve kopya etmeyi deneyecektir. Belki günün birinde, herhangi birisi için şunlar söylenecektir: "Filmi, bir Fellini filmi gibi." Fakat ancak bir Fellini filmi *gibi* olabilir. Gerçekten iyi olan şeyleri de buradan tanırız: Tekrarlanmalarına olanak yoktur.

Fellini'den sözler:

"Her filmimin başında, vaktimin en büyük bölümünü çalışma masamda geçirir, bir sürü kıç ve meme resimleri çiziktiririm. Bu benim filmime başlama, bu karalamalar arasında onu çözme biçimimdir. Tıpkı bir labirentten çıkışı sağlayan ip uçları gibi."

"Beni korkutan şeyler, beni hep cezbetti. Öyle sanıyorum ki korku, sağlıklı bir duygudur ve hayattan zevk almak için zorunludur."

"Siyaset ve spora karşı tümüyle kayıtsız, tepkisiz ve kıpırtısızım. Eğer trene binip dünyayı dolaşıyor olsam, sohbet imkanlarım sıfıra iner."

"Genellikle tercihim sinema için yazılmış özgün konulara yöneliyor. Öyle sanıyorum ki, sinemanın edebiyata ihtiyacı yok. Yalnızca sinema yazarlarına, yani meramını ritimle, sinemaya özgü ahenkle anlatan kişilere ihtiyacı var."

"Kafka beni derinden etkiliyor. Şeylerin gizemli yanlarına, çözülemezliklerine kafa tutma, günlük olayları büyü haline getirebilme tarzı beni çarpıyor."

"Bana göre, oyuncu ile çakışması gereken şey kişiliktir. Perdede görünür görünmez her şeyi kendiliğinden dile getiren yüzler ararım."

BELLE & SEBASTIAN

8 KİŞİLİK MİNİ ORKESTRA

Beren Özel

Belle ve Sebastian önceleri Madame Cecile Aubry'nin kitaplarının konusuydu. O zamanlar Belle beyaz bir dağ köpeğiydi. Sebastian ise köpeğiyle maceralara atılan ince bir çocuktu. Bir süre sonra farkedildi ki kitaplar okunuyordu, ama televizyon daha çok seyrediliyordu. Buna paralel bir değişim gerekiyordu. Televizyon dizisi haline getirilen kahramanlarla, böylelikle daha çok çocuk tanışma imkanı buldu. Çocuklar mutluydu. Peki ama içindeki çocukla yaşayan gençler, orta yaşlılar, büyükler ve otobüs şöförleri? Onları kim düşünüyordu?

Yıllardan 1996. Glasgow. 24 saat açık bir kafe. İçeride yedi genç, çocukluk kahramanlarının adı altında birleşip, müzik yapmaya karar verirler. Başlangıç burada bitti. Ama başlangıcın da bir geçmişi var. Belle and Sebastian'ın beyni diyebileceğimiz Stuart Murdoch, Glasgow Üniversite'sinde fizik okurken üç kere sınıfta kaldığı için okuldan atılıp, kendini hayal peşinde koşarken bulur. Önce boksör olmayı dener, yeterince sağlam yapıda olmadığını düşünüp, koşucu olmaya karar verir. Atletizm pistinde de yeterli olmadığını fark edip, başka işleri kovalar ama hayalciliğinden ödün vermez. 23 yaşında şarkı yazmaya başlar. Bir noktada, hayatında tıkanma hisseder ve ileriyi göremediğini fark edip, Belle and Sebastian'ın en büyük ilham kaynaklarından kült grup Felt'in kurucusu Lawrence Hayward'ı aramak için Londra'ya atar kendini. Amaç Hayward'ı bulup, cevapları onda ya da onla beraber vakit geçirerek bulmaktır. Sonuç: Ümitsiz bir hareketlenme. Ama kendi çelişkileri ve yetersizlikleriyle evinde, kendi başına uğraşması gerektiğini kavrar ve daha çok şarkı yazmaya başlar.

İngiliz hükümetinin işsizler için açtığı bir müzik kursunda (Stow College Music Business Course) Stuart David ile tanışır. Önceleri sokaktan-adam-çevirme yoluna başvurarak kendine müzikle uğraşmak isteyen yandaş arayan Murdoch, Stuart David ile beraber şarkı yazmaya devam eder. 1996 başı 'Dog on Wheels', 'The State that I am in', 'Belle and Sebastian' ve 'My Wandering Days are Over'ın demo versiyonunu içeren bir kayıt Stow College'ın programında katkısı olan İngiliz plak şirketi Jeepster'a gönderilir. O zamanlar iki Stuart dışında, Mick Cooke'dan oluşuyordu grup. Edinburgh'un nam salmış Hogmanay partisinde tuvalet sırası beklerken Isobel Campbell ile tanışan Murdoch, kısa süreli bir ilişki yaşamakla kalmamış, grubun dördüncü elemanını da bulmuştur. Zamanla Murdoch ve Stuart David'in arkadaşları vasıtasıyla üç yetenekle daha tanışırlar. Şimdi, hep soğuk olan Glasgow'daki 24 saat açık kafenin camlarından içeride bütün gece, ertesi gün ve ertesi günü takip eden gün konuşacak yedi gence bakalım, gülümseyelim ve okumaya devam edelim.

Sebastian melankolik ruh haline sahip, grup kurmak için müzisyen arayan ve müzisyen olmasaydım ya otobüs şöförü ya da iş siz olurdum diyen biri. Belle ise, Sebastian'dan gitar çalmasını öğretmesini isteyen, popüler müzik zevkine sahip, üniversiteye giden güzel bir kızdır

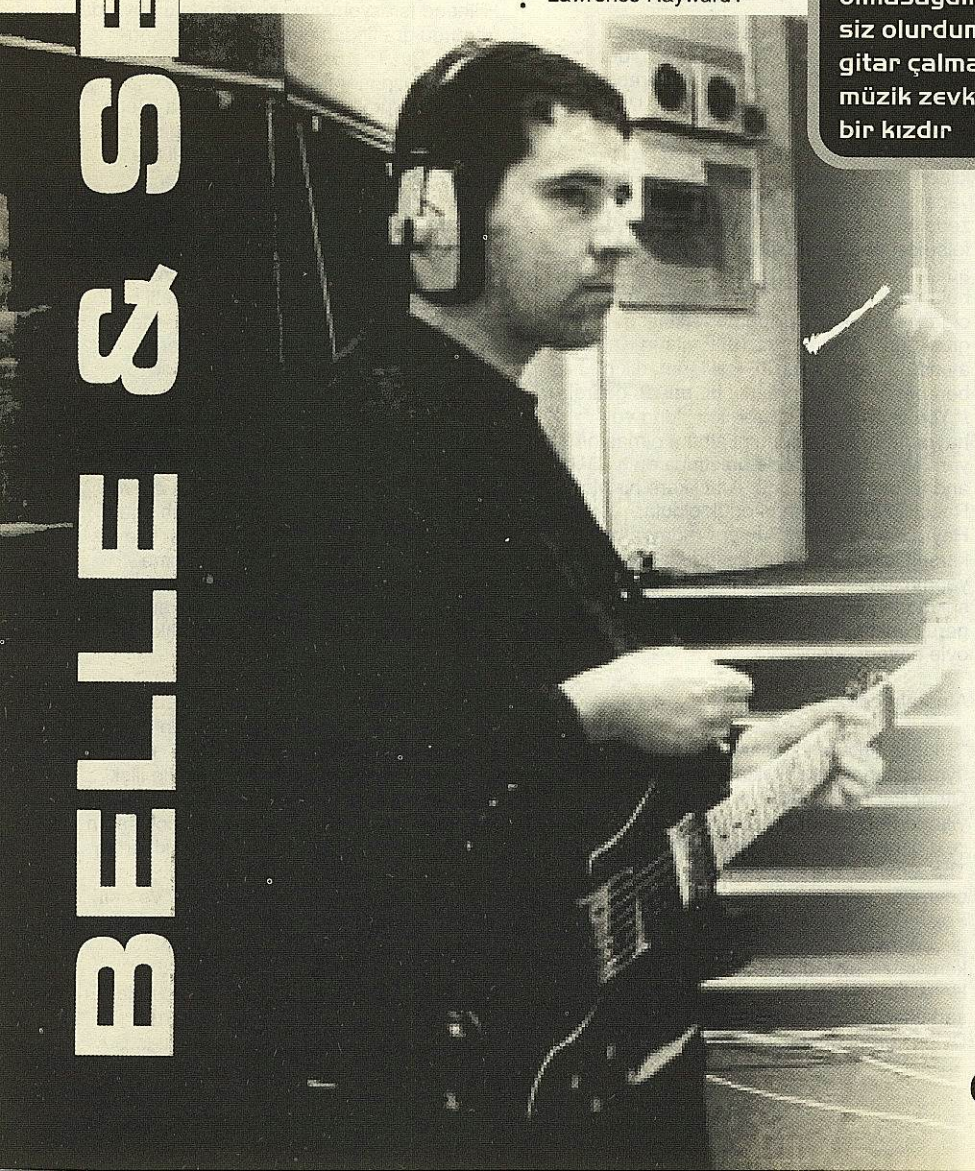

Belle and Sebastian'ın sessiz patlaması, yine aynı sene, iki Stuart'ın katıldığı kursta her sene yapılan şarkıları beğenilen kişinin/grubun singleının piyasaya sürülmesi yarışmasının kazanılmasıyla olur. Normalde single piyasaya sürülüyor olsa da, Belle and Sebastian'ın yeterince şarkısı olduğundan Electric Honey etiketiyle üç gün içinde kaydedilen ilk albümleri *Tigermilk* piyasaya 1000 kopya olarak sürüldü. Radio 1 djlerinden Mark Radcliffe tarafından Temmuz ayında keşfedilen grubun albümü, Jeepster tarafından tekrar basılana kadar 400 pounddan el değiştiriyordu.

Tigermilk'in piyasaya sürülmesiyle, gruba sekizinci olarak Sarah Martin katıldı ve Ağustos ayında Jeepster ile masaya oturdular. İlk başta ortaklaşa tasarlanan "iki albüm yapıp dağılalım" planı yürürlükte çok kalmadı ve kısa zamanda grup yerleşik düzene geçti.

Kısaca kim kimdir:
Stuart Murdoch - vokaller, gitar
Stuart David - bas gitar
Stevie Jackson - gitar, arada vokaller
Isobel Campbell - viyolonsel, bazen vokaller
Richard Colborn - bateri
Chris Geddes - piyano, keyboard
Mick Cooke - trompet, arada sırada gitar
Sarah Martin - keman, bir bakıvermişsin vokaller

BELLE & SEBASTIAN

'Get Me Away From Here, I'm Dying' terapi unsurları içeren bir şarkı olmasının yanı sıra, Stuart Murdoch Manifestosu niteliginde: artik kimse şarkıları yazması gerektiği gibi yazmiyor, bu boşluğu neden ben doldurmayayım ki?

Belle and Sebastian gibi uzun zamandır çok hayran olduğum bir grubun benim için ifade ettiğini bir iki kelimeyle özetlemek çok yanlış ama "değerli" ve "ender" sözcükleri az da olsa yardımcı olabiliyor. O kadar değerli ki, kırılgan. O kadar kırılgan ki, ansızın parçalanmasından korktuğunuz en değerli antika parçanız gibi. Bu yüzden evinizin en özel ve güvenli köşesinde barınıyor. Barınacak da. Yazdıkları şarkı sözleri ve yarattıkları melodilerde Nick Drake, Felt, Orange Juice, Smiths, Beach Boys, Television ve Beatles etkileşimlerini açık eden grup, her fırsatta kendi öz seslerine de sahip çıkıyorlar. Çıkmasalar da herkes farkında zaten.

Tigermilk, ilk dinleyişte bir çıkış albümü olarak birçok grubun üçüncü albümünde bile ya da hiçbir zaman elde edemediği güzelliğe ve saflığa sahip düşüncesini uyandırıyor. İkinci dinleyişte hayranlık artıyor. Ve üçüncü dinleyişte "Bir süre bu albümle yaşayacağım" kararı veriliyor. Stuart Murdoch'un en çok şarkı yazdığı sene olan 1995, İncil referansları ve boş zamanlarda otobüse binme kavramını içeren 'The State I Am In', Belle and Sebastian mezhebine iyi bir giriş. Ardından gelen 'Expectations' albümün en ilgi toplayan şarkısı. Basında zaman içinde yer eden "Seneler önce liseden mezun olmuş ve üniversiteden atılmış bir insan nasıl bu kadar gerçekçi gözlemler yapar ve bunu şarkı sözlerine yansıtır?" sorusunun başlangıcı bu şarkı. Bu sorunun görünen nedeni şarkı sözlerinin çoğunun kaynağının Stuart'ın daha önceden yazdığı kısa hikayeler ve kendisinin veya çevresindekilerin hayatlarından yapılan alıntılar olmasıdır. İrdelenince bulunan nedenlerden biri ise grubun tüm elemanlarının çocuk ruhlarını kaybetmemeleri ve bunu müzikten, şarkı sözlerine ve albüm kapaklarından, canlı performanslarına kadar yansıtmaları.

Evet zaman içinde Stuart, Belle ve Sebastian adlı iki karakter hakkında birçok hikaye yazdı. Bunların birçoğu şarkı oldu. Birçoğu da kartonette beliren yazılarda yerlerini aldılar. Bunları okuyan veya dinleyen birçok kişi ise, Belle'in Isobel, Sebastian'ın ise Stuart olduğunu iddia etti. Stuart ise bu iddiaların asılsız olduğunu tekrar tekrar söyledi. Çünkü Belle, Isobel'den önce de varmış. Haklıdır belki de.

Ama Stuart, Isobel yarattığın Belle karakterinin içine girip ruh ve vücut olmuş olmasın?

'My Wandering Days Are Over', albümdeki bir Belle and Sebastian hikayesi. Kartonetin arkasında da, Sebastian'ın Belle ile tanışmasının hikayesi bulunuyor. Bu aslında Belle kimdir, Sebastian kimdir sorularına cevap arayanlar için çeşitli bilgiler içeriyor. Kısaca: Sebastian melankolik ruh haline sahip, grup kurmak için müzisyen arayan ve müzisyen olmasaydım ya otobüs şöförü ya da işsiz olurdum diyen biri. Belle ise, Sebastian'dan gitar

çalmasını öğretmesini isteyen, popüler müzik zevkine sahip, üniversiteye giden güzel bir kızdır. Burada, önceki paragraf ile gizli bağlantı bulunmaktadır.

Albümde Belle ve Sebastian'dan başka, kilden Velvet Underground'un modellerini yapan kız, bir arkadaşının kişilik hakkı zedelenmesi sonucu 1982 senesinde hayat felsefesi değişen Lisa ve The State I am In adlı kitabı okuyan üzgün kız Mary Jo bulunmakta. 'Electric Renaissance' ile genel olarak akustik olan albüme farklılık getiren grup, ikinci albümlerini 1996 yılının Kasım ayında piyasaya sürdü. Beklenmedik bir hız, beraberinde beklenmedik bir başarı getirdi. *If You're Feeling Sinister*, kritiklerin ve hayranların en beğendiği albüm olmasının yanı sıra objektif gözle bakılınca en iyi Belle and Sebastian albümü. İkinci kere bir Mark Radcliffe programına konuk oldular. Hayranları çoğaldı. Bunlara rağmen basına karşı isteksiz bir tutum takındılar, röportaj yapmaktan ve resim çektirmekten sakındılar. Bir açıdan belki de genişlemeye gerek yoktu. Radyo ile başlamıştı herşey, öyle devam edebilirdi.

Ama etmedi.

"Sadece arkadaş kalalım" kavramının uygulamadaki aksaklıklarını anlatan 'Seeing Other People', D.A. Pennebaker'in 1967 yılında Bob Dylan'ı Londra'da takip ederek çektiği belgesele atıf yapan 'Like Dylan In The Movies', melankolik bir şekilde çevreden uzaklaşma temasını içeren 'The Fox In The Snow' ve zaman zaman birçoğumuzun, gün boyunca kendi kendimize söylediğimiz "Get Me Away From Here, I'm Dying" bu albümde parlayan şarkılardan. 'Get Me Away From Here, I'm Dying' terapi unsurları içeren bir şarkı olmasının yanı sıra, Stuart Murdoch Manifestosu niteliginde: Artık kimse şarkıları yazması gerektiği gibi yazmıyor, bu boşluğu neden ben doldurmayayım ki?

Doldurabilirsin Stuart, dolduruyorsun zaten.

1997 yılında Yaz Epleri adı altında sırayla üç tane EP piyasaya sürdüler: *Dog On Wheels*, *Lazy Line Painter Jane* ve *3..6..9..Seconds of Light*. İlk EP bir demo kaydının yalınlığıyla 7-8 yaş pantalonu giyen String Bean Jean ve bir türlü dertlerinden arınamayan Sebastian'ın hikayelerini bize anlatıyor. *Lazy Line Painter Jane* Epsinin aynı adlı ilk şarkısında vokalde katkıda bulunan Monica Queen adlı şahsın gerçek bir kişi olmadığı, grup üyelerinden birinin peruk takıp çılgınca şarkı söylediği öne sürüldü. Üç EP'den en iyisi kanımca *3..6..9..Seconds of Light*'tır. Bir önceki EP'deki 'A Century of Elvis'in melodisi üzerine Stuart Murdoch'un toplum eleştirisi sözlerinin tatlı ses tonuyla dinleyenlerin aşina ve hayran olduğu Belle and Sebastian tezatını yaratır giriş şarkısı 'A Century of Fakers'de. Onu takiben bir jenerasyonun güncesi mahiyetindeki 'Le Pastie De La Bourgeoisie', Judy Blume, Kerouac ve J.D. Sallinger gibi isimleri anar. Bu haliyle Fransızcada tam olarak bir anlam ifade edemeyen şarkının adı Stuart'ın (Sebastian'ın Belle ile tanıştığı hikayedeki) Hillhead Istasyonu'nun karşısındaki duvarda gördüğü graffitiden alır. Son EP'nin son şarkısı 'Put The Book Back On The Shelf'de Sebastian'ın memnuniyetsizliği ve kendi izolasyon sürecini anlattıktan sonra "Belle and Sebastian on the radio playing songs for children/we're really sorry for all the trouble we caused" diye bitişe geçer.

"He had a stroke at the age of 24/It could have been a brilliant career" diye başlayan üçüncü stüdyo albümleri *The Boy With The Arab Strap*'in genel teması: Artık belli bir yaşa geldik, gençliğimiz güme gitmeden nasıl dünyada yer edineceğiz? 'Sleep Around The Clock', 'Is It Wicked Not To Care', 'The Boy With The Arab Strap' ve 'Ease Your Feet Off In The Sea' bu paralellikte olan şarkılar. 'Chickfactor' bir hayran tarafından yapılan röportaj sırasında hissedilen rahatsızlık ve onun yerine evde kız arkadaşla zaman geçirmenin ne kadar iyi olacağını anlatır. 'Seymour Stein' ise kız arkadaşını bir plak şirketi yöneticisine kaptırma korkusunu içeren fantazidir. İki şarkı da grubun müzik dünyası karşısında duydukları güvensizlik ve rahatsızlık eleştirisi olarak algılanabilir.

Belle and Sebastian bu zamana kadar neredeyse görünmez bir seyirci için müzik yaptılar. Partilerde, barlarda, hatta kiliselerde konser verdiler. Medya ile ilişki kurmadılar. Bu denklemler dahilinde çok başarılıydılar. Ama üçüncü ve en çok satan albümlerinin yakaladığı ün ve sürekli artan ilgi ile, denklemdeki faktörler düşünemeyecekleri kadar çoğaldı. Ve asıl sınavı zaman zaman hırs bürüyen müzik piyasasında, artık klan haline gelen hayranları ile verdiler. Sonuç tabii ki başarıydı. 1999 yılının Brit Awards'unda "En İyi Yeni Grup" ödülünü yeni gruptan başka herşey olmalarına rağmen kazandılar. Bu

ödülü hak etmek için o zamanlar Britanya'da çok popüler olan Steps adlı gruptan fazla oy almaları gerekiyordu. Öyle de oldu. Ama Steps grubu menejeri, üyeleri ve İngiliz basını böyle bir sonucu hiç akıllarından geçirmedikleri için, "İskoçlar hile yaptılar" diye demeçler verdiler ve gazete manşetleri attılar. Grup üyeleri ise, sadece tebessümle olanları izlediler; ilk kez (ve son kez) gazetelerin birinci sayfasında boy gösteriyorlardı.

2000 yılı grubun kurucularından Stuart David'in yan projesi Looper'a, evliliğine ve yazarlığa (*Nalda Said* ve *The Peacock Manifesto* adlı iki kitabı basıldı) daha ağırlık vermek istemesi yüzünden verdiği ayrılma kararı ile tatsız bir dönüş alır, ama Legal Man Epsi ile Top of The Pops'a çıkmaları, radyolarda sıkça çalınmaları ve dördüncü albümlerinin piyasaya sürülmesiyle ilerlemeye devam edilir. *Fold Your Hands Child, You Walk Like A Peasant* albümünün adı Stuart Murdoch'un üniversite yıllarında bir gün tuvalet kapısında gördüğü bir yazıdan ibarettir. Daha yeni son bulan üniversite günlerime dayanarak ben de diyebilirim ki, İngiltere'de öğrenciler tuvalet kapılarının üzerine düşündürücü sözler yazıyor, çeşitli propagandalar yapıyorlar ve bunlar tuvalette geçirilen süreyi uzatıyor.

Albümün sarı-siyah, masum-şüphe uyandırıcı kapağındaki kızın okuduğu *I Fought In A War* adlı kitapla aynı adı paylaşan giriş şarkısı savaşa giden bir gencin gurur duymasına rağmen geride bıraktıklarını ve özellikle kız arkadaşını düşünmesini anlatıyor. Şarkının bitişiyle başlayan harpsichord ile ister istemez şefkatli gülücükler atılıyor, göğsünü göstermekten çekinmeyerek ün salan komşu kızı ve gözlerini bağlayarak çok şey öğrenip hatta en iyi seksi yapan Lisa ile tanışılıyor. Belle and Sebastian üyelerinin artık hemen hemen hepsi şarkı yazarı haline geldiği için bu albümde Stevie Jackson'dan, Isobel Campbell'dan daha çok parça bulmak mümkün. Grubun genelindeki katkı paylarının artması onlar için iyi birşey olsa da, 'Beyond The Sunrise' ne kadar yaylı aranjmanı iyi yapılmışsa da zayıf bir şarkı olmaktan öteye çok gidemiyor. Yine de 'The Chalet Lines' ve 'Nice Day For A Sulk' gibi şarkılar grubun şarkı yazma yeteneğinin ne kadar ileri gidebileceğini gösteriyor. Albümün ve bence Belle and Sebastian arşivinin en değerlisi 'There's Too Much Love'a özel önem gösterilmeli. Aşk kadar güzel bir şarkı. O kadar güzel ki ya aşka aşık oluyorsunuz ya da albüme, ya da her ikisine. Tüm elemanlara şapka çıkarıyorum.

2001 yılında Todd Solondz'un Storytelling adlı filminin müziklerini yapmak üzere New York'a gittiler. Büyük heyecanlarla yaptıklarını çok beğenen Solondz, bunların albüm için uygun olmadıklarını söyledi. Her zaman doğruyu bulabilen Belle bile bu sefer neyin film için doğru olduğunu bilmiyordu. Doğruya uzun ve külfetli bir uğraş sonucu ulaştılar, ama doğru filmin sadece 6 dakikasını doldurdu. Doğru olmayanlar ise 2002 yılında piyasaya çıkan *Storytelling* albümünde yer aldı.

Aynı sene bisikletine Laura ismini veren Stuart'u Glasgow Üniversitesi rektörlüğü adayları arasında görmek mümkündü. Diğer adaylar arasında yazar Alisdair Grey, komedyen Karen Dunbar ve Greg Gempill bulunuyordu. Bir anneanne kadar radikal olduğunu ama öğrenciler haklı bir nedenle protesto yapıyorlarsa, onlarla beraber yürüyeceğini belirten Stuart, ne yazık ki sadece 347 oy aldı.

Belle and Sebastian bu arada 18 Haziran'da *Jonathan David*, Kasım'da ise *I'm Waking Up to Us* EP'sini piyasaya sürdü. 2002 yılında ise *Storytelling* albümünün piyasaya sürülmesini takiben çıktıkları turnenin ortasında Isobel artık bu hayata dayanamayacağını, kendini yan projesi Gentle Waves'e ve solo kariyerine vereceğini açıklayarak grubu bıraktı. Bob Kildea geçen sene gruba basçı olarak dahil edilmişti, ama Isobel'in eksikliği büyüktü. 'I'm Waking Up To Us'ın yarı acımasız, yarı hüzünlü sözlerinde özellikle Stuart tarafından hissedilen eksikliğine ışık tutuyor.

Bir senelik zaman zarfında, Stuart kilise korosunda şarkı söylemeye devam etti, otobüse binmediği zamanlar Laura ile gezintilere çıktı ve İncil okudu. Stuart David kitap yazdı. Isobel kendi şarkılarını yazdı ve siyah beyaz enine çizgili kazaklar giymeye devam etti. Grup Avrupa mümessilleri Jeepster ve Amerika mümessilleri Matador Records ile bağlarını ılımlı bir şekilde kopardı ve Rough Trade Records'a transfer oldu. Trever Horn'un Seal ile işinin bitmesini beklediler.

Dear Catastrophe Waitress, uzunca bir ara ve pek çok olaydan sonra doğan beşinci stüdyo bebekleri. Kapaktan başlayalım. Albüm ele alınınca ilk verilecek tepki, "Aa kendi resimlerini kapağa koymuşlar" olacaktır. Evet, Stuart Murdoch elinde koca bir tabak spagetti ile duruyor, Sarah'nın feminen mimikleri gözüküyor, diğer grup üyelerin yüzleri ise kapağın yarı-loş renkleri arasında anlaşılmak ve anlaşılamamak arasında gidip geliyor. Yine de hepsi kapakta yer almışlar, bu da bir ilk.

Giriş şarkısı, 'Step Into My Office, Baby', son yıllarda çalışma ortamlarında kadınların, erkekler tarafından maruz bırakıldıkları şovenistik tutuma sarkastik bir bakış açısı getiriyor. 15 Kasım'da single olarak piyasaya sürülecek olan şarkının, b-sideları neler olacak belli değil. Ama birinin son dakikada albümden çıkarılan '(I Believe In) Travellin' Light' olacağı konusundaki spekülasyonlar ağırlıkta.

İkinci şarkı albümle aynı adı taşıyan 'Dear Catastrophe Waitress', albümde ilk dikkati çekecek şarkı. Belle and Sebastian albümlerine kısaca göz gezdirildiğinde, albümlerdeki ikinci şarkıların hepsinin ("Expectations", 'Seeing Other People', 'Sleep Around The Clock', 'The Model') kendisinden önce gelen şarkıya nazaran çok daha hareketli ve canlı bir atmosfere sahip olduğu ve dinleyiciyi bir anda kendine çektiği farkediliyor. Buna "gümüş madalya fenomeni" demek istiyorum. Zilafon, keman ve trompetlerin vurguladıkları ve şarkının traji-komik sözleriyle 'Dear Catastrophe Waitress'de bu düzeni bozmuyor.

Beyzbol unsurları içeren 'Piazza, The New York Catcher', alışık olduklarımızdan biraz daha pozitif bir aşk şarkısı olan 'Wrapped Up In Books' ve Thin Lizzy etkisi söz konusu olan 'I'm a Cuckoo' diğer öne çıkan, Belle and Sebastian hayranlarının açlığını bastıracak şarkılar. Albümün genelinde Sarah'nın ve Stevie'nin sesi daha çok duyuluyor ve katkıları daha çok hissediliyor. Caz, Amerika'ya gidip gelmeler, 70ler ve 80lerin etkisi daha çok farkediliyor. Ne yazık ki Isobel'in eksikliği de bir o kadar ortada. Tüm bunlara rağmen her şey güzel olmaya da devam ediyor. Ve Stuart Murdoch, bir kez daha hiç bir zaman hayal kırıklığına uğratmayan eski arkadaş, iyi komşu ve zaman zaman erkek arkadaş olduğunu kanıtlıyor.

Albümün yanı sıra Jeepster etiketiyle 20 Ekim'de piyasaya sürülecek olan *Fans Only* adlı DVD'yi unutmamalı. 'I'm Waking Up To Us' dışında grubun çektiği tüm klipler, çeşitli canlı performanslar, röportajlar ve eski bir belgeseli içeren DVD'nin kapağında, göğsünü göstermekten çekinmeyen komşu kızı olduğunu tahmin ettiğim kız, göğsünü kitapla kapatıp ütü yapmakta.

1996'dan bu güne baktığımda Belle and Sebastian'ın en gereklilerden olduğuna inandığımı yinelemek istiyorum. Yeni albümü her ne pahasına olursa edinin. Eğer hala bu mezhebe yeniyseniz *Tigermilk*, sizin için de iyi bir başlangıç olabilir.

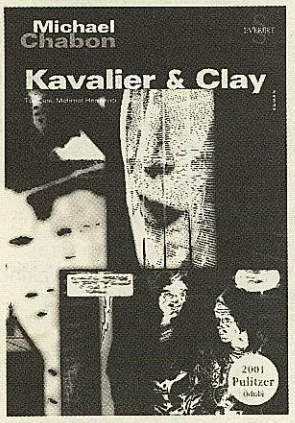

Hem Çizgi Hem Roman

Çizgi romanın kudretini artık herkes kabul ediyor. Her ne kadar zaman zaman gördüğü baskıdan ötürü bir ayağı yeraltında kalmış olsa da görsellikle yazınsallığı bir araya getirebilen bu tür, 'biricik' olma özelliğini daha uzun süre koruyacağa benziyor.

Çizgi romanın altın çağında, Amerika'da geçen Kavalier & Clay'in tek özelliği o yılları okurun gözünde canlandırması değil. İkinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesinde Avrupa'da Yahudilere yönelik baskının artması sonucu, ailesi tarafından Amerika'ya gönderilen Josef Kavalier aslında Houdini gibi bir 'Kaçış Ustası' olmaya çalışmaktadır. Bu uğurda ustası Bernard Kornblum'dan dersler alır. Bir gün büyük bir denemeye girişir ve Kaçış Ustası olma hayalleri sekteye uğrar. Üstelik Amerika'ya mecburi yolculuğu da gündeme gelmiştir.

İki kuzenin tanışmaları onların hayatları kadar adlarının da değişmesi anlamını taşır. Josef Kavalier, bir anlamda artık ona ağır gelen kimliğine daha Amerikalı bir hava katmak istercesine adını Joe Kavalier olarak değiştirir. Sammy Klay ise, çizgi roman dünyasına giriş biletini Sam Clay adına kestirir!

Kavalier & Clay'in çizgi roman dünyasına armağan ettiği Kurtaran karakteri, Superman'in yakın bir akrabasıdır aslında. Bunun yanında, Joe Kavalier ve Sam Clay'in yapmaya can attıkları ama gerçek yaşam içinde başaramadıkları şeylerin üstesinden kolaylıkla gelen, ütopik bir karakterdir. Ailesini İkinci Dünya Savaşı cehenneminin ortasında bırakmak zorunda kalan Kavalier açısından, Kurtaran'ın Nazileri alt etmesi büyük önem taşır. Çocukken geçirdiği bir hastalık yüzünden bacakları hep zayıf kalan Clay'e göreyse, o hiç yenilmemelidir. Kurtaran hep kazanır...

Kavalier & Clay'in en can alıcı özelliği, bir film izler gibi okunabilmesi. Michael Chabon, atmosfer ve mekan yaratmada, kahramanlarını bu ortamlarda canlandırmada çok başarılı bir yazar. En ince detaydan en genel görüntüye kadar her şeyin ayrıntılarıyla tasarlandığı o kadar belli ki, romanı okurken kendinizi kahramanlarla aynı ortamda hissetmekte hiçbir güçlük çekmiyorsunuz. Bunda akıcı bir dilin iyi çeviriyle birleşmesinin de etkisi var tabii.

Kavalier & Clay'in bir diğer özelliği, genç yazar Michael Chabon'un Türkçe'ye çevrilen ilk kitabı olması. Şimdiye dek yayınlanan her romanı Amerika'da büyük yankılar getiren Chabon'un diğer kitapları da umarım dilimize çevrilir.

Kalın romanları bir solukta okumayı seven okur! Kavalier & Clay senin için...

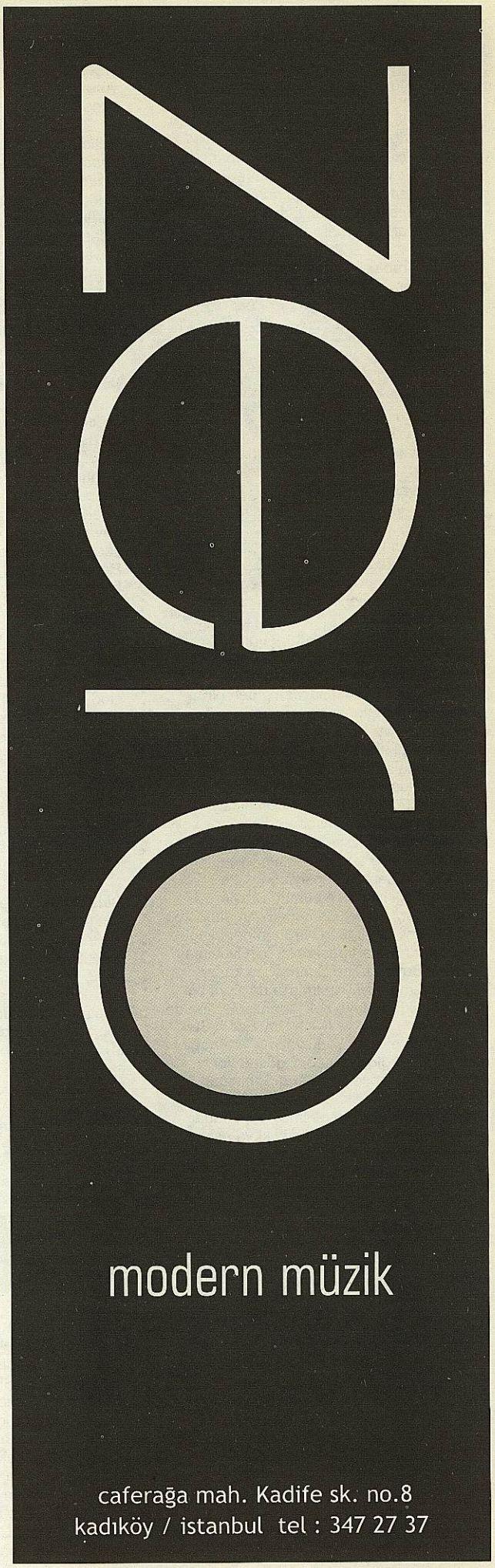

paul weller
dibe vuran mod

Eğer Paul Weller, herhangi bir plak şirketi ile anlaşmalı olmadığından dolayı en ufak bir endişe duymuyor gibi gözüküyorsa, bunun sebebi gerçekten de bir anlaşması olmaması kadar basittir. Bu sene Isle of Wight Festivali'ndeki en önemli isim olarak yer alacak Paul Weller'ın, bugünkü provadaki performansına bakıldığında, 45 yaşını geçmiş bir adam olarak iyi durumda olduğunu söyleyebiliriz. Londra'nın batısında bir hangarda yer alan provada, sanki festivalde 20,000 kişinin ardından batan güneşi seyredercesine hevesli ve bir o kadar da enerjik bir havayla seslendiriyor The Jam'in ölümsüz 'Tales From The Riverbank'ini ve 'Wild Wood'u.

Geçen sene İngiltere listelerinde bir numaraya çıkan altıncı solo albümü *Illumination* ve ilk defa Top 10 singlelar listesine girmeyi başaran 'It's Written In The Stars' göz önünde bulundurulduğunda, Paul Weller'in 2003 yılında anlaşmasız olması epey garip bir durum. Bütün bunlara ragmen, önceki plak şirketi Independiente, anlaşmayı yenilememeyi tercih ederek, Weller'in boşluğa sürüklenmesine sebep oldu.

Tabii ki, bütün bunlara rağmen, Mod'un babasının kendisine yeni bir ev bulamayacağını düşünmek aptallık olur. Yine de, Weller durumundan şikayetçi değil. Ne de olsa, zamanında çok daha zor durumların altından kalkmayı başardı. The Style Council'ın 1989'da dağılmasının ardından, 90'ların başında tek başına yükselene kadar, Weller, İngiltere plak endüstrisinde istenmeyen adam olarak kabul ediliyordu. "Gerçekten hiç umrumda değil" diyor, hafif geceden kalmışlığını sigara ve bir bardak çay ile geçirmeye çalışan Weller. "Eleştirmenler beni yerin dibine batırdığında rahatsız bile olmadım. İlk solo albümümün türünün tek örneği olması hoşuma gidiyordu. Bir mod olarak her yerde bulunan, kâr amaçlı şeylerden çok, gizli hazineleri keşfetmeyi seviyorum. Zaten 'Wild Wood' zamanında insanlar beni tekrar övgülere boğduğunda yine hiç ciddiye almadım. Nasıl alabilirdim ki? Bütün o aşağılamalardan sonra 'Harikasın!' demek çok saçma. Bu gibi şeylerle dikkatini dağıtmayıp, asıl amacına konstantre olmalısın." Bir plak şirketinin olmaması Paul Weller'da, az miktar da olsa, bir endişe teşkil ediyor. Yanı sıra, "Artık şarkı yazmaya hiç niyetim yok" diyor sakin bir kararlılıkla. Elleriyle bir gazete manşetinin taklidini yaparak "WELLER'IN SONU MU GELDİ?" diyor sırıtarak. Acaba Weller gerçekten ilham perisini kaybetti mi?

"Şu an farklı bir şey bulmaya çalışıyorum." diye açıklıyor, Weller. "Kişisel olarak önceden kullandığım tekniklerden çok sıkıldım. Yeni bir şey duymak istiyorum ve bunu bulana kadar başka bir şey yazmayacağım. Başka bir çalışma yöntemi arıyorum, belki Avrupa'ya, Belçika'ya ya da herhangi bir yere gidebilirim. Pazartesi Eurostar'a atlayıp Brüksel'e gidip kayıt yapmak, sonra cuma günü eve geri dönme fikri çok hoşuma gidiyor. Yurt dışında kaydettiğim tek albüm, The Style Council zamanından *Long Hot Summer*'di. Paris'teydik, çok yakın olmasına rağmen, tamamen farklı bir ortam olduğu için çok başarılıydı. Çekoslovakya gibi bir yer düşünüyorum, belki yerel müzisyenleri kullanırım. Bilim-kurgu tarzı, uzay temalı bir mod albüm yapmayı düşünüyorum."
"Efendim ?!"
"Aslında ben de tam olarak neden bahsettiğimi bilmiyorum" diyerek kahkahalara boğuluyor. "Biliyorum çok belirsiz, ama bizi bir yere götüren de, bu belirsiz abstrakt düşüncelerdir. Uzay Çağı Mod'u, bunu az çok hayal edebiliyorum. Fakat onun beni bulmasını istiyorum. Biliyorum, bu zamanla kendiliğinden olacak."

Weller, bir ritmin onu alıp uzayın derinliklerine götürmesini beklerken, yeni 3 Cdlik *Fly On The Wall*'un çıkışının sevincini yaşıyor. Bu toplama albüm geçmişteki en iyi B-sidelar ve remixlerden oluşuyor. "Bu albümde çok şey var" diyor gururla. "Son birkaç yıl içinde single olayı öldü diye düşünüyordum. The Jam'de yaptıklarımızdan en sevdiğim şey, yeni bir single çıkarıp, B-tarafına da en az onun kadar iyi bir şarkı koymaktı. Tabii bu pek kalmadı, ama kendi geçmişime baktığımda, albümlere koymadığım o kadar çok iyi parça var ki."

Fly on the Wall'un en ilginç bölümü, 3. CD'de yer alan toplama cover parçaları. David Bowie'nin 1973 çıkışlı cover albümü *Pin-Ups*'a gönderme amacıyla tasarlanmış kinayeli *Button Downs*'un kapağında, tıpkı Bowie'nin Twiggy'ye sarıldığı efsane fotograftaki gibi, Weller'ı Kate Moss ile görüyoruz.

"Bir noktada zaten doğru dürüst bir cover albümü yapmayı düşünüyordum. Üstünde daha çok uğraşmak isterdim, ama bunların hepsi B-sidelar ya da radyo versiyonlarından oluşuyor. Profesyonel olmaktan daha çok, hayran hevesiyle yapılmış bir albüm." diye açıklıyor Weller.

Sonuç olarak, Weller, sadece çay yapmak için duraksayarak, *Button Downs*'daki parçaları bizim için teker teker açıklıyor. Bir Dylan parçasının ismini hatırlayamadığı için arkadaşı Tom Sheen'e telefon eden Weller'a, "Senin Bob Dylan sevebileceğini düşünmemiştim" diyorum. Alaylı bir edayla soruyor: "Neden, sözlerini anlayamayacağımı mı düşündün?" Evet, ağzımın payını aldım. Paul Weller'ı küçümsemek hiç akıllıca değil. Anlaşmalı ya da anlaşmasız, Weller kolay kolay ayrılmıyor aramızdan. Lakin, uzay çağı gelip hepimizi etkisi altına aldığında, o hâlâ ayakta kalmayı başaran tek mod olacak...

ŞARKI ŞARKI *BUTTON DOWNS*

FEELIN' ALRIGHT
Traffic, 1968
WELLER: Ben çocukluğumdan beri Traffic'i çok severim. Onların sihirli sounduna hep hayran kalmışımdır. Traffic hep psychedelia kategorisine koyulsa da, bence onlarda daha fazlası vardı. Folk, caz, blues, her ne varsa hepsini bir araya getirmeleri ve bir uyum içinde çalmaları beni hayrete düşürüyor.

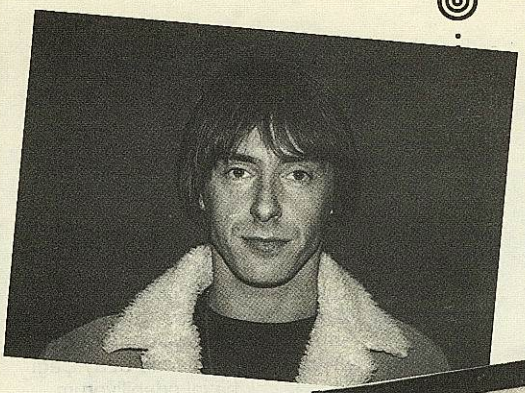

'Feelin' Alright' birçok kişi tarafından coverlandı, özellikle Chairmen Of The Board'ınki iyiydi ama benim ilk duyduğum, sanırım Traffic'in orjinal versiyonuydu. Bunu ilk solo albümüm zamanında, bol alkol tükettikten sonra kaydettik.

OHIO
Crosby, Stills, Nash & Young, 1970
Dürüst olmak gerekirse, bunu akorlarını sevdiğim için coverladım. Sözlerini pek kendimle bağdaştıramam, zaten zamanında olmuş belirli bir olaydan bahsediyor. Akorları biraz değiştirerek, müziksel olarak *'Wild Wood'* ve *'Stanley Road'*daki tarzımızı yakaladığımızı düşünüyorum. Neil Young'ın büyük bir hayranı olmamama rağmen bazı şarkıları gerçekten iyi. The Isley Brothers'ın *Givin' It Back* albümündeki 'Ohio' coverını dinledikten sonra Young'ı tam anlamıyla sevmeye başladım. *Harvest Moon,* daha sonra keşfetmeme rağmen mükemmel bir albüm, hâlâ dinlerim. 'Out On The Weekend'deki gibi müziğinin melodik yanını daha çok seviyorum. Tabii 20 dakikalık gitar soloları epey sinirlerimi bozuyor.

BLACK SHEEP BOY
Tim Hardin, 1967
Tim Hardin'i The Small Faces ile sevmeye başladım. Onu sadece 'Red Baloon' ve 'If I Were A Carpenter' şarkılarından biliyordum, sanatçı kişiliğini ise, bana hediye gelen bir greatest hits albümüyle tanıdım. Müthişti, sadece yalınlığı ve vokallerdeki sadelik bile çok etkileyiciydi. Çoğu şarkısının akor yapısı birbirini andırmasına rağmen, basit oluşu çok hoşuma gidiyor.

SEXY SADIE/ DON'T LET ME DOWN
The Beatles, 1968/69
Sexy Sadie'yi yorumlamamın sebebi, basçım Marco Nelson'ın yanında getirdiği Beatles kitabıydı. Akorlar çok hoşuma gitti. Yine sözlerden çok, müziksel bir yaklaşımdı. Sanırım Lennon, White Albüm sırasında iyi günlerindeydi, çünkü o sırada gerçekten de çok iyi şarkılar yazdı. Bir Beatles coverı yapmak her zaman çok iyi bir fikir olmayabilir, çünkü onların bir parçasını nasıl daha iyi çalabilirsiniz ki? Ama benim amacım da bu değildi, ben sadece çalıyordum. Çocukken Beatles'ın pop şarkılarını çok severdim ama artık 'mop top' bana fazla çekici gelmiyor. Bence Beatles'ın asıl güzel zamanları 1966'dan sonra başlıyor, *Revolver*'dan itibaren yani. Lennon ve McCartney ayrı düşünülemez. Beatles'ı Beatles yapan dördünün birlikte çalışmasıydı. Grup dağıldıktan sonra herşeyin nasıl koptuğunu görüyorsunuz. Güzel şeyler yapmaya devam ettiler belki ama birbirlerine ihtiyaçları vardı. Onlar bir bütünün parçası olarak ele alınmalıdır. Ringo'yu bile gruptan ayırırsanız - böyle diyorum çünkü şarkıları o yazmıyordu- bütünlük bozulur; çünkü o da bütün bunların bir parçasıydı.

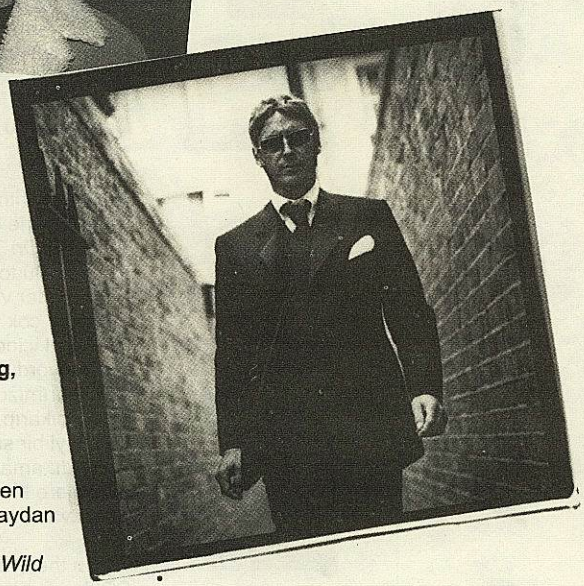

I SHALL BE RELEASED
Bob Dylan, 1967
İnsanların nefret ettiği birçok Dylan parçasını severim. Örneğin *Self Portrait*, yani onun 'The Boxer' versiyonu ve o albümdeki diğer coverlar. *New morning*'i de çok severim, ondaki country duygusu çok hoşuma gider. Dylan'ı tanımaya başlamam sanırım 70'lerde The Jam'den arkadaşım Dave Waller sayesinde oldu. Dave oldukça edebi bir kişilikti ve Dylan'ı bana sevdiren de oydu. Fakar Dylan'ın şarkı sözlerindeki gizli anlamları ortaya çıkarmak pek hoşuma gitmiyor. Ben basit aşk şarkılarını tercih ediyorum. Bence onun oldukça romantik bir insan olduğu göz ardı ediliyor. 'Lay Lady Lay'de bunu görüyoruz. Ben şarkıların ardında kelime oyunları ve gizli saklı anlamlar olduğunu düşünmüyorum, Dylan sadece şarkılarını yazıyor. Zamanını varolmayan bu gizli anlamları bulmaya çalışmakla harcayan insanlar, bence ölü bir fareyi kovalıyorlar, ya da deyim her neyse.

I'D RATHER GO BLIND
Etta James, 1967
Bu şarkının fena olmayan bir versiyonunu da Rod Stewart yorumladı, ama hep orijinalini tercih etmişimdir. Mesela Etta James'in, 'Let's Burn Down The Corn Fields' şarkısını bilir misiniz? Toplama bir albümde yer alan bu 70'ler parçası gerçekten çok başarılı. Ne hakkında olduğunu bilmiyorum ama bir dinleme fırsatınız olursa sakın kaçırmayın. Onun 'Stormy Weather' coverındaki sesine bayılıyorum. 'I'd Rather Go Blind', 'Stanley Road'u yaptığım zamana denk geliyor, o yüzden aralara az çok 'pub rock' serpiştirilmiş.

MY WHOLE WORLD IS FALLING DOWN
William Bell, 1969
Genel olarak William Bell'in Stax'taki singlelarını bilirim. Stax için birçok parça yazdı. Oldukça iyilerdi. Bu parçalardan coverladıklarım, müziksel olarak ilgimi çekiyordu, bir akor yakalayıp, güzel şarkılar elde ettik. Bu parçaları yazıldıkları zamanın ruhunu hesaba katarak dinlemelisiniz.

AIN'T NO LOVE IN THE HEART OF THE CITY
Bobby 'Blue' Bland, 1974
Bobby Bland'i çok severim. Bu parça onun kariyerinin ileri dönemlerine ait, ama ben onun Duke ile çalıştığı ilk zamanlarını daha çok severim. Bu şarkının doğaçlamaya çok uygun harika bir Blues rifi var. Kendisinin çok iyi bir gitarist olduğunu söylemeliyim. Jimmy Page'in 30 notada yaptığını, Bobby Bland 3 nota ile yapabilir.

WAITING ON AN ANGEL
Ben Harper, 1994
Kız arkadaşım hayranı olduğu için, ben de Ben Harper dinlemeye başladım. Bazıları vasat olsa da epey güzel parçaları olduğunu itiraf etmeliyim. İlk albümü gerçekten çok iyi, özellikle 'Whipping Boy' parçası. Sanırım 'Waiting On An Angel'da sevdiğim şey hem folk hem de soul içermesi- bu tür müziğe ne denildiğini bilmiyorum. Kendi yazıp, kendi söyleyen Amerikan tarzı eşsiz bir sounda sahip. Bunu aslında bir radyo programı için kaydetmiştim, ilk dinleyişim de bir gece önceydi. Bana ölüm döşeğinde yatan birini hatırlatıyor.

BANG BANG
Cher, 1966
Bu şarkının Cher versiyonunu dinleyip dinlemediğimden emin değilim, ama dinlemiş olmalıyım. Stevie Wonder'in 1966'daki *Down To Earth* albümünde yer alan Bang Bang coverını dinlemiştim; güzel bir parça, akorlar da epey başarılı. Başka iyi bir versiyonu da 60'lı yıllardan Terry Reid adlı bir İngiliz sanatçıya ait. *Button Downs*'da yer alıp, spontane olmayan nadir şarkılardan biri. Üstünde çok uğraştığım için düzeni orijinalinden biraz daha farklı. Grupta kimse bu parçayı bilmiyordu, o yüzden benim bir parçamı alıp en baştan yarattık desem yerinde olur.

INSTANT KARMA
John Lennon, 1970
Bu parça cover CDlerinin birinde yer alıyor. (yapmacık bir şekilde sırıtarak) Bunu özel olarak Uncut'daki dostum Allan Jones için yaptım. Aslında daha önce 'Instant Karma'yı bir kanalda Lennon için düzenlenen program için yapmıştım. Programdaki diğer herkes Beatles coverları yapıyordu, tek solo yapan bizdik. Lennon'ın ilk iki albümü *Plastic Ono Band* ve *Imagine* mükemmel. Sonraları biraz bozdu ama 'Beautiful Boy' ve 'Woman' çok güzel parçalar, 'Mind Games' de idare eder. Her albümünde mutlaka bir iki güzel parça bulunuyor. Önceden dediğim gibi, Beatles'ın üyelerini ayrı düşünemiyorum. Lennon'ın özel yaşamı hakkında pek bilgim yok, umursamadığımı da itiraf etmeliyim. Onun kutsal olduğuna inanmıyorum. Hepimizin içinde bir şeytan vardır, ben sadece onun müziğini ve temsil ettiklerini seviyorum.

Kaynak: Eylül 2003, UNCUT
Çeviren: Berin Erdal

cadının mevsimi:

kate bush

kate bush

Wuthering Heights'ın Kate Bush'u bir star yapmasının üzerinden neredeyse 25 yıl ve sessizce kayboluşunun üzerinden ise 10 yıl geçti. "Bu sabah yatakta Wuthering Heights'ı söylüyordum," diyor davulcu ve ağabeyi Paddy'nin dışında bütün albümlerinde çalmış tek kişi olan Stuart Elliott. "Bu çocuk yaştaki kızın performansını ve kompozisyonundaki güzelliği analiz etmeye çalışıyordum. Ama akılcı düşünceye meydan okuyor. Bir şarkıya başladığı zaman ileride nelerle karşılaşacağınızı kesinlikle bilemezsiniz. Tanrım, 25 yıl geçti ve Wuthering Heights hâlâ aklımı başımdan alıyor. Hey Jude veya A Day In The Life gibi: Orada. Sonrasında haftalar boyu ayaklarım yere basmadı. Aylar sonra radyoda duyduğumda ise evde pencereleri macunluyordum. Çok gururlanmıştım."

Fakat, yeni bir Kate Bush parçasını duymanın keskin deneyimini yaşamak, 1993'teki The Red Shoes'dan beri kimseye nasip olmadı. Birçokları için bu, acı dolu bir pişmanlık meselesi. Ama bu yazı bir rock'n'roll yükselişi ve düşüşünün hikayesi olmayacak. Tam tersi. Bush'u inişli çıkışlı ilk yıllarından, The Kick Inside'dan Hounds Of Love'a doğru takip edin, ortaya çıkan bir sanatçının öyküsü olacak. Kendini insanlara ifade edebilmenin basit özlemi ve özel hayatını korumak için duyduğu özlem arasındaki sürekli iç çatışmanın öyküsü... Bu Kate'in nasıl muhteşem müzik yapabildiğinin tanımı.

30 Temmuz 1958'de doğan Kate Bush aile içinde büyüdü. Doktor babası Robert ve ev hanımı annesi Hannah ile Londra'nın güney banliyösünde, büyük bahçeli eski bir çiftlikte yaşıyorlardı. Ebeveynleri üç çocuklarına da büyük bir yaratıcılık aşıladılar: En büyük çocukları John, fotoğrafçı ve şair, ortanca Paddy folk şarkıcısı, Kate de babasının ona piyanoda do notasını göstermesinden kısa bir süre sonra şarkıcı ve söz yazarı oldu. Günde altı saat çalıyordu. Melodiler içinden akıyordu. Daha sonra, bu melodileri, masa başı sohbetlerinden ve biraz ağır okumadan (İncil, Gurdjieff, Halil Cibran) etkilenmiş lirikler takip etti.

Aile dostları olan Ricky Hopper, muhtemelen 1973'te, bazı şarkılarını kaydetti ve Cambridge'deki bir arkadaşına verdi. Bu arkadaş Pink Floyd'un David Gilmour'uydu." Kate görmezden gelineme yecek kadar iyiydi. Benim için, kesinlikle, büyük bir yetenekti. Onu görmezden gelmek büyük bir suç olurdu." Gilmour, MOJO'ya Bush hakkında bunları söylemekteydi. Gilmour, Bush'un ve kendi evinde onun demolarını yapar fakat hiçbir şey Bush'u memnun etmemekteydi. "Vardığım sonuca göre, plak şirketlerinin Kate'i *duymasını* sağlamanın yolu, demo yapmaktan değil adamakıllı bir kayıt yapmaktan geçiyordu."

Hiçbir şeyden ödün verilmemişti. Haziran 1975'te klasik eğitimli prodüktör arkadaşı Andrew Powell'ı, AIR stüdyolarını ve 30 kişilik bir orkestrayı tuttu. Powell'a göre bu utangaç kız korkusuz olduğunu kanıtladı. "Canlı ve çabuk, her şeyin nasıl gittiğini öğrenmek için can atan." Bu sözler *The Man With The Child In His Eyes* 'ı (13 yaşında yazdığı tabu kokulu aşk hikayesi) söylemesi için davet edildiğinde söylenmişti. Orkestrayla beraber bu işi çok çabuk kıvırır. Bu anı Powell'ı hâlâ şaşkınlığa uğratır.

Gilmour'un fedakarlığı sonucunu göstermişti. Bir ay sonra EMI'den Bob Mercer Pink Floyd'un en son kaydı *Wish You Were Here*'ı dinlemeye geldiğinde, Gilmour ona 3 şarkılık demoyu dinletti. Sonraki gün ise Kate ve babası Mercer'in ofisinde çay içtiler ve stajyerliğe benzeyen alışılmamış bir anlaşma yaptılar. Hiçbir şey imzalanmasa da Bush'a kendini geliştirmesi, müzik, dans ve bunun gibi her alanda hayal ettiği en uç noktalara ulaşması için £3000 verildi. Ondaki sanatçı ruhunu ailesi yaratmıştı, ama bu da, yeteneklerini bilemesi ve ihtiyacı olan korunmuş bağımsızlığı bulması için bir fırsattı.

Okulu bıraktı ve ailesinin evinden ayrılıp, ağabeylerinin apartmanına yerleşti. Daha sonraları bu dönem hakkında: "Hayatımın başlangıcı. İlk defa yaşadığımı hissettim." demiştir. Ses eğitimi, ona vokal açıdan güç verdi ve Lindsay Kemp ile dans dersleri de fiziksel açıdan onu özgür kıldı. "İnsanları dolduruyor." Büyük bir coşkuyla devam ediyor: "Boş bir bardaksınız ve glug, glug, glug, şampanyayla dolusunuz!" 1977'nin başlarında Paddy'nin oluşturduğu K.T. Bush Band: Honky Tonk Women, Come Together ve Rose Of Lee Lewisham ile kısa bir rock'n'roll acemilik dönemi geçirdi. Ama Gilmour sabırsızlanıyor, her şey yerinde sayıyormuş gibi hissediyordu. Bu konuda Mercer'in Gilmour'a cevabı açıktı: "Kabul et, kızın şimdiye kadar sadece bir şarkısı var, The Man With The Child In His Eyes. Her şeyi denedik ve hiçbir yere gelemiyoruz." Gilmour'un tepkisi ise Pink Floyd'un tüm ihtişamını içerir ve işlerin hız kazanmasına yol açar. Kate Bush, Andrew Powell'ın prodüktörlüğünde bir albüm kaydetmek için, AIR'den temmuz ve ağustos ayları için randevu aldı.

Sanatçı ve prodüktör dikkatlice hazırlanan 50 şarkının üstünden geçtiler. Mart ayında bir tane daha eklendi. "Sessizce piyanomun başına oturdu ve 'Bak yeni bir şarkı yazdım ne düşünüyorsun?' dedi" diyor Powell. Bu yeni şarkı Wuthering Heights'dı: Mehtaplı bir gecede yazılmış, efsanevi şarkı. Arkasında çalacaklar için Powell'ın tavsiyelerine uydu ve onun eski müşterileriyle, yani Pilot (basçı David Paton, gitarist Ian Bairnson) ve Cockney Rebel (Stuart Eliot ve keyboardda Duncan Mackay) ile çalışmayı kabul etti. "Onu dinleyeceklerini biliyordum, 'Kapa çeneni biz ne yaptığımızı biliyoruz' diyecek müzisyenlerle çalışmak gereksizdi." diyor Powell.

20'li yaşların ortalarındaki, bir zamanların listelerinden emekli olmuş bu dört adam onunla ilk defa AIR'de tanıştılar ve ilk defa orada dinlediler. Belirsiz bir şekilde gülümsediler ve Bush çalmaya başladı. "Hepimiz büyülenmiştik." diyor Paton.

kate bush

"Karizması, şarkılarının kalitesi... İğne atsanız duyulurdu. 15 dakikadan sonra doğru yolda olduğumuzu anlamıştık. Kendini bize açmıştı ve bizim de onun için elimizden gelenin en iyisini yapmamız gerekiyordu. Bu iş için yaratılmıştı ve izlemesi gereken yol kesinlikle buydu."

"Şarkılarının yapısı çok başarılıydı, pedantik şekilde sadece sekiz dize sonra sekiz ölçü nakarattan oluşmuyordu. Önceden tahmin edilebilen modülasyonlar Kate'in müziğinde yer almıyordu. Duyguları onu ele geçirmişti, şarkı yapmasının sebebi buydu. Ve bu sadece onun yeteneğinden kaynaklanan bir şey değildi, zorlayıcı hiçbir şeyi yoktu. Gösterişçi hiçbir şey yoktu. Hiç 'Ben *sanatçıyım*.' demedi. Her zaman çay yapacak kişi önce o olmuştur."

Daha sonraları şarkı söyleyiş biçimi bazıları için problem yarattı. Eleştirmenler onunla Banshees ve Turkeys arasında benzerlikler aradı, Amerikalı bir radyo istasyonu, Wuthering Heights'ı şimdiye kadar yazılmış en can sıkıcı şarkı ilan etti. Ama prodüktörlerden Jon Kelly bu konuda biraz şüpheliydi: "Wuthering Heights'da Bush'un yaptığı şey kendi deyimiyle cadı taklidi. Normalde sesi çok güzel."

Powell : "Bence çok uçlara gidebiliyor, ama Moving'e bakın, ilk kaydettiğimiz parça, üst oktavlardaki armonik vokalleri muhteşem ve tüyler ürpertici."

İlk günün sonunda üç parça neredeyse tamamlanmıştı, hızlı, yoğun ve "canlı" bir şekilde çalışmışlardı- Bush her kayıtta büyük bir gayretle çalışıp iyi bir performans gösteriyordu. Erkeklerle çevrilmiş bir şekilde, ağabeyinden hamile kalan bir kadının intihar notu (The Kick Inside), regl sancıları (Strange Phenomena, "Every girl knows about the punctual blues") dizginlenemeyen kadın cinselliği (L'Amour Looks Something Like You, "that feeling of sticky love inside") gibi konularla uğraşıyordu. Pop tarafından dışlanan konularla uğraşmasına, hem Paton hem de Elliott gülüyorlardı. Ama onların bu tepkileri Bush'u, yarattığı duygusal ve cinsellik dolu dünyasını geliştirmekten alıkoymadı.

Kendini bana 1979, '80 ve '89'da yaptığımız 3 röportajda açıkladı. Müziğini gazeteciliğe karşı yorumlamaktan hoşlanmamasından öte, zor bir dürüstlüğe sahip bir insan portresi çiziyordu, cümlelerinde, doğallığından ve özel hayat-sanat karmaşasından kaynaklanan tereddüdü hissedebiliyordunuz. Bana karşı kibar ve anlayışlı olan tavrı hiçbir zaman değişmedi. Yıllardır geçirdiği tek değişim, kariyerinin başındaki "röportaja hazırlanmak" için süslenmesi ve pahalı kıyafetler giymesini 30'lu yaşlarında bir yana bırakıp, sadece dişlerini fırçalamasının ve yırtık bir jean giymesinin yeterli olacağını düşünmesiydi.

"Güzel bir saksofonu, duygusal ve parıldayan bir insan gibi düşünürüm. Titreşimleri çok seksi bir ses yaratıyor. Müzisyenlerin fotoğraflarına bakacak olursanız neredeyse enstrümana sarıldıklarını görürsünüz, sizi baştan çıkartıyor ve siz de onu baştan çıkartıyorsunuz. Ama aynı zamanda çok masum. Gitaristler ise açık bir şekilde gitarla mastürbasyon yapıyorlar, ama bu da çok güzel."

Bu benzetmeler, The Man With The Child In His Eyes dahil, şarkılarındaki mastürbasyon benzeri çağrışımları da beraberinde getirdi. "Kadınların erkek bedenini hayal etmeleri günümüzde çok söz konusu olan bir şey değil. Cinsel cazibeli bir erkek (erkek çıplaklığı) bir çok kadına komik geliyor. Bunu anlayamıyorum. Bence erkek bedeni gerçekten çok güzel." diyor Bush. "Fiziksel mastürbasyon o kadar çok bastırılan bir şey ki ağlamak gibi onu da serbest bırakmalısınız."

Altı haftada albüm tamamlanmıştı ve Bob Mercer dahil herkes memnundu. Bush ise daha sadece 19 yaşındaydı ve bu artistik bütünlüğünün, kariyerindeki ilk testi olacaktı. Sonbaharda EMI'nin ilk single olarak James And The Cold Gun'ı çıkartacağı dedikodularını duydu. Fakat onun istediği bu değildi: "Bu bana büyük bir mahkumiyet gibi geliyordu. Wuthering Heights'tan başka ne olabilirdi. Olması gereken oydu!" Hissettiklerini Mercer'a yani baba rolündeki ortağına da söylemeliydi.

"Sekreterim Kate'in çok kızgın olduğunu ve beni görmek istediğini söyledi." diyor Mercer. "Oturdu ve Wuthering Heights'ın ilk single olmasını istediğini söyledi. Dedim ki, seninle ben çok yakınız ve birbirimize gerçeği söylemeliyiz. Ben stüdyoya gelip sana neyi nasıl yapacağını söylemiyorum, sen de benim işime karışma. Ağlamaya başladı. Buna dayanamazdım. 'Açıkçası bu albümde hit olacak bir şarkı yok o yüzden Wuthering Heights'ı single yaparım ve başarısız olduğunda da neden bahsettiğimi anlarsın,' dedim."

Bir sonraki sene Mercer, özür dilemek için ona £7000'luk bir Steinway aldı. Bush hiçbir zaman "Sana demiştim" demedi, ikisi yakın arkadaşlıklarını hep sürdürdüler. Ne olursa olsun bu gibi bir tartışmada bir daha asla ağlamadı.

EMI'den Brian Southall'a göre "Kate'in bu konumdan nereye varacağı çok açıktı. O inanılmaz bir şekilde odaklanmış, güçlü istekleri olan ve *kararlı* bir insan."

Kate Bush muhteşem bir albüm yaptı. Böylece hayatının en zor iki yılı başlamış oldu. Kendini hiç bu kadar fazla dışarı vurmamış ve kendi kaderinin kontrolünü elinde hiç bu kadar az tutmamıştı. Wuthering Heights single listelerine 1978'in Şubatı'nda girdi. Birden kendini korkmuş ve umutsuzluk içinde Top Of The Pops'da buldu: "Kendimi ölürken seyretmek gibiydi." Hemen bunu diğer TV şovları, radyo programları takip etti, herkes ondan bir şeyler istiyordu. Gördüğü her otobüsün arkasında, kardeşi John ve Mercer'ın başına bela olan, göğüslerinin gözüktüğü resmi vardı.

Promosyonun onu işinden uzaklaştırmasından hoşlanmıyordu. Uçmayı sevmiyordu. Basının onun hakkında söylediklerini de sevmiyordu. Çoğunlukla onu "wow" ve "muhteşem" diyen bir hippi olarak alaya alıyorlardı. Ama asıl belanın, kendisinin gerçekten ne olduğunu anladıkları zaman ortaya çıkacağını biliyordu. "Ben çok basit bir insanım. Eğer insanlar (basını kastediyor) benim anlatmaya çalıştığım şeyleri gerçekten anlarlarsa bunun bana yardımı dokunmaz... Ama bence, Tanrıya şükür, bunu gören yeterli sayıda insan var (Albümünü satın alanları kastediyor). Kalpleriyle dinliyorlar."

Hemen o temmuz, ikinci albümü *Lionheart*'ı kaydetmek için tekrar Powell'la, Nice'in güneyinde inzivaya çekilirler. Kayıtlar tuhaf ama iyi gidiyordu, Kate'in ağabeyi Paddy ve basçı erkek arkadaşı Del Palmer'ı da içeren K.T. Bush Band ile başlamış fakat *The Kick Inside*'ın grubunun önceki çalışmaların yerini almasıyla ekip tamamlanmıştı.

Bir parça, Wow, Bush ve Powell arasındaki artan gerilimi daha belirginleştirmiş ve ileriki kayıt hayatının

kate bush

nasıl olacağı hakkında ipuçları vermişti. Powell her zaman tek seferde kaydedilen vokaller yapıyordu. Bush ise parçayı geliştirmenin ve değiştirmenin her zaman mümkün olduğunu düşünüyordu.

"Kate kendini çok fazla eleştiriyordu, her şeyin tekrar tekrar üstünden geçmek istiyordu." diyor Powell. "Wow için çok güzel tınlayan vokaller yapmıştı, ama bunun için saatte dört beş kez, haftada en az 10 saat söylüyordu. Bazen birileri, onu, performansının gerçekten harika olduğu konusunda ikna etmeyi başarabiliyordu, ama eğer gerçekten mutsuzsa tekrarlamak için bir fırsat arıyordu. Her zaman iyimserdi. Ama düşünceleri fiziksel olarak çok zahmet istiyordu ve oldukça sinir bozucuydu."

Lionheart zevk alınabilir düzeyde, bayağı, hâlâ seksi ve The Kick Inside'dan daha yumuşaktı. Satışlar iyi gitti. Kendi müzik vizyonuna eş düzeyde canlı bir performans için kollarını sıvadı ve 1979'un neredeyse tamamını Tour of Life turnesine adadı. Koreografisi London Contemporary Dance Company'den Antony Van Laast tarafından hazırlanan 29 şovu için günde 14 saatlik, 3 ay süren bir çalışmaya girdi. Olimpiyatlara hazırlanan bir atlet gibi çalışıyordu, aynı zamanda günümüzde boybandlerce kullanılan mikrofonların da öncüsüydü.

Yaz başladığında anlayamadığı bir yorgunluğa kapılmış ve bir sonuca varmıştı. "Şovumuzu bütünüyle bir deneyim olarak gördüm, bir oyun gibi. Sahnede bir rolün ardına gizlenebilirim ve bundan çok zevk alıyorum. Ama bir yerden sonra üzerimde kostüm ve makyaj olmadan kendimi kaybolmuş hissediyorum. Bu beni endişelendiriyor, insanlar benim tamamıyla dans öğretmenim, albüm prodüktörüm ve plak şirketim tarafından yönlendirildiğimi düşünebilirler. Zeki olmadığımı, oyuncak bir bebek gibi, kendi kararlarımı kendim veremediğimi düşünebilirler. Kendimi çok güçlü görüyorum. Çevremde olanların çoğunu ben kontrol ediyorum ve her şeyi de kontrol etmeye çalışıyorum."

Bu kaotik dönemde, yöneticileri kendi ailesinin üyelerinden oluşan, kendi şirketi Novercia'yı kurmak için, Pink Floyd'un avukatı Bernard Sheridan'ı tutar. Mercer kendi isteğiyle ilk kontratı feshettiğinde, Sheridan EMI ile uzlaşma yoluna gitti. Bu da ileride Bush'a kendi kayıtlarına sahip olma yolunu açtı.

Ara verdi, yavaşladı. Onun için yararlı olması muhtemel olan Fleetwood Mac ile Amerika turnesine çıkma teklifini reddetti (ama tabii uçması gerekiyordu). Never For Ever için hazırlıklara başladı ve Abby Road'da, 1980'in Ocak ayından başlayarak Jon Kelly ile birlikte altı aylık bir çalışmaya girdi. "Kate için gerçek bir ev albümü yaptık." diyor Kelly. Stüdyo çiçekler, saksılar ve arkadaşlar ile doluydu. Etrafta John Bush tarafından bağışlanan, Kate'in favori yakıtları mevcuttu: Çikolata, sigara ve Courvoisier. Geç saatlerde Paddy, bir sopa ve ipten oluşan icadını bir

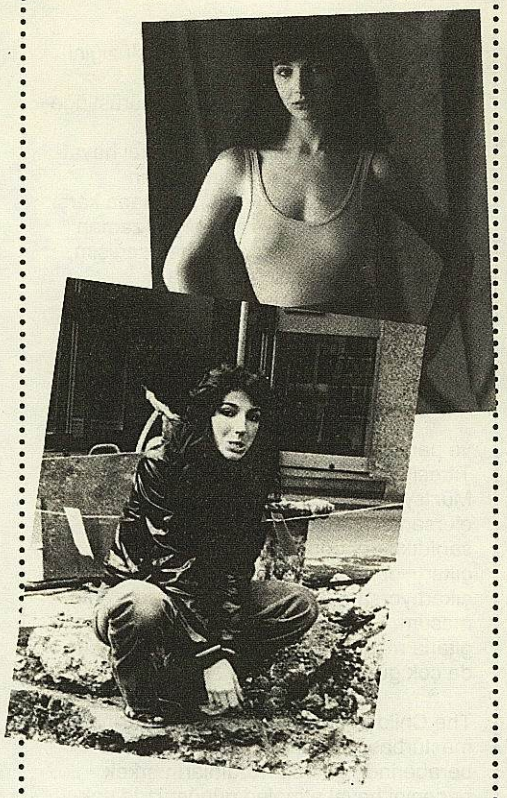

kement gibi kullanarak bardan içki yakalıyordu. Bale geçmişi sayesinde baş dönmesinin üstünden kolayca gelebilen Kate "dönen sandalye" oyununda hep kazanıyordu.

Eğlence ve oyunlar Peter Gabriel'in Games Without Frontiers'ı için yapılan yardımlaşmada da devam etti. Fairlight klavye sampler'ında Bush, Gabriel'in izinden gitti. Merdivende parçalanan cam sesleri Babooshka için ve tüfek sesleri de Army Dreamers için ses efektlerini oluşturdu.

Yaratıcılığa olan bağlılığını, bir ağır ceza mahkumu gibi sonsuz bir döngü içinde yerine getiren Bush'un çalışmaları sonucunu göstermişti. "Breathing ve Babooshka'nın tamamlanması bir hafta sürdü." diyor Kelly. "Kate her saniye söylemeye hazırdı. Müzisyenler sıkılmadılar. Bunu yapmayı gerçekten çok sevdiler ve hep daha iyi olması için çabaladılar."

Bush bu süreci ve elektriği çok sevmişti, özellikle de Breathing'deki doğmamış bir bebeğin bakış açısından nükleer katliamı anlattığı, serseme çeviren vizyonu: "Müzisyenlerle yaptığımız koyu sohbetlerin ardından, işin teknik kısmını bir yana bırakıp tüm benliklerini vererek içten çaldılar. Bu şarkının içinde çok fazla sevgi var."

Co-production safhası Kate için büyük anlam taşıyordu. "Bazen bu sorumluluk yüzünden, çok korkuyordum. Ama sanki en baştan başlıyormuşum gibi geliyordu."

Nick Price adlı bir ressam tarafından büyüleyici bir kapak tasarlanmıştı: Kate, bir tepenin üzerinde rüzgardan savrulan saçlarıyla, eteğinin altından fışkıran bir sürü masum ve şeytanca görünen yaratıkla resmedilmişti. "Bu demek oluyor ki, içimdeki iyi ve kötü şeyler dışarı müzik olarak çıkıyor." Gülüyor: "Bu korkunç, ishal gibi bir şey. Bütün bunların içimden çıkmasının nedeninin cinsel ihtiyaçtan kaynaklandığı hakkında bir ipucu, tıpkı bir salgı gibi. Sanatta muazzam şehvetli ve seksi bir ifade var ve enerji de ... 'itici güç' oluşturuyor demek sanırım pek doğru bir sözcük seçimi olmayacak!"

"Albümün kapağı yüzünden, isim seçiminde dikkatli olmalıydık. İçinde 'rüzgar' geçmemeliydi yoksa her şey mahvolurdu."

Eylül ayında Kate Bush İngiltere listelerinde 1 numaraya ulaşmayı başaran tek kadın oldu. Aynı zamanda Sunday Telegraph okurları bir oylamada, onu hem en çok hem de en az sevilen kadın sanatçı seçtiler.

"*The Dreaming* benim 'Kadın delirdi galiba' albümümdü, 'Artık ticari kaygıları yok' albümümdü" der Bush, acılı bir retrospektif içinde.

Belki de 1982'nin müzikseverleri için teknolojinin içine fazla girmişti. Sonunda yegane prodüktör olarak Fairlight'ı albümün temeli olarak kullandı. Peter Gabriel'den esinlenerek piyano melodilerinden çok sentezlenmiş ritmleri kullanıyordu, düzenlemeleri de "doğal" enstrümanlar kullanmak yerine çok daha önceden elektronik olarak hallediyordu. Sadık Stuart Elliott'a göre bu çok kısa bir sürede standart bir uygulamaya dönüştü, iyi ya da kötü, Bush bu konuda bir öncüydü.

"Drum machine'i kullanıp, melodi adına yol gösterici olarak piyanoyu seçiyor, üzerine belki vokal ekliyor ve diğer müzisyenleri birer birer bu yığının üstüne oturtuyordu. Teknisyenlerin ve prodüktörlerin odaklanmasında çok yardımcı oldu ama müzisyenler arasındaki ilişkilerin ilerlemesinde pek de yarar sağlamadı. Ama Kate'in bu tür bir kontrole ihtiyacı vardı, çünkü her nüans konusunda çok titizdi."

Fakat o zamanların Abbey Road teknisyeni olan ve The Dreaming'in bazı bölümlerinde katkısı olan, Haydn Bendall, "Bir kontrol delisi değil. Çok açık bir insandır, sizden ne istediğini belirtir ama eğer yeni bir fikriniz varsa sizi dinlemeye oldukça açıktır. Tatlı bir dille yapabileceğinizin en iyisini alır." der.

Popüler anlamda radikalden yabancılaşmışa terfi ettiğinde, tatlı diliyle yeteri kadar dinleyiciyi etkilemeyi başaramamıştı. Ne vahşi ve gizemli Sat In Your Lap ve Suspended in Gaffa, ne Houdini'nin mezar-ötesi romansındaki zekice hayal gücü ve sözlerdeki ustalık, ne Vietnam Savaşı şarkısı Pull Out The Pin, ne de Aboriginal haklarını zekice savunan The Dreaming ona yardımcı olmadı.

EMI koridorlarında alaycı fısıltılar duyulurken, Bush daha önce hiç edilmediği kadar stüdyonun zamanını

kate bush

Çılgın ergen fantezilerinden, tanrısal senfonilerine bir Kate rehberi:

The Kick Inside 1978 - EMI

İçinden yatak odası fantezileri ve yeniyetme cinselliği akan, şaşırtıcı ve sersemletici bir debut. Zamansız (Wuthering Heights ve The Man With The Child In His Eyes) ve düpedüz çılgınca (Kite).

Lionheart 1978 - EMI

Wuthering Heights'ın başarısından sadece 4 ay sonra hızla kaydedilen, 1979'un baharında çıktığı ilk ve tek turnesinin gözüpek ve teatral bir habercisi. Coffee Homeground ve Hammer Horror muhteşem bir şekilde saçma, Oh England My Lionheart tuhaf bir şekilde dokunaklı.

Never For Ever 1980 - EMI

İngiliz bir kadın tarafından yapılmış bir numaraya çıkan ilk albüm. Mükemmel çarpıtılmış pop içeren Babooshka, Army Dreamers ve Breathing. Fairlight'da işçiliğin ortaya çıkışı (Kim Peter Gabriel ile takılıyor?) Tamamen kaçık bir eser.

The Dreaming 1982 - EMI

Eksantrik ve çarpıcı - benim "Kadın delirdi galiba" albümüm. Didgeridoo'da Rolf Harris, hayvan seslerinde Percy Edwards, düzenlemede ve prodüksiyonda bir takım diğer deneyler. İyi eleştirilere rağmen albümün hit eksikliği var ve İngiltere satışları oldukça kötüydü (EMI bu durumu önemsedi ve Kate gözlerden kayboldu.)

Hounds Of Love 1985 - EMI

Destansı bir geri dönüş. Running Up That Hill, Hounds Of Love ve Cloudbusting'i geçtiğinizde The Ninth Wave'in etkisi sizi sarıyor, cadıların klostrofobik sesleri, el çırpmalar ve buz altında tutsak kalma. Katalogdaki gerçek şaheser.

The Sensual World 1989 - EMI

Sofistike şarkı biçimleri, misafir sanatçılar Trio Bulgarka. This Woman's Work sizi delip geçen en güzel şarkısı. Heads We're Dancing'de (Hitler'le akşam yemeği) ve Rocket's Tail'de kara mizahın izleri var.

The Red Shoes 1993 - EMI

İlk dinleyişte aşk, ruh ve ruhanilik etrafında birleşen şarkılar dizisi olarak görünüyor. Hayal gücü dolu ve değişik müzikal stillerin birleştiği yegane albüm. The Red Shoes konuk sanatçılardan nasibini alıyor (Clapton, Prince, Jeff Beck ve şey..Lenny Henry). Bush'un kariyeri zamanla gelişse de bu albüm sonrasında durma düğmesine basılıyor.

harcadığından haberdar ediliyordu. "Çalışma tarzım çok deneyseldi." dedi. "Her saatin çok büyük miktarda paraya bedel olduğunu bilmek yaratıcılığı öldürüyor."

Toplumun beğenisini tekrar kazanmak için çözümü neydi? Gözlerden daha da uzağa kaçmak, inzivaya çekilmek...

The Dreaming'den sonra "normalleşmek" için altı ay gözlerden uzak kaldı: Arkadaşlarıyla görüştü, filmlere gitti, bahçesiyle ilgilendi. Ama ana planı ailesinin evinin arkasındaki ek binaya kurduğu stüdyoydu. 1984'ün Ocak ayından itibaren 18 ay orada kaldı.

Oybirliğiyle seçilen Haydn Bendall Dreaming-sonrası endişeye hiç yer vermediğini söylüyor: "Alışılmamış bir insan, plak şirketiyle aralarındaki sorunlardan hiç bahsetmezdi. Ama çalışmak için süper bir yerdi. Yan daireye gidip annesiyle babasını görebilirdiniz. Bir fincan çay ve bir sandviç. Mutfak masası etrafında koyu bir tartışma. Yaz boyu bahçede aşkın köpekleri (hounds of love), Bonnie ve Clyde ile yürüyüş yaptık."

Stuart Elliott eşit derecede pastoral anılarıyla stüdyonun müdavimlerindendi: "Kate çok misafirperverdi. Akşam yemeği ya sipariş verdiğimiz Hint yemekleri ya da babasının pişirdiği biftekti. Herkese çok iyi davranır. Ondan hep pozitif elektrik aldım. Eğer kötü bir gün geçiriyorsa bunu size hiç yansıtmaz. Stüdyoya gelir, gülümser, her şey parlak ve güneşlidir. Gerçekten insanları çok umursar."

Atmosfer yumuşakken, Bush'un hırsı da gittikçe yükseliyordu. Bir düşünce suçlusuna yapılan işkence (Cloudbusting'deki Peter Reich'ın hikayesi) ve başka biriyle yer değiştirmek için Tanrıyla yapılan anlaşma (Running Up That Hill) hakkında şarkıları vardı. Bir fikri vardı: The Ninth Wave adını verdiği bir vinyl ile ölümün tabiatından bahsediyordu veya ölümün nasıl bir his olduğu ve hayatla arasındaki farklardan. Tedbirli bir şekilde savaşarak şöyle diyordu: "Bir kadın olarak erkeklerin dünyasında bir şeyler kanıtlamaya çalışıyordum. Çalışmalarımın arkasına daha fazla ağırlık ve güç koymak istedim."

Erkeklerden oluşan sadık çalışma arkadaşları ve müzisyenler, anladılar ki Earl Grey araları hariç, durmadan çalışma zamanı gelmişti. Küçük detaylar üzerinde bitmek bilmeyen saatler harcıyorlardı. Örneğin Bendall'a göre Dream of Sheep ve Under Ice arasındaki dalgaların sahile vuruş seslerinin tekrar kaydedilmesi gerekmişti çünkü istenilen tipteki deniz sağlanamamıştı: "Her ses müzikal açıdan ve albümdeki diğer notalarla aynı önemde değerlendiriliyordu."

Bendall'ın anımsadığı en önemli ayrıntı ise Bush'un vokallerini kaydetmek ve hayallerinde yarattığı sesi, dramanın sesini bulmak için yaptığı sonsuz araştırmada onu desteklemekti. "Sessizce konuşan, minyon bir kadın." diyor Bendall: "Kontrol odasında sizinle sohbet eder, daha sonra içeri kayıt odasına geçer, bu muhteşem derecede güçlü ve tutkulu sesle şarkı söylemeye başlar, bütün benliğini şarkıya katardı. Sesini utanmadan sonuna kadar kullanıyordu. Ginger Spice'ı böyle bir şey yaparken asla göremezsiniz. Elbiselerini çıkartabilir, ama hiçbir zaman Kate'in elbiseleri üstündeyken olduğu kadar çıplak olamayacaktır."

Bendall bu benzetmeleri en ufak bir şehvet izinden uzak olarak yapıyor. Ama sözleri çok yerinde ve Abbey Road'ın veya herhangi başka bir stüdyonun aksine, Kate'in stüdyoda kontrol odası ile kayıt odası arasına hiçbir pencere koymaması da sürpriz değil. "Çalışma tarzım genelde izoledir." diyor Bush .

Açığa vurmak ve gizlemek: Kate Bush'un niteliği.

1984'ün sonbaharına gelindiğinde, albüm çok umut verici gözükse de aylardır plak şirketinden kimseyi görmemişti. Ama şanslıydı. David Munns, EMI'deki uzun zamanlı destekçisi, Kanada'dan A&R'nin başına gelmişti. "Sevdiğim türde bir sanatçı." diyor, "Satışlar hakkında düşünmüyor, kalbinde ve ruhunda olanları yansıtıyor. Ama The Dreaming bir gerilemeydi. Şirketteki insanlar onunla bağlantıyı kaybettiler ve Kate tanımanız, anlamanız ve onun tarafında olduğunuzu belirtmeniz gereken bir sanatçı. Bu yüzden onu aradım ve çiftliğe gidip konuştum. Bazı parçaları dinledim ve anladım ki harika bir albüm olacaktı." Katılmayacağı bütün şovları telafi

kate bush

etmek için video çekimlerine çok büyük bir bütçe ayırdı. Aynı zamanda onunla iki tartışmaya girdi. Bob Mercer'in izlerini taşıyan Munns, Cloudbusting'in ilk single olmasını istiyordu ama Kate'in isteği Deal With God'dı. "Bu tür konulara nazikçe yaklaşmanız gerekiyor çünkü ne kadar kararlı bir insan olduğunu biliyorsunuz,

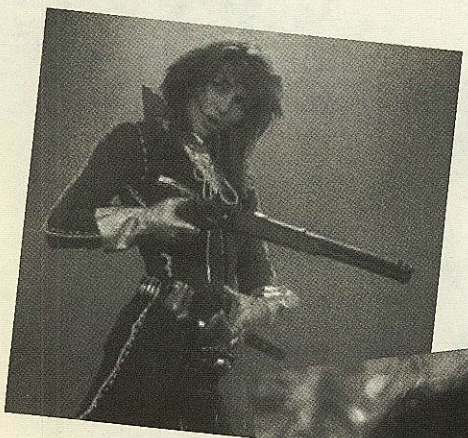

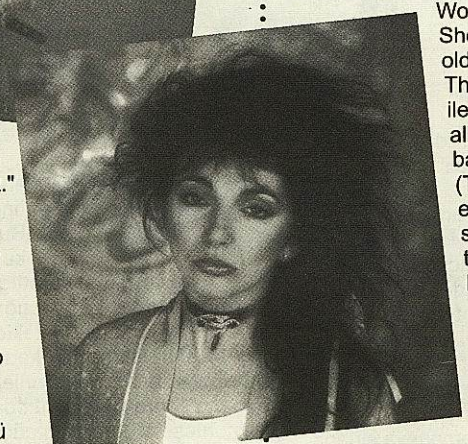

zaten daha sonra teslim oluyorsunuz." diyor. Anlatımında doğruluktan çok espri var çünkü bir sonraki tartışmayı Munn kazanmıştı. Deal With God'ın adının Running Up That Hill olarak değişmesi gerekiyordu; çünkü aralarında Amerika'nın da bulunduğu 20 ülkenin radyo istasyonları adında 'God' (Tanrı) geçen bir şarkıyı çalmazlardı.

Yıllar sonra, bile küçük de olsa, böyle bir sansüre boyun eğmekten dolayı gergindi. "O şarkı Deal With God!" diye ısrar ediyor ama şöyle ekliyor: "The Dreaming'den sonra bu albüme bir şans tanımamak aptallık olurdu."

Küçük bir fedakarlık içeren büyük dürüstlüğü kazanmıştı. Wuthering Heights'dan sonra en büyük hiti olan Running Up That Hill ile Hounds Of Love, İngiltere listelerinde 4 hafta boyunca bir numarada kaldı. Avrupa'da da iyi bir başarı yakaladı ve Amerika'da 30 numaraya kadar yükseldi. Bunlar Bush için iyi haberlerdi. Ama hayatını bir sanatçı olarak nasıl yönetmesi gerektiği gibi derin düşüncelerle daha çok ilgiliydi.

"İşim benim saplantım ve çevremdeki herkesi de bunun içine çekiyorum. Benim de buna kapılmamam lazım. Bir çeşit hafifliğe sahip olmalıyım. Korkunç bir şey, gerçekten, bazen düşünüyorum da mixing masasının önünde yapışmış olarak sadece bir beyin, bacaklar ve kulaklardan oluşmam yeterli olabilirdi."

Güvenini kazanmış olan Munns bir sonraki adımı başlattı, The Whole Story albümü. "Bir Best Of yapmak istemiyordu. Ama 70'lerin ve 80'lerin dinleyicilerini bir araya getirmek ve Hounds Of Love'ı sevenlere Kate'in daha önce neler yaptığını göstermek istediğimizi gördü." Bir projeyi kabul ettikten sonra hiçbir zaman yarım bir hevesle çalışmazdı ve ekstra olarak Experiment IV'u ve Dawn French, Hugh Laurie ve kendisinin oynadığı destansı bir videoyu önümüze getirdi. The Whole Story 1986'nın Kasım ayında İngiltere'de bir numaraya yükseldi ve müzik hayatının ilk yarısı denebilecek bir döneme damgasını vurdu.

"Bir megastar sayılmadığı için daha fazla insanın onun etrafta olmasından heyecan duymadığından dolayı şaşkınım." diyor Haydn Bendall. En beğenilen sanatçıların için bile artık heyecan vermemesi albüm çıkartmamak, konser vermemek ve bir sona doğru yavaşlamak ile gerçekleşebilir. Hounds of Love'dan bu yana sadece The Sensual World (1989), The Red Shoes (1993) ve bağlantılı olduğu kısa film The Line, The Cross and The Curve ile adını duyurdu. İki albüm de büyüleyici, bağlayıcı ve benzersizdi (Tori Amos 1992'de Bush etkisi gösterdi ama sadece belirli vokal tonları dışında kesinlikle bir kopyası değildi). İki albüm de İngiltere'de 2 numaraya yükseldi, hatta The Red Shoes Amerika'da Hounds of Love'dan bile daha büyük bir başarı elde edip 28 numaraya çıktı. Yani ticari bir düşüş kimse için söz konusu değildi.

Ama tam o sırada Bush gözlerden kayboldu. Tekrar ortaya çıktığında yıl 2001'di ve Q tarafından verilen Klasik Söz Yazarı ödülünü ve İngiliz müziğine yaptığı katkılardan dolayı Ivor Novello'yu aldı. Festival Hall'da geçtiğimiz ocak ayında David Gilmour'la sahneye çıktı (aynı zamanda bir "hayat boyu" ödülünü de reddetti, çünkü organizatörler ödülü alması için sahneye çıkıp şarkı söylemesini şart koşmuşlardı). Ortada baskın olan hayal kırıklığından yani "Hayranlarında, kendisini sanatsal açıdan tamamlaması için bir özlem olduğundan" Andrew Powell'a söz ettiğimizde şöyle cevap veriyor: "Öyle olmadığını mı düşünüyorsunuz? Belki de içindeki her şeyi tüketti. Veya bunların hepsinin kendi içinden geldiğini ve hepsini bizimle paylaştığını kabul ettirmek istiyor."

Bush takipçilerinin izlemeleri gereken en iyi politika ise, ümitlerini yitirmemeleri ve nefeslerini tutmamaları gibi gözüküyor.

1980'de, anne olamayacağını hissettiğinde, sorumluluklarının değerini şöyle sıralamıştı: "İşiniz aşkınızdır. Hem onu yapıp hem de nasıl bir çocuk yetiştirebilirsiniz? İkisinin de size çok ihtiyacı var. Her şey önceliklerinizi belirlemenizden ibaret." Ama 1999'da bir bebeği oldu: Bertie (partneri de The Red Shoes'ın gitaristi Danny McIntosh'du). Açıkça, Bush'un sessizliğinin sebeplerinden biri oydu. Aynı zamanda 30 yıllık bir bacalıktan sonra ona sigarayı bıraktıran sebep de oydu.

2001'in başlarından beri Reading yakınlarındaki ev stüdyosunda kayıtlar yapıyor. Aşina olduğumuz iş arkadaşları ise eski erkek arkadaşı David Palmer ve Stuart Elliott. Ona bu röportaj teklifiyle gittiğimizde, 70'lerden beri aynı kalan menajeri yoluyla bize albüm çıkana kadar konuşmayacağını söyledi. Peki bu ne zaman olacaktı? "Bir ip ne kadar uzundur?" diye bir cevap geldi.

Ne zaman ortaya çıkacağı, sanat hakkındaki kati taleplerini karşıladığına inandığı zamana bağlı. Bir keresinde; "Bağlantı, engelleri aşmak söz konusu... devamlı olarak ego etrafında dolaşmak, yapmak istediğim şey değil." demiş ve korkutucu bir şekilde eklemişti: "Mükemmel bir insan olmak istiyorum." Çok hileli...

EMI'nin satışların artması yolundaki kampanyasının öncülerinden olan David Munns, bir iş anlaşmasına yakışmayacak belirsizlikleri görmezden gelerek inancını korumayı sürdürüyor. "Temel olarak, ona bulaşmamalısınız. O geriye çekilir ve akar. Hayat boyu onun yanında kalırsınız. Çok değerlidir. Olduğu gibi kalmasını istiyorum." diyor samimi bir şekilde; gülerek ve belki de önceden sezerek ekliyor: "Belki 50 yaşındayken tekrar yollara dökülür."

Çeviren: Esin Konuk

Alper Bahçekapılı

Şemsiyelerinizi Açın, Travis Geri Döndü!

travis

Geçtiğimiz birkaç ay, yayınlanan albümler açısından, benim için bir hayli heyecan vericiydi. Yeni çalışmalarını merakla beklediğim birçok grubun albümleri teker teker elime geçiyordu. Bir süre sonra bu heyecan yerini hayal kırıklığına bırakmaya başladı. Kronolojik olarak sıralamak gerekirse önce BRMC beklediğimi pek veremedi. Ardından Broadcast, The Noise Made By People'a göre nispeten daha az çekici bir takipçi yayınladı. Asleep In the Back debutları ile Mercury ödülünü kazanan Elbow ise Cast Of Thousands'la fırtınanın ardından sığ

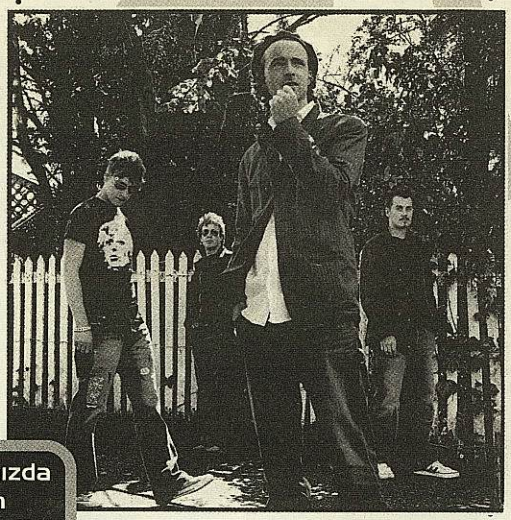

Benim Adım Jessica. Sizin tam karşınızda duruyorum ve eğer bana, size ait olan birşey vermek isterseniz bu hiçde fena olmaz.

sulara sürüklenmişe benziyordu. Gerçi Unkle'ın bir hayli hızımı kestiğimi söylemek isterim. James Lavelle'ın başrollerde olduğu herhangi birşeyin kötü olması da beklenemezdi zaten. Tüm bunların ardından Travis'in yeni albümü 12 Memories derin bir nefes aldırdı. Fran Healy geri dönmüştü ve anlaşılan o ki uzun süre kulaklarda onun sesi çınlayacaktı.

Görünmez Grup

Herşey bir kıvılcımla başladı. Kent Glasgow'du. Ve Celtic'li fanatikler bile kabul eder ki İskoçya'da müziğin kalbi Glasgow'da atar. Oldukça sıradan bir gündü. Tugay henüz Rangers'a gelmemiş, Paul Gascoigne'se daha tahtından inmemişti. Üstüne üstlük İskoçya'nın bağımsızlığını ilan edişinin yıldönümünü falan da değildi. Ama Francis Healy'nin annesi o sıradan günde bankadan 700 poundluk bir kredi almıştı. Eve döndüğünde oğluna "Bu parayı öldükten sonra sana bırakacaktım. Ama istersen şimdi de alabilirsin" diyecekti. Tabii ki Francis bunu reddebilecek biri değildi. 90'ların başında kurdukları grubun biraz paraya ihtiyacı vardı. Uzun zamandır bir demo kaydetmek istiyorlardı. Sonunda 4 parçalık " All I Want To Do Is Rock" kaydını yaptılar. Artık kıvılcım aleve dönüşmüştü. Kısa bir süre sonra Mayıs 1996'da grup Londra'ya yerleşti ve Independiente ile anlaşma imzaladı. 1997 çıkışlı ilk albümleri Good Feeling'in ve 1999'da The Man Who'yu yayınlamalarının ardından olanlar oldu. Artık Travis "Why Does It Always Rain On Me" ile festivallere yağmur yağdıran grup olarak anılacaktı. Nigel Godrich'in prodüktörlüğünü yaptığı albümle birlikte Travis depresyona girmemiş Radiohead olarak tanımlandı. Bir anlamda bu doğruydu aslında. Dışarıdan yaşamına şöyle bir göz gezdirdiğinde pek de mutlu bir yaşam olduğunu söyleyemeyenlerin grubuydu Travis. Ne var ki içerdiği tüm hata ve yanlışlara karşın mutsuz olarak da nitelendirilemezdi bu yaşamlar. Travis tabii ki bu yaşamları herhangi bir şekilde değiştirmeye çalışmıyordu. Dünyaya küsmüşleri yaşama döndürmeye çalışmak ya da aklı karışmış olanlara tavsiyeler vermek gibi bir misyonu yoktu. Hepimizin bildiği, hissettiği ama dile getiremediği şeyler vardı. Travis bunları sözcüğe döküyordu. Ve böyle düşenen insanlar The Man Who albümüne tam altı kez Platin ödül kazandırdı. 2001'e gelindiğinde Travis, The Invisible Band albümü ile adını daha da perçinledi. Beatles etkilerinin yoğunlukla hissedildiği albümde Flowers in the Window, Side ve Sing öne çıkan çalışmalar oldu. Önceki albümlerine oranla daha akıcı ve kolay bir ses yapısına sahip olan çalışma ile Travis daha önce ulaşamadığı kitlelere de ulaştı. Dizginler tamamiyle Travis'in elindeydi artık. Ve hikayenin başladığı yere, İskoçya'ya yeniden döneceklerdi.

Edinburgh, İskoçya

Geçtiğimiz ay içerisinde Travis 1,5 yıl aradan sonra ilk defa evinde, İskoçya'da bir konser verdi. Edinburgh, Usher Hall'daki performansda her şey yerli yerinde gözüküyordu. Barok stili sütünlarla döşeli kocaman bir salonda binlerce kişi toplanmış, Travis'in sahne almasını beklerken etrafa yoğun bir heyecan hakimdi. Fran Healy'nin, açılış parçası Driftwood'un akorlarını basması ile aynı anda bir ışık havuzuna gömülürken seyirciler de ellerini hafif bir tempoyla çırpmaya başlıyordu. Bir süre sonra gözler cep telefonlarının parlak ekranlarına dikiliyor ve ardından insanlar kollarını havaya kaldırıp rengarenk ışıldayan telefonlarını vokaliste doğru yöneltiyordu. Hepsi minik sonic postalarını gönderiyordu. Tam bu esnada GSM şirketlerindeki Mr Burnsvari "bilimadamları", bu ani sıçramayı gözlemlerken "Bir yerlerde Travis konser veriyor" diye düşünüyor olmalıydı. Afrika ülkelerine yardım etmek için Edinburgh'da kurulmuş olan sahnede; kendileri için ayrılmış alanda devriye gezen bu dörtlünün, birbirlerinden tuhaf derecede farklılık gösteren karakterleri içiçe geçerek, sıcak ve huzur verici bir manzara oluşturuyordu. Neil arka tarafta seyrek, ama yaptıkları müzik için gerekli tonu sağlıyor, Dougie ise sahnenin sol seksi- tarafında dikiliyor ve güvenilir, gösterişsiz tavrı ile ritm kısmında önemli bir rol oynuyordu. Mesai saatleri dışındaki bir polisi ya da üçüncü ligde oynayan bir defans oyuncusunu andıran görünüşü ile, şehvetle kalçasını çalkayarak elini basının telleri üzerinde gezdiriyordu. Etkiyi arttırmak için anfisinin üzerinde bir de oyuncak duruyordu. Üzerindeki notta ise; "Benim Adım Jessica. Sizin tam karşınızda duruyorum ve eğer bana, size ait olan birşey vermek isterseniz bu hiç de fena olmaz." satırları karalıydı. Sahnenin sağ tarafında Andy, "görünmez grup" söyleminin aksine, üzerindeki Keith Richards t-shirtü ve teatral sesler çıkardığı göz alıcı, kan kırmızısı Gibsonı ile bir hayli dikkat çekiyordu. Ve Francis Healy sade görünümü, son dönemlerde kafasından çıkartmadığı

Fran Healy'nin değişi ile "bu albüm insanların zor zamanları için bir çıkış yolu." Bulanık dertlerimiz ve dağınık endişelerimiz için bir düşman.

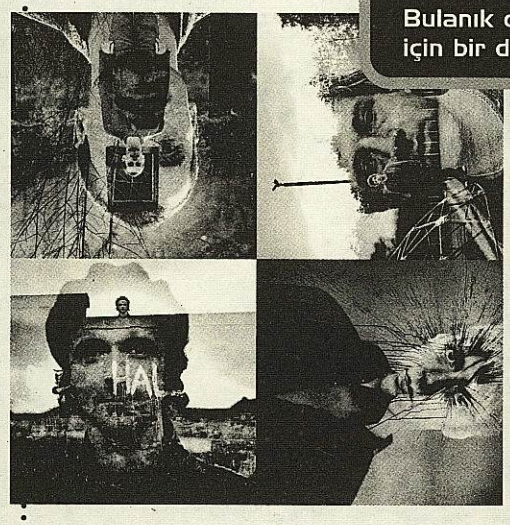

şapkası, kirli sakalı, boş bakan gözleri ve yumuşak vokali ile batık bir gemiden sesleniyordu adeta. Bu fotoğrafta yanlış hiçbir şey yoktu. Başarı böyle bir şeydi herhalde. Yeni albümlerinin yayınlanışının arifesinde, her ırktan, her renkten, her inançtan insana şarkılarını söylüyorlardı. Onları daha da yukarıya taşıyacak olan albümlerinden şarkılar. Bugüne kadar sekiz milyon satmış bir grubu daha ileriye götürecek bir albümden...

Yeniden Varoluş

Edinburgh konserinde baterist Neil Primrose sahnedeki yerini almıştı. Ve bu Travis'in hâlâ varlığını sürdürüyor olmasının önemli sebeplerinden biriydi. Geçtiğimiz yıl bu dönemlerde Neil, bir Fransız havuzuna dalış denemesi yaparken üç omurgasını kırdı. Söylenecek pek bir şey yoktu, ölümle ya da felçle sonuçlanması gereken kaza mucivezi bir şekilde ucuz atlatıldı. Grubun baslarından sorumlu Dougie Payne "Belki de bizi sarsıp bir araya getirecek bir şeye ihtiyacımız vardı. Ama bu kadar da dramatik olmamalıydı" diyor. Son on iki ay Travis için çok önemli bir rönesans dönemi oldu. Hem müzikal açıdan hem de kişilik düzeyinde. Geçtiğimiz sene Neil'in kazasından sonra Travis, The Man Who ve The Invisible Band için iki yıldır durmáksızın sürdürdüğü promosyon ve tur çalışmalarına ara verdi. Bir başka anlamda durmak zorunda kaldılar. Bu tam anlamıyla bir boşluktu. Travis elemanları karşılaştıkları sorunlar yüzünden, diğer gruplardan farkları olan hiç kavga etmeme özelliklerini yitirdiler. Yeni albümün ilk singlei Re-Offender'ın videosunda, Fran Healy "Beni sevdiğini söyle. Üzgün olduğunu söyle" diye sayıklarken, birbirlerini pataklamaları da bununla alakalı olsa gerek. Neil'ın iyileşmesi ile birlikte grup eski alışkanlıklarına geri dönmeye ve yeniden insan olmayı öğrenmeye başladı. Alışveriş yapmak, sinemaya gitmek, oturup gülüşmek, normal şeyler. Bir anlamda zorunlu olarak büyümekti bu. Ama grupların etrafı genellikle büyümelerini engelleyecek etkenlerle doludur. Bugüne kadar herşeyi sizin yerinize başkaları yapmıştır. İtalya'ya konsere giderken neler çalmanız gerektiğini bile İtalyan bir hayranınız size yazdığı mektupta söylemiştir. Dolayısıyla Dougie Payne'e katılmaktan başka yapılacak bir şey yok; "İnsan karşısına gerçekten ciddi bir şey çıkana kadar olgun davranamıyor. Sonrasında ise,

tamam gerçek hayat bu diyorsunuz."

12 Hatıra

Travis'in yeni albümü 12 Memories ekim ayı içerisinde ülkemizde yayınlanmış olacak. Önceki iki albümde prodüktörlüğü Nigel Godrich'e bırakan grup, sınırsız derecede özgür olabilmek için bu sefer işi kendisi üstlendi.. Albümün mixingini Peter Gabriel'in Real World Stüdoyosunda Tchad Blake yaptı. 12 Memories Travis'in kariyerindeki en iyi albüm olarak nitelendirilmeye yatkın. Bu güne kadar çoğunlukla kırılganlığından dolayı izole bir halde bulunmayı tercih eden grup, yabancılaşmış benliğinin hapisanesinden firar etmiş gibi gözüküyor. Dışavurumcu bir tavır sergileyen Travis, albümün ilk singlei Re-offender'da işleyebileceği muhtemel suçları açığa vuruyor. Bu iletişimsel yaklaşım Beatiful Occupation'da da sürdürülüyor. Parça, geliri Irak'taki çocuklara bırakılan Hope albümünde kullanıldı. Irak savaşı yakın dönemde yayınlanan heyecan verici birçok protesto şarkısına esin kaynağı oldu.

Ancak göz önünde bulunan birçok grup bu aktivizm ile şarkılarını birbirlerinden ayrı tuttular. Travis ise hayran kitlesini rahatsız etmeden bir protesto şarkısını yapma işini iyi kotardı. Thom Yorke'un da söylediği gibi: Gerçek hayat dolarlar ve centlerdi. Başka hiçbir şeyin önemi yoktu... Müzikalite açısındansa Travis kesinlikle kariyerinin en olgun döneminde. Albümde başarısız olarak nitelendirilebilecek bir parça neredeyse yok. Kendilerine özgü akıcı gitar riffleri, süzülen vokal melodileri, yerinde kullanılmış kemanlarla yıl sonu listelerinde ilk onda olacak bir çalışma. Quiksand, Mid-Life Krysis ve Love Will Come Through şimdiye kadar adı geçenlerle birlikte 12 parçadan oluşan albümün ilk anda dikkat çekenleri. Why Does It Always Rain On Me'in kabul edilebilir düzeydeki melankolisinden bu yana çok şey değişti. Evet yaşam çok fazla kafa karıştırıcıydı. Herkesin canı sıkılıyordu. Herkes sıkılmak için elinden ne geliyorsa yapıyordu. Camus sağ olsun, bize insanın dünyada bir yabancı olduğunu, bu çöp yığını içine fırlatıldığını ve asla parçası olamayacağı bir dünyada yaşamaya zorlandığını öğretti. Belki de Travis bu yüzden bu kadar depresifti. Ama artık kafasını saklandığı yerden dışarıya uzatıyor. Daha cesur. Kızgın. Duyarlı. Optimist. Açık sözlü. Düşünceli. Fran Healy'nin değişi ile "Bu albüm insanların zor zamanları için bir çıkış yolu." Bulanık dertlerimiz ve dağınık endişelerimiz için bir düşman. Oscar Wilde'ın da söylediği gibi; günümüzde ölüm dışında her şeye göğüs gerebiliriz ve iyi bir şöhret dışında her şeyin üstesinden gelebiliriz. Şöhretle ilgili kısmı Travis hallettiğine göre hiçbir sorun yok. Gerisi bize kalmış...

Grupların etrafı genellikle büyümelerini engelleyecek etkenlerle doludur. Bugüne kadar herşeyi sizin yerinize başkaları yapmıştır. İtalya'ya konsere giderken neler çalmanız gerektiğini bile İtalyan bir hayranınız size yazdığı mektupta söylemiştir.

Kaynak : Ruj Lekesi, Greil Marcus
The Observer, 14.09.2003
NME, 9.09.2003
Pulse, Nisan 2000

EN İYİ TOPLAMA GRUP V.02

Nitsa Çukurel

UNKLE

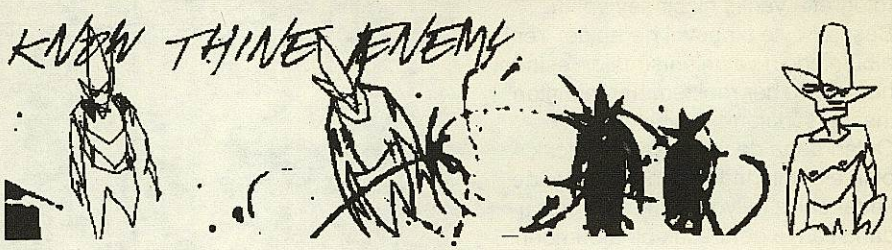

Bundan dört sene önce, çıktığı anda çoğumuzun arşivinin güzide bir parçası olarak yer eden *Psyence Fiction*'dan sonra birçok kişi, tekrar öyle bir kadroyu bir daha birlikte görmek için sabırsızlanıyordu. Mo'Wax etiketiyle çıkan *Psyence Fiction*, göz yaşartan derecede iyi bir kadroyla hazırlanmıştı; temelinde James Lavelle ile başlayan bu liste, DJ Shadow, Beastie Boys'dan Mike D, o sıralar ününün zirvesini yaşayan Verve'den Richard Ashcroft, 'Rabbit In Your Headlights' gibi (söylememeliyim ama söyleyeceğim) inanılmaz bir parçada Thom York ve o zamanlar daha çok bilinmemekle birlikte Badly Drawn Boy'dan Damon Gough gibi isimler vardı. Ara ara bu isimler albümün kendisinden daha çok öne çıkıyor gibi de olsa, albüm bu dört sene içinde sık sık dönüp el attığımız bir albüme dönüşmüştü. Tüm bunun yanı sıra tabii ki UNKLE ile ilgili her şeyde çok bariz bir şekilde öne çıkan ve dünya çapında 400 bin kopyaya yakın satan albümün, Futura 2000 imzalı grafik tasarımını da anmak gerek. 1998 yılındaki bu başarılarından sonra, albümdeki 'Unrea'ın Stone Roses çıkışlı Ian Brown'ın vokalleriyle yeniden düzenlenerek 1999'da single olarak çıkarılan 'Be There' dışında, UNKLE oldukça sessiz bir dört sene geçirdi denebilir.

Tüm bu sessizliğin sonunda, 2003 yılı Eylül ayında yeni albümleri *Never, Never, Land*, bu beklentiye bir son vererek raflarda yerini aldı. Fakat bu sefer albümde oldukça farklı bir kadro söz konusu. Öncelikle ilk albümdeki DJ Shadow ortaklığı, yerini, James Lavelle'in "Müziği çok seviyor, teknoloji konusunda muhteşem, tam bir yıldız, kesinlikle bir deli ve benim en iyi arkadaşım," diye nitelendirdiği Richard File'a bırakmış.

İkisi, 1994 yılında Brighton'da tanışmışlar. File o zaman üniversitede okumakla birlikte kendini drum'n'bass ortamlarına atmış, bu şekilde Lavalle ile bu arkadaşlığın başlangıcını belirlemiş. *Psyence Fiction*'dan sonraya denk gelen dönemde, daha önce bu işle uğraşmamış olmakla birlikte, Richard File, bir akşam James Lavelle onu radyodaki şarkıya eşlik ederken duyup ikinci albümdeki ortaklıklarının temelini attıktan sonra, elektronik müzikle profesyonel olarak ilgilenmeye, eline aldığı akustik gitarla zenginleştirdiği ritmler programlamaya girişmiş.

Her ne kadar ucuz bir Hollywood senaryosunu andırıyor da olsa, 2000 yılında birlikte bir daireye taşınıp kendilerini eğlence alemlerine vermişler, fakat bu alemlerden oldukça üretici fikirler çıkmaya başlamış. Dairede kurdukları stüdyoda sabah akşam club'larda çaldıkları UNKLE remixleri ile uğraşmaya, her çaldıkları yerde gelecek olan albümün müjdesini vermeye başlamışlar.

Bu gelişmeleri takip eden ikinci bir tesadüf de, yaptıkları işin sonunda meyvesini yemeye karar verip stüdyoya girdiklerinde olmuş: Besteci Art Genn, bambaşka bir konuda konuşma niyetiyle James Lavelle ile bir partide muhabbete başlayıp, daha sonra prodüksiyon ve parçalar konusunda birlikte çalışma teklifiyle konuşmayı bitirmiş. Albümde birlikte çalıştıkları birçok müzisyenle tanışma konusunda da çok önemli bir rol oynamış ve artık az buçuk tamamlanan yeni ekip demo kaydetmeye başlamış.

Gelecek olan albümün ilk habercisi 11 Eylül 2002'de Channel 4'da yayınlanan, James Lavelle ve Massive Attack'ten 3D ile animasyon ekibi Shynola imzalı savaş karşıtı klip 'Eye for an Eye' oldu. 11 Eylül saldırılarına bariz göndermelerle insanlar, uçaklar ve ortama bıraktıkları yaratıklar ile, dünya düzenini, küreselleştirmeyi ve savaşı eleştiren, en sonunda insanın beynine kazıya kazıya "An Eye For An Eye Makes The Whole World Blind (göze göz, tüm dünyayı kör ediyor)" diye mesaj veren klip, Edinburg Uluslararası Film Festivali'nde McLaren Ödülü'nü aldı.

Bu albümde birlikte çalıştıkları isimler arasında, 'Be There'de beraber başladıkları işe devam eden Ian Brown'un yanı sıra, Stone Roses dağıldığından beri ilk kez bir arada çalıştıklarını gördüğümüz Mani'yi görüyoruz. Böyle bir beraberliğin aslında planlanmış olmadığını, Mani ile zaten çalıştıklarını ve Ian Brown'un da bu albüm için akıllarına gelen ilk insan olduğunu söylüyorlar. Bunun dışında, 3D'den yukarıda bahsetmiştik, ayrıca 'Safe In Mind'da uzun bir koridorun arkasından gelir gibi bir hisle, Queens of The Stone Age'den Josh Homme, Jarvis Cocker ve 'Glow' parçasında Joel of South da bu isimler arasında. Richard File'ın varlığını özellikle (Mani'nin de katkılarıyla) In A State'in piyano girişini takip eden akustik gitarlarında hissedebiliyoruz. 'Panic Attack', 'What Are You To Me' ve 'Inside', File'ın varlığını kuvvetle hissettirdiği parçalar.

> ...okuduğunuz albüm eleştirilerine bakarak aldığınız albümlerin yarısı boktan oluyor, bu da bu ülkedeki pop ve şöhret merakının yaratıcılığın önüne geçmesi yüzünden.

Tüm bu isimlerin ardı ardına geliyor olması, bir yerde UNKLE'ın ikinci albümünün de birincisi gibi bir toplama albüm kategorisine koyulabilecek konuma gelmesine sebep oluyor. *Psyence Fiction* da piyasaya sürülüp kapışılmasının kısa süre sonrasında, birçok müzik eleştirmeni tarafından, ortaya çıkış iddiası olan drum'n'bass ve rock vokallerini birleştirmektense, "remixlerden oluşan bir toplama albüm olduğu" söylemiyle bir anlamda yerden yere vurulmuştu. James Lavelle, bu eleştirilere cevap verirken, "Bunları okumuyorum bile, yani benim sevdiğim şeylerin çoğu, kritiklere göre kötü şeyler; okuduğunuz albüm eleştirilerine bakarak aldığınız albümlerin yarısı **boktan** oluyor, bu da bu ülkedeki pop ve şöhret merakının yaratıcılığın önüne geçmesi yüzünden," diyor.

Never, Never, Land gerçekten de *Psyence Fiction*'dan birçok anlamda farklı, fakat aynı tür eleştirilere yeniden maruz kalacağa benzeyen bir albüm; şimdiden birçok yerde, albümün içinde yer alan isimler, UNKLE'dan çok önde görünüyor. James Laville, her ne kadar farklı kişilerin vokalleriyle çalışmanın ilham veren bir şey olduğunu söylese de, bu tür saldırılara daha açık olacak gibi. Dans müziği olma iddiasından uzak olmakla birlikte, bu albümde *Psyence Fiction*'a göre çok daha fazla dans elementleri kullanılmış. Lavelle, bir röportajında albümün daha organik ve daha kişisel olduğunu ve Londra ruhunu yansıttığını söylüyor. Albümde ilk albüme göre biraz daha fazla bütünlük olduğu söylenebilir, parçalar ilk albüme göre birbiriyle çok daha fazla iç içe geçiyor ve baştan sona bir yolculuk olarak birleşiyor, ama yine de *Psyence Fiction*'daki, belki de o ilk olma heyecanının doğurduğu etki, *Never, Never, Land*'de sönük kalmış.

Albümün Island Records'dan çıkmış olması da bir başka merak konusu. Lavelle kendi plak şirketiyle anlaşmalı yönetmenin kendisini kısıtladığını hissederek, özellikle son dönemde duygularının yönlendirdiği yönde gitmek istemiş ve ikinci albümü Island'dan (Island/Mo' Wax) çıkarmayı seçmiş. Bir anlamda, yeni albümdeki değişikliklere bunun damgasını vurduğu söylenebilir.

Her ne kadar üzerinde durulan asıl konu dönüp dolaşıp albümün barındırdığı isimler ve onların yarattığı harikalara geliyor olsa da, *Never, Never, Land*; *Psyence Fiction*'dan sonra heyecanla "Eeee şimdi ne yapıyorlar" diye düşünen bir dinleyici topluluğunun ele geçirmekten kesinlikle hoşlanacağı bir albüm. Hatta "Bu da yetmedi dahası yok mu" diyenler için de bir müjde: Elektronik içeriği fazlasıyla yüklü remixlerden oluşan ve genel olarak aynı albümün iki farklı çıkışı olan bir double (UNKLESOUNDS: Big Brother Is Watching You) bir de triple (UNKLESOUNDS: Do Androids Dream Of Electric Beats) albüm piyasaya çıkmış durumda; bu albümlerde de Kraftwerk, Beatles, Fleetwood Mac, Radiohead, Tears For Fears, Iggy Pop gibi isimlerin remixlerini bulabilirsiniz.

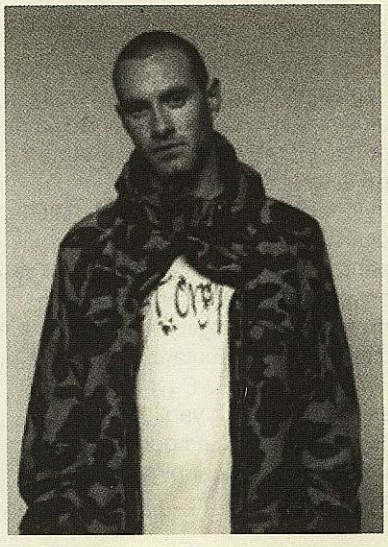

masal zamanları

ekim '03

1 **funkallero**
be-bop, hard-bop, modal, modern

3 **kobra times** by murat "k"
country, southern rock

9 **black times** by cembak
funk, acid jazz, rhythm & blues

10 **kaos zamanı** by kaan çaydamlı
rock ve diğerleri

15 **türkçe zamanları** by selçuk gürkan
yerli malı

17 **erol egemen**
was here...

22 **teneke times** by tamirci sait
Jazz, funk, rock

24 **beden eğitimi zamanı** by mehmet öztek
lynryd skynyd

29 **cenk taner**
some times

31 **chanson temps** by selçuk gürkan
paris dokunuşu

kadife sk. 33 kadıköy 0216 418 27 5

Ford Direkt Hattı 0212 473 3673 ya da www.ford.com.tr/fiesta

Koç

Yeni Ford**Fiesta**

Tasarımı yaşamdan, güveni teknolojiden.

Ford

trip v2.0 @HERA

ekim '03

1	çarşamba	Trip
2	perşembe	Trip
3	cuma	24 Hour Party People
4	cumartesi	Mete Avunduk
5	pazar	Trip
6	pazartesi	Trip
7	salı	Arka Pencere by Bora Şimşek
8	çarşamba	Tamirci, Sait
9	perşembe	Ergun Başkan, Fenerbahçe Şampiyon
10	cuma	Alkan Avcıoğlu
11	cumartesi	Trip Out
12	pazar	Lull
13	pazartesi	Yeni Açık by Bilsay Yazıcı
14	salı	Zafer Tipigil
15	çarşamba	Last Night A Dj Saved My Life
16	perşembe	Aksak Kılavuz by CemBak
17	cuma	Alkan Avcıoğlu
18	cumartesi	Mete Avunduk
19	pazar	Trip
20	pazartesi	Planet Xerox by Alper Bahçekapılı
21	salı	Indie Tribi
22	çarşamba	1980'ler Tribi by Mete Avunduk
23	perşembe	Beat Surrender by Saffet Sözen
24	cuma	Trip
25	cumartesi	Alkan Avcıoğlu
26	pazar	Trip
27	pazartesi	Radio Tenenbaum by Devin Aylin Komar
28	salı	Trip
29	çarşamba	The Smiths/Morrissey Gecesi
30	perşembe	Hakan Seyrek
31	cuma	Aşırı Doz by Mete Avunduk

Miller
GENUINE DRAFT

kadife sokak no: 10/1
kadıköy 0216 346 04 13

Artemis'te her kitap bir macera

Grant Bölgesi serisi KÖRBAKIŞ'tan sonra ACI ÖPÜCÜK'le devam ediyor...

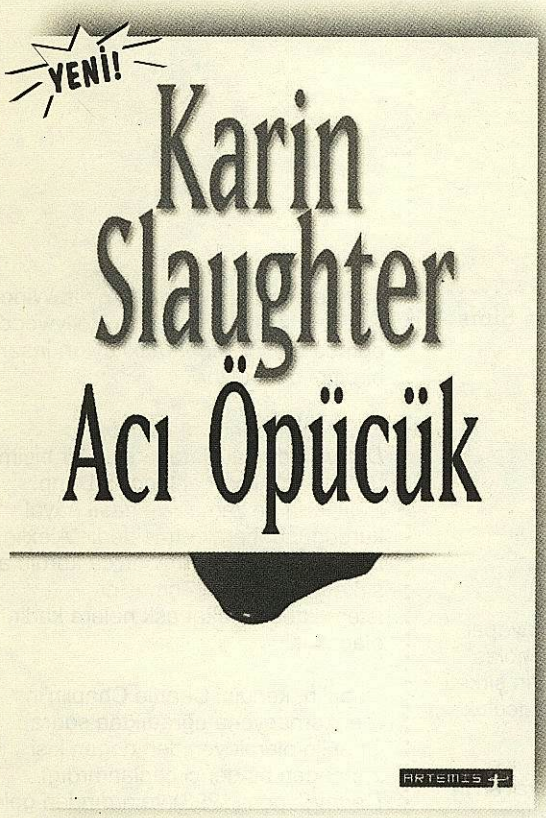

"[Slaughter] Thomas Harris ve Patricia Cornwell'le karşılaştırılabilecek kadar dikkate değer, yetenekli bir yazar ve büyük övgüleri hak ediyor. Slaughter'in olay örgüsü zekice, yarattığı gerilim ise acımasız."
Washington Post

"Çarpıcı ve çok zekice... Suçun yeni yüzü."
Book Magazine

Heartsdale kasabasının buz pateni pistinde cumartesi gecesi randevuları bir gelenektir. Bu randevuların birinde on üç yaşında bir kız bir delikanlıyı vurmaya kalkışınca polis şefi Jeffrey Tolliver ile kasabanın çocuk doktoru ve adli tabibi Sara Linton kendilerini korkunç bir trajedinin tam ortasında bulurlar.

İlk başta dehşet verici ama basit bir olay gibi görünse de, soruşturma ilerledikçe madalyonun öbür yüzünün hiç de öyle olmadığı görülür. Kurbana yapılan otopsi sonucunda uzun süreli cinsel taciz ve geleneksel kadın sünnetinin delilleri bulunur. Sara ve Jeffrey her dönemeçte hüsrana uğrarlar.

Lena, Sara ve Jeffrey çocukların ölümcül gizlerini ortaya çıkaramazlarsa, bu korkunç felaket devam edecektir...

ARTEMİS FOWL'un macerası asla bitmeyecek...

ARTEMİS FOWL, BİR ÜSTÜN ZEKÂ,
ARTEMİS FOWL, BİR MİLYONER,
AREMİS FOWL, BİR SUÇ DEHASI.

Peri teknolojisi, okyanus ötesinden gelen acımasız bir cani ve kırılmayacak bir şifre dünyayı yönetebilir mi?

İnsanlar onların izini buldu galiba. Bütün Peri Halkı yine tehlike altında.

Yüzbaşı Holly, Foaly, Mulch ve Yarbay Root'un olaylara karışıp müdahale etmeleri gerekiyor.

Londra'da başlayıp Chicago'ya kadar uzanan bu serüveni bir çırpıda okuyacaksınız.

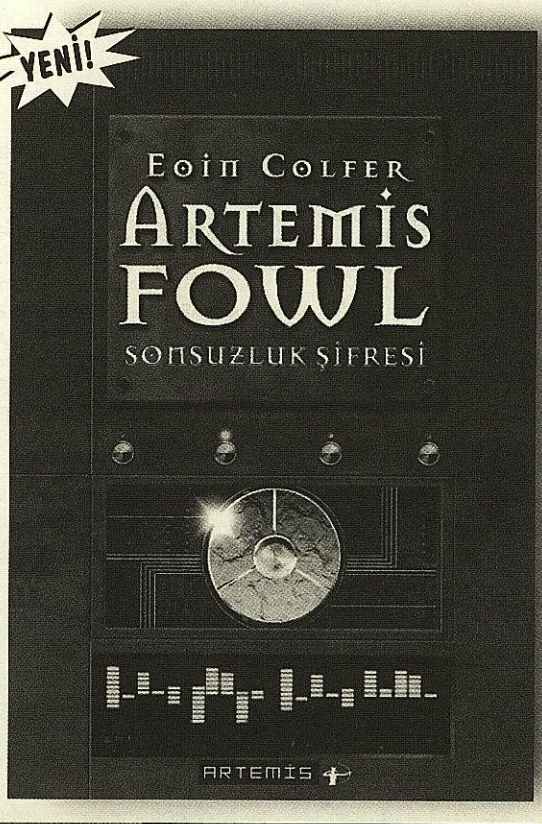

Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 0 212 513 34 20-21 Fax: 0 212 512 33 76
www.artemisyayinlari.com • e-mail: info@artemisyayinlari.com
ARTEMİS

johnny depp

Bora Şimşek

Bir yatak tarafından akşam yemeği niyetine yenildiği *Elm Sokağı'nda Kabus* (1984) filmiyle başladığı aktörlük kariyerine, ülkemizde gösterime girecek(giren) filmi *Pirates of the Caribbean*'da üstlendiği korsan rolüyle devam eden Johnny Depp, LULL'ın yeni köşesi Portre'nin ilk konuğu olmaya hak kazandı.

9 Haziran'da 40 yaşına basan Depp, 40 seneye sığdırdığı Lori Allison, Winona Ryder, Kate Moss ve son olarak Vanessa Paradis gibi **beton** kadınlarla yaşadığı birlikteliklerin yanı sıra, fazla uzun olmayan ama içinde hatırı sayılır kült ve klasik filmlerin de olduğu bir filmografiye sahip bir oyuncu olarak dikkati çekiyor. Özellikle ülkemdeki kadınları, gişe filmlerinin yanı sıra sanatsal niteliği daha yüksek filmlere gitmeye teşvik ettiği için bu adama, sanırım hepimizin teşekkür etmesi gerekiyor.

Johnny Depp'in, önüne gelen senaryoları ince eleyip sık dokuyarak yaptığı doğru seçimlerin nedeni 12 yaşında sahip olduğu ilk gitarına kadar geriye gitmemizi gerektiriyor. Depp, onun için bir saplantı haline gelen gitarı yüzünden 16 yaşında müzik kariyeri peşinde koşmak için okulundan ayrılır. Bir defalığına da olsa Iggy Pop'un alt grupluğunu üstlenmiş The Kids adında bir grupta gitaristlik yaparak adım attığı şov dünyasına L.A'de devam etme kararı alır ve grubunu da peşinden sürükler. 20 yaşına geldiğinde sahte bir aktrist olan Lori Allison'la evlenir ve böylece Hollywood'un kapısını aralama amaçlı ilk adımını atmış olur. Zira müzik kariyeri yıldızının parlaması için yetmeyecektir. Lori, Depp'ten boşanmadan önce ona bir iyilik yapar ve onu yakın arkadaşı olan Nicholas Cage ile tanıştırır. Depp, Cage'in şirketi ile bir sözleşme imzalar ve oyunculuk hayatına başlamış olur.

Johnny Depp ilk rolünü Wes Craven'ın *Elm Sokağı'nda Kabus*'unda alır. Ardından çektiği birkaç filmden sonra önü kapanır ve film teklifleri artık yapılmaz olur. Parasız kaldığından *21 Jump Street* adındaki, kısa süreceğini düşündüğü bir T.V dizisinde rol alır fakat bu dizi kısa sürede fazlaca prim yapar; Fox T.V. yetkilileri Depp'i gençliğin yeni idolü olarak lanse etmek için Depp'e baskı yapmaya başlarlar. Sonuç yetkililerin tam istediği gibi olacaktır.

1990 yılı Depp için unutulmaz bir sene olarak yer etmiştir. Sevimli ve hoş görünümünün yanı sıra, *Cry Baby* (1990) filmi onun aynı zamanda iyi de bir aktör olduğunu kanıtlması için bir fırsat olacaktır. Ardından Tim Burton'ın kült filmi *Edward Scissorhands* (1990)'de başrolü kapar. Yaratıcı bahçe düzenlemeleri ve saç kesme becerisi, ellerinin yerinde makas benzeri metaller olan, tüm bedensel fonksiyonları bir insan gibi işleyen robotik bir adamı canlandıran Depp, yaratıcı öldükten sonra yalnız kalır ve kendisini evine kabul eden Peg Boss'un kızı olan Kim (Winona Ryder)'e aşık olur. Bu filmle yakaladığı başarı sonrasında SHOWEST ödül töreninde Depp, Geleceğin Yıldızı ödülünü alır.

Kamera önünde olmadığı zamanlarda Johnny Depp'in yaşamı film yıldızların çoğundan farklıdır. Depp, kötü çocuk imajı ve hayatına giren kadın celebrity'ler sayesinde tabloid gazetelerin baştacı haline gelir. Winona Ryder'la yaşadığı evlilikse Hollywood'a bomba gibi düşer. Zira iki aykırı insan birbirini bulmuştur.

1992'de Kustirica'nın *Arizona Dream*'inde balıklara tutkulu bir biçimde bağlı olan Alex'i canlandırır Depp. Balıkların ne zaman ve nasıl hayal kurduğunu merak etmektedir. Alex'in amcası ise onun, Arizona'da kurulu aile şirketinin başına geçmesini istemektedir. Fakat aşk nelere kadir olacaktır.

Depp'in, kendini Charlie Chaplin'in reenkarnasyona uğradıktan sonra Chaplin olarak yeniden doğan kişi zanneden bir genci canlandırdığı *Denny&Joon* (1993) ve ardından gelen *What's Eating Gilbert Grape* (1993) filmleri de atlanmamalıdır. 1994'de yeniden Tim Burton'la çalışan Johnny Depp *Ed Wood*'da, kült film *Plan 9 from Outer Space*'in yönetmeni Ed Wood'u canlandırır. Ed Wood için kameranın arkasında olduğu her gün güzel geçer, özel efektleri, senaryosu, diyalogları, oyuncuları ne kadar kötü olursa olsun, kim ona ne kadar gülerse gülsün, Wood hayatından memnundur.

1994 yılı Depp için ayrı bir önem arz etmektedir zira, Ryder'dan ayrılalı bir sene olmuş ve artık yeni bir aşk yaşamanın zamanı gelmiştir. Bu yeni aşk, şu sıralar hepimizin göz zevkine hitap eten White Stripes'ın yeni klibinde

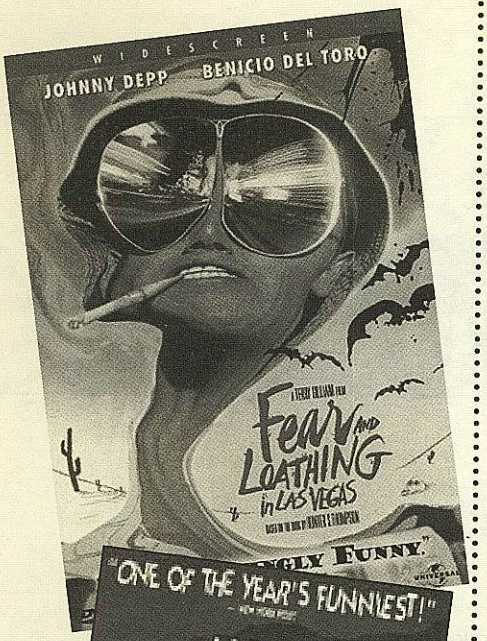

yer alan Bayan Kate Moss olacaktır. New York'ta bir cafe'de tanışan çift, 1998'e kadar beraber olacak fakat Depp'in Vanessa Paradis'le kaçamak yaptığının Moss tarafından öğrenilmesi üzerine son bulacaktır. Kate Moss'la yaşadığı ilişki sırasında, yaşadığı aşk haricinde tabloidlere çıkmasının daha başka nedenleride olmuştur. New York'taki bir otelin suit odasını çöplük haline getirdikten sonra hukuki sorunlar yaşamış, New York Times gibi politik ve ciddi bir gazetede sürmanşet olmuştur. Bu sırada, müzikle haşır neşir durumundan bir şey kaybetmez, Los Angeles'da bir bar satın alır ve P adlı grubuyla bu barda sahne almaya başlar. 1995'de grup, ilk abümünü yayınlar fakat tahmin edeceğiniz gibi pek fazla başarılı olamaz müzik dünyasında. Johnny için beyaz perde en iyisidir. Sinemaya dönüşünü 1995'de *Don Juan de Marco* ile yapar. Marlon Brando ile aynı filmde rol almak Depp için unutulmaz anlar arasına girer. Don Juan, büyük aşık! Aynı sene vasatın üzerine çıkamayan ve Don Juan'a göre ikinci planda kalan *Nick of Time*'da da rol alacaktır.

Jim Jarmush'un sürrealistik, siyah-beyaz çekilmiş western filmi *Dead Man* (1995)'inde Depp takdire şayan rolüyle dikkatleri üzerinde toplar. O güne kadar gangster filmlerinde hiç rol almamış olan Depp, 1997'de *Donnie Brasco*'da gansterlerin içine sızmaya çalışan bir FBI ajanını canlandırır. Lefty Ruggiero (Al Pacino) 30 yıllık bir gangsterdir ve 26 kişi öldürmüştür. Donnie mafyaya sızdıkça mafyadan biri olmaktadır, artık bir kimlik karmaşası yaşamaya başlamıştır. Bol şans Donnie!
Çoğu oyuncu yönetmenlik kariyerine de sahip olmak ister ki bunu isteyenlerin hepsi en az bir filmin yönetmenliğini üstlenmiştir. Johnny Depp de ilk yönetmenlik deneyimini 1996 yılında *The Brave*'le yaşadı. Film, ailesini geçindirmek için kendisini snuff tabir edilen filmlere satan bir adamı konu alan film, 1997'de Cannes Film Festivali'ne katılır. Filmde Depp'in yakın arkadaşı olan Marlon Brando da ufak bir rol üstlenmişti.

1998 yılında Depp, Amerika'dan ayrılması ve Fransa'ya yerleşmesinin nedenlerinden biri olacak bir filmde rol alır. *Fear and Loathing in Las Vegas*, deneysel filmleriyle tanınan Terry Gilliam'ın yönettiği, Hunter S. Thompson'ın 1971 klasiğinin bir adaptasyonudur. Depp'in canlandırdığı, ağzından sigara eksilmeyen (ki sigara içişi efsaneleşmiştir), adeta bir çizgifilm karakteriymişçesine canlandırdığı, L.A'den Vegas'a uyuşturucu dolu yolculuğu yapan bir yazar olan Raoul Duke, beyaz perdenin gördüğü en kendine has karakterlemelerinden biridir. Amerika ve Hollywood'un ağır eleştirildiği bu film sonrasında, eleştiri bombasına maruz kalan Depp, bir süreliğine Fransa'ya yerleşme kararı alır. Daha sonra bu ülkeyi çok sevecek ve 1999 yılında Sean Penn'le birlikte Champ Elysée'de, Man Ray adında bir Fransız lokanta/barı açacaktır.

Aynı sene Johnny Depp, gişelerde iyi iş yapacak üç filmde rol alır; bir bilimkurgu-korku denemesi olan, uzaydayken içine uzaylı giren bir astronotu canlandırdığı *The Astronaut's Wife*, şeytan işi kitapların peşinde koşan bir kitap kolleksiyoncusu rolünü üstlendiği *The Ninth Gate* ve yine bir Tim Burton fantazisi olan, Sleepy Hollow adlı kente gizemli cinayetleri araştırmak için atanan, garip yöntemleri olan bu yüzünden insanlar tarafından dışlanan bir dedektifi canlandırdığı *Sleepy Hollow.*

2000 yılında yine üç filmle karşımıza çıkar yakışıklı kahramanımız. *The Man Who Cried*, *Before Night Falls* ve *Chocolat*. Fakat eleştirmenler tarafından *Chocolat* haricinde, bu üç filmden hiçbiri başarılı bulunmaz. Lasse Hallström'ün yönetmenliğini yaptığı *Chocolat*'ta Depp, kasaba halkı tarafından sevilmeyen, fakat şehrin çukulata dükkanının sahibi olan radikal esnaf Vianne Rocher (Juliette Binoche)'in gönlünü çalan bir korsan/çingeneyi canlandırmaktadır. Zira Depp, korsan rollerinde bulunmayı hep sevdiğini söyler. Bir rock'n'roll tutkunu olduğunu bildiğimiz Johnny Depp, korsanların o günlerin rock'n'roll yıldızları olduklarını, şu sıralar vizyona girecek(girmiş) olan *Pirates of the Caribbean* filmi için yaptığı her röportajda dile getirmekte. Johnny Depp, Paris'e taşınmasıyla birlikte Fransız afet Vanessa Paradis'e de göz diker. 1998'de *The Ninth Gate* filminin çekimleri sırasında tanıştığı Paradis'i elde etmekte zorlanmayan Don Juan'ımız, hatunu baştan çıkartmasını kolaylıkla becerir. 1998'den beri beraber olan çift, 1999 ve 2002 yıllarında da bir kız bir erkek çocuk sahibi olacaktır. 2001'de Karındeşen Jack efsanesinin konu alındığı *From Hell*'de ve son olarak da bir belgesel olan *Lost in Mancha** (2002)'da rol alır Depp. *Lost in Mancha,* Terry Gilliam'ın çekmek istediği *The Man Who Killed Don Quixote* film çekimlerinin 6.gününde, İspanyol Hava Kuvvetleri'nin seti bombalaması üzerine bu filmin çekimleri üzerine kurulmuş bir belgesel niteliği taşıyor. İzlemenizi tavsiye ederim. Fantasik/gerilim/korku filmi olarak nitelendirilen ve Depp'i bir korsan rolünde izleyebileceğiniz *Pirates of the Craibbean,* Depp'in son filmi değil aslında. Hayranlarının *Once Upon a Time in Mexico*'da son kez izleme fırsatını bulduğu Depp'in *Neverland ve Secret Window,Secret Garden* adında iki filmi daha ülkemizde vizyona girmeye hazırlanıyor.

*Elinde bu filmin kaydı olan varsa, lütfen bana ulaşsın.

you're so cool:

Quentin Tarantino

Selda Tan Özdemir

Bir yönetmenden daha fazlası olmanın gerektiği "güç isteyen" bir dünyada, Knoxville'li Quentin Tarantino "su katılmamış bir cool" olmayı seçer, muhalif davranış şekli "kader" değilse bile bu tavrını "kafa oyunu" olarak sürdürmeye isteklidir... Bile isteye keskin, "savaşmaya hazır" maço delikanlı havasını kuşanarak bu marjinal,
ironik ve kayıtsız kimliğini "göstere göstere" magazinlerde yer alır. Bağrı açık, delici, tatlı-sert bakışlarıyla baştan çıkarıcı, davetkarlığıyla tehlikeli, katıksız bir "cool" ikonu... Böylesine "yeni dalga" bir yönetmen olmasa belki de Hollywood'un gangster filmlerinin kan isteyen katillerinden biri olacaktır ya da kült bir rock yıldızı, zira elinden daha azı gelmez... Her ne olursa olsun gölgede kalamayacak denli pırıltılıdır

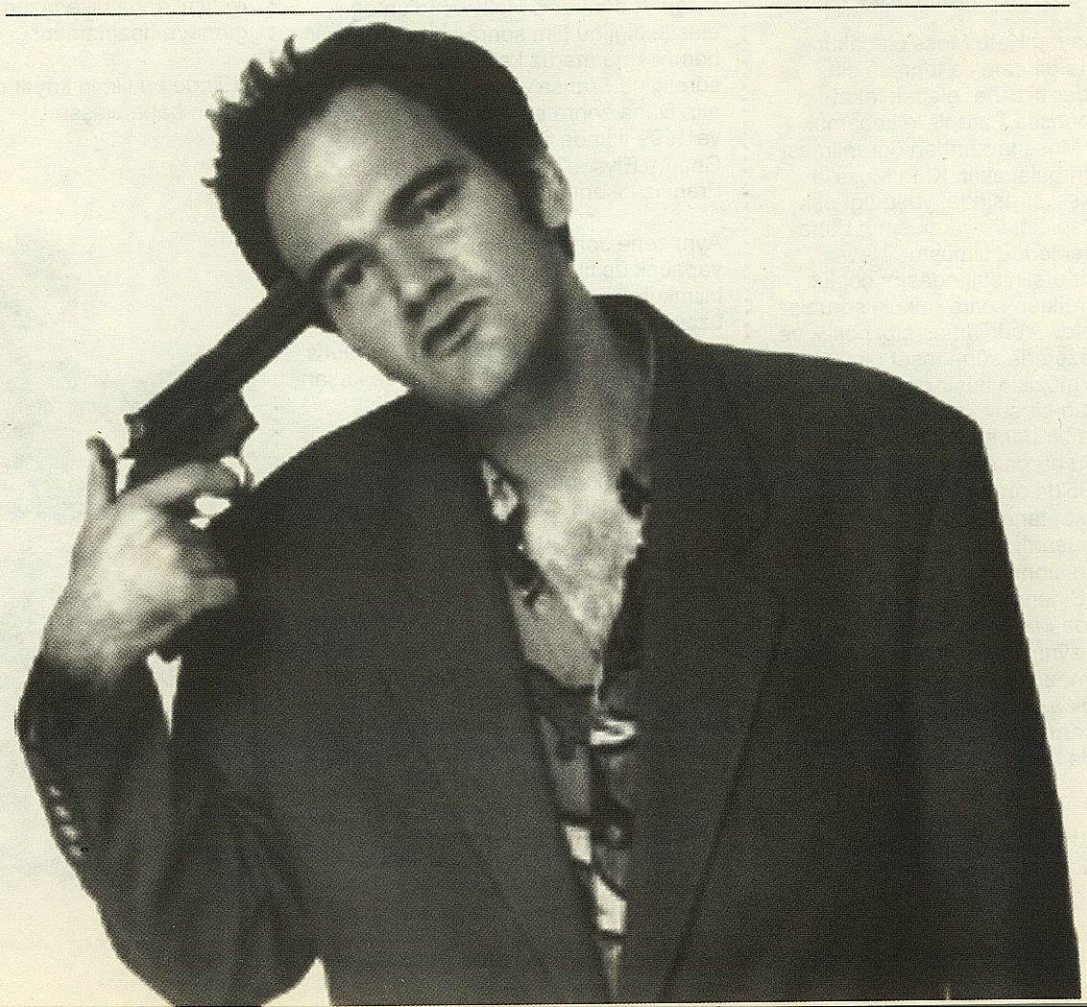

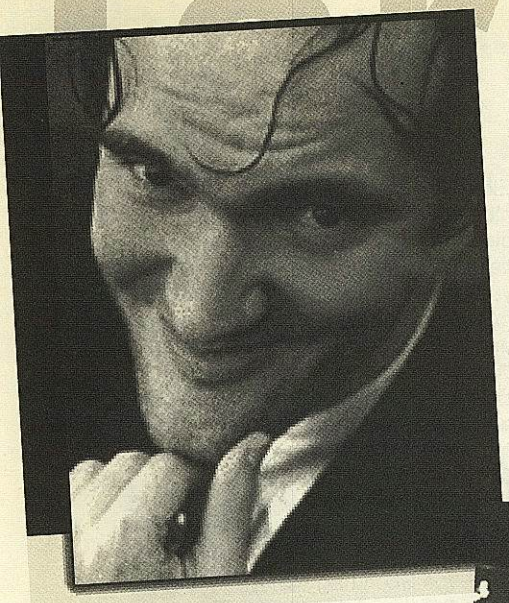

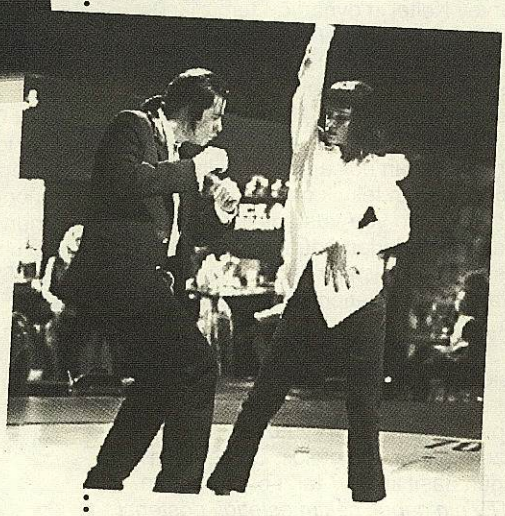

ve popüler kültürle içli dışlı... Önce muhalif olmanın yollarından geçer; "iyi" olmanın pek de hükmünün kalmadığını "erken" fark eder. Zira o günlerde hayat "çoktan seçmeli" değildir, boşanmış bir anne babanın ardından gelen günler, erken bir yetişkin olmaya fazlasıyla uygundur... Öyle ki, "pussycats" adlı bir porno sinemasında yer göstericiliği dahi yapar, belki de ayak fetişizmi o günlerden miras kalır.

Henüz 15 yaşındayken Elmore Leonard'ın "The Switch" adlı romanını "ısrarla" çalmaktan hüküm giyen ve daha sonra *Pulp Fiction*'a bu hikayenin bir bölümünü kolaj yapan, geleceğin pop kültür üretme misyonunu üstlenecek bu delikanlı, okulun pek de "faydalı" olmadığı kanısıyla soluğu video dükkanında alır. Zamanı da vardır westernleri, kara filmleri, Hong Kong karate filmlerini izlemeye...

> *Kung Fu filmleri, en çelimsiz gencin bile gizemli bir dövüş sanatı öğrenerek ve uygulayarak, kendine eziyet edenlere ceza verebileceği gibi güçlü bir mesaj taşır.*

Q.T.'nin bolca dövüş içeren, kan dolu, enerjik ve tansiyonlu filmleri, ergenlik döneminde acımasız dünyaya karşı çıkmak üzere bir dev haline gelme hayalinin uzantısı olarak yorumlanabilir; ayrıca kiralık katil olabilecekken ironi sosuna bolca batırılmış bir dünya algısına sahip olarak, sanatsal hırsıyla soluğu setlerde almakta da şansı yaver gider. Kendi de farkındadır ki o asla bir postacı, gramla altın satan biri ya da bir satıcı olamayacaktır. Yalnızca Godard'la, Truffaut'yla tanıştığı video filmler değil, dedektif hikayeleri de aynı dönemde onun hayatının vazgeçilmezlerindendir. Elmore Leonard, Raymond Chandler, Dashiell Hammett'lardan suç öyküleri okumaya, onlardan esinlenmiş kara filmlerin evrenine tanık olmaya da aynı yıllarda başlar. Leonard'ın "Rum Punch"ından aldığı ilhamla bir hostes ve kefaletçi arasındaki ilişkiyi anlatan şiddet dozu düşük ve geleneksel anlatımlı *Jackie Brown*'ı çeker. Neden Soderbergh ve onun benzerleri gibi biraz oradan biraz buradan mainstream'e sürekli göz kırpan bir yüzer gezer olmadı bilinmez... Belki de popüler kültüre değin diğerlerinden daha duyarlıdır ya da sokakta edinilmiş tecrübesi, kuşağının yönetmenlerinden daha fazla... Bu deneyimler onu grotesk ve bir anlamda da vulgar olmaya zorlar.

Aslında en narsist olanın o olduğu ve dolayısıyla en katıksız cool'un sokaktan gelme olduğu doğrudur... Bunun bilincinde olmalı ki her yazdığı ve çektiği filmde Hitchcock gibi görünmeyi değil oynamayı sever; senaryosunu yazıp Rodriguez'in yönettiği *From Dusk till Dawn*'da Salma Hayek'in ayaklarından içki yudumlar, *Four Rooms*'da film yıldızı rolünü üstlenir, *Desperado*'da yine konuk olarak cast'ta yerini alır. Hemen hemen hepsinde her şekilde kuralları çiğneyen hatta bunu yapmaktan korktuğu halde elinde olmadan kuralları yok eden (*Pulp Fiction*) bir rol üstlenir. *Reservoir Dogs*'un Mr. Blonde'u, *Pulp Fiction*'ın Mr. Wolf'u ne denli cool ise yönetmenin oyunculuğu da o kadar cool'dur.

Video kasetlerden ilham almış bir jenerasyonun sinemadaki temsilcisi olarak hayatın en iki yüzü keskin bıçak olan konusuna gözünü diker: Abartılı şiddet, komik şiddet, filozofik şiddet, manasız şiddet, çok manalı şiddet... Şiddetin varyasyonlarının sergilendiği, silahın, gücün, ölümün, maço erkeklerin ve de dolayısıyla argonun egemen olduğu filmleri her vizyon sonrası devasa bir fanatik kitleye ulaşır. Zira filmleri toplum psikolojisinin çökme noktalarını iyi yakalamış bir yönetmenin gözünden çıkmıştır. İzleyenler, suç işlemekte karakterlerin birbirleriyle yarıştıkları *Pulp Fiction*'daki arabanın arkasına dağılmış vücut parçalarının derlenip toplanmasına ve bu kan gölünü izlemeye, şık siyah giysili gangsterlerin başarısız soygun girişimlerine dair *Reservoir Dogs*'daki gibi şiddetin kaosu içinde kaybolmaya zorunludurlar ve film sonrası sersemlemiş dimağlarına serinlik vermeye ihtiyaç duyar.

> *Ucuz Roman'da Samuel L. Jackson'un canlandırdığı karakterin, bir oda dolusu beyaz serseriyi dehşete düşürerek verdiği Ezekiel vaazı, bu yeni şiddet türünün en mükemmel örneğidir. Bu sahneyi izlerken, kişinin karşısındakine uyguladığı kör gücün muhteşem tasviri karşısında -kısa sürse de- baştan çıkmaması ya da utanmaması mümkün değildir.*

Ahlak dışı olmanın faydası, kimsenin sizi topluma kabul etmemesinden rahatsızlık duymamanın da özgürlüğüne sahip olmaktır. Bu anlamda bir küstah sayılabilecek Tarantino'nun edepsiz karakterlerinin hiçbiri "global dünya adına" ahlaklı olmak için çaba göstermez; böylelikle de toplumla "şiddet" dışında başka bir ilişki kurmak zorunda olmaz. Eğer bir iletişim kurmaları gerekiyorsa, bu fazlasıyla ağzı bozuktur. Bu zoraki ilişki de bazen *Pulp Fiction*'daki gibi Bolivya Yürüyüş Tozu eşliğinde ve rahatlatıcı maddelerin rahatlığı içinde kurulur. Toplumun kültürel seviyeleriyle oynamayı seven Tarantino, bunu *Pulp Fiction*'da Vincent ve Jules arasındaki sofistike konuşmalarda olduğu gibi gözler önüne serer. İhanet ve güvensizlikle beslenen şiddetin tekmili birden en çarpıcı görüntüleri onun karelemelerinden doğmuştur. *Reservoir Dogs*'daki hırsızlığı asla göremeyişimiz gibi, tüm filmlerinde şiddetin öncesi ve sonrasını, katillerin cinayet dışında yemek yemeleri, tuvalete gitmeleri, şarkılar hakkında konuşmaları ve dans etmeleri gibi gündeliklerini aktarmayı sever; belki de bu nedenle onca enerjik şiddete ve kaosa rağmen bir aksiyon yönetmeni olarak anılmaz ve filmleri diğerlerine göre daha insani ve eğlenceli sayılır. Zaman zaman Q.T.'nin azılı bir sadist olduğu söylenebilir, yine de hem izleyene hem de zavallı karakterlerine eziyet ederken güldürmenin yolunu bulduğu açıktır. Çünkü o, iyi'nin ve kötü'nün yanılsaması terörüne izleyenleri ortak etmeyi sever. Mia nasıl ki eroini kokain sanıp şoka girmişken, Vincent adrenalin dolu koca bir iğneyi Mia'nın kalbine saplarsa, Tarantino da izleyici kana ve şiddete tam da gözlerini kapayacakken bir muziplik yapıp filmin gerilim havasını dağıtıverir ve deri altına yayılan adrenalin, bir sonraki sahneye dek gerekli işlevini görür.

Tarantino'nun naif olmak iddiası, varoluşun gerçekleşmesi mümkün olmayanlar listesinde birinciliği kaptırmaz; o "zor" olmayı ister, böylelikle "gerçeklikten çözülen oyun"a seyirciyi ortak eder. Dolayısıyla işlenen suçlara... Suçu paylaşmanın ağırlığı bir yana,

Filmografi

YÖNETMEN
2002: Kill Bill
1997: Jackie Brown
1995: Four Rooms "The Man From Hollywood"
1994: Pulp Fiction
1994: "ER" -TV Series- (episode "Motherhood)
1992: Reservoir Dogs

SENARİST
2002: Kill Bill
1997: Jackie Brown
1996: Curdled
1996: From Dusk Till Dawn
1995: Four Rooms "The Man From Hollywood"
1994: Pulp Fiction
1994: Natural Born Killers
1993: True Romance
1992: Reservoir Dogs

YAPIMCI
2002: Kill Bill
2000: From Dusk Till Dawn 3: The Hangman's Daughter
1999: From Dusk Till Dawn 2: Texas Blood Money
1998: God Said, 'Ha!'
1996: Curdled
1996: From Dusk Till Dawn
1995: Four Rooms
1994: Killing Zoe
1993: Siunin Wong Fei-hung tsi titmalau / Iron Monkey: The Young Wong Fei Hong
1992: Past Midnight

kana alışmış ve böylece darmadağın olmuş beden parçalarına bakabilmek, filmi izlemenin "bonus" deneyimlerindendir. Belki de "cool" olmanın birinci koşulu, böylesine bir kitle etkisini yaratabilmiş olmakta yatar. Her şeyden önce o bir "genius"tur ve yaratılan bu hareketin/ilginin tüketilebilir bir eğlence nesnesi olduğunun da farkındadır. Çünkü postmodern zamanlarda postmodern tüketim, herşeyi "nesne" bazına indirger, kültürü bile...

Tarantino, kaba bilgeliği, komik pop kültür referansları, anlatımı oyunsu bir biçimde parçalaması ve sömürü filmi sansasyonalizmi ile birçok içi boş taklitleri bir yana, çoğu akranı tarafından kullanılan bir dil yarattı.

Kung Fu'dan İncil'e popüler kültür referanslarının sık sık sunulduğu filmleri belki de bu nedenle izleyiciye sevimli, tanıdık ve cazibeli gelir. Yazıp yönetemediği True Romance'da Spiderman, Silver Surfer dergisi, Jackie Brown'da Delfonics, Reservoir Dogs'taki Madonna'nın Like a Virgin'i, *Pulp Fiction*'da Royal Cheese Cake, Charlie'nin Melekleri gibi... Bütün bunlar onun sürprizli öykülerinin, oyuncaklı kurgularının, muzip zekasından ilham almış yansımalarıdır. Kolaj, Q.T. sinemasının ana rahmidir. Yalnızca popüler kültür referansları değil, film referansları da göz alıcıdır ve ödünç aldığı bu referansları itiraf etmekten de zevk alır. 40'lı yıllarda altın çağını yaşayan klasik noir filmlerinin kimi sahnelerini, sinematografinin nimetlerinden yararlanarak filmlerine kolaj yapar; böylelikle bir yapı-bozumcu olarak postmodern sinemanın çıkış yapmayı seven yönetmenlerinden biri olarak anılır. *Pulp Fiction*'daki bavul Aldrich'in *Kiss Me Deadly*'sinden, Harvey Keitel'ın oynadığı "temizlikçi" rolü Luc Besson'un *La Femme Nikita*'sından, Uma Thurman''ın saç stili sessiz dönem aktrislerinden Louis Brooks'tan alınmıştır. Filmografisinin Godard'dan, Brian de Palma'dan ve John Woo'dan bolca etkilendiğini söyler. Diğer taraftan teknik olarak da film noir'ın Alman ve Avusturyalı yönetmenlerinden ödünç aldığı ekspresyonist ışıkları, kontrastı, gölgeyi, siyah beyaz paletleri kullanmayı tercih eder.

Geleneksel ve çizgisel öykü anlatımından uzak, karmaşık filmsel yapılar, şüphesiz MTV kuşağı için çözülebilir bir kod gibidir. Bu nedenle bugün nasıl ki MTV tarzı bir kurgudan (*MTV'nin çabuk çekim estetiği, gösterişli ışıklandırması ve hızlandırılmış anlatımı 1980'lerin sonuyla birlikte öylesine klişeleşti ki, bir film için MTV tarzı kurgusu var demek-içerikten çok biçim özentisi anlamında-hakaret sayılır oldu.*) söz etmek mümkünse, Tarantino tarzı bir hikaye anlatımından da söz edilebilir durumdadır; üstelik her ikisi de (MTV-Tarantino) aynı hedef kitleye gözlerini diker, birinin aracısı hiper eğlence, diğerininki ise absürd şiddettir.

O, öykü ağırlıklı bir anlatım yerine durumları ele almayı ve onu geri dönüşlerle, zamanı kronolojiden bağımsız kılarak anlatmayı seçer; böylece kontrolü elinde tutar ve izleyiciden birkaç "level" yukarıda onların şaşkınlıklarını izler. Film bittiğinde puzzle'ın eksik parçalarını hayal gücüyle tamamlamak izleyenin maharetine kalır, tabii eğer filmin hemen sonrasında hala serinkanlı olan izleyici kaldıysa...

Tarantino, sıra dışı öyküsünü seyircilere kaşık içinde sunmaz, bunun yerine seyircilerin aynı anlatımın yeterincesini kendisi kadar bildiklerini ve bu nedenle onların, kendisi tarafından dağınık biçimde sunulan malzemeyi sindirebileceklerini varsayar. Tarantino'nun uzun diyalog parçalarını hızlı perde aksiyonları kadar eğlenceli kılabilecek harika bir yazar ve oyuncuların yüksek beğenilerini ve kompozisyonlarını memnun edebilecek iyi bir yönetmen olması, bu konuda ona elbette ki çok yardımcı olmaktadır.

Ekim ayında Tarantino, *Kill Bill* ile nihayet vizyona çıkıyor. Bunca hiperaktif bir yönetmen, neden bu kadar az film çekmiştir bugüne dek bilinmez. Belki de yazıya, senaryoya da en az filmleri denli önem verdiğindendir. Zira *Kill Bill*'i yazım aşaması hayli uzun sürmüştür. Üstelik Joseph Von Strenberg'in Marlene Dietrich'i beklediği gibi, o da filmlerinin aktrisi olarak gördüğü Uma Thurman'ın hamileliğinin sona ermesini beklemiştir. Ödün vermeyen bu tavrını senaryosundan kelime atmayarak gösterir ve büyük bir risk alarak filmi iki bölüm halinde vizyona çıkarmaya karar verir. *Kill Bill*'in fragmanını, çizgi roman fuarı Comic Con'da sunan Tarantino filmi için, fanları tarafından takdir edilecek nitelikte olduğunu açıklar, tam da onun cool'luğuna yakışır şekilde... Onun her filminden sonra şiddetin dozuna ve kamera açılarına öykünen bir dizi Tarantino yavrusu/taklidi filmin de vizyona çıktığı düşünülürse, *Kill Bill*'den sonra çok yakında onun cool'luğuna kul olmuş daha nice filmi izleyeceğiz demektir...

Everybody be cool...

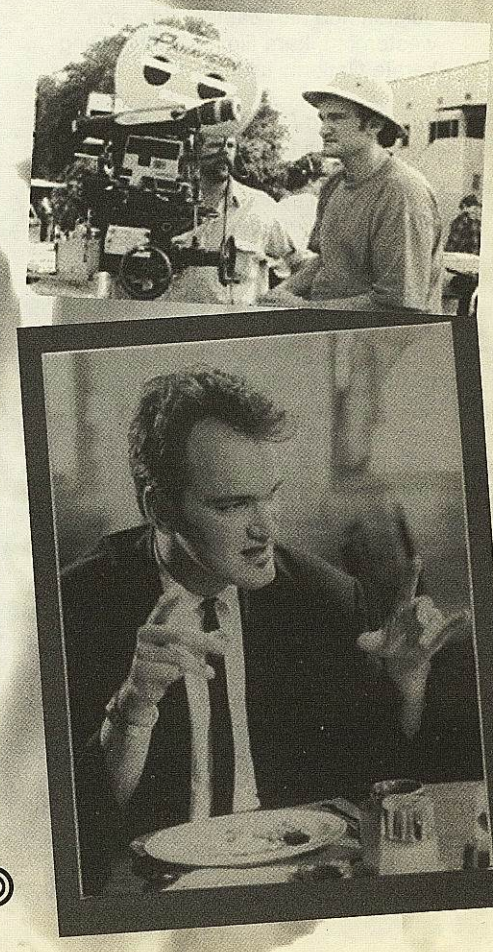

Tarantino

KAN SPORU: KILL BILL

Quentin Tarantino, Uzak Doğu dövüş sanatı sinemasının kanlı günlerine ithafen, başrolde usta katil Uma Thruman'la Kill Bill için kamera arkasına geçti, bize de izlemek düşecek haliyle...

Çin Pekin Film Stüdyoları'ndaki çekimlerin 32. gününün başlamasıyla birlikte Quentin Tarantino özgeçmişine, yazar, yönetmen ve sahte kanın müsrif kullanıcısı olarak yeni bir ekleme yapar. Amerikalı yönetmenin Uzak Doğu sinemasına olan 39 yıllık ömür takıntısının kaynağı dövüş tekniklerine ithafen hazırladığı son projesi Kill Bill, adının aksine ölü sayısının oldukça yüksek olduğu bir intikam öyküsü. 2003 sonbaharında gösterime girecek olan film yükselen senaryo yazarının 6 yıl ara verdiği yönetmenliğe yeniden başlangıcı olarak değerlendirilebilir. Yönetmenin Amerikan yeraltı dünyasına değindiği bundan önceki 3 projesinin- Rezervoir Dogs, Pulp Fiction (1994 Cannes Film Festivali En İyi Film Ödülü) ve Jackie Brown- tamamı Hollywood stüdyolarında çekildi. Kill Bill'de ise Tarantino klasikleşmiş Uzak Doğu aksiyon sinemasının Los Angles'da video kaset satıcılığı yaptığı yıllardan bu yana saygı duyduğu stilini, sıra dışı şiddeti de dahil ederek, canlandırmak istedi.

Amacına ulaşabilmek için, oyuncu kadrosundan çekimlerine, filmin hemen her unsurunu dövüş sineması arşivlerinden esinlenerek hazırladı. Bir sahne Godzilla tarzının titrek siyah-beyaz görüntüsünde çekilirken diğer bir sahne tamamen Japon animesinde olduğu haliyle ele alındı. Hatta Tarantino vuruş tekniği çekim kurallarının prodüksiyon öncesi çekim çalışmalarında Oskar'lı sinematografı Bob Richardson'ı mutlaka görülmesi gereken samuray ve Five Fingers of Death ve One Armed Swordsman gibi Shaw Brothers klasiklerinin incelemekle görevlendirdi.

Başarıya ulaşmak için Tarantino işin merkezine gitmeyi seçti. Bazı parçaları Meksika ve Amerika'da çekilen filmin Japonya çekimleri de dahil olmak üzere Uzak Doğu sahnelerinin tamamı Mao Zedong'un propaganda filmlerinin yapıldığı Pekin stüdyolarında çekildi. Mavi Yapraklı Ev setindeki barda Tarantino Thurman'ın toplamda 76 maskeli dublörle dövüştüğü sekansın yönetmenlik kariyerindeki en güç çekim olduğunu belirtti.

"Apocalypse Now, Ride of the Walkyries sahnesi ile savaş sahneleri arasındaki ilişki nasılsa bu sahneyle kung fu dövüşleri arasındaki ilişkinin de öyle olmasını istedim. Bu sahne öylesine hazırlanmıştı ki, ya bu iş olması gerektiği gibi birinin hayatında gördüğü en güzel sahne olacaktı ya da yeteneğimin sınırlarına takılacaktım."

Dövüş sanatı sahne çekimlerinin temel zorluğu olan farklı kamera açılarından çekilmiş kareografik film kesitlerinin saatlercesinin kurgulanması, işin en zor kısımlarından biri.

Bob Marley'in "I Shot the Sheriff" parçasının tınısı eşliğinde yerdeki kan birikintilerini temizleyen ekibin yanından Thurman oğlunun elinden tutmuş

Tarantino

geçerken Tarantino "Filmlerim genelde zor değildir." diye açıklamaya başladı. "Hatta çok kolaydır. Bu etli sahneleri yazıyorum ve sonra aynı gün onları yiyoruz. Ve kendini çok iyi hissediyorsun. Bir az önce besleyici bir yemek yemişsin. Ama çekim olayı besleyici bir yemek değil. Bütün parçaları hazırlıyorsun ve hiçbir zaman elinde ne var, tam olarak bilemiyorsun".

Kill Bill'i, dijital efekt kullanmadan, kendi deyimiyle "çin usulü" çekmeye karar vererek Tarantino işini daha da zorlaştırdı. Filmin yaklaşık 300 kişilik oyuncu kadrosu ve ekibinin de sessizce tekrarladığı buydu.

"Bu iş iyi görünüyor fakat işin içine bilgisayar girdiği belli" diyerek omuz silkti. "İyi görünmesini ve 70'lerin farklı işleri gibi olmasını isterim."

Mümkün olan her fırsatta kung fu öncülerinin tercih ettiği, içi sahte kan dolu çin kondomları gibi düşük-teknoloji hileleri tekrarlamaya çalıştı. Oyunculara düşense bu kondomları doğru zamanda patlatmaktı. Tarantino böylece 1970 yılında bu tekniği ilk olarak Vegeance filminde kullanan, yakın zamanda kaybettiğimiz Çinli yönetmen Cheh Chang'ı da selamladı. Tarantino'nun içindeki heyecanlı sinemacı ruhu akan her damla kanın (sadece yukarıdaki sahne için 100 galon) samimiyetle saygı duyduğu filmleri anımsatmasını istiyor. Böylece özel efekt ekibi sahte kan seçimiyle uluslararası faklılıkları bir arada bulunduran oyunculara ve ekip elemanlarına alternatif yaratmış oldu.

"Kan konusunda titizleniyorum ve her sahneye göre ayrı bir karışım kullanıyoruz. Korku filmi kanı istemiyorum, tamam mı? Samuray kanı istiyorum. Kılıcın üzerine krep için kullanılan ahududu şurubunu döküp iyi görünmesini bekleyemezsin. Dolayısıyla sadece samuray filmlerinde görebileceğin özel kanı kullanmalısın."

Tabii ki, Hollywood yöntemlerinden kaçınmanın başka, çok daha az yazınsal, sebepleri var. Yeni başlayanlar için Çin usulü en ucuz yol. Tarantino'nun uzun yıllardır birlikte çalıştığı prodüktör Lawrence Bender'ın Kill Bill'in bütçesi konusunda ağzı oldukça sıkı ama yine de personel ücretlerinin azlığı ve sendika zorunluluklarının olmaması göz önüne alındığında, Pekin'deki bir günlük çekim masraflarının Hollywood'dakilerin yarı fiyatına mal olduğunu söylemekten kaçınmıyor. Çin'de çalışmayı seçmek aynı zamanda bölgenin en iyi dövüş oyuncularını bir araya getirmeyi finansal ve lojistik olarak da kolaylaştırıyor. İzleyicilerin de yakından tanıdığı, Crouching Tiger, Hidden Dragon ve The Matrix gibi başarılı dövüş sanatı filmlerinin tel ustası Yuen Woo-ping, dövüş sahnelerinin kareografisini hazırlaması için tutuldu. Yuen Woo-ping bu kareografileri hazırlarken 20 yıl öncesinin malzemelerini yeniden kullandı.

1993 yılında Pulp Fiction çekimlerinde bir gece vakti Tarantino ve Thurman arasındaki sohbetin meyvesi Kill Bill'in çizgisi kasti bir intikam filmi: Yeni emekliye ayrılmış usta katil The Bride (Uma Thurman) düğün gecesinde eski sevgilisi ve aynı zamanda patronu Bill tarafından vurulur. 4 yıl komada kaldıktan sonra intikam almaya karar veren öfkeli The Bride Bill'in ve çetesinin kardeşi Bud (Michael Madsen) ve Charlie's Angels tadındaki çokuluslu üçlü The Deadly Viper Assasination Squad; Darly Hannah, Lucy Liu ve Vivica Fox'un peşine düşer. Tahmin edilebileceği üzere en nihayetinde The Bride Bill'i ortadan kaldırır.

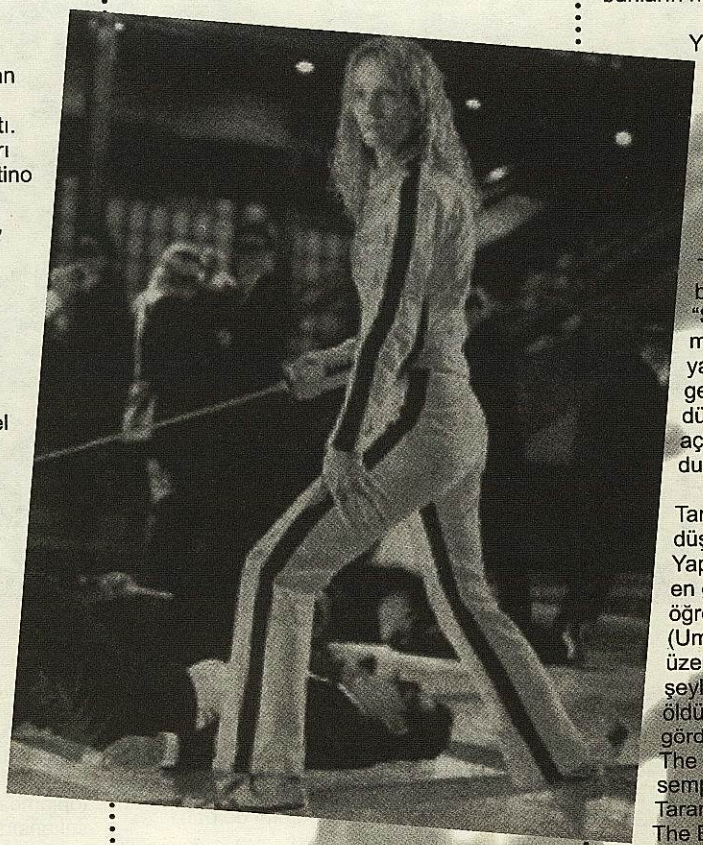

Kill Bill diyalogların oldukça az olduğu bir film. Tarantino'nun alamet-i farikası, kriz halindeki önü alınamayan sözel dehası ve müstehcen espri anlayışı sadece senaryonun titizlikle ele alınmış sahne detayları için geçerli. Bir sahnede çıldırmış halde önüne çıkan herkesin kıçını tekmelerken diğer bir sahne için gerekli olan tek şey ise "sinema tarihinin en iğrenç vazelin kavanozu" olabiliyor. Herhangi bir senaryoda "kavga ederler" açıklaması yeterli olabilirken Tarantino senaryosunun büyük bölümünü aksiyonu şekillendirmeye ayırır. Dolayısıyla senaryonun tamamlanması neredeyse iki yıl sürmüştür. Geçmiş tarzların hangisinin kullanılacağından (Shaw Brothers tarzı yakın çekimler ya da Sphagetti Western flashbackleri) gayzerden fışkırırcasına etrafa saçılan kanın kırmızı tonlarının ne zaman değişeceğine kadar bütün gereksinimleri tasarlar.

Senaryosundaki betimleyici bölümlerin detaylarına rağmen Tarantino setlerde doğaçlamaya son derece açık. Hollywood'da haftanın 5 günü gerçekleştirilebilen çekimlerin Çin'de haftada 6 güne yayılması ve çokuluslu ekibin farklı yeteneklerinin bir araya gelmesi Tarantino'ya fazlaca esneklik kazandırdı.

Tarantino "Bu çok rahat, çünkü aksiyonun Çin usulü çekiminde belirli bir programa bağlı değilsin," dedi. "Çekim listesi yok. Yaklaşık bir buçuk yıldır zihnimde tasarladığım çekimler var fakat ilerledikçe Yuen'le birlikte yeni fikirleri de var olanlarla birleştiriyoruz. Sıra dışı, komik, kanlı... burda film çekmek o kadar ucuz ki bunların hepsini gerçekleştirebilirsin."

Yuen'in asistanı Fish Fong'a göre "Kareograflar için en zor olan şey 20 yıldır kullanılmayan tüm dövüş tekniklerini tekrar hayata geçirmek. Neyse ki Quantin'in bunları yapabilecek müthiş bir yeteneği var"

Thurman da hayranlıkla buna benzer bir övgüde bulunuyor: "Senaryoya ya da yazılı küçük metne sıkı sıkıya bağlı kalmaktan ya da bir gece önce duşta aklına gelen fikrin en iyisi olduğunu düşünmektense, birinin bunca açık fikirli olabilmesi alışılmadık bir durum".

Tarantino'nun yeteneğinden payına düşeni fazlasıyla alansa Mavi Yapraklı Ev setindeki 76 yakuzanın en genci, 17 yaşındaki wushu öğrencisi Hu Xiaokui oldu. "Wuma (Uma Thurman) tam beni öldürmek üzereyken yönetmen ifademde bir şeyler yakladı ve birdenbire beni öldürmekten vazgeçti." Yönetmenin gördüğü masum çocuk kuşkusuz The Bride'ın acımasız karakterine sempatik bir yön kazandıracaktı. Tarantino Hu'nun sırtını sıvazlayarak The Bride'ın böyle suratı olan bir çocuğu öldürmesinin düşünülemeyeceğini söyledi. Ve böylece sahnenin sonu değişti. Hu katliamdan sağ kalan tek kişi oldu.

Spotların altında Hu sanki gerçek hayatta kurtarılmış gibi gülümsedi. Kuşkusuz Tarantino kendi oyununu oynuyor. Film gösterime girdiğinde izleyiciler Tarantino'nun Uzak Doğu filmlerine, özellikle de kung fu tarzına yaptığı şiirsel göndermeleri yakalayamayabilirler. Ya da Hollywood izleyicisi Kill Bill'in samuray stili sahnelerinde kullanılan kanın korku filmi kanı olmadığını fark edebilecekler mi? Bütün bunlar Tarantino'nun umurunda bile değil.
"Bu filmi kendim için yapıyorum, isteyenler bana katılabilir".

TARANTINO KAYIP!

Quentin Tarantino, Jackie Brown sonrasında işte bu işlerle meşguldü.

1998
ŞUBAT Wait Until Dark'ta Marisa Tomei karşısında psikopat gangster Harry Roat rolünde ilk performansını gerçekleştirdi. Oyun Mart'ta Broadway'de sahnelendi ve uluslararası camiada eleştirildi.
MART Komedyen Julia Sweeney'in Saturday Night Live programı God Said, Ha!'yı yönetti ve programda göründü.
MAYIS New York'ta bir restoranda kavga çıkarmaktan göz altına alındı. Birkaç ay sonra suçlamalar geri alındı.

1999
MART From Dusk Till Dawn 2: Texas Blood Money'i yönetti.
EKİM Internet söylentilerine göre Tarantino
Elmor Leonards'ın 40 Lashes romanın uyarlamasını yapıp Meksika'da çekimlerine
başladı.
KASIM Michael Madsen'a göre Pulp Fiction'da John Travolta'nın canlandırdığı Vincent Vega ve Reservoir Dogs'taki Vic Vega karakterlerini yeniden yorumladığı The Vega Brothers filmi üzerinde denemelere başladı.

2000
OCAK From Dusk Till Down 3: The Hangman's Daughter' yönetti.
HAZİRAN Uma Thurman ve Warren Beatty
ile birlikte Kill Bill'i çekmeyi planladığına dair dedikodular yayılmaya başladı.
EYLÜL Tarantino film haberleri web sayfası aintitcool.com a yaptığı açıklamada
başrollerinde Michael Madsen ve Adam Sandler'in oynaması planlanan The Dirty Dozen vari İkinci Dünya savaşı filmi Glorious Basterds 'ın senaryosu üzerinde çalıştığını söyledi.
KASIM Adam Sandler'ın şeytanın oğlu hakkındaki komedisi Little Nicky'de şeytan
rolündeki Harvey Kietel ile birlikte kör vaiz olarak ortaya çıktı.

2001
NİSAN Gazeteler Tarantino'nun Fransa'da
Glorious Bastards'ın çekimlerine başladığının haberlerini verir.
MAYIS Söylentilere göre 40 Lashes Cannes Film Festivali'nde duyurulmaksızın
gösterilecek ve Kill Bill projesi Uma Thurman'ın hamileliği dolayısıyla rafa kaldırıldı.
EKİM Yuen Woo-ping'in Iron Monkey filminin Amerika gösterimi için prodüktör olarak çalıştı.

2002
MART Kill Bill kadrosundan ayrılan Warren
Beatty'nin yerini David Carradine aldı.
NİSAN ABC'nin casus serisi Alias'da misafir oyuncu olarak McKenas Cole olarak kötü adamı oynadı.
HAZİRAN Çin'de Kill Bill'in çekimlerine başladı.

5 KUNG FU KLASİĞİ

düşürünceye kadar vur...

ONE ARMED SWORDSMAN (1967)
Yönetmen: Cheh Chang
Başrol: Jimmy Wang Yu, Yin Tze Pan
Dövüşe konsantre olmuş dövüş ustalarının mücadeleleri esnasında arada sırada olsa da yapmacık vaazların verildiği klasik melodramlardan ibaret olan Hong Kong sinemasının tarihini değiştiren film. Muhteşem aktör Jimmy Wang Yu'nun şiddeti her ne kadar diğer kılıç ustalarıyla karşılaştırıldığında zorlama görünse de Uzak Doğu sinema tarihi açısından bir dönüm noktası olarak kabul edilebilir.

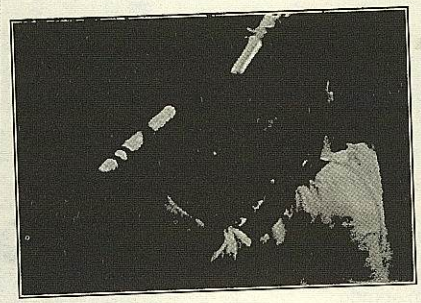

FISTS OF FURY (1972)
Yönetmen: Wei Leo
Başrol: Bruce Lee, James Tien
71'lerde Big Boss'un kazandığı başarıdan sonra Lee Hong Kong'da bir star olmuştu fakat bu filmle birlikte karizmatik sert duruşu ve fiziksel yapısıyla dünya çapında bir star oldu. Nunchaka sahneleri İngilizce versiyonundan çıkarılmış olsa da bakışlarındaki yoğunluktan rolünün gereklerini yerine getirmenin yanı sıra düşmanlarına karşı ruhsal bir savaşım içerisinde olduğu anlaşılabiliyordu.

FIVE FIGHTERS OF DEATH (1973)
Yönetmen: Cheng ho

Cheng
Başrol: Lieh Lo, Chao Hsiung
Shaw Brothers stüdyolarında hazırlanan ve Kuzey Amerika'da gösterime giren ilk kung fu filmi olan Five Fighters of Death ürkütücü dublajı ve amansız şiddet öğeleriyle 70'lerdeki kung fu çılgınlığının başlangıcı oldu. Rakip kung fu öğrencilerinin bir turnuvada yarıştığı filmi Tarantino Sight&Sound dergisinde en sevdiği ilk on filme dahil etmişti.

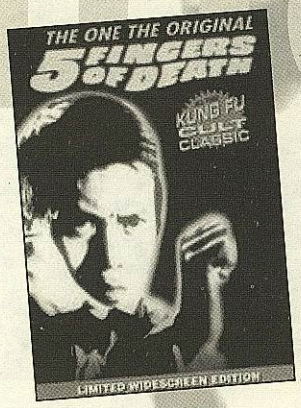

DRUNKEN MASTER (1978)
Yönetmen: Yuen Woo-ping
Başrol: Jackie Chan, Yuang Sie Ten
Haylaz genç Oaf (Chan) ve onun acımasız, alkolik hocasının (Sie Tien) sade

hikayesinden yola çıkan Drunken Master Hong Kong'da gösterime ilk girdiği dönem 8 milyon dolar gişe hasılatı yaptı ve o zamandan beri popülaritesinden hiçbir şey yitirmedi. Chan bulaşıcı kişiliği ve içgüdüsel komedi yeteneğiyle Bruce Lee'den sonraki en büyük star haline geldi ve beraberinde de genç ve çok daha saygısız bir jenerasyon yarattı.

CROUCHING TIGER, HIDDEN DRAGON (2000)
Yönetmen: Ang Lee
Başrol: Chow Yun-Fat, Michelle Yeoh, Zhang Ziyi
Doğulu bir yönetmenin oyuncularını harika manzaralar eşliğinde görünmez tellerin üzerinde yürüttüğü ilk film olmasada-bkz. Sammo Hung'un Moon Warriors adlı zihinsel peri hikayesi (1993)- Lee'nin yerçekimine karşı gelen oyunculuğu göz kamaştırıcıydı ve 4 Oskar'a giden yolu açarak Hollywood'un Hong Kong gözündeki imajını değiştirdi. Artık uçan tekme atamayan aksiyon kahramanlarının feyz alabilecekleri bir film var.

Çeviren: Başak Mireli
Kaynak: Uncut

tarantino

QUENTIN TARANTINO İLE RÖPORTAJ

Kill Bill'in en iyi filminiz olacağını söylüyorsunuz. Pulp Fiction'dan farkı nedir?

Şu ana kadar yaptığım en temiz aksiyon filmi. İntikamla yanıp tutuşan bir kiralık katil hikayesi aksiyon sahnelerini de beraberinde gerektirir. En "cool" filmim olacak. Milleti çılgına çevireceğim.Dövüş sahneleri için Çin Kung fu filmlerinden esinlendim. Bu benim yeni film tarzı deneme yöntemim. Esin kaynaklarım beni nereye götürürse oraya gideceğim. Bu arada, en büyük meydan okumam aklımdaki filmle sonunda elde ettiğim film arasındaki benzerlik.

Etrafta çok güvercin var. Bir anlamı var mı?

Hayır, hayır, hayır! Bu güzel küçük yaratıklar nereden geliyor bilmiyorum. Filmle ilgisi yok.

Bilirsiniz, güvercin John Woo'nun imzasıdır.

Evet, doğru. Benim filmimde tek bir güvercin bile olmayacak.

Çektiğiniz filmlerde gerçeğe olabildiğince yakın olmak için gerçek suçlularla, uyuşturucu bağımlılarıyla, gangsterlerle konuştuğunuzu duydum, doğru mu?

Filmciler dışında çok fazla insan tanımam. Kendi yaşadıklarımdan yola çıkarak karakterler yaratıyorum. Bunlar sadece karakterler. Gerçeğe yakın gözükmeleri filmlerimde kullandığım dilden kaynaklanıyor.

Filmlerinizdeki diyaloglara bakarsak günümüz Batı Pop Kültürü'nü çok iyi biliyor olmalısınız.

Pop kültürü çok seviyorum.

Sizi Çinli bir ortakla çalışmaya iten nedir? Çin kültürüne olan yakınlığınız mı yoksa başka bir neden mi?

Çin hakkında çok olumlu düşüncelerim var. Çin kültüründen etkilendiğim için buraya geldiğim söylenebilir. Ama asıl neden filmimde bir çok kung fu sahnesi olması. Kung fu'nun üstadı da Çinliler. Nasıl etkileyici aksiyon sahneleri çekilir biliyorlar. Çinlilerin zıplama, vurma, yumruk atma stillerini beğeniyorum.

Hiç zorluk çektiniz mi?

Çinli yetkililerle çok iyi ilişkilerim oldu. Kültürel geçmişimiz bu filmleri başka bir gözle izlememizi sağlıyor. Gerektiğinde çok diplomatça davranabilirim. Zaten burada konuk olarak bulunuyorum. Sorunlara gelince, iki seçeneğiniz vardır, ya yumruklarınızı sıkar ve kavgaya hazır olursunuz ya da el sıkışmak için daha bir çaba harcarsınız. Benim yolum ikincisi ve bu sayede burada konuk olarak bulunuyorum.

"Pulp Fiction"daki John Travolta'nın karakteri "A Bout de Souffle"daki Jean-Paul Belmondo'nun karakterine çok benzemiyor mu?

Vallahi hiç düşünmemiştim. İlginç! Bu film en sevdigim filmlerdendir, Belmondo da çok iyi bir aktördür. Bahsettiginiz iki karakter de kendi geleceklerini çizemiyorlar. Ama böyle bir benzerlik düşünmemiştim.

Kaynak: New Cinema Magazine

Lullipop

En İlginç Tarantino Karakteri 3

Jimmie Dimmick (Quentin Tarantino)
Ucuz Roman (1994)

1

Sadece, Jules ve Vincent'ın Jimmie'nin evine ölü bir zenciyi getirdikten sonra mutfakta kahve içtikleri sahne bile Tarantino'nun hafif komik oyunculuk anlayışıyla anlam kazanan Jimmie karakterini bir numara yapabilir. Her tarafı kan içinde kalmış olan Jules ve Vincent sabahın 8'inde arabalarında bir cesetle çaresizlikten Jimmie'nin evine gelmişlerdir. Kahve güzelmiş diye ortamı yumuşatmaya çalışan Jules'ın lafını kesen Jimmie son derece soğukkanlı bir şekilde aşağıdaki klasik sahneye damgasını vurur:
Klasik Sahne: -Evimin önünde ceset deposu diye bir yazı gördünüz mü?
-Görmedim, bak ben..
-Evimin önünde ceset deposu yazan bir levha gördünüz mü dedim!
-Hayır, görmedim..
-Neden görmedin biliyor musun?
-Neden?
-Çünkü öyle bir tabela yok! Ölü zencileri depolamak benim işim değil de ondan.

Mr. Blonde (Michael Madsen)
Rezervuar Köpekleri (1992)

2

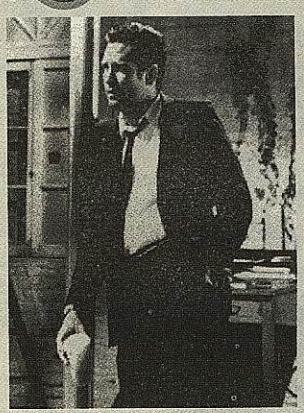

Tarantino'nun bu müthiş debut filminde, soygun için kendisine verilen takma isim Mr. Blonde ile anılacak olan bir psikopat bulunmaktadır. Madsen'ın belki de en unutulmaz performansını sergilediği filmde, Vic Vega/Mr. Blonde hapisten yeni çıkmıştır. Ancak o kadar uslanmıştır ki, derhal bir soygun planına bulaşmaktan çekinmez. Soygun planı yolunda gitmeyince, Mr. Blonde dengesiz davranışlar silsilesine başlar.
Klasik Sahne: "Stuck in the Middle With You" eşliğindeki kulak kesme sahnesi.

Butch Coolidge (Bruce Willis)
Ucuz Roman (1994)

5

Bruce Willis'i bir boksör rolünde izlemek bile yeterince ilginçken, bu karakterin altın saatine olan düşkünlüğünü izlemek hayret veren cinstendir. *The Deer Hunter*'a (Michael Cimino, 1978) gönderme yapar nitelikte, bu altın saat Butch'un atalarından miras kalmadır ve Vietnam'da esir kampına düşen babası saati korumak için kıçına sokmak zorunda kalmıştır. Bu yüzden peşindekilerden kurtulmak için tüm eşyalarını ve sevgilisini alıp bir otele yerleştikten sonra, saati unuttuğu için hayatını tehlikeye atarak evine geri dönecektir.
Klasik Sahne: Tecavüzcüleri öldürmek için silah aradığı sahnede, eline önce bir çekiç, sonra bir beyzbol sopası, sonra onu da beğenmeyerek bir elektrikli testere ve nihayetinde bir kılıç alır.

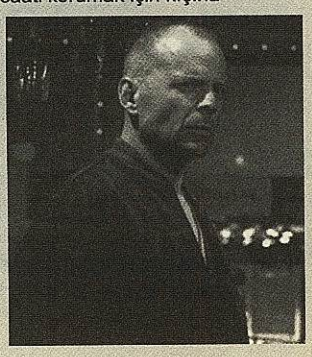

YILDIZLARA YELKEN AÇMAK MI?

starsailor

Bora Şimşek

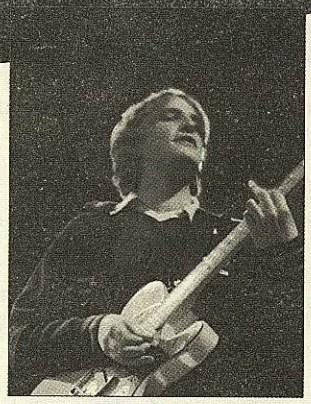

Amerika'nın Irak'ı işgal ettiği, artık uçak kullanılmadan kamikazelik yapıldığı, her gün birilerin ölmesine sebep olan patlamaların yaşandığı, İngiliz kamuoyunun Tony Blair'ı kariyerinin en uç noktasında bulununan bir doktorun ölümünden sorumlu tuttuğu, İsrail - Filistin üstü kapalı savaşına kimsenin müdahale etmediği, Arafat'ın sürgüne gönderildiği, soğuk kışın kapımıza dayandığı, t-shirtlerin naftalinlerle dostluğunu pekiştirmeye hazırlandığı günlerde albüm kayıtlarını tamamlayan ve iki sene aradan sonra yeni albümünü yayınlayan Starsailor, albüm ismi olarak *Silence is Easy* (EMI)'i seçmiş. Grubun vokalist/gitaristi James Walsh, kendilerinin yaşadığı gibi dünyada da sessizliğin ve huzurun hakim olmasını istedikleri için albümlerinin ismini "Sessizlik Kolaydır" koyduklarını söylüyor.

Love is Here ve *Silence is Easy* gibi iki pesimistik ve iddialı albüm adıyla müzik dünyasına atılan Starsailor'dan, Morrissey gibi kendine aşık bir adamın bile albümlerine bu kadar iddialı isimler koymadığını göz önüne alırsak, müzikal açıdan da çok şeyler beklememiz gerekiyor. Sadece söylemekle olmaz, uygulamaya da geçirmek lazım.

Starsailor, debut albümleri *Love is Here*'da olduğu gibi *Silence is Easy*'de de önemli bir prodüktörle çalıştı. 2001'de Happy Mondays, Paul Oakenfold, Curve gibi isimlerle adını duyurmuş olan Steve Osbourne'le çalışan grup, yeni albümleri için 20 senelik bir kış uykusunda olan Phil Spector'ı kendilerine prodüktör olarak seçmiş. Debut albümlerini Abbey Road Stüdyoları'nın Beatles'ın da kayıt yaptığı meşhur odasında kayden ve bu albümleriyle bir milyondan fazla satan grup, yeni albümleri için de bu stüdyolara kapandıktan sonra tercihini, U2'nun da prodüktörlüğünü üstlenen Flood'un Londra'daki stüdyolarından yana kullanmış ve kayıtlarını burada mixlemiş. Grubun vokalisti James Walsh, Spector'la çalışmaktan fazlaca memnun olduklarını ve uzun süredir uyuyan bir devi uyandırdıkları için memnun olduklarını ve günümüz kayıt stüdyolarının nasıl çalıştığını bilmeyen Spector'a yeni teknikleri öğrettiklerini ve Spector'dan da eski teknikleri kaptıklarını söylüyor. Kiminle çalıştıklarının daha farkında olan basçı James Stelfox ise Spector için: "Onunla çalışmak harikaydı, gerçekten delice fikirleri var," diyor. Yeni albüm için 15 şarkı kaydeden grup, dört şarkıyı Phil Spector'ın elemesinden geçirememiş fakat *Silence is Easy*'de yer alan tüm

starsailor

şarkıların mükemmel olduğunu da eklemeden geçemiyor James Walsh. Ona göre debut albümleri ile *Silence is Easy* arasındaki tek fark şu: Önceki albümlerinde birkaç tane güzel şarkının, diğerlerininse idare eder olması; yeni albümlerindeki bütün şarkıların ise çok güzel olması.

İngiltere, Wigan'da müzik bölümünde okuyan James Walsh(vokal/gitar), James Stelfox(bas) ve Ben Byrne(davul) tarafından kurulan Starsailor, pek çok gitarist değişikliği yaşadıktan sonra Walsh'ın sabit gitarist olarak kalmasına karar vermiş. Grubu kuran bu üçlü, birlikten kuvvet doğar, zaten biz bu şekilde meşhur olamayız dedikten sonra gruba bir klavyeci

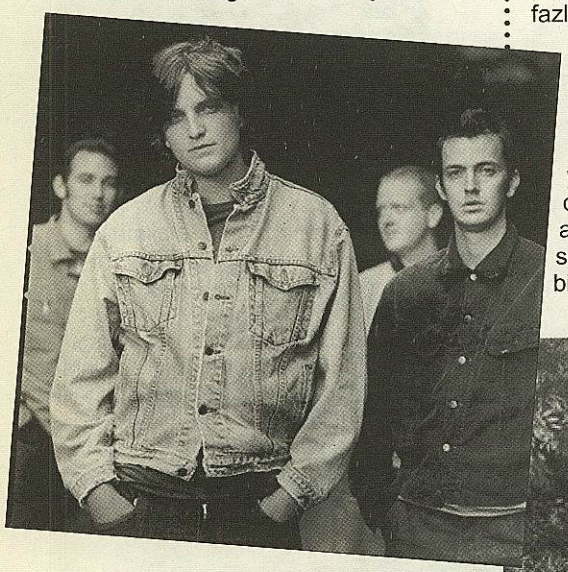

almaya karar vermiş. Böylece Barry Westhead de gruba dahil edilmiş.

Starsailor ismi, merhum kendi yazıp ve söyleyip, kendi sürünen Tim Buckley'nin bir albümünün ve şarkısının isminden geliyor. Referansları Tim Buckley, Neil Young ve Van Morrisson olan grup, debut albümleri *Love is Here*'dan önce çıkardıkları, 'Fever', 'Coming Down', and 'Love Is Here'ın yer aldığı bir EP ile piyasaya bomba gibi düşmüş ve NME tarafından "Gelecek Vaad Eden En İyi İngiliz Grubu" seçilmişti. Yaz aylarında, bütün plak şirketleri Starsailor'ın kapısını çalarak gruba kendi saflarına çekmeyi amaçlamıştı. Fakat start-finish düzlüğünde motor gücüyle fark atan EMI grup elemanlarına imza attırmayı başarmıştı. 'Fever' *Love is Here*'dan çıkan ilk single'dı. Ardından ' Good Souls'u listelere sokmayı denediler fakat listelere ilk giren ilk singleları üçüncü singleları 'Alcoholic' oldu. Zaten bu şarkının sonrasında Mtv'nin ve Q'nun da desteğini alarak popülariteleri gittikçe arttı. Uzun bir süre ben de dahil, James Walsh'ın gay olduğunu düşünen bizler -böyle bir vokale sahip olması ancak bu şekilde açıklanabilir-, geçenlerde Mtv'de dinlediğim bir röportajı sonrasında Walsh'un bir bebek sahibi olduğunu öğrendik. Allah analı babalı büyütsün, ne diyelim.

2001 yazı Starsailor için çok başarılı geçmişti, zira NME sponsorluğunda JJ72 ve Amen'le çıktıkları turneden belki de en karlı çıkan onlar olmuştu. Geçtiğimiz H2000 Festivali çerçevesinde de ülkemdeki hayranlarını sevindiren grup, 2 senelik bir turne sonrasında ancak şu sıralar rahat bir nefes alabilmiş. Oh ne ala memleket!

Love is Here'la yakaladıkları başarının ardından, genç kızların sevgilisi haline gelen grup, EMI etiketiyle yeni albümünü geçtiğimiz ay sonunda yayınladı. Mtv ve NME tarafından fazlaca gazlanmış ve halen gazlanan Starsailor, *Silence is Easy*'de müzikalite açısından debut albümlerine göre biraz daha olgunlaşmış görünüyor. *Love is Here* için "Her İngiliz delikanlısının yapabileceği bir müziğe sahip" düşüncemizden sonra açıkçası bu albüme de önyargılı yaklaştığımı söyleyebilirim. Nitekim önyargının iyi bir şey olduğuna inandığım ve genelde bundan bir zarar görmediğim için, Starsailor'ın yeni albümünden ekstra bir şey beklemek için bir nedenim yoktu.

Tek tek basılan piyano notaları, vasat bir ritim ve özelliği olmayan bir vokal... Bundan daha iyisi olmaz mı diyorsunuz? O zaman Black Heart Procession'ın piyanolarına, Travis'in ritmlerine ve Purressence'in vokallerine kulak verin.

Silence is Easy'yi dinlediğinizde akılda kolay kalıcı bir müzik duyacaksınız. Her pop müzik şarkısı gibi akılda kolay kalıcı ama bir o kadar da etkisini çabuk kaybedici. Etkisini senelerce kaybetmeyen bir örnek yazmama gerek olduğunu sanmıyorum. Hepimizin takıntıları vardır.

David Bowie gibi, bizzat yıldızlardan gelen bir uzaylının yeni albümünün yayınlandığı şu sıralar, Starsailor'un *Silence is Easy* albümünün bizi yıldızlara doğru bir yolculuğa çıkarabileceğini hiç sanmıyorum. Starsailor'ın, yaşadıkları toz pembe dünyadan çıkıp biraz etrafına bakması ve dünya barışına katkının bir albüm ismi koymakla sağlanmayacağını, Angelina Jolie gibi biraz fedakarlık yapılması gerektiğinin farkına varması gerekiyor. "I am a bee out in the fields of winter(kışın ortalıkta gezen bir arıyım)/I am a salmon in the ring shape river(halka şeklindeki nehirde bir somonum)" gibi liriklere sahip olan Tim Buckley'nin 'Starsailor'ı, Starsailor grubunun aslında ne olduğunu ve ne olabileceğini kısaca anlatıyor.

Not: Yazıyı yazarken bana fazlaca yardımları dokunan olan Echo&The Bunnymen, The Chameleons ve Puressence'e teşekkür ederim.

focus

Phil Spector

Phil Spector müzik dünyasına adımını 1958 yılında Los Angeleslı grup Teddy Bears'ın şarkı sözü yazarlığı, gitarsitliği ve arka vokallerini üstelenerek başladı. Para kazanamadığı müzisyenlikten prodüktörlüğe geçişini Crystals ve the Ronettes adlı gruplar sayesinde yapan Spector, daha sonra Philles adındaki kendi plak şirketini kurarak voliyi vurmayı amaçlamıştı. Phil Spector, Beatles'ın *Let it be*'sinin, Harrison ve Lennon'ın ilk solo, Cohen ve Ramones'un bazı albümlerinin prodüktörlüğünü yapmış, müzikle alakasını uzun süre önce kesmiş, Ronettes'in vokalisti Ronnie Bennett ile evlenerek Los Angeles'a taşınmış, halk arasına fazla karışmayan bir efsanedir.

kraftwerk party

1 kasım 2003
cumartesi
saat : 22.00

Lull

giriş : 7.5 milyon TL. (1 yerli içki dahil)

elektronik müziğe giriş rehberi

Beach Boys, '66 yılında Good Vibrations'ın kaydında, ilk defa theremin kullanarak elektronik rock müziğinin öncüsü oldu. Bir sene sonra Rolling Stones, 2000 Light Years From Home'a sintisayzır efektleri ekleyerek yeni bir ilke imza attı. Sonraki 20 yıl içerisinde bu tuhaf sesler, daha oturaklı tarzlara dönüştü. Kraftwerk'in Alman olmasından kaynaklanan titizliği, Can'ın deneysel underground tarzı, Techno'nun beynimize bindirdiği aşırı yük ve Pet Shop Boys'un 90'lar pop müziğini keşfi bunlardan birkaçıdır. Bu liste elektronik müziğin öncülerinin en iyi örneklerini kapsıyor.

KRAFTWERK
The Mix
(EMI CDP 796671 2)

Ralf Hutter ve Florian Schneider Düsseldorf'da emprovise müzik üstünde çalıştıktan sonra Almancada güç santrali anlamına gelen Kraftwerk'i kurdular. İlk albümlerindeki minimalist ama büyüleyici hava, Karlheinz Stockhausen'ın ikilinin üzerinde bıraktığı etki sonucu ortaya çıkmıştır. İlk dikkat çeken albümleri olan *Autobahn* (1974), konu olarak otoyolda araba kullanmanın sıkıcılığı üzerinde duruyor. Bu basit temel üzerine kurulmuş temayı çarpıcı bir biçimde önümüze koyması, Kraftwerk'in müzik tarzını da özetliyor. Bunu özellikle 'Pocket Calculator' ve 'Computer Love'ın keyifli havasında hissediyoruz. 70'lerin sonlarına doğru ilerledikçe, *Trans Europe Express*('77), *Man Machine*('78) ve *Computer World*('81) albümlerinde görüldüğü gibi, Krafwerk'in tarzı daha yalın, simetrik ve mekanik bir hale geldi. Bu kusursuz yapıtlar, David Bowie ve Michael Jackson'dan birlikte çalışma teklifleri almalarını sağladı, fakat Kraftwerk kendi sınırları içinde kalmayı tercih etti. 80'lerde *Techno Pop* adında çok ses getirmeyen bir albüm daha yaptılar. '86 yılında çıkardıkları *Electric Café*, bunca yıl sonra bile modern kalmayı başarabilmiş bir albüm olmasına rağmen, beklenen ilgiyi göremedi. Son albümleri olan *The Mix* ('91), en iyi parçalara mütevazı bir technoluk katılarak bir araya getirilmesinden oluşuyor. Günümüzde Kraftwerk, elektronik müzikte isim yapmış Orbital'dan, herkes tarafından bilinen U2'ya kadar birçok topluluğu etkisi altında bırakmış ve tüm zamanlara ait bir gurup olmaya hak kazanmıştır.

DAVID BOWIE
Low
(EMI CDP 7977192)

Gücünü uyuşturucudan alan 70'ler Los Angeles'ından kurtulan Bowie'nin romantizmi Low'la doruk noktasına ulaştı. Aşırı duygusal bir tonla seslendirdiği 'Sound & Vision' (Pale Blinds drawn all day, nothing to do nothing to say) ile kendi sentetik Avrupaî stilini oluşturdu ve aynı stil 70'lerin sonlarında Blitz Kid tarafından tekrarlandı. Albümün birinci tarafı 'What In The World' gibi sinirli, aynı zamanda 'Always Crashing In The Same Car' ve 'Breaking Glass' gibi kendini soyutlama temalı parçalardan oluşuyor. *Low*'un enstrümantal ağırlıklı ikinci yarısındaki Brian Eno'nun yardımlarının yanı sıra, Art Decade ve Warzawa'da Philip Glass'ın katkıları unutulmamalıdır. Philip Glass, bu şarkıları *Low Symphony* adlı kendi albümünde, aynı senenin başında yorumlamıştır.

THE HUMAN LEAGUE
Reproduction
(Virgin Records CDV 2133)

Önceleri The Dead Daughters, daha sonra The Future olarak bilinen gurup, Martyn Ware ve Ian Craig Marsh'ın, 1997'de hastane görevlisi Phil Oakey'i işe almasıyla, The Human League adını almıştır. Bant ve slaytlarla yapılan müzikal deneyler, dört sene içerisinde olgunlaşmış ve *Reproduction*'ın pop müziğe öncülük etmesini sağlamıştır. 'Empire State Human'ın rüküş elektronik tarzı, The Righteous Brothers'ın 'You've Lost That Loving Feeling'i ve 'Girl One (Medley)'nin olağanüstü güzelliği, albümün ağır toplarını oluşturuyor. 1980'de Ware ve Marsh, sonraları Glenn Gregory ile birlikte Heaven 17 olarak anılacak British Electric Foundation'ı kurdular. Yeni albüm Dare'de arka vokalleri

söylemeleri için iki genç kızı da aralarına katan Oakey ve ışık görevlisi Adrian Wright, yeni Human League olarak yollarına devam ettiler. Dare, Giorgio Moroder'ın elektro-pop tarzını yeni boyutlara taşıyarak 5 milyon kopya satmayı başardı.

VARIOUS ARTISTS
Pioneers Of The Hypnotic Groove
(Warp LP2)

Sheffieldlı plak şirketi Warp, Britanya'nın en tutulan House ve Techno albümlerini çıkarmakla ünlüdür. Artificial Intelligence ve Tequila Slammers And The Jump Jump Groove Generation'ı bünyesinde bulunduran *Pioneers of the Hypnotic Groove* bir dizi toplama albüm serisinin ilkidir. Büyütülmüş bir elektrik devresine sarılı olarak piyasaya sürülen albümün grafikleri Phil Wolstenholme tarafından yapıldı. Albüm, 1989-90 yılları arasında kaydedilen ve kendi ismini taşıyan düşük frekanslı parçası, Tuff Little Unit'in 'Join The Future' ile geleceğe katılma çağrısı, Tricky Disco'nun etnik 'bleep'leri, DJ Mink/ KID & Carruthers'ın 'Hey Hey Can U Relate'i ve The Step'in kısmen daha yumuşak kaydı 'Yeah You' dahil sekiz parçadan oluşuyor. Pioneers Of The Hypnotic Groove'u kusursuz Kuzey Technosu olarak adlandırmak yanlış olmaz.

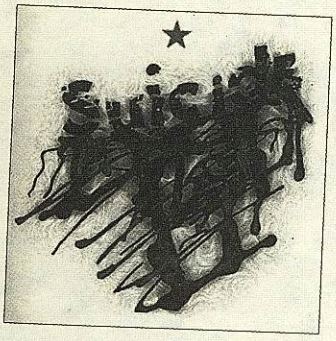

SUICIDE
Suicide
(Demon Friend 74)

1977'de The Clash konserinde bir araya gelip, altı yıl boyunca bir plak şirketine bağlı olmadan çalışan Suicide, 70'lerde epey tatsız bir müzik yaptıkları için tutulmadı. Fakat gurubun kendi ismindeki debut albümü, Alan Vega'nın Elvis Presley tavırları ve Marty Rev'in büyüleyici klavyesiyle, New York underground piyasasının en karanlık köşelerine bile ulaşmayı başardı. On dakikalık epik 'Frankie Teardrop', Daniel Miller'ın Mute Records şirketinin daha sonra oluşacak bol tekrarlı elektro-pop tarzının bir habercisiydi. Sigue Sigue Sputnik'in 80'ler rock-elektro karışımı soundunun oluşmasında da ikilinin etkisi göz ardı edilemez. Suicide ritme dayalı müzik tarzını bırakıp, daha melodik, vokallerin öne çıktığı bir tarzı benimseyince popülaritesini az çok kaybetti. Vega, The Cars'dan Rik Ocasek ile birlikte garip bir solo albüm çıkardı, daha sonra ise kariyerine bir heykeltraş olarak devam etti.

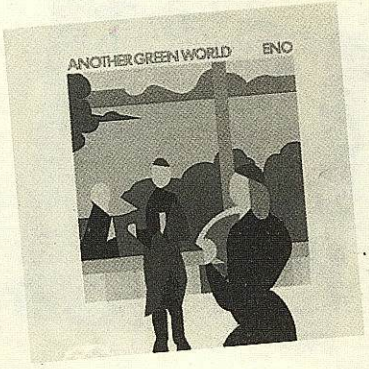

BRIAN ENO
Another Green World
(EG CD 21)

Eno, 1973'te Bryan Ferry ile ego çatışmasına girip, guruptan zorla atılana kadar Roxy Music'e teknik danışmanlık yapıyordu. Eno'nun ambient parçalardan oluşan ikinci albümü *Another Green World* 1975'te kaydedildi. Albümde BBC2'nin Arena programının açılış müziği olarak kullanılan Another Green World'ün yanı sıra, 'Sky Saw' ve 'I'll Come Running' isimli pop şarkıları da yer alıyor. Eno'nun bu albümü yaparken iyice araştırdığı etnik dokular, ritm ve atmosfer, sonradan gelecek olan kendi 'furniture music' deneylerinin, 80'ler New Age müziğinin ve günümüzdeki ambient tarzının ilk habercisidir. Son zamanlarda Eno, Bono'nun 'MacPhisto' karakterine ve U2'nun 'Zooropa' sahne şovuna katkıda bulunmanın yanı sıra, son James albümü *Laid*'i çıkardı.

DEPECHE MODE
Violator
(Mute Stumm 64)

Komik saçlı Basildonlular olarak bilinen Depeche Mode, 80'lerin ortasında ıstıraplı bir geçiş dönemi yaşadı. Önceleri ilk bestecileri Vince Clark'ın tarzını andıran pop yapan Martin Gore, tamamen farklı bir yol çizip politik klişe ve intihalleri kullanmayı tercih etti. *Black Celebration*'da ise, Berlin tarzı PVC kıyafetleri ve mavi ojeli parmaklarıyla dikkat çektiler. Bu karanlık taraf, *Music For The Masses*'da iyice ortaya çıktı ve 1990'ın

Violator'ında zirveye ulaştı. Sonunda Gore bilinçli olarak yarattığı eksantrik havadan kurtuldu ve David Gahan sesindeki gücü keşfederek adeta yeniden doğdu. 'Personal Jesus'taki isteriden tutun, 'Policy Of Truth'un sebep vereceği olaylara kadar, *Violator*, Depeche Mode'un en tatmin edici albümüdür.

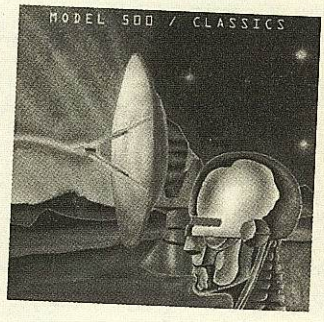

MODEL 500
Classics
(R&S Records RS 931)

Juan Atkins, çoğunlukla Model 500 adı altında, Kevin Saunderson ve Derrick May ile birlikte meşhur Detroit techno üçlüsünü oluşturdu. Gelmiş geçmiş en kötü CD kapaklarından birine sahip, yeni piyasaya çıkan bu toplama albüm, Atkins'in en çarpıcı elektronik deneylerinden oluşuyor. İçinde Metroplex çıkışlı ilk sololardan birisini bulunduran 'No UFOs' ve zamanında Cybotron'la çalışmış Rick Davis ile yaptığı 'Nightdrive (Time, Space, Transmat)' olan *Classics*'de dört boyutlu sounda sahip dokuz ayrı kayıt bulunuyor. Kraftwerk'in robotik havasına sahip, ayrıca 'Ocean to Ocean' ve 'Electonic'de fazlaca görülen ağır baslarla yüklü olan soundu, Atkins'i taklitçilerinden tamamen farklı bir zaman dilimine yerleştiriyor.

TALKING HEADS
Remain In Light
(WEA K256867)

Dumbarton'da doğup, Amerika'da bir Quaker* olarak yetiştirilen David Bryne gerçek kişiliğini *Remain In Light*'ın

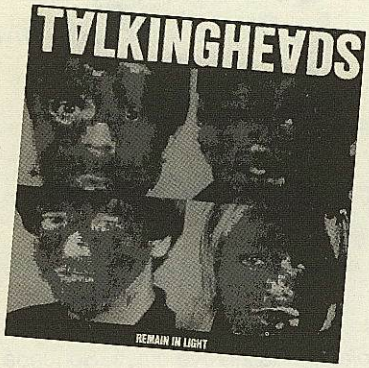

yapımında buldu. Albüm henüz yapım aşamasında iken, diğer Talking Heads üyeleri David Bryne'ın gölgesinde kalmış, bu da hem grup, hem de Eno/ Bryne ortaklığı için ayrılık tohumları atılmasına sebebiyet vermiştir. Bütün bu gerginliklere rağmen 1980 yapımı albüm, Talking Heads'in en garip, en dahi ve aynı zamanda en başarılı albümüdür. 'Once In A Lifetime'da Bryne'ın paranoyası ön plana çıkarken, 'The Great Curve' ve 'Houses in Motion'da tribal ritmler, kaygan bas ve Eno tarafından eklenen elektronik cila önem kazanmıştır. Bu özellikleri sayesinde *Remain In Light* pop, elektronik ve dünya müziğini kusursuzca bir araya getiren nadir albümlerdendir. Albüm, tipik olarak, diğer parçalara göre öne çıkan, Joy Division tarzındaki 'The Overload' ile biter.

CAN
Tago Mago
(Mute Spoon 617)

Kölnlü grup Can'ın alışılmadık egzotik soundu, elemanlarının tamamen farklı tarzlara sahip olmasından dolayı ortaya çıkmıştır. Rock gitaristi Michael Karoli, jazz davulcusu Jaki Liebezeit, sintisayzır ustası Irmin Schmidt ve basçı Holger Czukay'dan oluşan Can, 70'lerde bir değişim geçirerek daha radikal bir tarz edinmiştir. *Tago Mago*('74), Liebezeit'in döngüsel perküsyonları ve emprovize soundu üzerine kuruludur. İkisi de neredeyse 20 dakikalık bol tekrarlı 'Halleluhwah' ve 'Aumgn', albümün en unutulmaz parçalarıdır. İlk kurulduğundaki enerjiyi zamanla kaybeden gurup, 1978'de dağıldı. Holger Czukay, David Sylvian ile beraber cut-up ve sample tekniklerinde uzmanlaşmaya devam etti.

PET SHOP BOYS
Introspective
(Parlophone CDP 7 90 868 2)

Son sekiz yıl içerisinde Neil Tennant ve Cris Lowe, 70'lerin Hi-NRG Disco'suyla 90'ların ritmlerini zekice bir araya getirip popüler olmasını sağladılar. İlk singleları 'West End Girls' ve 'Oppuortunities'in cazibesine karşın, *Please* ve *Actually* albümleri başarısız prodüksiyon yüzünden gereken ilgiyi göremedi. Fakat *Introspective*('89) zengin dans ritmleri, 70'leri anımsatan daha yoğun atmosferi ile öne çıktı. 'I Want A Dog', "*Che Guevera and Debussy to a disco beat*" sözlerini içeren 'Left To My Own Devices' ve Katalan izleri taşıyan coşturucu 'Disco Dancing' albümün önemli kayıtlarıdır. İkili, Patsy Kensit'in gurubu Eighth Wonder'ın 'I'm Not Scared' adlı parçasını daha da güzelleştirerek ve Elvis Presley'in 'Always On My Mind'ını ürpertici havasından ödün vermeden yeniden kaydetmişlerdir.

*Quaker: 1650 senesinde George Fox tarafından kurulan Protestan mezhebi âzası

Çeviren: Berin Erdal
Kaynak: VOX

Diğer Tavsiyeler

CABARET VOLTAIRE
2X45
(Mute Cabs 9)

Karanlık vokallerle Arap havalarını bir araya getiren bu çift 12"lik EP, Detroit dans piyasası ve Avrupa technosundan ipuçları veriyor.

SOFT CELL
Non-Stop Erotic Cabaret
(Some Bizarre P 8000612)
Marc Almond ve Dave Ball 1979'da Soft Cell'i kurdular. Hafif ama dramatik tarzları Erasure ve Pet Shop Boys tarafından da benimsendi.

FAUST
Faust 1
(PO CP 2155)

Bu hevesli Alman gurubun, şöhretini fazlasıyla hak ettiği söylenemez. Tuhaf füzyonları Kraftwerk'i andırsa da, başarısı motorik gurup Neu!'nunki gibi Kraftwerk'in gölgesinde kalmıştır.

BRIAN ENO & DAVID BRYNE
My Life In The Bush Of Ghosts
(WEA CD EGCD 48)

Bu doğaçlama albüm, Talking Heads'in *Remain In Light*'ından önce kaydedilmesine rağmen, ondan daha sonra piyasaya sürülmüştür. Bu gecikmenin sebebi ise, İncil yazarı Kathryn Kuhlman'ın televizyon programından kaydedilmiş sesinin kullanılmasına karşı gelen itirazlardı.

VARIOUS
Nervous Systems
(Mute Stumm 41)

Robert Rental'ın sentetik ve tekdüze soundu, Einsturzende Neubauten'ın endüstriyel sıcaklığı ve Throbbing Gristle, DAF ve Laibach'ın seçmelerinden oluşan bir albüm.

THE APHEX TWIN
Surfing On Sine Waves
(Warp 7)

Aphex Twin, albümdeki ambient kalıpları yaratmak için kendi ürettiği elektronik aletleri kullandı.

DEVO
Are We Not Men? We Are Devo
(Virgin CDV 2106)

Dahilik ve delilik arasındaki ince çizgide bulunan Detroitli Devolutioncular'ın, kafalarına taktıkları saksıların, müziklerinden daha meşhur olduğu kesin.

GARY NUMAN & TUBEWAY ARMY
The Best Of ... (1978-83)
(Beggars Banquet Bega 150)

Numan'ın başarısı, zaten ölmek üzere olan punk hareketinin kapılarını kapattı ve halka yeni fenomeni tanıttı: Sintisayzır.

YELLOW MAGIC ORCHESTRA
Yellow Magic Orchestra
(Restless LS91562)

Japonya'nın teknolojiye olan tutkusu göz önünde bulundurulduğunda, YMO'nın 70'lerde ülkenin en ünlü gurubu olması pek de şaşırtıcı sayılmaz. Oldukça değişik ve esprili bir robotsal tarza sahipler.

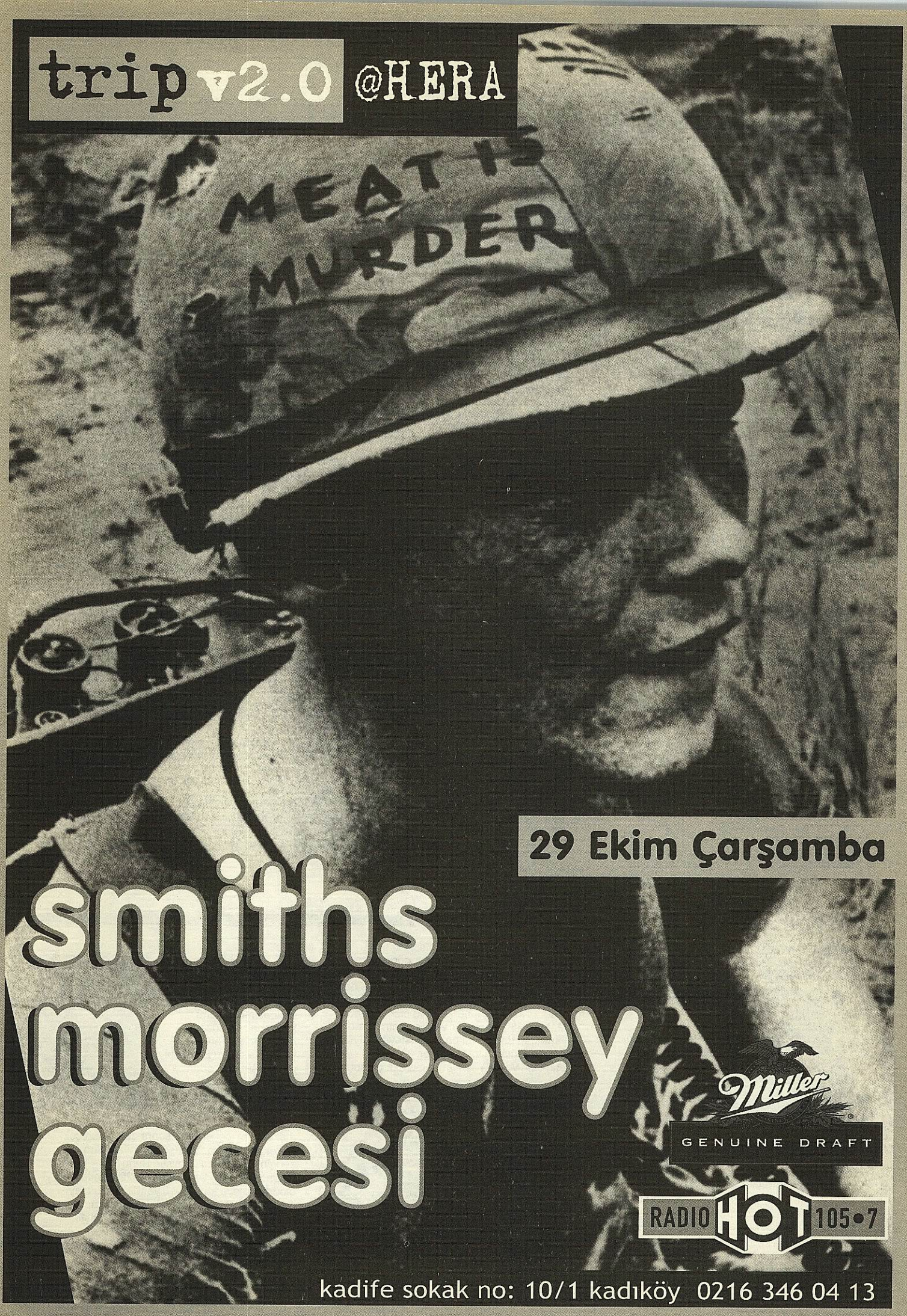
trip v2.0 @HERA
MEAT IS MURDER
29 Ekim Çarşamba
smiths
morrissey
gecesi
Miller
GENUINE DRAFT
RADIO HOT 105•7
kadife sokak no: 10/1 kadıköy 0216 346 04 13

JOHNNY CASH 1932 - 2003

Hafıtalin

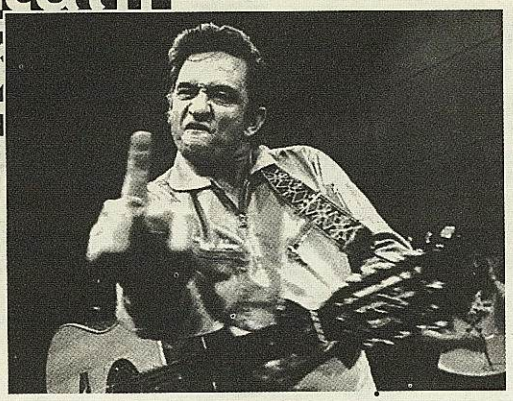

Eğer Elvis, Amerikan müziğinin can damarı ve Bob Dylan da bilinciyse; John Cash de şüphesiz yıllanmış bilge ruhudur. 71 yaşındaki Cash 12 Eylül Cuma sabahı erken saatlerde Nashville-Tenn'de şeker hastalığının yol açtığı komplikasyonlar sonuncu oluşan solunum yetmezliğine yenik düştü. Dostları, ailesi ve iş arkadaşlarının arasında bulunduğu bini aşkın kişinin katıldığı bir törenden sonra eşi June Carter Cash'in yanına gömüldü. Kris Kristopherson, Sheryl Crow ve Emmylou Harris'in sesleriyle katıldıkları törende eski başkan yardımcısı ve başkan adayı Al Gore da dikkati çeken konuşmacılar arasındaydı.

Yarım asırlık müzik hayatıyla Cash, Amerika'nın en hüzünlü tasvirlerini yapmış, duygu yüklü şarkılarını seslendirdiği çıplak, neredeyse mahcup sesiyle yaşamının kırılganlıklarını başka hiçkimsenin yapamadığı bir şekilde ifade etmişti.

Ellili yılların ikinci yarısında ilki, efsanevi Sun Records'ın kurucu Sun Philips tarafından yayınlanan bir dizi Sun ve Colombia yapımı country radyo hitini çıkaran Cash, 'I Walk The Line' gibi parçalarla pop listelerinde başarıdan başarıya koştu.

Popülaritesinin artması ile birlikte Cash, kendini yılda yüzlerce gösteri yaparken buldu. Yıldız olmanın gerekleri Cash'i yıpratmaya başlamış ve yol açtığı amfetamin bağımlılığı ile sanatçıyı otuzlu yaşlarının ortalarında bir yıkıma sürüklemişti. Fakat gerçekte ani birtakım olaylar Cash'i yeni bir aşka ve en ünlü şarkısına doğru taşıyordu. June Carter'ın romantik ilişkilere dair endişelerini anlattığı ve Cash'in ticari bir marş haline gelen şarkısı 'Ring Of Fire'ı yazmasıyla Cash sorunlar yaşadı. 1966'da ilk eşinden ayrıldığında Cash ve Carter, Carter'ın Cash'i bağımlılıklarından kurtarma rolünü üstlendiği yakın bir dostluk ilişkisi içindeydiler. Sahnede yaptığı evlenme teklifi sonucu 1968'de evlendiler. Country müziğin güçlü ikilisi Carter ve Cash'in 70'lerin başında daha görünür bir role soyunmalarıyla, Cash'in zirvedeki popülaritesi onu ABC'de bir televizyon programı yapmaya kadar götürdü. Country müziğin giderek ticarileşmesiyle birlikte Cash kendini giderek, dinleyiciler ve plak şirketleri arasında yabancı hissetmeye başladı. Geçtiğimiz on yıl, giderek kötüleşen sıhhatine rağmen Cash için yepyeni başlangıçlarla doluydu. 1993'de Rick Rubin'in American Records'u ile bir anlaşma imzaladıktan sonra alkışlarla karşılanan üç stüdyo albümü çıkardı -*Love*, *God*, *Murder*- ve VH-1'da çeşitli performanslar sergilerdi. Uncle Tupelo'dan White Stripes'a kadar pek çok genç grup, Amerikan müziğine etkisi için Cash'e olan borçlarını ifade ederken insanlar onun müziğini dinledikçe Cash'in Amerikan müziğine ve Man in Black mirasına yaptığı katkılar yeniden ortaya çıkacak ve büyüyüp genişleyecektir.

Ne yapmak istediğinizin farkına ilk ne zaman vardınız?
Sanırım, hayatta ne yapmak istediğimi ilk anladığım zaman dört yaşındaydım.Eski bir Victrola'nın söylediği bir demiryolu şarkısını dinliyordum.Şarkının adı "Hobo Bill's Last Ride"idi ve ben bunun o güne kadar gördüğüm en muhteşem, en harika şey olduğunu düşünmüştüm.Bir parça balmumu alıyordunuz ve o kutudan müzik duyuluyordu. O günden sonra hep radyoda şarkı söylemek istedim.

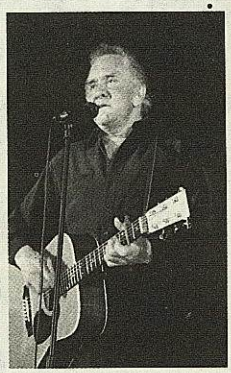

En büyük hayalim Memphis'te bir radyo istasyonunda şarkı söylemekti. 1954'te Hava Kuvvetleri'nden ayrıldıktan sonra bile Memphis'e geri dönüp radyo istasyonlarının kapılarını çaldım.

Kendime ben de özel bir şekilde inanmıyordum ama bunu her gün söyledim ve kendimi inandırdım, işe yaradı. Azmettim. Radyoda şarkı söylemek hayalimden hiçbir zaman vazgeçmedim. Ve bu hayal 1955'te gerçekleşti.

Gençliğinizde okuduğunuz ve sizin için önemli olan bir kitap var mıydı?
12 yaşımdayken "Yalnız Boğa" adındaki bir yerli hakkında bir kitap okumuştum. Yalnız Boğa'nın felsefesi şuydu: Bu köyden kovuldum ama büyüyecek ve bir başka köye gideceğim ve yapmam gereken şeyi yapacağım, insanları besleyeceğim. Ben de şu an kendi insanlarımı besliyorum.

Sesiniz hiçkimsenin sesine benzemiyor. Sizde bununla ilgili bir güven oluşmuş olmalı.
Evet oluştu. Bu 12 yaşımdaki müzik öğretmenime kadar gider. 3.dersten sonra dönemin bazı popüler country parçalarını söylüyordum.Şarkının ismini unuttum. Her neyse, ben parçayı seslendirenden ve radyoda çalınan halinden oldukça farklı söyledim. O zaman öğretmenim bana şöyle dedi: "Sen bir şarkı stilistisin, her zaman kendi bildiğin gibi yap".

Bir müzisyen olarak, yazdığınız şarkılarla ilgili "Evet bu!" şeklinde emin olabiliyor musunuz yoksa bununla ilgili güvensizlikler oluyor mu?
Hiçbir güvensizlik olmuyor. Bitirdiğimden çok daha fazla sayıda şarkıya başlarım çünkü içine girdiğimde iyi olmadıklarını farkettiklerim olur. Onları atmam, bir kenara koyar biriktirir, gözden uzaklaştırırım.

Bir şarkı için kafamda bir fikir oluştuktan sonra onu haftalarca, aylarca taşırım ve bir gün bir şekilde yazarım. Yaratıcı insanlar Tanrısal kaynaktan beslenmek durumundalar.

Beslenmek zorundayım, boşalmak için dolmak zorundayım. Gerçekten böyle bu.

Sizi besleyen şey ne?
Tanrı ve etkileyici insanlar, tıpkı bu civarda Academy of Achievement'ta olduğu gibi.

Başarı için en önemli olan şey nedir?
Hedef belirlemek, onu hep görüş alanında tutmak ve ona ulaşmak için çalışmak. Şunu da bilmek gerekir ki her zaman yan yollar olacaktır, sebatla devam edip sürdürmek ve yapmak istediğiniz şeyi yapmak gerekir.

Ne yapmak istediğinizi nasıl biliyorsunuz?
Bunu yapmak istediğiniz bir şeyde onun doğru olduğuna dair bir hissiniz olduğunda anlarsınız. Hisler bu konuda çok önemlidir.

İçgüdü sizin için oldukça önemli?
İçgüdü yaşamsal, evet. Yüreğinizin sesini dinleyin.

Çeviren: Sevil Okumuş

DergiCilik Dersleri

ÜNİTE 5

Okurumuzun kazandığı sürpriz hediye

Geçen ay yaptığımız sınav sonrasında okurlarımız arasından tüm soruların doğru cevaplarını bize ileten Bilsay Yazıcı, sürpriz hediye olarak Cin Ali serilerini kazandı. Kendisine iyi okumalar.

Dergioloji biliminde bugünkü dersimizin konusu ise Van Der Matbaa. Hollandalı Van Der Matbaa 1864 yılında dünyaya geldi. Babası bir pompacı, annesi ise bir ev hanımı olan Matbaa'nın ileride bu kadar büyük bir insan olacağını kimse tahmin edememişti. Matbaa daha 15'li yaşlarında doğuştan gelen yeteneği ile, hazırlanan bir dergiyi yüz binlerce adet basabiliyordu. Pek yaygın bir görüş olan Matbaa'nın bir makine olduğu ise tamamen batıl bir inançtır. Matbaa bir insandır ve dergi basabilme özellikleri genetiktir. Bugün Van Der Matbaa'nın torununun torunu olan Edward Matbaa 28 yaşındadır ve dünyanın dört bir yanından dergilerini basmak isteyen yayıncılar onun ayağına gitmektedirler.
Van Der Matbaa ile aynı mektepte okumuş olan Michael Kopi ise yıllar boyu didinmiş, çalışmış, deneylere girişmiş fakat yine de Matbaa'nın kökünü kurutacak bir çözüm bulamamıştır. 50'li yaşlarına doğru Fotokopi makinasını icat eden Michael Kopi, çok yaklaşmış ama ne yazık ki başaramamıştır. Fakat Michael Kopi, fotokopi makinasını icat ettikten sonra gerçekten çok büyük paralar kazanmış ve dünyanın en zenginleri arasına girmiştir. Bunu hazmedemeyen Will Gates, 1929 yılında Kopi'yi öldürtüp olaya kaza süsü vermiştir. Bu olayı duyan Türkiye Cumhuriyeti ise çok kızıp, tepki olarak Şapka Devrimi'ini gerçekleştirmiştir. Dergicilik biliminin tarihindeki entrikaları önümüzdeki aylarda da sizlere anlatmaya devam edeceğiz. Esen kalın.

Van Der Matbaa'nın doğumu

Michael Kopi

Kadir Kıvılcımlı

a sosyolog

bir korse ve jartiyer öyküsü

Elime geçen ilk fotoğrafı: Bir kitabın arka kapağına basılı, flulaştırılmış, bozuşturulmuş bir suret. Biraz büyük kulaklar, ince uzun burun, dökülmeye başlamış saçların genişlettiği alın, Kirk Douglas'tan kopyalanmış çene. Dudaklar: İstihza desem değil, bir garip büzülme; üst dudağın alt dudaktan kalınlığından kaynaklanan bakışımsızlık. Fakat hepsinden önce gözler: Az rastlanır küskünlükte bakan, umutsuz lekeler.

Nahid Sırrı Örik'in mutsuzluğu, yüzünden fışkırır adeta.

Pek çok şeyden, en çok da bedeninden umutsuzluk: Nahid Sırrı kendisini ne denli çirkin, giderek yüzüne bakılmaz bulduğunu söyler mektuplarında. Oysa, yandan çekilmiş bir fotoğrafı daha var elimde: Uzun, neredeyse soylu denecek bir yüz, mütecessis fakat olumlu bir bakış, mükemmel giyim. Kendine haksızlık etmişe benziyor.

"Hâlbuki benim masalımın asıl kahramanı,beli iki kat olmuş, gözlerinin fecri sönmüş ve yüzünde buruşmadık bir yer kalmamış olan bir ihtiyar kadın, bir acuzedir. Ve masalım saadetle değil, kanla, ölüm ve matemle bitecektir. Onun için, her hikâyenin sonunda neş'e ve bahtiyarlık bekleyip isteyenler, benim bu masalımı hiç okumasınlar."

Necatigil'in kalemi sürçmüş ya da benim kullandığım baskıda düzelti hatası kalmış olacak: Nahid Sırrı 1915-1923 değil, 1915-1928 arasını yurt dışında geçirmiştir. Gerçek bir Rip van Winkle'dır o: Cumhuriyetin yarattığı kırılmayı gün be gün yaşamamış, uzaklarda, uykuda geçirmiştir on üç yılını. Döndüğünde Dil Devrimi olup bitmiş, sadece harfler değil, Nahid Sırrı'nın konuşup yazdığı dil de ortadan kaldırılmıştır. Genelde aynı cümlede anılmakla birlikte, farklılıkları da vurgulanır: Abdülhak Şinasi ile Nahid Sırrı eskiyi, birbirlerinden değişik anlatırlar. Abdülhak Şinasi yitip gidene hayıflanır iken, Nahid Sırrı yeni gelene inanır ve dili döndüğünce savunur.

Nahid Sırrı'nın ilk çelişkisi burada düğümlenir: Dili dönmemektedir ne yazık ki! Abdülhak Şinasi tedavülden kalkanı tedavülden kalkmış bir dille söyler. Oysa Nahid Sırrı, ne eski ne de yeni, melezleme, yurt dışından da beslediği bir dille konuşmaya çalışmıştır. Bu nedenle Abdülhak Şinasi'nin sesi işitilmiş, Nahid Sırrı'ya kulak veren olmamıştır. Reşad Feyzi, "Nahid Sırrı Bey'in başka bir lisanı var," der, "bu lisana, ne romanda, ne hikâyede, bugün artık tesadüf edilmiyor."

Kemalist devlet düzeneğine değişen ölçülerde bağlansalar da, mutsuzluk paydasında birleşen; adab-ı muaşeretini, dilini, teneffüs ettiği kültürel kodu terk etmeleri, giderek o kültürel koddan utanmaları gerektiği söylenen/buyurulan bir kuşağın içinde tektir Nahid Sırrı: Osmanlı'dan taşıdıkları ile yeni rejimi övmeye çalışmıştır.

"Halbuki bu yeni vaziyet kendisini etrafında da hiçbir yol olmayan bir çöl ortasına atıyor."

Eski rejimden beslenmiş, savaş yıllarını yurt dışında geçirmiş, yeni rejimden nice sonra yurda dönmüş bir

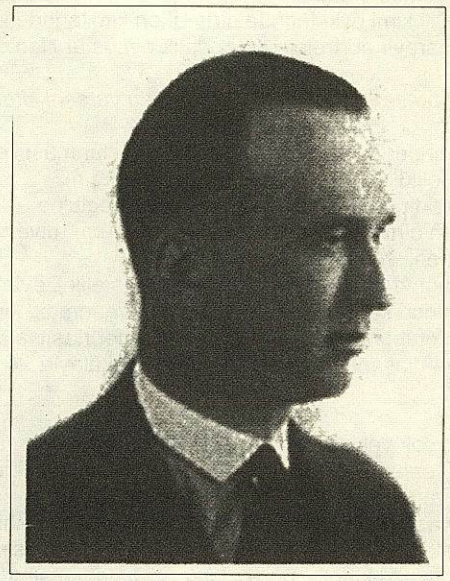

adamın dışlanışı mıdır Nahid Sırrı'nın yazı yaşamı? Hayır, Nahid Sırrı yurda döndüğünde devlet düzeneğine kapılanmış, yeni rejimden de beslenmiştir. Saraylı portrelerini çizerken "Vatanları hakkında kötü söz etmediler" demesi gibi, onun rejimleri doğrudan kıyasladığı da vaki değildir. Hatta yeni rejimi, eski rejimin artıklarına çok yüz vermekle suçladığı görülür yazıları
nda: Her devrin adamı olup sefirlikler kapan, yeni rejime komisyon adı altında kazıklar sokanları sevmez Nahid Sırrı, yeni rejime tam bağlılık yandaşıdır.

Kanlıca'nın Bir Yalısında adlı öyküsünde çizdiği resim aşikârdır: "Hariçten ve uzaktan muhteşem görünmekte devam eden bu cesim yalı, dışından pek belli olmamakla beraber içini kurtların tamamen yemiş oldukları nefis bir meyveye benziyor, o meyve gibi çöküp düşmeye hazırlanıyordu."

Nahid Sırrı, eski rejimin ufalanıp gitmesini içeriden izleyebilenlerdendir. Gündelik basında yazdığı saraylı portreleri onun Osmanlı saltanatına acıdığına kanıttır belki; nedir, o saltanatın miadını doldurduğunun ayırdındadır. Andığım öyküde çizdiği Bahattin Molla tipi şüpheleri giderir niteliktedir: İmparatorluk simgesi olan mor cübbeyi giymiş, yine sultanlık remizi sarı ayakkabıları geçirmiş, fakat bunak, ara sıra akıl emaresi gösterse de ne dediğini bilmez bir ihtiyar.

Sadece bu öyküsü değil, yeni rejimi öven Sönmeyen Ateş oyunu da görmezden gelinmiştir. Eski rejim bendesinin biatı istenmemiştir yeni rejimce. Herkes onun yazısını dışlarken, öykülerini, dilini beğenen ender kişilerden biri, hemen hemen aynı yollardan geçen eski saray mabeyn başkâtibi Halid Ziya'dır: Açların halinden ancak açlar anlıyor, toklar duyarsız kalıyor, ideolojik olarak da!

"Niçin yazıyorum? Kimse bilmedikten, kimse okumadıktan sonra neye yarar?"

Dilinin bozukluğu, yazı yaşamına Fransızca yazarak başlaması, kullandığı Türkçe ile alay edilince Fransızca yazmaya dönme, hatta Fransızca metinlerini Türkiye'de bastırma çabası mı dışlanmasının nedeni? Yine değil, hep azımsasa ve şikayet etse de Nahid Sırrı'nın yazısı basılmış, okuyucuya sunulmuştur. Gerçi bu sunum sorunludur: Yazı üretiminin pek azı, üstelik gecikmeli olarak ulaşmaktadır

okuyucuya.

Bu nedenle, öykü ve romandan oyuna geçer, oradan tarih sohbetlerine, gezi yazılarına, anılarını yazar, yazın kuramı üzerinde durur, yetinmez, 1953'de sadece üç fasikül çıkabilmiş 150 Yılın Türk Meşhurları Ansiklopedisi'ni yayımlamaya kalkışır. Nahid Sırrı'nın üretkenliğinin bir ucu grafomanlığı ise diğer ucu da okuyucuya ulaşma çabasıdır: Şiir dışında, neredeyse her türü deneyen bir yazar.

Bozuk dili kimi öykülerinde sırıtır iken kimilerinde işine yaramış, saraylı portrelerinde öndelik olmuştur Nahid Sırrı'ya.

"Ancak bu sevilmesi imkânsız, üşüten ve sanki iten bir güzellikti."

Onun içinde yaşattığı gerilimin, dilini kullanması ile ilgisizliği bellidir. Derdi yazmak değil, yazdığını okutabilmektir çünkü. 1950'de Samet Ağaoğlu'na "Müslüman olmasaydım intiharı düşünürdüm," diye yazacak denli yeise kapılır çoğu zaman. Oynanacağından emin olduğu oyunlar, üstelik Devlet Tiyatroları'nca kabul görmesine karşın oynanmaz, kimi tefrikaları kitaplaşmak için on yıl bekler, her nasılsa okuyucuya ulaşanlar da ya sessizlik ya da alayla karşılanır.

Neden?

Neden, çok yalındır aslında: Nahid Sırrı, topluyaşam ahlakının "sapkın" olarak yaftaladığı bir cinsel kimliğe iyedir. Kayahan Özgül, onun hermafrodit olduğunu söyler. Nedir, özyaşamsal öykülerinde sünnetini anlatır Nahid Sırrı, erkek olarak yetiştirilmeye çabalanmıştır ailesince: Yine kendi yazdıklarına göre, diğer çocuklar ile sınırlı ve hep gözetim altında bir araya getirilmiş, okula gönderilmemiş, askere alınmaması için yurt dışına kaçırılmış bir çocuk.

"Çünkü tek başıma bebekle oynarım ve başka çocuklarla beraber oynanan gürültülü oyunlar hakkında hiçbir

fikrim yoktur."

Sonuç, kesin başarısızlıktır.

Özgül, onun erkek - kadın kimlikleri arasında gidip gelişlerini yazılarından izleyebilmiş, Ayşe Nesrin imzası ile kadın sesinden yazılarını saptayabilmiş. Çağdaşları bu denli çalışmak zorunda kalmamışlar elbette: Yusuf Ziya Ortaç o hep zehirli diliyle, kırıtarak yürümesini sarakaya alan şiirler döktürmüş, yazısı kötülenirken kadın - erkek ilişkisini tanımadığı kanıt gösterilmiş, onunla arkadaşlık, hele yarenlik zinhar kaçılası bir eylem olarak yaftalanmış.

Keşke vebalı olsaydı, dokunulmaması gereken müstekreh bir varlık gibi davranılsaydı Nahid Sırrı'ya. Ne yazık ki, sadece bedenine değil ruhunun derinliklerine dek el uzatılır, kurcalanır Nahid Sırrı: Bir Ankara akşamında, herkesin ortasında Ertuğrul Şevket parmağını onun paçasına takar, pantolonunu boydan boya yırtar. Bacaklarını, bedenini, değişik cinselliğini topluyaşama sergilemek zorunda kalır Nahid Sırrı.

Topluyaşamın ilgilendiği de budur zaten: Onun yazısı değil, kendisi, cinsel sapmasıdır önemsenen. Nahid Sırrı sirk hayvanı gibi dolaşsın, ona bakılsın, dalga geçilsin, budur önemli olan, yazısı değil.

Yaşamına değen, kısa uzun arkadaşlık kuranlar olmamış mıdır, olmuştur: Yaşar Nabi, Varlık belini doğrultana dek onunla arkadaşlık edecek, "dili eski" mazeretiyle onun yazısını kapı dışarı edecektir sonra. Dıranas, Eve Düşen Yıldırım yüzünden bozulsa da Nahid Sırrı'ya, daha sadık, belki de cesur çıkacaktır. Nahid Sırrı'nın oyunlarını Devlet Tiyatroları'na kabul ettiren, gerektiğinde at gözlüklü yönetmenlere karşı savunan Dıranas olmuştur. Cesareti katmerlidir: Nahid Sırrı'ya ithafen şiir yazmış, bunu yayınlatmayı göze alabilmiştir Dıranas-ölümünden sonra hatırası bu tehlikeli ilişkiden temizlenmiş, ithaf yeni baskılara alınmamıştır, o ayrı!

"Bu sanki cinsiyeti olmayan bir mahlûkun vücuduydu ve iki cinsin de cazibe ve kudretlerinden mahrumdu."

Yazısı göz ardı edilen Nahid Sırrı'ya, sadece cinsel sapması biçilmiştir topluyaşamsal rol olarak: Tek yaşam hakkı o cenderenin içindedir. Ne güzel ki, savaşmıştır buna karşı. Sayılı mekanın dışına taşmayan kurgu evreninde, sürekli özyaşamsal göndermelerle yazısını kuran Nahid Sırrı, sapkınlığına dair tek satır yazmamıştır. Çizdiği güzel erkekler, Bir Dansöz öyküsündeki Batı usulü köçek karşı kanıt olarak kullanılabilir belki. Nedir, bu silik kanıtlar, eşlerini aldatanların, nemfomanların, giderek fücre yaklaşanların yanında boynu bükük kalırlar.

Kendisinde sapkınlığından gayrısını göremeyen, görmek istemeyen topluyaşama karşı savaşımında tek yolu vardır Nahid Sırrı'nın: Topluyaşam ahlakının ikiyüzlü yapısını deşifre etmek. Ender yazdığı mutluluk metinlerinde sıradanlaşır iken, ahlaksızlıkları yazdığı metinlerde çalaklaşması, dilinin açılması, neredeyse usta işi yazması bundan dolayıdır. Topluyaşamın bilinçaltında yaşayan irini, yine o topluyaşamın yüzüne püskürttüğünde yazar olur Nahid Sırrı, sair zamanda grafomandır.

"Hiç de bir sanatkâr gibi düşünmüyorsun. Şimdi kendimizden değil rollerimizden bahsediyoruz."

Nahid Sırrı'nın bir önemi var ise, bunun asıl nedeni, topluyaşamsal rollerine hapsolmuş kişileri çizebilmesindedir. Onun yazdığı ahlak cinayetleri ahlaka bağlılıktan işlenmez örneğin, ahlaka bağlı kalma mecburiyetinden işlenir: Bu ikisi arasındaki farkı vurgulamaya özen göstermiştir. Eşi yüzünden kuru kerevet üzerinde kalanların dramını, cinsel bağlanmayla değil, evli rolüne bağlanmayla açıklar örneğin. Güzel öykülerinden birinde, gümrük muhafaza memuru Abdurrahman Efendi, topluyaşamsal rolünü, üniformasını muhafaza edebilmek için suç işlemeyi, hatta ölümü göze alır. Neden olmasın, nasıl olsa o üniformayı giydiği gün gerçek Abdurrahman'ı öldürmüş, bir rol müsveddesi olarak yaşamıştır emekliliğine dek. Bu küçük memurun kendi yaşamı üzerindeki tasarrufudur ancak; gel gör ki, Yadigâr Resim'in Kâmran'ı oğlunun ölümü pahasına zengin rolünü oynamayı sürdürür.

Bunlar ahlak düşkünlüğü portreleri değil, topluyaşamca bir role sıkıştırılan bireylerin seçimsizlikleridir. Seçmeye kalkıştıklarında başlarına neler geleceğini Kıskanmak'ta yazar Nahid Sırrı.

Seniha'nın eylemi Halit'e doğru yönelmekle birlikte, topluyaşama, topluyaşamın ahlaki değerler silsilesine de yönelmiştir. Sonuçta gelip dayandığı kesif başarısızlık, Halit'in erişilmezliğinden değil, kalkıştığı eylemin topluyaşamın ahlak duvarına toslamasındandır.

Şu soru yanıtsız kalacak sanırım: Savaşımında başarısız olacağı ilk anda belirlendiğine, sınırları çizilmiş topluyaşamsal rolün dışında devinmesi engellendiğine, hilkat garibesi olarak belgelenip tecrit edildiğine göre, neden yazdı Nahid Sırrı? Neden ötekine ulaşmak için bu denli çaba gösterdi? Bir Heykeltıraş öyküsündeki meczupta gizli olabilir yanıt: "Ben heykellerimin hiçbirini yapmadım!" diyen sanatçıyı anlayamaz, olumlayamaz Nahid Sırrı. O heykelini yapmak, tükürüğe boğulsa da sunmak zorunda duyumsuyordu kendini. Fakat, bu zorunluluğun saiki meçhul olarak kalacak benim için.

"Fakat insan kendi kalbini bilemezken bir yabancı kalbin a'mâkını nasıl görebilir ve bu derinliklerde ne sezebilir?"

Yaşlı akrabasından kalan korsenin "tedkik ve tecrübe edildiğini" acı acı anlatır Nahid Sırrı, Eski Zaman Kadınları Arasında'da. Sanırım ölümünden sonra reva görüleceği muameleyi, yaşadıklarından sezmiş olacak. Onu eski, yıpranmış, kullanım değerini yitirmiş bir korse olarak görmek, sözcüğün yan anlamını da içeren "antika" sıfatına layık bulmak, çağdaşlarının uyguladığı tecritin bir devamı, riyanın tabasbusa vardığı andır.

Nahid Sırrı değildir korse, hepimizi kuşatan topluyaşamdır.

VİNİL DÜŞÜNLERİ

Mete Avunduk

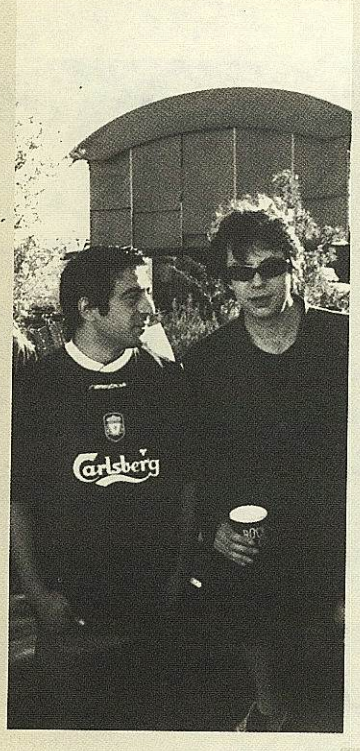

Sandığım kadar ayakta kalamadığım ilk eylül geceleri soğuk, günleri ise kışın nasıl geçeceğini ve bu sayfaya yazacaklarımı düşünmek yerine kendimi yenilemeye yönelik sabah yürüyüşleriyle geçti. Aşağıda yazılı olanlar bu kez benim seçtiklerim değil, zaten bir şey seçecek halde de değilim. Yeterse yeter!

Rock'n Coke sahnesinin arkasında, neredeyse tam da oralarda bulunmamın sebebi olarak, önceki 1 saat boyunca sahnede sigara içişini izlediğim Ian McCulloch'la içiyoruz. Ben daha çok biralıyorum, kendisi kırmızı şaraba Coca Cola karıştırıyor. Gözlükleri halen gözünde.

"Bir 1000 kişi var mıdır bizi tanıyan buralarda?" diye soruyor bana. "En azından o kadardır" diyorum. Özellikle de 1992'den itibaren radyoların yaygınlaşması sürecini ama 1997'deki Evergreen'e kadar Echo and The Bunnymen'in herhangi bir radyo hiti yayınlamadığını falan anlatıyorum, anlıyor da hemen. Evet klasik kayıtları çalardık radyoda diyorum ama 'Nothing Lasts Forever'a kadar gerçek anlamda gündeme gelmediniz bu topraklarda...

En son satın aldığı albümü sorduğumda, "Cobblestone Runway by Ron Sexsmith" diyor, gülümsüyorum, şaşırmadığımı anlıyor;

-Tanıştınız mı onunla?
-(biraz gerginleşiyor) O benimle tanıştı, Avustralya'da.
-Beğeniyor musun yaptığı işleri?
-Eee. Evet. İyi şeyler yazıyor. Zekice şeyler..
-Avustralya, simdi İstanbul, hep dolanıyorsunuz, Liverpool'da olduğunuzda da kayıtlar, iş görüşmeleri, arkadaşlar vs. Bildiğim kadarıyla evlisin. Zor değil mi, nasıl sürüyor?
-İki de kızım var. Ailemle olabildiğim kadar oluyorum. Ben Ian'ım ve benimle yaşayanlar da benimle nasıl yaşanabileceğini biliyorlar.
-Sence en iyi Echo's albümü hangisi?
-Ocean Rain.
-Neden?
-Sanırım Killing Moon yüzünden, o çok özel bir kayıt.

"Senin için en önemli 10 albümü sorsam" diyorum, memnuniyetle aşağıdaki listeyi oluşturuyor hemen. Listeyi tamamladıktan hemen sonra da unuttuğu şeyi ekliyor: Richard Hurley - "Low Edges"

Ian McCulloch'un hayati 10 albümü;

1. Leonard Cohen - Greatest Hits (1999, Columbia)
2. Television - Marquee Moon (1977, Elektra)

3. The Velvet Underground & Nico (1967, Verve)

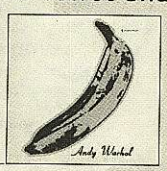

4. David Bowie - Ziggy Stardust (1972,)

5. The Velvet Underground (1969, Verve)

6. Lou Reed - Transformer (1972, RCA)

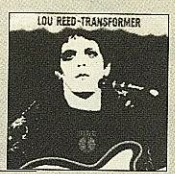

7. R.E.M. - Automatic For The People (1992, Warner Bros.)
8. Lou Reed - Berlin (1973, RCA)
9. David Bowie - Hunky Dory (1971)

10. Frank Sinatra - Box Set

Leonard Cohen's Greatest Hits "the One"

Marquee Moon → [illegible]
Automatic For the People → R.E.M

Velvets & Nico - [illegible]
Frank Reprise Boxed Set
Ziggy - Bowie

Richard Hawley "Low Edges"

Hunky Dory
Berlin - L. Reed
Transformer - " "
Velvets 3rd - Velvets

Will Sergeant'ın hayati 10 plağı;

1. Brian Eno - Music For Airports (1978, EG)

2. David Bowie - Low (1977)

3. The Small Faces - Ogden's Nut Gone Flake (1968)

4. Roxy Music (1972, Virgin)

5. Wire - 154 (1979)

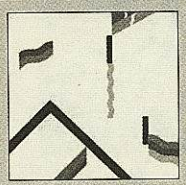

6. Genesis - Foxtrot (1972)

7. Roxy Music - For Your Pleasure (1973, Virgin)

8. Led Zeppelin - III (1970, Atlantic)

9. Caravan - In The Land Of Grey And Pink (1974, Decca)

10. The Nuggets - Box set

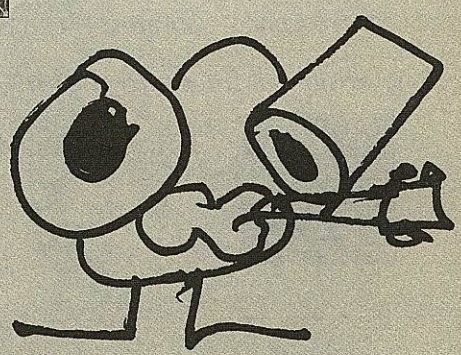

meteavunduk@altikirkbes.com

RADIO HOT 105•7

İstisnaî Elektronik Müzik Kayıtları - II

Louis Andriessen
Il Duce (1973) - elektronische compositie vervaardigt in de studio van het Koninklijk Conservatorium te Den Haag met medewerking van Gilius van Bergeyk De Staat, Il Principe, Il Duce, Hoketus, Donemus / Composers' Voice, CV 7702

Alper Maral

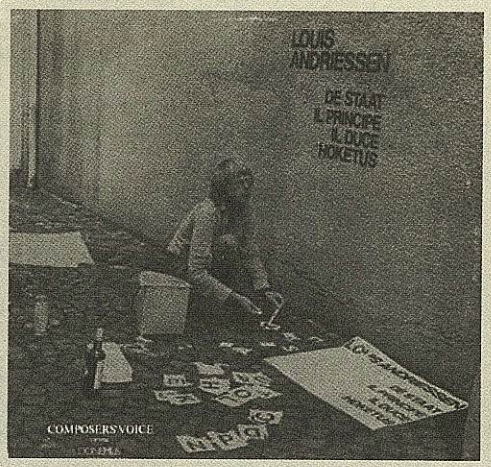

Eletronik müziğin günümüzde aldığı görünüm, hizmet ve hitap ettiği kitle, dolaşım ve tüketim modelleri, ister istemez giderek artan popülist vektörlü biçimleriyle, yola çıkılışındakinden son derece farklı bir söyleme yöneldiği ortada.

Elektronik müzikten ne anlaşıldığı, anlaşılması gerektiği, şu noktada tartışılası konu değil; ancak genel unsurları ve örnekleri itibarıyla göz ardı edilemeyecek bir müzikal yığın, oluşum hattâ olgu var karşımızda: En azından 'deneyseli' hedefleyen; olanlarla yetinmeyip farklı noktalara, konulara, tınılara, yapı ve süreçlere imkân aralayan; bunu zorlayan örneklerin yerine, tam da tersine: tutmuş modeller üzerine eklemlenen; bunları tekrarlayan hattâ kültleştiren; üstüne üstlük 'tekrar' nosyonunu, bu, farklılığa, farklılaşıma en çok elverebilen, ortamın merkezine yerleştiren; böylelikle 1970'lerde yerinde bir espriyken (*Minimal Music / Tape Music / Phase Music*: değindiğimiz / değineceğimiz konular) otuz yıl sonrasında ancak bir çelişkiyle anabileceğimiz durumuna düşürülen ve sonunda tatsız tabirimizle: yavanlaşan bir elektronik müzik dolaşımda...

Söz konusu yavanlık, hattâ 'güdüklük' diyelim, müziğimizin sadece imlâsında değil söyleminde de belirgin: Köhnemiş yapılara bir alternatif, hattâ karşı duruş önererek sadece müzikle değil, onunla şekillenen, onu şekillendiren sosyal yapılarla, toplum, topluluk ve bireylerle iletişim / bakışım konusunda da sefalete düşen; ille de adı konmuş bir ideolojiyi değilse de yaşama bakışı, duruşu, varoluşu biçimlendiren tavır anlamında da politikliğini yitiren; hattâ böylesi bir vizyonu (misyonu tamamen geçelim - zaten sanatın profesyonel, pratik; gerçek anlamda politikayla buluşması / kesişmesi de ancak bir sanrı, ya da daha kötüsü, çıkar manevrası şeklinde örneklenegeliyor) alaşağı eden, sadece olumsuz anlamıyla: 'plastikleşen' bir elektronik müzik, ortalıktaki...

Yukarıdaki eleştiri sadece *club*, vb. ortamlarda tüketilen ağırlıklı örneklerine değil, alanın üniversitelerce korunan ve artırılan; ciddî kurumlarca finanse edilen (ve böylelikle gene negatif anlamıyla: kurumsallaştırılan), ona - buna akademik ünvan bile getiren kişiliksiz, kimliksiz; her hal-ü kârda 'müziksiz', örneklerine de yönelik.

Oysa 1950'ler - 60'larda; hattâ 1970'lerin en budanmış ortamında bile bir söz söyleme, tavır takınma, karşı durma veçhesi olarak da müziğe yön verip hem bu sanatı hem de dolayısıyla insanları etkiliyebiliyor, biçimlendirebiliyordu elektronik ortam ve imkânları. Bu noktada 'bir şarkının dünyayı değiştirebileceği' söylemini çok naif ve fazla romantik bulanlardan olduğumuzu belirtmek bile fazla: Ama 'kelebek efekti'ni de hatırlamakta fayda var: Papua'da kanat çırpıp hava akımında yarattığı cılız değişimle, okyanusun öbür ucundaki fırtınaya süper dolaylı, ultra az da olsa etki eden kelebeğimiz ya da su deposunu taşıran son damlacık gibi, sözlerin ve seslerin, ama daha da önemlisi onları malzeme alan düşüncelerin varlığı çok önemli: Kaldı ki sanat yapıtlarıyla değişmek, dönüşmek; çoğu zaman etkilenmek; olmadı, pencere aralamak, açı değiştirmek için buluşuyor insan mahlûkatı.

Bu köşede sıkça tanıtma imkânı bulduğumuz politik bir söylemi, tavrı da olan elektronik ortamda kotarılmış yapıt örneklerinden biri de Louis Andriessen'in ***Il Duce*** adlı eseri. Yapıt, sıcak çatışmaların ve kargaşanın uzağında, huzur ve rehavetle, kafa bulup gevşemenin meşru yöntemleriyle anılagelen, sanat ve peynir ülkesi Hollanda'da, hem de bu ülkenin en önemli bestecilerinden birinin oğlu, bir diğerinin torunu, hattâ bir başkasının da kardeşi olarak en güzide şekilde yetişmiş bir bestecinin elinden çıkmış bir 'belgesel müzik'. Bu tabiri ben de ilk defa az önce, yazarken görüyor oldum: Sentetik tamlamamızın, tanım uyduruşumuzun gerekçesi de yazının konusu: *Il Duce*, malûm, bir zamanlar İtalya'sının faşizmi taçlandıran, cüssesi ve şöhretiyle 'dev' lideri, meşhur devlet adamı; siyasetbilimi ders kitaplarında "diktatör" ve "karizmatik lider" kavramlarının, siyasî tarihin ilgili karanlık konularının ikon örneği olarak yer alan, ülkesinden çok dünyaya çektiren Mussolini'nin yakıştırma adı: "*Führer*"gibi bir şey. Konumuza dönelim, derken yazmadan da geçemeyeceğim son cümlecik: Denene değil diyene bak!

Il Duce, elektronik müziğin, özellikle de Musique Concréte'in en ham ve kaba örneklerinden biri aslında: Bu haliyle de, bir anlamda ortamımız için bir kullanma kılavuzu, bir yordam manifestosu niteliğinde. Emekten çok fikir - ağır, müzikten çok *concept-art*

İstisnai Elektronik Müzik Kayıtları - II

Louis Andriessen
II Duce (1973) - elektronische compositie vervaardigt in de studio van het Koninklijk Conservatorium te Den Haag met medewerking van Gilius van Bergeyk De Staat, II Principe, II Duce, Hoketus, Donemus / Composers' Voice, CV 7702

niteliğini haiz olarak ele alınabilecek bir yapıt.

Eserin orijinal adı *Prix Italia.* Besteciye Hollanda Yayın Kurumu (NOS) tarafından 1973'de ısmarlanmış (!) bir eser; hem de İtalya'nın prestijli organizasyonu Prix Italia'ya katılmak, Hollanda'yı temsil etmek üzere! Şans bu ya, o sıralar İtalya'dan yeni dönen ve vitrinlerde faşist şarkıları, Mussolini söylevleri kayıtlarının dolaşımını gören; MSI'nin, Çizme'nin en büyük neo-faşist partisi olduğu durumunu gözlemleyen, üstüne bir de işitsel ortamın; radyonun 1930'larda faşist yönetimler tarafından politik propagandanın en etkin araçlarından biri olduğu realitesini hatırlayan Andriessen için, parçanın çatısı kurulmuş oluyordu: Mussolini'nin 1935' te Torino'da yaptığı tarihî bir radyo konuşması, parçanın ham malzemesi: Eser, o güne dek görülmemiş, insanlık tarihinin en büyük demonstrasyonu olarak yirmi milyon insanın birbirine tek kalp, tek fikir, tek istenç ile kenetlendiğini; İtalya ve Faşizmin mükemmel ve mutlak bir bütünlük olduğunu duyuran Duce'nin bu pasajıyla başlıyor. Andriessen'in tabiriye "tipik bir faşizan oratoryo". Ardından, söylevinin son cümlesi, boşluklar kısaltılıp malzeme yoğunlaştırılarak, konuşmanın 23.6 saniyelik en 'ağır' bölümü halinde, en basit teyp tekniğiyle döngüye sokuluyor (*loop*'lanıyor). Bir nevi kapalı devre *tape feed-back.* Bu biteviye tekrar üstüste kaydedilerek öylesine sıkıştırılıyor, yıpratılıyor, bozuluyor ki, giderek sözler anlaşılmamaya, hattâ 'gürültü' kıvamında silikleşmeye, erimeye başlıyor. (*White Noise*, 'beyaz gürültü' teknik olduğu kadar felsefî de bir kavramdır, aslında...) Anafikir hemen beliginleşiyor: Mussolini kendi konuşmasıyla / sözleriyle kendini çökertiyor.

Parçanın sonunda bir de *coda* var. Bu müzikal toparlama, program notlarında 'özgürleşmeyi' temsil ediyor / imliyor, diye veriliyor. Notların son cümlesi ise oldukça sempatik yazılmış: Daha sonra, 1975 yılında Hans Hulscher tarafından bir de televizyon versiyonu yapılmış ve bu bütünlükte *Il Duce* olarak adlandırıldıktan sonra adı öyle kalmış ortak çalışma *Prix Italia,* "tüm bunlardan sonra" aynı adlı organizasyona gönderilmekten alıkonmuş.

Şimdi plağımızın cismine geçelim. Çağdaş / öncü müziğin en önemli yayıncılarından biri olan **Donemus**, aslında avangard repertuarın cesur nota basımlarından tanıdığımız Amsterdam, Hollanda merkezli bir kuruluş. Elimdeki plak ise sanırım satış dışı, bestecilere dağıtılan oldukça özel bir kopya. Kimi kitaplarda olduğu gibi numaralandırılmış: Benimki 144 numara. (Maazallah, 4 ya da 4444 olsa durum feci olurdu...) Her ne kadar 'Composer's Voice CV 7702' gibi bir künyesi varsa da ne bu plağın ne de benzerlerinin dolaşımını henüz görmüş değilim. Albümün önemi incelediğimiz parçayla sınırlı değil: Bestecinin en önemli yapıtlarından ***De Staat*** (1973 - 1976), [4 kadın sesi, 4 obua, 4 trompet, 4 trombon, 2 elektro gitar, bas gitar, 2 piyano, 2 arp ve 4 viyola gibi tuhaf bir kombinasyon için: Andriessen - *sound*]; ***Il Principe*** (1973 - 1974), [2 koro, 2 flüt, 2 obua, 2 klarinet, 2 fagot, 3 korno, tuba, piyano ve basgitar için] ve ***Hoketus*** (1976 - 1977) [2 Fender elektrikli piyano, 2 panflüt, 2 piyano, 2 bas gitar ve 2 conga için; bir Rönesans nosyonu olan *Hocket*'in; karşılıklı iki grubun tek bir melodiyi paylaştığı, tekerlememsi, son derece zor ve sıkı prova isteyen, giriftliğiyle adanmış bir grubu koşutlayan; topluluklarını kurumsallardan (örneğin senfoni orkestrası, opera orkestrası vb.) değil de müzikal dâvâya inanmış özel kimliklerden, öğrencilerinden; aynı yolun yolcularından seçen, burada da demokratikleşmeye inanan Andriessen'in tipik kombinasyonlarından biri için kotarılmış bir koordinasyon şaheseri] gibi eserlerle iki plakta son derece uyumlu bir tavır birlikteliği / bütünlüğü sunarak besteciyi ve istisnaî müziğini tanımak adına son derece sofistike hazırlanmış bir çalışma. Son derece sade ve bence mükemmel, dönemi için öncü grafik tasarımını Floris Guntenaar ve Andriessen birlikte yapmış. Bu tasarımın oluşum sürecini de arka kapakta belgeleyerek dizaynın samimiyetini de bir kez daha eleveren, müziğin samimiyetine ekleyen ekibin başındaki besteci, aynı zamanda kimlik ve kültür dolu program notlarının da yazarı. Plaklar gibi kapak rengi de artık istisnaî: Tam yetmişler Avrupası'nı hatırlatan opak mavi.

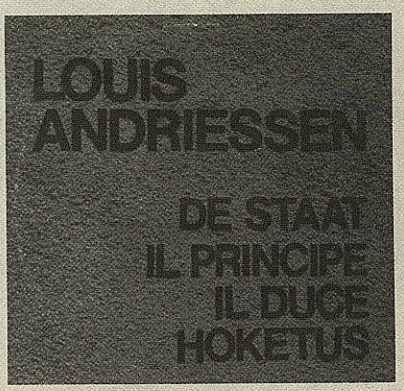

arıza

Cüneyt Kaşeler

atletizm, futbol, federasyonlar ve diğerleri

Söz konusu olan Türkiye ve Türk insanı olunca her şeyi iki kere düşünmek gerekiyor. İddiam şu ki Türkiye muassır medeniyetler seviyesine ulaşacaksa bu, kesinlikle elektronik mühendisi, ekonomist ya da imam bir başbakanın değil, bir gen mühendisinin önderliğinde olacak. Bir spor yazısına niye böyle bir başlangıç yaptığımı düşünüyorsanız gen bozukluğunun yol açtığı ülkemiz spor gündeminden örnekler vermeme müsade edin lütfen:

1. Medeni ülkelerde asla 70 milyon nüfustan sadece 1 tane 1500 metre koşucusu bayan atlet -o da tamamen kendi imkanları ile- çıkmaz. Çıkan atlet de Dünya Şampiyonası'nda 2. olduğu için yerin dibine sokulmaz. Muayyen günleri ise asla gündeme gelmez. Ben, açıkcası "regl oldu, 2. oldu" yerine "seks yapamadı, performansı düştü" açıklamasını daha yaratıcı bulurdum.

2. 2001 Şampiyonası'nda evsahibi olmanın avantajı ile Avrupa ikinciliği gibi çok büyük bir başarıya ulaşan milli basketbol takımının, özeleştiri yaparak eksiklerini görmeyi değil de, 12 dev adam goygoyunu sürdüren ve kamuouyunda gereğinden büyük bir beklenti yaratan; bunun sonuçunda da Dünya ve Avrupa Şampiyonaları'nda milli takım ilk dört içinde yer alamayınca bunu hakem mafyasının oyununa bağlayan bir federasyon başkanı ve milli takım menajeri bildiğim kadar dünyanın başka bir ülkesinde yok ve varsa bile bütün bu olanlara rağmen hala görevlerinde değiller.

3. Futbolu yönetmeye soyunan kişiler ne Haluk Ulusoy gibi rakip ülkenin antrenörleri ile -söylendiği iddia edilen şeyleri adam gibi araştırmadan- diyaloğa girer; ne de Aziz Yıldırım'ın Galatasaray maçından sonra yaptığı gibi amigo bozuntularına el öptürür. İnsan bu amigo bozuntularını çoçukken bir şey sanıyor ki o yaşlarda böyle sanmak çok normal ama kulüp başkanlığı yapan koskoca adamların bu parazitleri muhatap alması manidar. Yıllar önce Fenerbahçe kapalısında dişlek diye bir eleman vardı. Tribünde astığı astık kestiği kestik bir şekil çizerdi. Bir gün kardeşimle sinemaya gittiğimizde yer göstericiye para verirken yer göstericinin suratına bir baktım, a-ha bizim dişlek. Sütlaç gibi bir herif konumunda, filmi seyretmeden çıktık.

4. Bir maçtan önce siz eğer hakemin tartışılmasına izin verirseniz bu tartışma maç sonuna da yansır ve öncelikle maçın hakemine ve sonra da hakemlik camiasına olan güven ortadan kalkar. İngiltere'de ise son oynanan Manchester United - Arsenal maçından sonra maç içinde ihraç edilmiş olmamalarına rağmen 6 Arsenalli, 2 Manchesterli oyuncu karşılaşmada yaptıklarından dolayı cezalandırıldılar. Wolves'in menajeri bir maçtan sonra hakem hakkında yaptığı yorumlardan dolayı İngiliz Futbol Federasyonu'na (FA) savunmasını vermek zorunda kaldı. Bu şekilde İngiltere'de herkes sadece oynadığı oyunla ilgili. Kimsenin kafası şeytanlığa çalışmıyor.

5. Fenerbahçe - Gaziantep maçında sahaya atılanlar insanın aklına şu soruyu getiriyor. Bir insan sahaya niye yabancı madde atar?

İşte cevap:

a) Futbolcu ya da hakemleri yaralamak için,

b) Futbolcu ya da hakemleri öldürmek için.

Peki futbol futbolcu ve hakemlerle oynanan bir oyun olduğuna göre bunu yapanlar futbol seyircisi olabilir mi?

Cevap: Yok devenin nalı. Gen bilimine dönersek hayvanlara taş atmak fiilinin yasak olduğunun belirtildiği tek hayvanat bahçesi nerededir? Türkiye'de. Adam sahadakileri kendi gibi hayvan sandığı için orman kanunlarını uygulayarak düşmanını taşlıyor ne var bunda kızacak. Ceza olarak alacan bu arkadaşları rakip soyunma odasına attıklarını kafasına geri atacaklar.

Gördüğünüz gibi olayları çoğaltmak mümkün ama sıkıcı mevzular bunlar. Bunun yanı sıra Mete Bey'le Championship Manager oyununda süren ezeli rekabetimiz boyunca kendisi Swansea, -zvanze diye okuyunuz- ben ise Bristol Rovers takımlarını temsil ederdik. Mete Bey ufacık Swansea'yi Premier Lig'e çıkarıp UEFA'ya katılma hakkı elde etti ben ise Bristol Rovers'la 2. Division'da orta sıralarda mücadele ettim. Aslında benim başıma gelenler daha gerçekçiydi. Neyse bu sebeple gözüm hep İngiltere 3. Division'da. Bu sene Swansea şu ana kadar lider. Benim Rovers ise beter. 9. sırada. Korkum odur ki Swansea 2. Division'a çıkar Rovers kalır yaya....

1. Division'da ise sayın Mert Eraslan'la yaptığımız söyleşi sonunda nerede ise bir Manchester takımı olduğuna karar verdiğimiz Wigan Athletic lider. Meraklısının dikkatine.

Bu ayki veda şarkımız ise şöyle:
"Dünyalar benim oldu korkularım boşmuş meğer Fenerbahçe boru döşüyormuş."

Not: Tatlıses'in Caney Caney'i ezgisi ile...

Elbow

Yiğit Atılgan

Elbow, öyle bir şarkısını internetten indirip hemen ilk dinleyişte vurulacağınız, hayatınıza bıçak gibi girip merkeze yerleşebilecek gruplardan biri değil.

Bunu hemen yazının başında söylememin sebebi, 2001'de çıkan *Asleep In The Back* sonrası Elbow'un 'new acoustic movement' denilen sepetin içine atılması ve bu sepetin demirbaşları Coldplay, Travis ve Starsailor gibi grupların damdan düşer gibi kırık kalpler diyarında ün edinebilmiş olmaları. Aylardır sürdürdüğümüz ICQ taramalarında edindiğimiz istatistiki verilere göre her 100 kişiden 55'i info'suna ya "why does it always rain on me" ya da "Yellow"un sözlerini yazarken bu 55 kişiden 30'unun nick'i "Poor Misguided Fool". Ben bu yazıyı yazarken Elbow sevdiğini söyleyen ve o sırada ICQ'ya bağlı olan tek kişi ise "Ben beceremiyorum, ne olur siz oldurun beni" cümlesiyle karşılıyordu sevenlerini. Elbow, sevmek için emek harcanılması gereken bir grup, bu yüzden yavaş yavaş fakat daha derin yerlere nüfuz ediyorlar ve etkileri Çernobil faciası kadar uzun sürüyor. Bu yazı, yazarının hiçbir zaman idolleştirmeyeceği ama her zaman çok seveceği bir grup hakkında.

Elbow kurulalı 12 yıl oldu ve bu süre zarfında tam 6 stüdyo albümü çıkardılar. Külliyen yalan. Elbow, o kadar bahtsız bir grup ki ilk albümlerini kurulduktan tam 10 sene sonra çıkarabildiler ancak. Mükemmelliyetçilik, şirket kapılarında utangaçlık, hatta 98 tarihli bir single sonrası tam albüm çıkacakken şirketin batması, vs. Belki de hüzün dolu şarkılarını paylaşmak için 2001 Şubat ekonomik krizini beklediler ki Türk dinleyicileri iyice beter olsun. *Asleep In The Back* o donem psikolojim itibari ile en çok dinlediğim albümlerden oldu. Sanırım iki senede hiçbir ilerleme kaydetmedim ki ikinci albüm *Cast Of Thousands* şu sıralar en çok dinlediğim albümlerden. Sadece iki albüme sahip bir gruptan bahsetmek çok daha doyurucu zira üzerinde aylarca, yıllarca, hatta Elbow vakasında on-yıllarca çalışılmış albümleri tek paragraflık kafeslere sığdırmak zorunda kalmıyor insan. Ve biliyor musunuz, Elbow Manchester'dan.

İlk albümün isminin yarattığı çağrışımlardan başlayalım. Albüme ismini veren şarkı bu konudan bahsetmese de, *Asleep In The Back* sözü aklıma bir tek panel konusu getiriyor. Çocukluk ve masumiyet. Bir gece gezmesi sonrası büyüklerin sohbetlerine dayanamayıp uyuya kalmış, arabaya babasının kucağında taşınmış, arabada arka koltukta uyurken bir an önce yatağına uzanmayı ve yatağında göreceği hayalleri hayal eden bir çocuk... Anne ve babasının ön koltuktaki varlığı Peanuts'taki Linus'un battaniyesinden çok daha güven verici. Hayata, daha çok aşka dair olan *Asleep In The Back* albümü de ilk notasından son notasına kadar yapılan hatalar ve günahlardan arınmayı düşlüyor, geri dönmek ve masum olmak için hiçbir zaman geç olmadığını müjdeliyor. 'Bugünlerde buradan kaçmaya ne dersin / Herhangi bir şekilde / Boş zamanım çok / Gençliğimin de bir kısmına sahibim / ... / Başka biri olmalıyım / Başka biri'. Albümün ilk parçası 'Any Day Now' bu sözlerle vokalist ve söz yazarı Guy Garvey'e gore 17-18 yaşında yapılan planlardan söz ediyor, ancak bir yandan da o yaşlara dönmek için hiçbir engelimiz olmadığını anlatıyor.

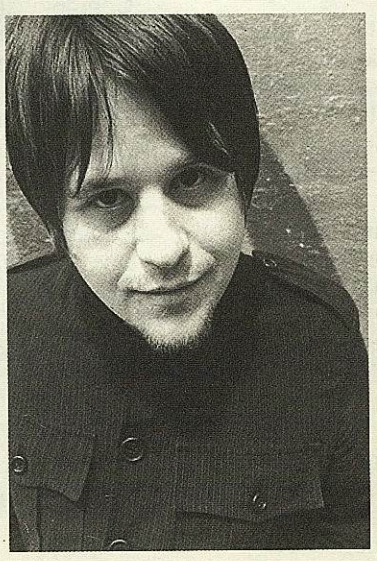

"Red" ilk albümün en güçlü üç şarkısından biri. Ne olduğunu tam anlayamadığım 'yeni akustik hareketi'nin kalıplarının Elbow'a dar geldiği bu şarkıdan belli. Yaylılar ve piyanonun "Red"deki kullanımları Elbow'un benzerlerinden çok daha farklı olduğunu anlatmaya bin kere yetiyor. 'Olduğun gibi gel sevgilim / Kanıtlayacak hiçbir şeyin olmadığını biliyorsun / Seni yatağına yatıracağım, kendini bırakabilirsin / Son zamanlarda çok zorlu şeyler yaşadın'. Madde problemi olan sevdiğini aşkıyla kendine getirmeye kararlı bir aşığın çabası "Red". 'Bu daha fazla devam edemez / Gerçekleşmeye başlayan bir tragedyasın'.

Unutmadan söyleyeyim, Elbow liriklerindeki detaylarla da beni etkilemiş bir grup. Yerel çiçekci dükkanı, bir gelinlik, yeni doğmuş bir bebeğin alıp verdiği minicik nefesler ve başka bir sürü imge şarkıları alıp kendi hayatınızın içine katabilmenizi sağlıyor, Elbow ulaşılmaz duyguların yanında günlük hayata da önem veriyor. Belki de bu yüzden single kapaklarına her gün dokunduğumuz elektrik düğmesi, musluk ya da kapı tokmağı gibi objelerin resimlerini koyuyorlar.

Karanlık, insanı kapana kısan, çıkmaz sokaklarla dolu bir kasabadan bahseden klostrofobik "Little Beast" sonrası ilk albümün en iyi şarkısı geliyor, "Powder Blue". 'Gözlerin siyah örümcekleri andırıyor' diye başlayıp klişelerden uzak kalmak bile mest olmamıza yetiyor. 'Bizi görmezden gelmeye çalışıyorlar ama mühim değil / Sarsıntılar başladığında sarıldığın kişi olmaktan gurur duyuyorum'. Şarkı boyunca devam eden basit gitar melodisi, sakin bir akşam yürüyüşüne çıkmış davul ve şarkının ikinci yarısındaki saksofon şaheser yaratmak için devrim yapmanız gerekmediğini kanıtlıyor. 'O dakikayı geri getir / Hiçbir zaman ölüme bu kadar yaklaşmıyoruz / ... / Ve hepsini seninle

elbow

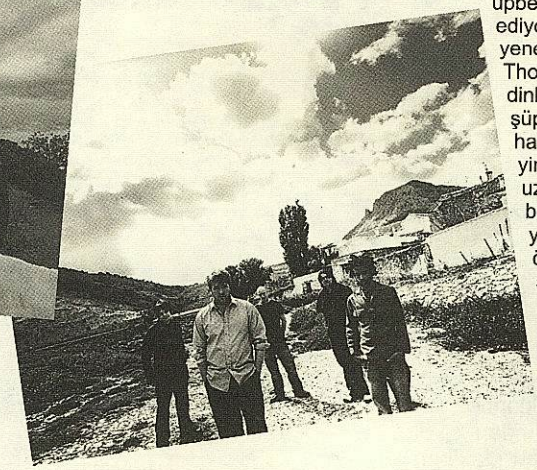

paylaşıyorum". Şarkının bitişi ani bir cam kırılması sesiyle geliyor, belki de gözlerimizi kapatıp balıklama daldığımız imkansız rüyalardan bizi uyandırma sorumluluğunu da üstünde hissediyor Elbow.

Klostrofobik ve umutsuz hava, kabilesel davulların baskın olduğu ve albümün en belirgin gitar tınısının duyulduğu "Bitten By The Tail-Fly" ile geri geliyor. 'Zeka ve şövalyelikle doluyum / Kendini bana bırakana kadar / Ben tasmasız bir köpeğim / Sense sadece bu civarlardaki bir kız'. Guy Garvey, bu şarkıda varlığından rahatsız olduğu bir alt-benlikle yüzleşiyor. Hemen arkasından yine düşsel bir şarkı olan *Asleep In The Back* var, 'Ezilmiş miydin / Seni acele mi ettirdim / Bütün vaktim senin / Kirlenmiş kalbim senin'. Bazen başa gelebilecek en kötü şeyler olabilecek pişmanlık ve teslimiyet bu şarkıda amaç halini alıyor. "Newborn" biriyle beraber yaşlanmak hakkında ve Tezer Özlü'nün "Kimseyle yaşlanmak istemiyorum, kendimle bile" sözlerine anti-tez. 'İkimiz de yaşlandıkça / Kolların etrafımda kilitlenmiş / Sesindeki suskunluk / Parmaklarındaki sıcaklık / Benimkileri sarmalıyor / Yaşamlarımızın arifesinde / Başka bir seçenek yok bile'. Albüm, aynı havada, "Don't Mix Your Drinks"teki akustik ve "Coming Second" parçasındaki lo-fi estetikle devam ediyor. 'Tamir edilmesi imkansız, söylenecek bir şey yok / Solan pişmanlıkları sakla / Ben yine de yoksun yaşayamam / Etrafta olmana ihtiyacım var'. Sürüngen olmaktan mutluluk duyanların şarkısı. *Asleep In The Back* albümü "Scattered Blacks & Whites" ile son bulurken çocukluğa geri dönüş teması en belirgin haline ulaşıyor. 'Ağaçlara tırmanırken dizlerimi yaraladım' diye başlayan şarkı çocukluğumuzdan kalan siyah-beyaz resimlerin ya da ani kırıntılarının aslında zaman zaman geri dönülebilecek en güvenli sığınaklar olduğunu vurguluyor. Defalarca dinledikten sonra hâlâ taze gelen bu albüm bu naiflikle kapanıyor. Temposunda pek fazla bir değişiklik barındırmayan *Asleep In The Back*'teki şarkıların buna rağmen birbirlerinden bu kadar keskin hatlarla ayrılabilmesini oldukça yetkin buluyorum, hele bir ilk albüm için. İki sene sonra görülüyor ki, Elbow layık görüldüğü Mercury Ödülü ve En İyi Yeni İngiliz Grup adaylıklarını sonuna kadar hak etmiş. Son bir not, her ne kadar 2001 yılının Mercury Ödülü'nün Elbow yerine Goldfrapp, Super Furry Animals hatta Tom McRae ya da Zero 7'a gitmesini anlayabilecek olsam da, ödülün PJ Harvey'e verilmesini en hafif deyimle 'garip' buluyorum.

Elbow'un resmi sitesine gidip başka sitelere olan bağlantıların bulunduğu sayfaya bakınca, başka iki grubun sitelerinin de sıralandığını görüyoruz (Aynı zamanda çok boş vaktimizin olduğunu da fark edebiliriz bu eylem sayesinde). Bu iki grup Doves ve I Am Kloot; bu durumun oldukça açıklayıcı olduğunu düşünüyorum. Örneğin ilk şarkı "Ribcage"deki gospel korosu ve seslerin geçen albümde alışık olmadığımız şekilde katmanlaşması çok açık Doves çağırışımları uyandırıyor. Doves patentli umut ve umutsuzluk nehirlerinin birleştiği noktaları pazar bulmacalarındaki gibi birleştirince karşımıza bir dirsek resmi çıkıyor. Güneş ışığını içeri almak için göğüs kafesini patlatmayı arzu eden kahramanımız 'Güneş ışığı / Bana bir can simidi atıp / Odama girince / Tek ihtiyacım olan sensin' diyor.

İlk albümü çıkarmayı 10 yıl beklemiş ve kırılgan bir müzik yapan bir grubun ikinci albüm için biraz bekleyeceğini düşünüyordum açıkçası. Elbow'dan bu kadar erken bir süre içinde duymayı beklemiyordum. En azından Türk lirasından altı sıfır atılmasını beklerler gibi geliyordu. "Cast Of Thousands"a bu sebepten temkinli yaklaşmak mantıklı bir karardı, hele ilk albümdeki bütün şarkıların ilk single olarak seçilen "Fallen Angel"dan daha üstün olması temkin havasını korkuya bıraktı. Bu şarkının videosundaki 'kafama piyano düştü ama öylesine eğleniyorum ki' hikayesi ve Elbow'a yakışmayan upbeat hava acaba bir çuval inciri berbat mı ediyordu? Kahramanımız gelecek bölümde kötüleri yenebilecek miydi? Bütün bu sorular "Cast Of Thousands"in üçüncü parçası "Fugitive Motel"i dinleyince manasızlaştı, bu satırların yazarı da şüphelerinden utandı. Boş sokaklardaki köpek havlamalarıyla başlıyor şarkı, yine o yaylılar, yine piyano, yine basitliğin görkemi. Şarkı uzaklardaki iki insanın yürütmeye ve beslemeye çalıştığı sevgiyle ilgili ve en az Hint yemeği kadar dokunuyor bana. 'Sana bir öpücük gönderiyorum / Sana yarın ulaşır sanırım / Dünyanın öbür ucundaki / Kaçaklar otelindeki odamdan uçarken'. Elbow'un en etkileyici yanı bu, dolambaçlı yollara sapmadan, en basit ama en çok göz ardı edilen hisleri dile getirmek. 'Perdeler kapalı ama herkes biliyor / Burada duvarların ardından sesler duyuyorsun / Her kayıp ruh için bir sigara deliği / Bu yerdeki hayaletlerden kurtulmak için / Bana güç ver / Bana kanat ver'.

"Snooks (Progress Report)" müzikal olarak ilk albümdeki "Bitten By The Tail-Fly"i andırıyor ama daha oyunbaz. Ayrıca grup elemanlarının iki albüm arasında kişisel olarak kaydettikleri ilerlemelerden bahsediyor, bir de arkadaşları evlenirken yalnız başına onların mutluluğuna tanık olmanın garipliğinden. Bu değişimler Elbow müziğine de yansımış elbette ve ne mutlu ki her şey olumlu yönde. Elbow'u Elbow yapan duygusal yoğunluk "Switching Off"da doruğa çıkıyor. Parçanın nakaratında şöyle diyor: 'Söylediklerimin bir anlamı var mı / Ben ne demeye çalışıyorum / Erken bir haziran akşamı / Bu oda ve bir radyo oyunu / Bu anı saklamam lazım / Son düşüncelerimi seçiyorum / Seninle kapanıyorum'. Guy Garvey, söylemesi kolay görünen ama hiçbir zaman dudaklarımızdan dökülemeyen 'Bu dünyadaki tek anlamlı şey sensin' sözlerini kıskançlık verici bir doğallıkla söylüyor. Her şarkının ayrıntısına girmeye gerek yok bundan sonra, zira su ana kadar hissettirmeye çalıştığım Elbow tınısı eşliğinde lise arkadaşları, aşk, yalnızlık, aşk ve (bir şey unuttum sanırım, hah, evet) aşk temaları işleniyor. Albüm kapağında biri erkek, biri kadın iki heykel var, isimleri Elle ve Bo (bakıyorum, pek yaratıcıyız), yan yana-ayrılmamacasına duruşları bile bir şeyler anlatıyor.

Albüm, "Asleep In The Back" albümünde de hissedilen psychedelia'nin bulutlu gecelerde bile görülebildiği "Flying Dreams" ile biterken kendinize hâlâ şu soruyu sorabilirsiniz: Bu albüm bana göre mi? Geçtiğimiz seneki Glastonbury Festivali'ndeki konserlerinde 15,000 kişiyi hep bir ağızdan 'Biz hala aşka inanıyoruz' diye bağırtmış Elbow. Bu devasa koroyu "Grace Under Pressure" şarkısında duyabiliyoruz, zaten albüme de ismini bu koro veriyor. Eğer siz de gönül rahatlığıyla aynı şekilde bağırabiliyorsanız, "Cast Of Thousands" size göre.

Elbow'a yarattıkları hislerin, daha az çıkardıkları seslerin, daha çok söyledikleri sözlerin penceresinden bakmak istedim. Ne de olsa aşkı ve sadakati şarkı sözlerinden öğrenmiş bir kuşağın temsilcileriyiz.

kritik

The Rapture
Echoes
(Strummer)

ayın albümü

Rapture'ın ne kadar heyecanlandırıcı olduğunu belirtmeden önce, bir şeyi açığa kavuşturmak istiyorum: *Echoes*, grubun ilk albümü değil: 1999 çıkışlı *Mirror* adlı bir albümleri var. Hatta, *Echoes*'un ilk şarkısı olan "Olio"'yu barındırmakta. P.I.L'i andıran bir genel yapıya sahip olan son albümlerinde, punk-rockın, disko ritmleri ile buluşup nasıl uzun süreli ilişki muhafaza edebildiklerine seyirci kalınıyor. Hızlı bir başlangıcın ardından verilen tek mola olan "Open Up Your Heart"ı takiben artan hız, son iki şarkıda kendini dinginliğe bırakıyor. Adeta hareketli ve olaylı bir gecenin sonunda eve kös kös dönüşü ve olanları bir yana koyup eski sevgilinin düşünülmeye başlandığını anlatıyor.
Yine de yalnızsanız, "House of Jealous Lovers" eşliğinde yapacağınız dans figürleriyle, mahzun durumunuz son bulabilir diye düşünmezlik etmeyin.
Beren Özel

★★★★☆

Hybrid
Morning Sci-fi
Distinctive

Bilenler İngiltere 3. Liginin (memleketim standartlarına göre 4. lig oluyor) ne kadar zorlu geçtiğini bilirler. Galler'in Swansea şehrinin takımı da bu ligin devamlı müdavimlerindendir. Bu takım ara sıra 2. lige çıkar fakat genelde bu ligde tutunamaz ve düşer. Swansea takımı Premier Lig'e daha senelerce çıkamayacak gibi görünse de, bu şehirden iki adam başka bir dalda şimdiden birinci lige çıkmış görünüyor. Mike Truman ve Chris Healings ikilisinden oluşan Hybrid, debut albümleri *Wide Angle* ile İngiltere listelerine girmeyi başarmış; bu albüm, grubun Moby'nin Amerika turnesinde alt grup olarak sahneye çıkmasını sağlamıştı. Hybrid'in yeni albümü *Morning Sci-fi* adını taşıyor ve içinde pek çok ünlüyü barındırıyor: New Order'ın efsane basçısı Peter Hook, Red Snapper davulcusu Richard Thair, DJ John Creamer, The Hermigate String Orchestra ve vokalist Kirsty Hawkshaw, Groove Armada'dan Adam Taylor... Albüm, progressive house/breakbeat ritimlerini, sinematik, orkestral ve hatta rock etkili müzikle füzyonlayarak kendine özgü bir sound içeriyor.
Bora Şimşek

★★★☆☆

UNKLE
NEVER, NEVER, LAND
(Universal)

98 yılında karşımıza çıkan U.N.K.L.E., bir Dj Shadow ve James Lavelle projesiydi. *Psyence Fiction* deneysel çalışmalarla dolu, hip-hop ve trip-hop'u aynı anda içinde bulunduran ilginç ve tartışmasız güzel bir albümdü. Ve 4 sene sonunda U.N.K.L.E. *Never, Never, Land* ile tekrar gündemde. Dj Shadow'un bu albümde bulunmayışı hemen hissediliyor ve ilk U.N.K.L.E. projesine göre *Never, Never, Land* biraz daha sönük kalıyor. Albümde yer alan isimlere gelince; 3-D (Massive Attack), Jarvis Cocker (Pulp), Josh Homme (Queens Of The Stone Age), Ian Brown ve Mani (Stone Roses). Ancak isimler bile albümün 'iyi' olarak nitelendirilmesine yetmemiş. Ama yine de edinilmesi gereken bir albüm...
Devin Aylin Komar

★★★½☆

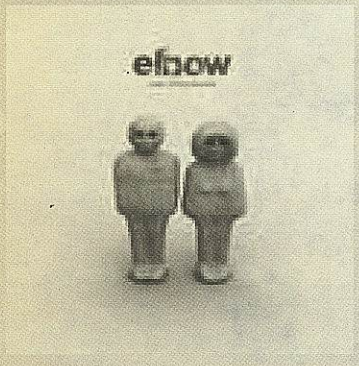

Elbow
Cast of Thousands
V2

Debut albümleri *Asleep in the Back*'le gönüllerimizi çalan, Türkçe meali "dirsek" olan Elbow'un ikinci albümü de çağdaş İngiliz alt-rock musikisinden esintiler içeriyor. Benim için Coldplay(daha az deneysel) ile Radiohead (daha deneysel) arasında bir yerde ikamet eden Elbow'un, yeni albümleri *Cast of Thousands*'dan çıkardıkları ilk single olan 'Fallen Angel', grubun ilk albümleri ile kazandığı "melankolik grup" duruşuyla fazla uyuşmayan bir şarkı olmuş. Zaten albümün tamamını dinlediğinizde duygusal yoğunluk açısından biraz kayba uğrayan bir Elbow'la karşılaşıyoruz. Kimi zaman Spiritualized -Talk Talk('Ribcage') arasında giden, bazen Badly Drawn Boy'un folk gitarlarıyla ve uzaysı efektleriyle bezenen('Buttons and Zips'), çoğu zaman Radiohead'in ilk zamanlarını andıran('Switching Off') müzik; karanlık, çoğu zaman aşk kokan, kimi zaman kızgın lirikleriyle Elbow, benzersiz olmasa da dinlenebilirliği yüksek bir iş çıkarmış diyebilirim. *Asleep in the Back*'i dinleyenleriniz varsa, kuşku duymadan *Cast of Thousands*'ı edinsin. Elbow'la ilk tanışmanız olacaksa debut albümleriyle başlamanızı tavsiye ederim.
Bora Şimşek

★★★½☆

DIZZEE RASCAL
BOY IN DA CORNER
XL Records

Dizzee Rascal, yaşadığı dünyadaki karmaşa ve kaosu kafa karışıklığına çeviren bir kardeşimiz. Boşvermişlikle savaşma hırsı arasında seçim yapma yaşına erken girmiş bir rapper'in otoban hızında akan düsüncelerinden yakalayabildiklerinin simültane tercümeleri duyduklarımız. Atari sesleri, aksak-ilkel-döngüsel ritmler, "Brand New Day"deki Lali Puna cağrışımları, yapılabilecek bütün buluşların yapılmasından sonra insanlığın tekerleği yeniden icat edeceği parlak günlere götürüyor küçük dünyalara sıkışmış bizleri. Anti-Pop Consortium'un Arrythmia'sından sonra piyasaya çıkmış, en iyi bile demiyorum, tek hiphop albümü.
Yiğit Atılgan

★★★★☆

THE DECEMBERISTS
HER MAJESTY THE DECEMBERISTS
Kill Rock Stars

Bildiğiniz için gurur duyacağınız nispeten yeni bir grup The Decemberists, kendilerini ikinci albümleriyle de olsa yakalamaktan gurur duyuyorum ben de. Yaptıkları folk-pop olarak adlandırılabilecek ve dikkat çekici örneklerine zor rastlanabilen müzik, ne çok diri kalmış ne de lapa lapa olmuş bir pilavı andırıyor. İlla bir şeye benzetmek gerekirse, herkes gibi Neutral Milk Hotel'e benzetmek lazım geliyor The Decemberists'i, ancak şarkı sözleri, hatta tam hakkını vermek gerekirse anlattıkları öyküler ve hissettirmeden yaptıkları bilinçli enstrüman değişimleri beşliyi daha üstün kılıyor benzerlerinden. Değerlerini bilmek, okuyup üflemek boynumuzun borcu.
Yiğit Atılgan

★★★½☆

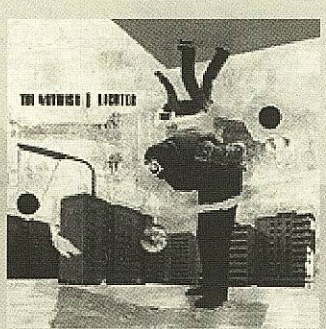

The Notwist
Lichter EP
(Alien Transistor)

Heavy metal ağırlıklı kariyerlerinden *Shrink* ve *Neon Golden* gibi iki başyapıta uzanmış The Notwist'in bir soundtrack hazırladığını duymak oldukça heyecan verici. 4 kayıttan oluşan EP'de, Lichter'in 3 versiyonu ve bir de Console'un remix'i bulunuyor. Çello ve piyano ile oluşturulan ve son derece sade olan atmosfer, *Requiem For A Dream* ile *In The Mood For Love* soundtrack'lerinin yakalamaya çalıştığı donuk ama yavaş yavaş vücudunuzun derinliklerinde yer eden tarzda bir etkiyi barındırıyor. Elektronik lıkırtıların eklendiği Console remix'i ise gerçekten iyi bir kayıt.
Alkan Avcıoğlu

★★★☆☆

Horace X
Sackbutt
(Omnium)

Bir İngiliz grubu olan Horace X'in ilk albümü *Sackbutt* bir çok açıdan insanı heyecanlandıran özelliklere sahip. Öncelikle grubun bir çok türü bir araya getirerek oluşturduğu yepyeni sound dikkati çekiyor. Canlı davul ve basın oluşturduğu sağlam dans altyapısını vokalist Professor X'in ragga vokali güçlendirirken, kemanın ve zaman zaman da üflemelilerin eklediği etnik (İrlanda, Doğu Avrupa ve Türk) renkler tabloyu iyice canlandırıyor. Sample'lar ve arka plan elektronik ritimler de son rötuşu koyuyor. Müziği içindeki etnik, dans, soul, caz ve ragga gibi türlerin hiç biri birbirinden ayrı durup sırıtmıyor. Tam tersine hepsi grubun oluşturduğu bu yeni sound'un içindeki yerine tam oturuyor. Grup elemanlarının enstrümanlarına hakimiyetleri ise gerçekten mükemmel.

Albümün açılış parçası *Bad Lies*'ı kemanın İrlanda dans ezgileri ve Professor X'in vokali götürürken 3. parçada, *Darkness Falls*'da karºımıza birden bire bir Türk havası (Mevlana) çıkıveriyor. Beşinci parça *Dreams - Half Empty* ise '77 ruhuna bire bir uyan bir punk parçası - parçayı yine keman İrlanda dans ezgileri ile süslüyor. Yedinci parça *Nuff Megabyte* ise her türlü dans pistini hoplatacak bir parça. Özellikle basın boşluklara yerleştirdiği caz süslemeleri parçanın kıvraklığını iyice arttırıyor. CD'de bonus olarak bir de albümün son parçası, *Turkno Yoyo*'nun konserde kaydedilmiº videosu var. Buradan da anlaºıldığı kadarıyla grubun canlı performansı da oldukça etkileyici. Fosforlu boya ile boyanmış grup elemanlarının dark light altındaki görüntüleri grubun ilerici sound'unu destekliyor.

Sackbutt her ºeyden önce oldukça eğlenceli bir albüm. Başından sonuna kadar bir saniye bile sıkılmadan dinleyebiliyorsunuz. Etnik ögeler kullanılırken, artık bıkkınlık veren "Worldbeat" etiketinin tuzaklarına düşülmemiş. Elektronik ise tam yerli yerinde kullanılmış. *Blind Eye* ve *Mr Simms [Vampire Mix]* adlı parçalardaki ritim ve melodinin birbiri içine girerek akışını dinlerken albümdeki her şeyin ince ince düşünüldüğünü anlayabiliyorsunuz. Ama bu soğuk bir teknikle değil çarpıcı bir enerjiyle verilmiş.

Sonuç olarak iyi müzik ağır olur, bunalımlı olur gibi bir kompleksiniz yoksa *Sackbutt* size müziğin 21. yüzyılda gidebileceği yollardan birini gösteren bir örnek olacaktır.
Aydemir Özügül

★★★½☆

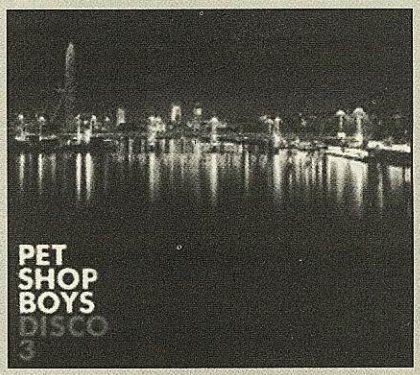

PET SHOP BOYS
DISCO 3
(Sanctuary)

İngiliz ikilinin, orjinal albüm parçalarının dans mixlerini yayınladığı 'Disko' serisinin üçüncüsü bu yıl içinde piyasaya çıktı. Kısmen son çıkardıkları stüdyo albümleri Release'den kısmen de yeni parçalardan oluşan albüm grubun fanları ve koleksiyoncular için. Bir de klüplerde kimyasal destekli aksak ritimler yerine giriş-gelişme-sonuç formunda doğru düzgün müziklerle dans etmek isteyenler için tabii.
Saffet Sözen

★★★½☆

Jane's Addiction
Strays
(Capitol/EMI)

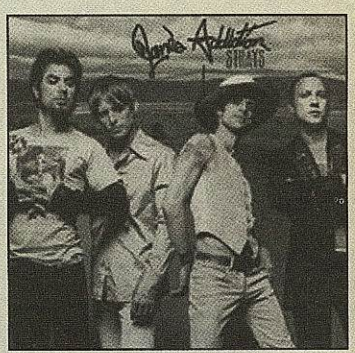

Placebo'dan Tool'a kadar saymakla bitmeyecek grubun müziğini etkilemiş olan Jane's Addiction '80ler sonunda rock ve metal müziğe yön vermişti. Bir çok türü harmanlayan müzikleri, agresif enerjileri ile rock müzik tarihinde önemli bir noktada bulunan Perry Farrel ve ekibi tam 12 sene sonra geri döndü. Bu ilk bakışta sevindirici gibi gözüküyor, ama *Strays*'e kulak verdiğinizde bu geri dönüşün bir hata olduğunu düşünmeniz muhtemel. Grubun eski kayıtlarındaki orijinalite ve zeka unsuru *Strays*'te pek mevcut değil. Ben sana inanmam bırak ben kendi kararımı kendim veririm diyorsanız albümle yakın temasa geçmekte özgürsünüz ama ben hala 'Been Caught Stealing' dinlemeyi tercih ederim.
Alkan Avcıoğlu

★★½☆☆

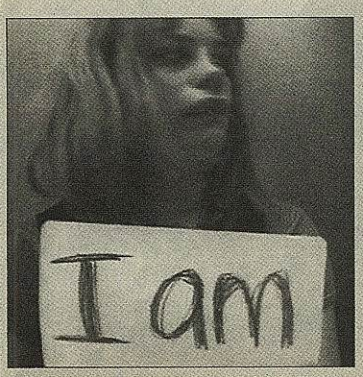

Scout Niblett
I Am
(Secretly Canadian)

Kısa cümlelerle büyük mesajlar veren peruklu kız, İngiltere'nin en güzel şehirlerinden, Nottingham'dan olmasına rağmen, aslında bir güney Amerika kasabasından gelebilecek sesin sahibi. İşte "ben" dediği bu ikinci albümünde kim olduğunu çok iyi açıklıyor: kendi halinde ama dışa dönük oturan, sessiz durabilen ama yeri gelince yüksek sesli, tatlı ama herkese karşı değil, toplumla içiçe, aşık, basit melodilerle karışıklık yaratan biri. Biraz Cat Power gibi. Ama biraz da değil. Deneysel yaklaşımı ile Shell (ya da diğer bir değişiyle Marianne Nowottny)'i andırıyor. Ama çok değil. Karar verme, verememe aşamasındayken, "Until Death", "No One's Wrong", "I'll be a Prince", "12 Miles" mutlaka dinlenmeli.
Beren Özel

★★★★☆

FRANK BLACK & THE CATHOLICS
SHOW ME YOUR TEARS
Spin Art

Vakti zamanında "Hey! Been trying to meet you!" diye bağırmış olması bile yeterli bir sebep, Frank Black'e sempatiyle bakmak için. Pixies'in altın devri sonrası yaptığı solo çalışmalar ve grubu The Catholics'le çıkardığı albümlere, her seferinde çocuğunun yaptığı abuk sabuk resimlere hevesini kırmamak için zoraki bir olumlulukla bakmaya çalışan ebeveyn psikolojisiyle yaklaşmak zorunda kalmamız ise pek acı. Bu albümde de güzel şeyler yok degil ama Frank Black'i değerlendirirken referans aldığımız şarkıların yükünü Atlas gelse taşıyamaz. Lig uzun bir maraton, bu maçı unutup önümüzdeki maçlara bakacağız.

★★★☆☆

Freescha
What's Come Inside Of You
(Attacknine)

Kaliforniyalı ikilinin oluşturduğu Freescha, bir sene önce yayınladıkları ikinci albümleri *Slower Than Church Music*'ten sonra daha ciddiye alınan bir grup haline geldi. Her anlamda Boards of Canada terkipinde karşımıza çıkan Freescha'nın son albümü *What's Come Inside Of You*, basit 4/4'lük beatlerle çevrelenen analog sintisayzır ağırlıklı kayıtlardan oluşuyor. '70lerin pornoları '80lerin ucuz video filmlerinden beslenen nostalji tutkuları Boards Of Canada'yı akıllara getirirken, vocoder'a olan düşkünlüklerini retro bir bas ritmi ile birleştirmeleri Air'ın *Moon Safari*'sini akıllara getiriyor. Casino Versus Japan, Bola gibi gruplara düşkünseniz ve Twoism plağınızı yastığınızın altında saklıyorsanız, bu albümün peşine düşseniz iyi olur.
Alkan Avcıoğlu

★★★★½

Tozlanmayan Albümler

No.II
Iggy Pop - Lust For Life
1977

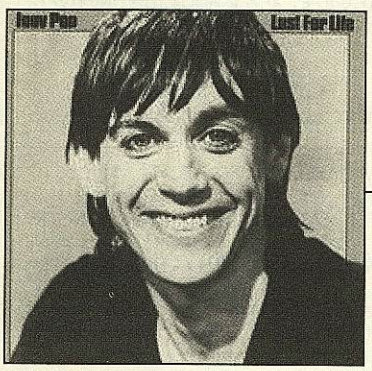

60'larda, büyük stadyumlardaki Beatles konserlerinde insanların çığlıkları aşk şarkıları için yükseliyordu. 70'lerin başında yine aynı stadlarda aynı çoşkulu şarkılar söylenmeye devam ediyordu. İleride punk'ın babası şeklinde anılacak olan Iggy Pop böyle bir ortamda ortaya çıkıyordu. Evet Iggy Pop punk'ın babasıdır. Ama bunun sebebi onun yaşından çok, insanların sağa ve sola sallanarak hep birlikte mutluluk içerisinde şarkılar söyledikleri bir dönemde, sahneye boynuna tasma takarak çıkıp "Şimdi Köpeğin Olmak İstiyorum" diyebilmiş olması ile alakalıdır. 1977 çıkışlı Lust For Life, Iggy Pop'un solo kariyerindeki en çarpıcı çalışmalardan biri. Sweet Sixteen, The Passenger, Lust For Life, Success gibi hitleri barındıran albüm Iggy'nin tedirgin, tutkulu, küstah, agresif, kızgın, güçlü ve kendinden emin hallerini içeriyor. Ve aradan 20 yılı aşkın bir süre geçtikten sonra The Passenger'ın bir Toyota reklamında yer alması bu albümle iligili hiçbir gerçeği değiştirmez. Albümün kapağındaki cüretkar bakış bile bir fikir edinmeye yeter.

Alper Bahçekapılı

Albüm: Lust For Life
Grup: Iggy Pop
Tarih : 1977
Prodüktör: Bewley Brothers
Plak Şirketi: RCA

IDIOTEQUE

İngiltere Indie Singles

1.ARE YOU READY FOR LOVE - ELTON JOHN (SOUTHERN FRIED)
2.COMPLETE - JAIMESON (J-DID/V2)
3.I JUST DON'T KNOW WHAT TO DO WITH MYSELF - WHITE STRIPES (XL RECORDINGS)
4.JUSTIFY THE RAIN- COSMIC ROUGH RIDERS (MEASURED)
5.DARTS OF PLEASURE - FRANZ FERDINAND (DOMINO RECORDINGS)
6.3 FEET TALL - I AM KLOOT (ECHO)
7.FIX UP LOOK SHARP - DIZZEE RASCAL (XL RECORDINGS)
8.WE WANT YOUR SOUL - FREELAND (MAXIMISE PROFIT)
9.TRUE TO FORM - HYBRID FT PETER HOOK (DISTINCTIVE)
10.HOTNESS - DYNAMITE MC & ORIGIN UNKNOWN (RAM)

İngiltere Dans Albüm

1.A BUGGED OUT MIX BY FELIX DA HOUSECAT - VARIOUS ARTISTS (REACT)
2.SMOOVE PTS STREET BEATS - VARIOUS ARTISTS (MINISTRY OF SOUND)
3.THE ANNUAL SUMMER 2003 - VARIOUS ARTISTS (MINISTRY OF SOUND)
4.DUMMY - PORTISHEAD (GO BEAT)
5.BAD - MICHAEL JACKSON EPIC
6.THE FESTIVAL IN THE DESERT - VARIOUS ARTISTS (INDEPENDENT (IRL))
7.PSYENCE FICTION - UNKLE (MO WAX)
8.TOUR DE FRANCE SOUNDTRACKS - KRAFTWERK (EMI)
9.KOKOPELLI - KOSHEEN (ARISTA)
10.LOST HORIZONS - LEMON JELLY I(MPOTENT FURY)

İngiltere Box Office

1.CALENDAR GIRLS
2.PIRATES OF THE CARIBBEAN
3.AMERICAN WEDDING
4.TEARS OF THE SUN
5.JEEPERS CREEPERS II
6.LARA CROFT TOMB RAIDER
7.THE LIZZIE MCGUIRE MOVIE
8.TERMINATOR 3
9.THE ORDER
10.INTERMISSION

Okurlar Ne Dinliyor?

En çok dinlediğiniz 5 albümü bize yazın: lullmail@yahoo.com
Bu ay okurlarımızdan Mert Erarslan'ın dinlediği albümlere yer verelim. Mert buradan gurbetteki halasına selam söylemek istiyormuş.

1.Paul Weller - Fly On The Wall
2.Four Tet - Rounds
3.Lalo Schifre - Black Widow
4.Sea and Cake - One Bedroom
5.Spoon - Kill The Moonlight

İngiltere Indie Albüm

1.PERMISSION TO LAND - DARKNESS (MUST DESTROY)
2.BOY IN DA CORNER - DIZZEE RASCAL (XL RECORDINGS)
3.AMAZING GRACE - SPIRITUALIZED (SANCTUARY/SPACEMAN)
4.WELCOME TO POPPY'S - FUN LOVING CRIMINALS (SANCTUARY)
5.ELEPHANT WHITE STRIPES (XL RECORDINGS)
6.I BELIEVE TIM BURGESS (PIAS RECORDINGS)
7.AMERICAN TUNE EVA CASSIDY (BLIX STREET/HOT)
8.YOU GOTTA GO THERE TO COME BACK - STEREOPHONICS (V2)
9.UP THE BRACKET - LIBERTINES (ROUGH TRADE)
10.CAST OF THOUSANDS - ELBOW (V2)

Lullapalooza

1. TRAVIS - 12 MEMORÝES (EPIC)
2. ECHO AND THE BUNNYMEN - CROCODILES (SIRE)
3. UNKLE - NEVER NEVER LAND (UNIVERSAL)
4. PLAID - SPOKES (WARP)
5. BROADCAST - HAHA SOUND (WARP)
6. TELEVISION - ADVENTURE (ELEKTRA)
7. THE RAPTURE - ECHOES (STRUMMER)
8. AIR - PREMIERS SYMPTOMES (ASTRALWERKS)
9. JOY DIVISION - SUBSTANCE (QWEST)
10. THE DURUTTI COLUMN - SOMEONE ELSE'S PARTY (ARTFUL)

Haybeden Kaybeden Top 5

Murat hanım bu ay Almanya gezisinden dönerken uçakta erken doğum yaptı. Bowling oynarken tırnakları kırıldı. Konkende kendini kaybetti. Sol gözünü akrep soktu. Perişan oldu. Bitti Murat.

1.THE DURUTTI COLUMN - MISSING BOY
2.DREDG - SAME OL' ROAD
3.THE SMITHS - I WANT THE ONE I CAN'T HAVE
4.INTERPOL - LEIF ERIKSON
5.MOGWAI - HUNTED BY FREAKS

trip / Kadıköy

Shed 7 - Why Can't I Be You?
Travis - ReOffender
Squeeze - Up The Junction
Zoot Woman - Information First

Her eve lazım 3 şarkı

Frank Black - Headache
Myslowtiz - Sound Of Solitude
Felt - Grey Streets

Liman Kahvesi EKİM

01.ÇARŞAMBA
HİSTERİ KRİZİ
E.B.M.-INDUSTRIAL
(mrt 20:00)

02.PERŞEMBE
TEKNE KAZINTISI
VERANDA

03.CUMA
MÜRETTEBAT
RADYO kozmos 92.3
(alternative-rock)
(onur engin 20:00)

04.CUMARTESİ
TRANCE-INN
(okay 20:00)

05.PAZAR
PARÇA-LI BULUT
(bulut 20:00)

06.PAZARTESİ
TEST TEST TEST
(mrt 20:00)

07.SALI
Liman Session

08.ÇARŞAMBA
POST-MODERN MUZIK VE
DIAMANDA GALAS
(e-ray 20:00)

09.PERŞEMBE
E.S.P
(mrt 20:00)

10.CUMA
GARDROP
"müzik zamanin giydirilmesidir"
A.H.Tanpinar
(özgür çakir 20:00)

11.CUMARTESİ
TENEKE MÜZİK
(jazz-funk-rock)
(tamirci 20:00)

12.PAZAR
JUKEBOX
(ne dinlemek istersin ?)
(mrt 15:00)

13.PAZARTESİ
SANDIK
(Ik 20:00)

14.SALI
Liman Session

15.ÇARŞAMBA
E-Z SOUND
(chill-out, easy list.)
(guney 20:00)

16.PERŞEMBE
TEKNE KAZINTISI
(Ik 20:00)
VERANDA

17.CUMA
CLASS-X
RED DEVIL ENERGY DRINK
(60'lardan gunumuze rock klasikleri)
(mrt 20:00)

18.CUMARTESİ
AHTAPOT
(alternative-electronica)
(ahtapot 20:00)

19.PAZAR
Sandalda Pazar
(Ik 20:00)

20.PAZARTESİ
"TERAPİ"
(mrt 20:00)

21.SALI
Liman Session

22.ÇARŞAMBA
JAMES
NICK CAVE & THE BAD SEEDS
SIMPLE MINDS
(mrt 20:00)

23.PERŞEMBE
TEKNE KAZINTISI
(Ik 20:00)
VERANDA

24.CUMA
RITMUS OBSESSUS
(drum'n bass-electronica)
(gem 20:00)

25.CUMARTESİ
MUZIK SALATASI
(futurist 20:00)

26.PAZAR
PARÇA-LI BULUT
(bulut 20:00)

27.PAZARTESİ
TEST 2
(mrt 20:00)

28.SALI
Liman Session

29.ÇARŞAMBA
DUBLE GURULTU
(e-ray vs mrt 20:00)

30.PERŞEMBE
TEKNE KAZINTISI
(Ik 20:00)
VERANDA

31.CUMA
BABIL KULESI
(farkli diller, farkli tarzlar)
(mrt 20:00)

Caferağa Mah. Kadife Sok. No: 37 Kadiköy
0 216 349 98 18
www.limankahvesi.com.tr
limankahvesinfo@yahoo.com

ENERGY DRINK RED DEVIL
RADYO kozmos 92.3
EFES DARK

9